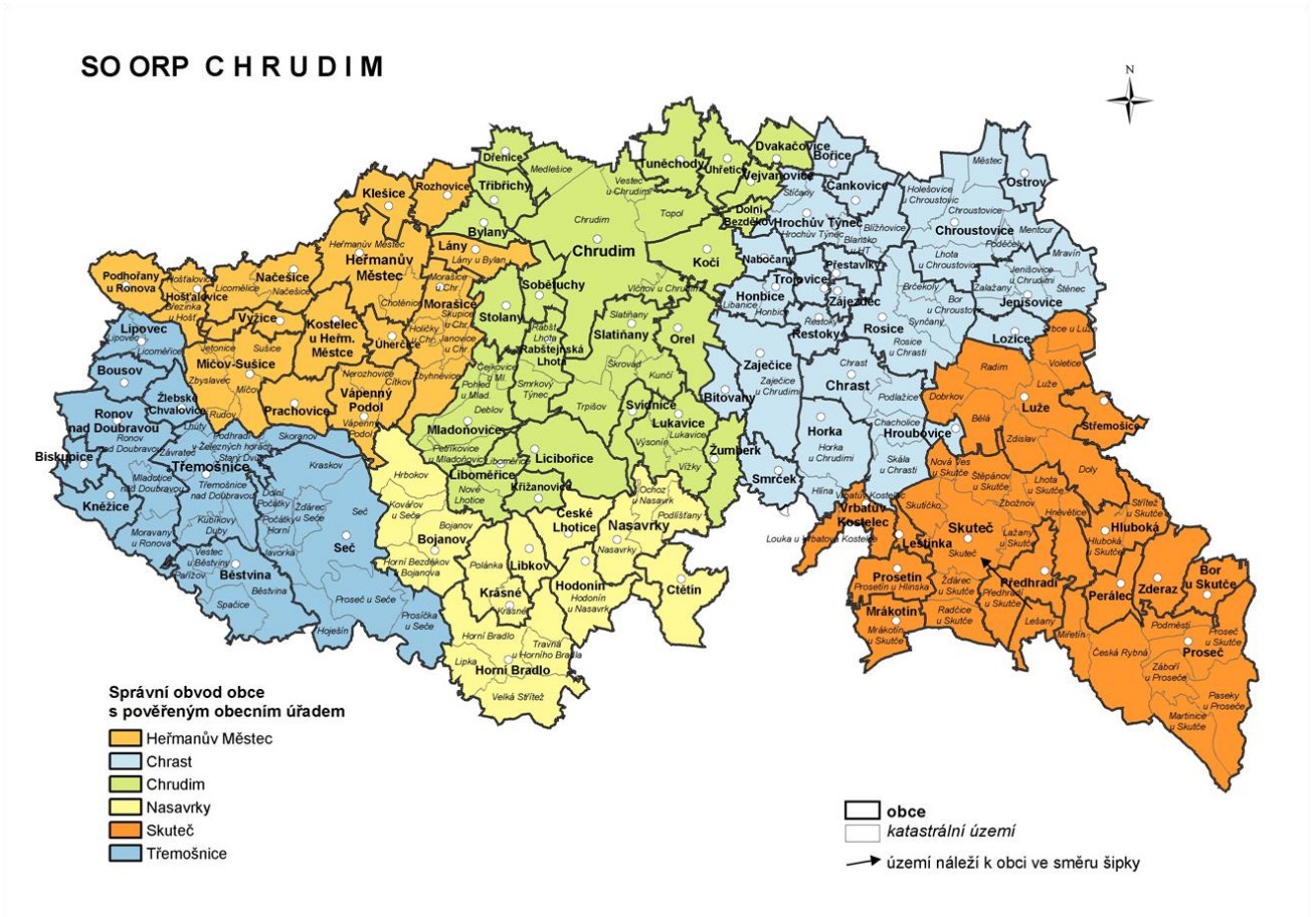
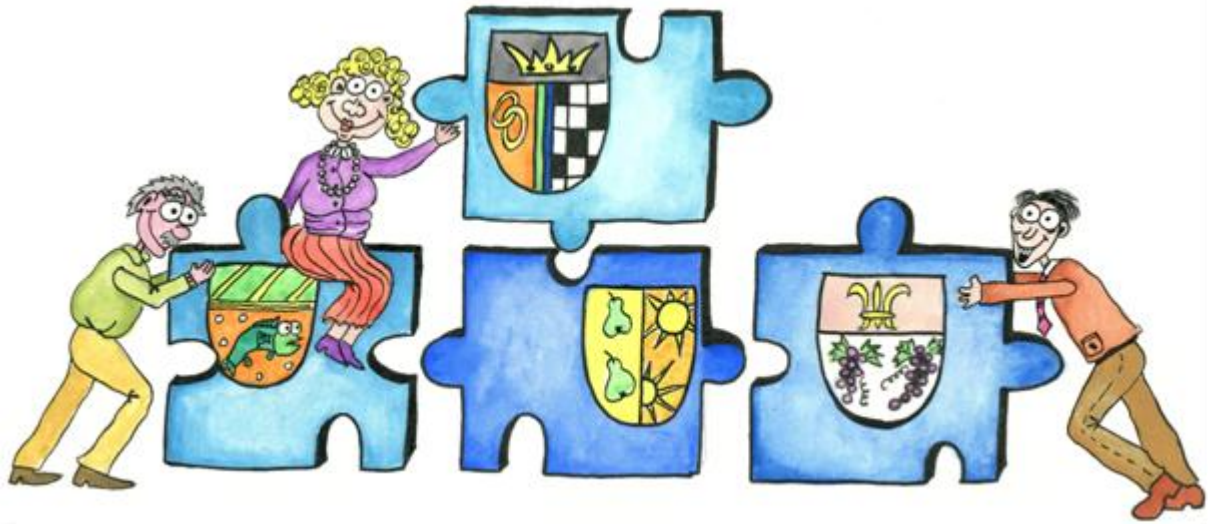

Strategie území správního obvodu ORP Chrudim
 v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovního ruchu

Dokument je zpracován na období 2015 až 2024

Tento výstup byl financován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR.

1. Úvod	6
1.1. Základní informace o strategii	6
1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu	8
1.3. Kontext vzniku a existence strategie	10
1.4. Účel strategie – proč byla zpracována	10
1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží	10
1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty	10
2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza	12
2.1. Profil území správního obvodu	12
2.1.1. Identifikace správního obvodu	12
2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu	13
2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území	24
2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje	25
2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu	26
3. Téma 1.: Školství	28
3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů	28
3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	28
3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu (situační analýzy, finanční analýza), očekávaný vývoj	30
3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy	67
3.1.4. SWOT analýza předškolního a základního vzdělávání	72
3.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)	74
3.2. Návrhová část pro oblast předškolního a základního vzdělávání	76
3.2.1. Struktura návrhové části	76
3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)	79
3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech	81
3.2.4. Indikátory	83
3.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)	86
3.3.1. Systém monitorování a hodnocení změn strategie	87
3.3.2. Systém změn strategie	89
3.3.3. Akční plán	90
3.4. Závěr a postup zpracování	92
3.4.1. Shrnutí	92
3.4.2. Popis postupu tvorby strategie	92
3.5. Přílohy	93
3.5.1. Vazba na OP VVV – POP3 a IROP – SC 2.4.	94
3.5.2. Seznam zkratk	94
4. Téma 2.: sociální služby	95
4.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů	95
4.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému	95
4.1.2. Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza, očekávaný vývoj)	96
4.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy	130

4.1.4.	SWOT analýza oblasti.....	135
4.1.5.	Souhrn výsledků analýz (analytické části).....	136
4.2.	Návrhová část pro oblast sociálních služeb.....	137
4.2.1.	Struktura návrhové části.....	137
4.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy).....	139
4.2.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	141
4.2.4.	Indikátory.....	142
4.3.	Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla).....	144
4.3.1.	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie.....	144
4.3.2.	Systém změn strategie.....	147
4.3.3.	Akční plán.....	148
4.4.	Závěr a postup zpracování.....	149
4.4.1.	Shrnutí.....	149
4.4.2.	Popis postupu tvorby strategie.....	149
4.5.	Přílohy.....	149
4.5.1.	Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části.....	149
4.5.2.	Seznam zkratk.....	152
5.	Téma 3.: Odpadové hospodářství.....	153
5.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů.....	153
5.1.1.	Vymezení a zdůvodnění řešeného problému.....	153
5.1.2.	Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj.....	155
5.1.3.	Analýza rizik a další potřebné analýzy.....	179
5.1.4.	SWOT analýza oblasti.....	183
5.1.5.	Souhrn výsledků analýz (analytické části).....	184
5.2.	Návrhová část pro oblast odpadové hospodářství.....	184
5.2.1.	Struktura návrhové části.....	184
5.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy).....	187
5.2.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	190
5.2.4.	Indikátory.....	192
5.3.	Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla).....	194
5.3.1.	Systém monitorování a hodnocení realizace strategie.....	194
5.3.2.	Systém změn strategie.....	197
5.3.3.	Akční plán.....	197
5.4.	Závěr a postup zpracování.....	198
5.4.1.	Shrnutí.....	198
5.4.2.	Popis postupu tvorby strategie.....	199
5.5.	Přílohy.....	200
6.	Téma 4.: Volitelné téma – cestovní ruch.....	225
6.1.	Analytická část: definice a analýza řešených problémů.....	225
6.1.1.	Základní vymezení turistické oblasti jako destinace cestovního ruchu.....	225
6.1.2.	Analýza nabídky cestovního ruchu v turistické oblasti.....	236
6.1.3.	Charakteristika potenciálu a možnosti rozvoje MOS cestovního ruchu.....	262
6.1.4.	SWOT analýza.....	269

6.1.5.	Stanovení vize, cílů a problémů při MOS v oblasti cestovního ruchu	272
6.1.6.	Role partnerů pro naplňování strategických cílů rozvoje cestovního ruchu	275
6.2.	Návrhová část pro oblast volitelného tématu: Cestovní ruch	281
6.2.1.	Struktura návrhové části	281
6.2.2.	Vize a problémové oblasti (okruhy).....	283
6.2.3.	Popis cílů v jednotlivých oblastech.....	284
6.2.4.	Indikátory	295
6.3.	Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)	297
6.3.1.	Systém monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie	297
6.3.2.	Systém změn strategie.....	299
6.3.3.	Akční plán.....	299
6.4.	Závěr a postup zpracování.....	301
6.4.1.	Shrnutí.....	301
6.4.2.	Popis postupu tvorby strategie	301
6.5.	Přílohy.....	302
7.	Závěr, kontakty.....	315
8.	Přílohy	319
8.1.	Seznam tabulek.....	319
8.2.	Seznam grafů	322
8.3.	Seznam obrázků	322

1. Úvod

1.1. Základní informace o strategii

Tabulka 1: Základní informace o strategii

Název strategie	Strategie území správního obvodu ORP Chrudim v oblasti předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadového hospodářství a cestovního ruchu
Kategorie strategie	Místní strategie (strategie správního obvodu ORP) tematického charakteru (pro oblast předškolní výchovy a základního školství, sociálních služeb, odpadové hospodářství a cestovního ruchu)
Řešené území	Správní obvod ORP Chrudim
	Počet obyvatel správního obvodu: 82 083 (2.1. 2014)
	Počet obcí ve správním obvodu: 86
	Rozloha správního obvodu: 746 Km ²
Názvy obcí správního obvodu	Města: Heřmanův Městec, Hrochův Týnec, Chrast, Chrudim, Luže, Nasavrky, Proseč, Ronov nad Doubravou, Seč, Skuteč, Slatiňany, Třešňovice
	Běstvína, Biskupice, Bítovany, Bojanov, Bor u Skutče, Bořice, Bousov, Bylany, Ctětín, Čankovice, České Lhotice, Dolní Bezděkov, Dřenice, Dvakačovice, Hluboká, Hodonín, Honbice, Horka, Horní Bradlo, Hošťalovice, Hroubovice, Chroustovice, Jenišovice, Klešice, Kněžice, Kočí, Kostelec u H. M., Krásné, Křižanovice, Lány, Leštinka, Libkov, Liboměřice, Licibořice, Lipovec, Lozice, Lukavice, Míčov-Sušice, Mladoňovice, Morašice, Mrákotín, Nabočany, Načešice, Orel, Ostrov, Perálec, Podhořany u Ronova, Prachovice, Prosetín, Předhradí, Přestavky, Rabštejská Lhota, Rosice, Rozhovice, Řestoky, Smrček, Sobětuchy, Stolany, Střemošice, Svídnice, Trojovice, Třebřichy, Tuněchody, Úherčice, Úhřetice, Vápenný Podol, Vejvanovice, Vrbatův Kostelec, Vyžice, Zaječice, Zájezdec, Zderaz, Žlebské Chvalovice, Žumberk
Zadavatel strategie	Svaz měst a obcí České republiky v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností"
Gestor tvorby strategie	Mikroregion Chrudimsko
Koordinátor tvorby strategie	Koordinátor meziobecní spolupráce (člen realizačního týmu smluvního partnera)
Rok zpracování strategie	2014 - 2015
Schvalovatel strategie	Shromáždění starostů SO ORP + název ORP; Členská schůze DSO (jiný orgán DSO)
Forma a datum projednání / schválení	Projednání na shromáždění starostů dne 5. 6. 2014
Číslo a datum aktualizace	Zatím neproběhla aktualizace

tualizace	
Související legislativa	Zákon o obcích, zákon o sociálních službách, zákon o odpadech, školský zákon
Doba realizace strategie	2014-2023
Odpovědnost za implementaci	Shromáždění starostů SO ORP Chrudim
Kontext vzniku strategie	Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním rádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).
	Projekt na území SO ORP Chrudim realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s Mikroregionem Chrudimsko a se zapojenými obcemi v rámci SO.
	Strategie byla zpracována: Ing. Jana Svobodová (Kordinátor meziobecní spolupráce), Bc. Jan Gregor (Pracovník pro analýzy a strategie), Roman Málek, MBA (asistent), Růžena Půlpánová (Odborník na volitelné téma)
Stručný popis řešeného problému a obsahu strategie	V rámci projektu je zpracován souhrnný dokument, který obsahuje dílčí strategie ve 4 oblastech (3 povinné a 1 volitelná):
	1. předškolní výchova a základní školství
	2. sociální služby
	3. odpadové hospodářství
	4. volitelné téma: Cestovní ruch

1.2. Stručná informace o městech a obcích správního obvodu

Ve správním obvodu je celkem 86 obcí, z toho 12 má statut města.

Tabulka 2: Obce správního obvodu dle abecedního pořadí

Znak	Údaje o obci
<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Běštvína Počet obyvatel: 523 Zapojení do tvorby strategie: ano
<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Biskupice Počet obyvatel: 59 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Bítovany Počet obyvatel: 427 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Bojanov Počet obyvatel: 631 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Bor u Skutče Počet obyvatel: 147 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Bořice Počet obyvatel: 162 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Bousov Počet obyvatel: 214 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Bylany Počet obyvatel: 402 Zapojení do tvorby strategie: ano
<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Ctětín Počet obyvatel: 268 Zapojení do tvorby strategie: ano

<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Čankovice Počet obyvatel: 314 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: České Lhotice Počet obyvatel: 104 Zapojení do tvorby strategie: ano

<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Dolní Bezděkov Počet obyvatel: 182 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Dřevnice Počet obyvatel: 363 Zapojení do tvorby strategie: ano

<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Dvakačovice Počet obyvatel: 167 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Heřmanův Městec Počet obyvatel: 4 813 Zapojení do tvorby strategie: ano

<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Hluboká Počet obyvatel: 192 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Hodonín Počet obyvatel: 93 Zapojení do tvorby strategie: ano

<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Honbice Počet obyvatel: 168 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Horka Počet obyvatel: 406 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Horní Bradlo Počet obyvatel: 468 Zapojení do tvorby strategie: ano

Znak	Údaje o obci
	Název obce: Mladoňovice Počet obyvatel: 312 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Morašice Počet obyvatel: 673 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Mrákotín Počet obyvatel: 360 Zapojení do tvorby strategie: ano
<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Nabočany Počet obyvatel: 128 Zapojení do tvorby strategie: ano
<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Načešice Počet obyvatel: 584 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Nasavrky Počet obyvatel: 1 643 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Orel Počet obyvatel: 784 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Ostrov Počet obyvatel: 215 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Perálec Počet obyvatel: 248 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Podhořany u Ronova Počet obyvatel: 277 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Prachovice Počet obyvatel: 1 417 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Proseč Počet obyvatel: 2 120 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Prosetín Počet obyvatel: 792 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Předhradí Počet obyvatel: 423 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Přestavlky Počet obyvatel: 216 Zapojení do tvorby strategie: ano

<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Rabštejnská Lhota Počet obyvatel: 742 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Ronov nad Doubravou Počet obyvatel: 1 660 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Rosice Počet obyvatel: 1 365 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Rozhovice Počet obyvatel: 291 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Řestoky Počet obyvatel: 495 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Hořálovice Počet obyvatel: 134 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Hrochův Týnec Počet obyvatel: 2 028 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Hroubovice Počet obyvatel: 357 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Chrast Počet obyvatel: 3095 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Chroustovice Počet obyvatel: 1259 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Chrudim Počet obyvatel: 22 173 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Jenišovice Počet obyvatel: 420 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Klešice Počet obyvatel: 392 Zapojení do tvorby strategie: ano
<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Kněžice Počet obyvatel: 146 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Kočí Počet obyvatel: 598 Zapojení do tvorby strategie: ano
<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Kostelec u Heřmanova Městce Počet obyvatel: 322 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Krásné Počet obyvatel: 159 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Křižanovice Počet obyvatel: 115 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Seč Počet obyvatel: 1 7000 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Skuteč Počet obyvatel: 5 185 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Slatiňany Počet obyvatel: 4 144 Zapojení do tvorby strategie: ano
<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Smrček Počet obyvatel: 120 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Sobětuchy Počet obyvatel: 869 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Stolany Počet obyvatel: 367 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Střemošice Počet obyvatel: 174 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Svidnice Počet obyvatel: 421 Zapojení do tvorby strategie: ano
<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Trojovice Počet obyvatel: 185 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Třemošnice Počet obyvatel: 3057 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Třibřichy Počet obyvatel: 295 Zapojení do tvorby strategie: ano
<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Tuněchody Počet obyvatel: 611 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Úherčice Počet obyvatel: 123 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Lány Počet obyvatel: 271 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Leštinka Počet obyvatel: 129 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Libkov Počet obyvatel: 84 Zapojení do tvorby strategie: ano
<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Liboměřice Počet obyvatel: 150 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Licibořice Počet obyvatel: 234 Zapojení do tvorby strategie: ano
<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Lipovec Počet obyvatel: 230 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Lozice Počet obyvatel: 164 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Lukavice Počet obyvatel: 877 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Luže Počet obyvatel: 2 518 Zapojení do tvorby strategie: ano
<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Mičov - Sušice Počet obyvatel: 272 Zapojení do tvorby strategie: ano

	Název obce: Úhřetice Počet obyvatel: 468 Zapojení do tvorby strategie: ano
<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Vápenný Podol Počet obyvatel: 216 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Vejvanovice Počet obyvatel: 309 Zapojení do tvorby strategie: ano
<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Vrbatův Kostelec Počet obyvatel: 345 Zapojení do tvorby strategie: ano
<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Vyžice Počet obyvatel: 198 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Zaječice Počet obyvatel: 1 037 Zapojení do tvorby strategie: ano
<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Zájezdec Počet obyvatel: 135 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Zderaz Počet obyvatel: 272 Zapojení do tvorby strategie: ano
<i>Obec nemá znak</i>	Název obce: Žlábenské Chvalovice Počet obyvatel: 91 Zapojení do tvorby strategie: ano
	Název obce: Žumberk Počet obyvatel: 244 Zapojení do tvorby strategie: ano

1.3. Kontext vzniku a existence strategie

Strategie byla zpracována v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP).

Projekt na území SO ORP Chrudim realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s Mikroregionem Chrudimsko a se zapojenými obcemi v rámci SO. Z toho důvodu je Svaz zadavatelem strategie a Mikroregion Chrudimsko je gestorem tvorby strategie. Koordinátorem strategie je Ing. Jana Svobodová.

1.4. Účel strategie – proč byla zpracována

Účelem strategie je vymezit a definovat ve čtyřech oblastech možnosti meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP, a to včetně návrhu možných řešení. Strategie má sloužit též k hledání dobrých praxí a prostoru pro úspory nákladů nebo zvýšení kvality v těchto 4 oblastech pomocí meziobecní spolupráce.

1.5. Uživatelé strategie – komu strategie slouží

Strategie je určena obcím správního obvodu, jejich občanům, voleným orgánům a zřízeným či založeným organizacím. Slouží také představitelům organizací a subjektů v rámci daného území správního obvodu - mikroregionům, MAS, ziskovému i neziskovému sektoru. K uživatelům strategie mohou patřit též stát a jeho organizace.

1.6. Vybrané relevantní významné strategické dokumenty

V následující tabulce jsou uvedeny názvy vybraných významných strategických dokumentů včetně odkazu, kde je možné je získat. Nejsou zde uváděny všechny strategické dokumenty – u obcí jsou zmíněny jen ty, které mají značný přesah mimo území obce nebo jsou svým charakterem pro některé z témat klíčové. Jedná se o všechny dokumenty, které se vztahují k území SO ORP.

Tabulka 3: Relevantní významné strategické dokumenty

Č.	Název dokumentu	Kde jej lze získat
	Stát	
1	Politika územního rozvoje	http://www.mmr.cz/cs/Stavebni-rad-a-bytova-politika/Uzemni-planovani-a-stavebni-rad/Koncepce-Strategie/Politika-uzemniho-rozvoje-Ceske-republiky
2	Plán odpadového hospodářství ČR	http://www.mzp.cz/cz/plan_odpadoveho_hospodarstvi_cr
3	Sociální práce a sociální služby ČR	http://www.mpsv.cz/cs/9
4	Strategické a koncepční dokumenty vzdělávání v ČR	http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategicke-a-koncepcni-dokumenty-cerven-2009
	Kraj	
1	Zásady územního rozvoje Pardubického kraje	http://www.pardubickykraj.cz/zasady-uzemniho-rozvoje

2	Plán odpadového hospodářství Pardubického kraje	http://www.pardubickykraj.cz/plan-odpadoveho-hospodarstvi
3	Plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje 2012 - 2015	http://www.pardubickykraj.cz/strednedoby-plan-rozvoje-socialnich-sluzeb-2012-2015
4	Dlouhodobý záměr vzdělávání Pardubického kraje	http://www.pardubickykraj.cz/pro-verejnost/48593
	Mikroregiony, města a obce	
1	Strategický plán Mikroregionu Chrudim	http://www.mikroregionchrudimsko.cz/index.php?nid=663&lid=cs&oid=58337
2	Odbor životního prostředí a plán odpadového hospodářství	http://www.chrudim.eu/obcan/odbory-meu/odbor-zivotniho-prostredi.html
3	Komunitní plánování sociálních služeb 2012 - 2015	http://www.chrudim.eu/komunitni-plan/2012-2015.html
4	Odbor školství, kultury, sportu a památkové péče Chrudim	http://www.chrudim.eu/obcan/odbory-meu/odbor-skolstvi-kultury-sportu-a-pamatkove-pece.html

2. Profil (základní charakteristika) území správního obvodu a souhrnná SWOT analýza

2.1. Profil území správního obvodu

Obrázek 1: Mapa SO ORP Chrudim

Zdroj: Mapa ORP byla stažena z Českého statistického úřadu

http://www.czso.cz/xe/redakce.nsf/i/mapy_spravnich_obvodu_orp_a_pou_pardubickeho_kraje.

2.1.1. Identifikace správního obvodu

SO ORP Chrudim se nachází v jihozápadní části Pardubického kraje. Na západě hraničí s ORP Čáslav (Středočeský kraj), na severu s ORP Přelouč, ORP Pardubice a ORP Holice, na východě s ORP Vysoké Mýto a ORP Litomyšl a na jihu s ORP Hlinsko (vše Pardubický kraj). Dále na jihu s ORP Polička (Kraj Vysočina).

Jižní a jihozápadní část ORP Chrudim tvoří severovýchodní svahy Železných hor, k JV přecházejí dožďárských vrchů. Železné hory tvoří geomorfologický celek, který klínovitě vybíhá do Českotabule, na níž je situována střední a severní část ORP. Střed ORP Chrudim, tj. okolí Chrudimia Chrasti náleží ploché Chrudimské tabuli (průměrná nadmoř. výška 280 m). Okolí Luže a Nových Hradů (průměrná nadmoř. výška 410 m) představuje členitá Loučská tabule a konečně severní část okresu náleží Pardubické kotlině. SO ORP Chrudim tvoří 86 obcí (12 mástatus města, 3 status městys), ve kterých žije 82.083 (k 31.12.2013) obyvatel. Počtem obyvatel je tak druhý nejpočetnější po ORP Pardubice v celém Pardubickém kraji. Svoji rozlohou, 746 km², patří ORP Chrudim k největším v Pardubickém kraji.

Říční síť je dána morfologickou stavbou a převážná část ORP je odvodňována řekou Chrudimkou, která tvoří levobřežní přítok Labe. Okolí Heřmanova Městce je odvodňováno přímo do Labe říčkami

Bylanka, Strouha a několika drobnými potoky. Okolí Ronova a Třemošnice spadá do povodí Doubravy. Pouze nepatrná severovýchodní část ORP je odvodňována řekou Loučnou.

Město Chrudim je situováno při severní hranici ORP. Další větší centra jsou Heřmanův Městec, Chrast, Skuteč a Slatiňany. Téměř polovina území ORP Chrudim je zalesněna a značná část těchto lesních porostů slouží k rekreačním účelům.

Zbývající území je intenzivně zemědělsky využíváno. Charakter přírodních a klimatických podmínek umožňuje využít oblast regionu dlouhodobé i krátkodobé rekreaci. Území je protkáno sítí cyklostezek a také i turisticky značených cest, z nichž některé se staly naučnými stezkami. K dispozici je řada přírodních vodních ploch vhodných ke koupání. Nejvýznamnější z nich je Sečská přehrada, která má vzhledem k rozsáhlému rekreačnímu zázemí nadregionální význam. ORP je územím s dobrou kvalitou ovzduší, mj. díky vysokému podílu plynofikace obcí. Má relativně bohaté a rozmanité zastoupení přírodních prvků – lesy, kvalitní zemědělskou půdu i dostatek drobných vodotečí. Na území se nachází tři národní kulturní památky a území s archeologickými nalezišti s I. nebo II. stupněm ochrany.

V Chrudimi je městská památková zóna. U obce České Lhotce je keltské opevněné město tzv. oppidum.

2.1.2. Stručná charakteristika území správního obvodu

A. Obyvatelstvo a obce

ORP Chrudim je největším správním obvodem v Pardubickém kraji, kdy zaujímá 16,5% jeho rozlohy. Počet obcí je 86 a tím se řadí na první místo mezi všemi. Hustota zalidnění činí 111,3 osob/km². V roce 2006 bylo pouze 9 měst. Již v roce 2007 byla stanovena městem obec Luže a Seč, v roce 2008 obec Nasavrky a v roce 2001 byly na město povýšeny obce Proseč a Hrochův Týnec.

Od roku 2012 je na mapovaném území ORP Chrudim 12 měst – Hrochův Týnec, Heřmanův Městec, Chrast, Chrudim, Luže, Nasavrky, Proseč, Ronov nad Doubravou, Seč, Slatiňany, Skuteč a Třemošnice. V těchto městech žije 66,9% obyvatel, z toho v Chrudimi 28%.

Město Chrudim je svoji velikostí dominantní, jelikož jako jediné má počet obyvatel přesahující hranici 20000 a v roce 2012 to bylo již 23217 obyvatel. Druhým největším městem s počtem obyvatel 5232 je Skuteč. V rozmezí počtu obyvatel 2000 – 4999 je šest měst a to: Heřmanův Městec, Slatiňany, Třemošnice, Chrast, Luže a Proseč. S počtem obyvatel 1000-1999 jsou čtyři města: Hrochův Týnec, Seč, Ronov nad Doubravou a Nasavrky a čtyři obce: Prachovice, Rosice, Chroustovice, Mladoňovice. Chroustovice mají status městyse. Zbýlé obce jsou pod hranicí 1000 obyvatel. Biskupice je obec s nejmenším počtem obyvatel a má pouze 61 obyvatel.

Je tedy zřejmé, že na takto velkém území a s takvelkým počtem obcí, je i velká různorodost obyvatelstva.

Zdroj: Dokument z MěÚ Chrudim (Rozbor udržitelného rozvoje ORP Chrudim). Dále pak informace z Regionálního informačního systému www.risy.cz.

Tabulka číslo 4 charakterizuje území z hlediska počtu obcí. Rozlišuje geograficko-politické členění jednotlivých správních území a výměru pozemků. K roku 2012 se na území nachází 86 obcí, z nichž má 12 statut města.

Tabulka 4: Charakteristika území ORP

OBCE	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obcí	86	86	86	86	86	86	86	86
Počet částí obcí	260	260	260	261	261	261	261	261
Počet katastrálních území	186	186	186	186	186	186	186	186
Počet obcí se statutem města	7	7	9	10	10	10	12	12
Počet obcí se statutem městyse	x	2	3	3	3	3	3	3
POZEMKY								
Výměra v tis. ha	74 605	74 605	74 604	74 605	74 606	74 606	74 608	74 612
zemědělská půda	47 348	47 319	47 301	47 284	47 262	47 237	47 218	47 200
lesní pozemky	19 657	19 666	19 662	19 671	19 686	19 689	19 701	19 709
zastavěné plochy	1 404	1 402	1 404	1 407	1 407	1 412	1 413	1 413
Hustota zalidnění (osoby/km ²)	109,6	109,9	110,4	111	111,2	111,1	111,3	111,2

Tabulka číslo 5 charakterizuje demografický vývoj obyvatel v letech 2005 až 2012. Je dělena dle pohlaví a věku. Z tabulky vyplývá, že počet obyvatel je stagnující a poměr mužů a žen je vyvážený. Průměrný věk obyvatel k roku 2012 je 41,3.

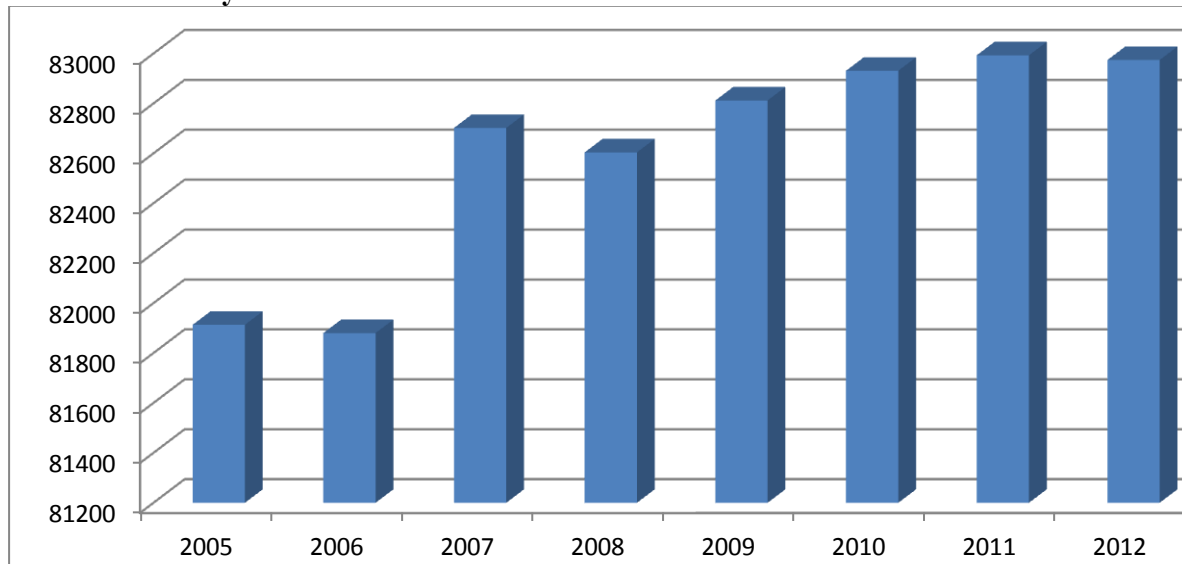
Tabulka 5: Demografický vývoj obyvatel

Vývoj počtu obyvatel		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel celkem		81 913	81 880	82 072	82 604	82 812	82 931	82 993	82 974
v tom:	muži	40 259	40 268	40 424	40 720	40 889	40 940	41 043	41 029
	ženy	41 654	41 612	41 648	41 884	41 923	41 991	41 950	41 945
Věkové skupiny									
v tom ve věku:	0 - 14	12 584	12 328	12 148	12 134	12 118	12 186	12 324	12 399
	15 - 64	57 206	57 554	57 929	58 129	57 886	57 673	57 132	56 577
	65 +	11 984	12 106	12 253	12 585	12 930	13 038	13 566	13 965
Průměrný věk (celkem)		39,8	40	40,2	40,4	40,6	40,8	41,1	41,3
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		95,2	98,2	100,9	103,7	106,7	107	110,1	112,6
Muži									
v tom ve věku:	0 - 14	6 567	6 367	6 287	6 258	6 251	6 296	6 373	6 415
	15 - 64	28 938	29 141	29 372	29 547	29 511	29 426	29 143	28 830
	65 +	4 715	4 808	4 896	5 055	5 174	5 229	5 541	5 768
Průměrný věk		38,2	38,5	38,7	38,9	39,1	39,3	39,6	39,8
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		71,8	75,5	77,9	80,8	82,8	83,1	86,9	89,9
Ženy									
v tom ve věku:	0 - 14	6 017	5 961	5 861	5 876	5 867	5 890	5 951	5 984
	15 - 64	28 268	28 413	28 557	28 582	28 375	28 247	27 989	27 747
	65 +	7 269	7 298	7 357	7 530	7 756	7 809	8 025	8 197
Průměrný věk		41,3	41,5	41,7	41,9	42,1	42,3	42,5	42,7
Index stáří (65+ / 0 -14 v %)		120,8	122,4	125,5	128,1	132,2	132,6	134,9	137

Migrace (přírůstek na 1000 obyv.)								
celková	8	214	342	518	86	-37	-6	-81
přirozená	-70	-42	2	104	33	-111	-37	-81
stěhováním (mechanická)	1	3,1	4,1	5	0,6	0,9	0,4	-

Zdroj tab. 4 a 5: Demografická ročenka ORP Chrudim, kdy vývoj počtu obyvatel je poskytnut vždy k 1. 7. daného roku. Věkové skupiny jsou pak poskytnuty vždy k 31. 12. daného roku.

Graf1: Počet obyvatel ORP

Zdroj: Vlastní zpracování

B. Občanská a technická vybavenost obcí správního obvodu

Tabulka číslo 6 charakterizuje školství na území správního obvodu. Jedná se zejména o počty jednotlivých zařízení. Mateřských škol se na území nachází nejvíce (34) a vysokých škol nejméně (0).

Tabulka 6: Charakteristika školství ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Počet obcí s MŠ	34	39,53%	Počet 34 je počet obcí, ve kterých je MŠ, ale není to počet MŠ, jelikož v jedné obci či městě je více MŠ
Počet obcí se ZŠ jen 1. stupeň	13	15,12%	Město Skuteč je zde uvedeno, jak v počtu obcí ZŠ 1. stupně, tak i v počtu obcí ZŠ 2. stupně. Město Skuteč má dvě ZŠ s 1. i s 2. stupněm. Zároveň část města Skuteč - Žďárec u Skutče má ZŠ pouze s 1. stupněm výuky.
Počet obcí se ZŠ s 1. i 2. stupněm	17	19,77%	
Počet středních			

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
školy:			
-obory gymnázií	2	2,33%	Gymnázium Chrudim, Gymnázium Suverénního řádu maltézských rytířů ve Skutči
-obory středních odborných škol a praktických škol	10	11,63%	Na území ORP Chrudim je 11 středních škol a učilišť, ale 5 škol má jedno ředitelství s více obory, jak středních škol, tak odborných učilišť
-obory středních odborných učilišť a odborných učilišť	6	6,98%	
Počet základních uměleckých škol	6	6,98%	Chrudim, Chrast, Luže, Skuteč, Slatiňany, Heřmanův Městec. ZUŠ Chrast má detašované pracoviště v Hrochově Týnci, ZUŠ Heřmanův Městec působí ještě v obcích Prachovice, Seč, Bojanov, Ronov nad Doubravou, Třemošnice, ZUŠ Luže má ještě pracoviště v Chroustovicích, ZUŠ Skuteč má pracoviště v Perálci a Proseči
Počet konzervatoří	0	0	
Počet jazykových škol	0	0	Na území ORP Chrudim není žádná jazyková škola, která je zapsaná v rejstříku škol
Počet vyšších odborných škol	2	2,33%	
Počet vysokých škol	0	0	

Zdroj: Jednotlivé stránky měst a obcí. Portál risy.cz <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/pardubicky-kraj/obce-s-rozsir-pusobnosti/vybavenost-orp/skolska-zarizeni/>

Tabulka číslo 7 charakterizuje oblasti kultury a sportu. Obsahuje zejména počet zařízení, která jsou obyvateli využívána k volnočasovým aktivitám. Jedná se zejména o zařízení, která jsou sportovního či kulturního charakteru.

Tabulka 7: Kultura a sport v ORP

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Veřejná knihovna vč. poboček	61	70, 93 %	
Stálá kina	5	5, 81 %	3 městská kina - Chrudim, Heřmanův Městec, Skuteč a dvě letní - Konopiště a Proseč
Divadlo	3	3, 48 %	Dvě divadla se nachází v Chrudimi (jedno loutkové) a jeden kulturní klub ve Skutči
Muzeum (včetně poboček a samostatných památek)	8	9, 3 %	3x Chrudim, Slatiňany, Chrast, Nasavrky, Skuteč, Proseč
Galerie (vč. poboček a výstavních sál)	3	3, 48 %	2x Chrudim (Galerie Art, Výstavní síň), Skuteč (stálá expozice)
Kulturní zařízení ostatní	3	3, 48 %	2x Chrudim (Beseda, Srub o. s.), KD Třemošnice
Středisko pro volný čas dětí a mládeže	17	19, 7 %	Junácké oddíly působí v 9 obcích, 8x jiná zařízení
Koupaliště a bazény	7	8, 13 %	Chrudim, Slatiňany, Třemošnice, Skuteč, Konopáč, Horní Bradlo, Seč
-z toho kryté	2	2, 32 %	Chrudim, Skuteč
Hřiště (s provozovatelem nebo správcem)	126	146, 51 %	
Tělocvičny (vč. školních)	51	59, 3 %	
Stadiony otevřené	11	12, 79 %	
Stadiony kryté	2	2, 32 %	
Zimní stadiony kryté i otevřené	2	2, 32 %	
Ostatní zařízení pro tělovýchovu (s provozovatelem, nebo správcem)	58	67, 44 %	

Zdroj: Jednotlivé stránky měst a obcí. Portál risy.cz <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/pardubicky-kraj/obce-s-rozsir-pusobnosti/vybavenost-orp/sportovni-zarizeni/>

Tabulka číslo 8 charakterizuje zdravotnická zařízení na území ORP. Jsou zde obsaženy počty zařízení veřejného i soukromého charakteru. Např. ordinace, ambulantní zařízení, zařízení lékařské péče, atd.

Tabulka 8: Zdravotnictví

Typ zařízení	Hodnota	% z celkového počtu obcí má uvedené zařízení	Komentář
Sdružená ambulantní zařízení	60		Všechna tato vybraná zařízení byla sloučena a sečtena dohromady na území ORP.
Detašované pracoviště sdruženého ambulantního zařízení			
Ambulantní zařízení			
Detašované pracoviště ambulantního zařízení			
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro dospělé	46	53,48%	
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře pro děti a dorost	20	23,25%	
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - stomatologa	51	59,30%	
Samostatná ordinace (nebo detašované pracoviště) praktického lékaře - gynekologa	12	13,95%	
Zařízení lékárenské péče	28	32,55%	
Nemocnice	1	1,16%	Chrudimská nemocnice a. s.
Odborné léčebné ústavy	1	1,16%	Hamzova odborná léčebna Luže, Košumberk
Léčebna pro dlouhodobě nemocné	1	1,16%	LDN Chrudimské nemocnice, Chrudim
Ostatní lůžková zařízení	1	1,16%	Smíření - Hospic Chrudim

Zdroj: Jednotlivé stránky měst a obcí, jejich zařízení. Soukromá analýza pojišťovny VZP.

C. Ekonomická situace území, struktura ekonomiky území a trh práce

Ke konci roku 2011 bylo na úřadech práce evidováno 10% ekonomicky aktivních obyvatel ORP Chrudim. Byla to pátá nejvyšší hodnota míry nezaměstnanosti mezi správními obvody v kraji.

Malá nabídka volných pracovních míst v regionu je příčinou, že ekonomicky aktivní obyvatelé za prací dojíždějí a to nejvíce do sousedního ORP Pardubice, kdy samotné město Pardubice je vzdáleno pouhých 12km. Relativně je zde více pracovních možností.

Rozsáhlé území ORP Chrudim se vyznačuje výraznějšími rozdíly v odvětvovém zaměření ekonomické činnosti mezi jednotlivými částmi regionu.

Tabulka číslo 9 charakterizuje ekonomickou aktivitu obyvatelstva na území ORP. Je členěna dle pohlaví a na ekonomicky aktivní a neaktivní obyvatelstvo. Na území převažuje ekonomicky neaktivní obyvatelstvo, kdy se jedná zejména o nepracující důchodce. V aktivním sektoru převažují zaměstnanci.

Tabulka 9: Ekonomická aktivita obyvatel

		Celkem	muži	ženy	
Ekonomicky aktivní celkem		39 046	21 573	17 473	
v tom:	zaměstnaní	35 405	19 636	15 769	
	z toho podle postavení v zaměstnání	zaměstnanci	28 743	14 851	13 892
		zaměstnavatelé	1 300	1 005	295
		pracující na vlastní účet	4 800	3 600	1 200
		pracující důchodci	1 348	660	688
	ze zaměstnaných	762	x	762	
nezaměstnaní					
Ekonomicky neaktivní celkem		39 686	16 996	22 690	
z toho	nepracující důchodci	19 483	7 566	11 917	
	žáci, studenti, učni	12 166	6 121	6 045	
Osoby s nezjištěnou ekonomickou aktivitou		3 411	1 942	1 469	

Zdroj: Stránky Českého statistického úřadu.

Tabulka číslo 10 charakterizuje dojíždku obyvatel do škol a zaměstnání. Celkem vyjíždí do zaměstnání 18 264 obyvatel. Do škol pak 5 537 žáků a studentů.

Tabulka 10: Dojíždění do škol/zaměstnání

Vyjíždějící do zaměstnání a škol			Celkem
Vyjíždějící celkem			23 801
v tom	vyjíždějící do zaměstnání		18 264
	v tom	v rámci obce	8 663
		do jiné obce okresu	x
		do jiného okresu kraje	5 395
		do jiného kraje	3 948
		do zahraničí	258
	vyjíždějící do škol		5 537
	v tom	v rámci obce	2 110
mimo obec		1 426	

Zdroj: Stránky Českého statistického úřadu. <http://www.czso.cz/csu/2013edicniplan.nsf/p/22000-13>

Tabulka číslo 11 charakterizuje hospodařící domácnosti na území ORP. Hospodařících domácností se na území ORP nachází celkem 35 552. Nejčastěji jsou tvořené jednou rodinou, která je úplná. Nemalou část pak tvoří domácnosti jednotlivců, kterých je na území téměř 10 000.

Tabulka 11: Charakteristika domácností

Hospodařící domácnosti podle typu			Hospodařící domácnosti	
Hospodařící domácnosti celkem			35 552	
v tom:	tvořené 1 rodinou		21 209	
	v tom	úplné	bez závislých dětí	10 044
			se závislými dětmi	7 199
		neúplné	bez závislých dětí	1 944
			se závislými dětmi	2 022
	tvořené 2 a více rodinami		660	
	domácnosti jednotlivců		9 574	
	vícečlenné nerodinné domácnosti		1 100	

Zdroj: Internetové stránky scitani.cz. <http://www.scitani.cz/data/2000013/index1.html>

Tabulka číslo 12 charakterizuje nezaměstnanost na území ORP. Jedná se o období 2003 až 2011. Od roku 2003 do roku 2008 nezaměstnanost klesala. Poté stoupla k původní hodnotě. Od roku 2010 mírně klesá. Míra nezaměstnanosti dosahuje 10,01 % k roku 2011.

Tabulka 12: Nezaměstnanost

NEZAMĚŠTNANOST	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Evidovaní uchazeči o zaměstnání	4 439	4 428	3 858	3 400	2 670	2 866	4 511	4 821	4 162
z toho (%): občané se zdravotním postižením	777	748	732	698	678	611	734	726	627
z toho (%): absolventi	457	478	355	252	150	185	334	256	283
z toho (%): osoby s délkou evidence nad 12 měsíců	1474	1390	1215	1034	748	603	893	1282	1211
Volná pracovní místa	398	466	513	841	1 052	761	229	188	368
Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo	11,2	9,5	7,5	4	2,5	3,8	19,7	25,6	11,3
Míra nezaměstnanosti (%) za ORP	11	10,97	9,02	7,94	6,13	6,83	11,15	11,74	10,01

Zdroj: Stránky Českého statistického úřadu – veřejná databáze

<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=KR+13-05+PM.8>

Tabulka číslo 13 charakterizuje trh práce na území ORP. Je zde obsažen počet ekonomických subjektů mezi lety 2003 až 2012.

Tabulka 13: Trh práce

EKONOMICKÉ SUBJEKTY SE SÍDLEM NA ÚZEMÍ ORP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ekonomické subjekty celkem (podle Registru ek. subjektů)	16 202	16 464	16 623	16 739	16 877	17 166	17 090	17 383	17 739	18 107
fyzické osoby celkem	13 438	13 565	13 578	13 616	13 655	13 809	13 568	13 712	14 027	14 255
z toho zemědělní podnikatelé	905	896	914	898	887	881	307	307	309	319
vyjádření v %										
právnícké osoby celkem	2 764	2 899	3 045	3 123	3 222	3 357	3 522	3 671	3 712	3 852
z toho obchodní společnosti	1 084	1 145	1 171	1 211	1 257	1 324	1 366	1 443	1 481	1 537
vyjádření v %										

EKONOMICKÉ SUBJEKTY SE SÍDLEM NA ÚZEMÍ ORP	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Podíl ekonomických subjektů podle vybraných odvětví ek. činnosti (%)										
zemědělství, lesnictví a rybářství	8,2	8,1	8,2	8	8	7,9	5	5,1	5,4	5,5
průmysl cel- kem	16	16,1	15,9	15,6	15,4	15,2	15,5	15,4	15,3	15,2
stavebnictví	13,2	13,6	14,2	14,7	15,3	15,6	16,1	16,4	16,2	16,4

Zdroj: Internetové stránky scitani.cz. <http://www.scitani.cz/data/2000013/index1.html>

- **Doprava**

Železniční doprava v ORP je vzhledem ke geografickým poměrům rozmístěna nepravidelně. Nejvýznamnější železniční tratí je úsek Havlíčkův Brod - Chrudim - Pardubice. Na ní navazují podstatně méně významné tratě jako Chrudim - Skuteč - Polička - Svitavy (východ), Chrudim - Heřmanův Městec (západ, ale v současné době jemimo provoz) a trať Prachovice - Heřmanův Městec-Přelouč.

Silniční doprava je poměrně hustá a spojuje všechny obce. Dominantní postavení má hlavní dálniční silnice z Havlíčkova Brodu do Pardubic (přes Ždírec nad Doubravou a Chrudim). Další hlavní silnice procházející územím okresu jsou Havlíčkův Brod - Hlinsko - Svitavy, Čáslav - Chrudim - Vysoké Mýto a Žďár nad Sázavou - Ždírec nad Doubravou - Nasavrky - Chrudim. V současné chvíli (květen/2014) probíhá stavba dlouho diskutovaného chrudimského obchvatu. Jeho dokončení by mělo být dokonce roku 2015. Absence obchvatů ovšem trápí i řadu dalších měst a obcí v ORP. ORP Chrudim zaujímá strategicky výhodnou polohu v oblasti dopravy. Nachází se téměř ve středu republiky. Nejsnadnější a nejrychlejší spojení s Prahou, kam se lze dostat buď železniční dopravou z Pardubic nebo po dálnici, na kterou se lze napojit nedaleko Hradce Králové. Určitou dopravní nevýhodou je značná přetíženost tranzitní dopravy, která trápí především obce a města, přes něž prochází silnice I. třídy. Na území se nachází veřejné vnitrostátní letiště v Chrudimi. Mezinárodní veřejné letiště Pardubice je od Chrudimi vzdáleno cca 12 km.

- **Těžba nerostných surovin, průmyslová výroba, stavebnictví, řemesla a jiné drobné podnikatelské aktivity, komerční služby, maloobchodní sféra a inovace**

Území ORP je chudé na těžbu nerostných surovin stejně tak, jako celý Pardubický kraj. Donedávna se dobývaly rudy uranu v Železných horách a krátce polymetaly s barytem v Křižanovicích. V současné době se na území žádné rudy ani palivoenergetické suroviny již netěží. Z hlediska nerostných surovin, jejichž význam přesahuje rámec kraje, jsou vápence a cementářské suroviny. Od středověku nejméně těžené ložisko vysokoprocenních a cementářských vápenců leží v obci Prachovice, v jihozápadní části území. Cementářské korekční sialitické suroviny, kterými jsou např. břidlice, jíly, spraše, hlíny, písky, se těží v okolí Kostelce u Heřmanova Městce. Dalšími místy se zásobami nerostných surovin jsou např. Tuněchody, Ctětín, Přibyllov, Skuteč - Humperky, Skuteč - Litická,

Prosetín, Zderaz a Žumberk. Průmysl není orientován jednostranně, struktura oborů je poměrně pestrá. K významným průmyslovým centrům patří Chrudim (strojírenství, textilní průmysl), Skuteč (kožedělný průmysl, stavební hmoty), Prachovice (stavební hmoty), Třemošnice (strojírenství). Díky rozvoji menších soukromých firem stoupá počet zaměstnaných ve stavebnictví. V Chrudimi se pro ekonomické aktivity ve větším rozsahu využívá průmyslová zóna v bývalé Transportě i nové zóny v jiných částech Chrudimi. Na území převládají činnosti jako maloobchod a velkoobchod, dále opravy a údržba motorových vozidel. Významnou roli mají živnostníci různých oborů.

- **Ekologická situace a ochrana životního prostředí, zemědělství a lesnictví**

Stav životního prostředí na území ORP Chrudim je poměrně vyvážený. Velkou zásluhu na tom má zejména jižní část, kam zasahuje CHKO Železné hory. Zřízení CHKO bylo připravováno již od roku 1979, ale teprve v roce 1991 byla vyhlášena asi třetina Železných hor za Chráněnou krajinnou oblast, přičemž malá část Železných hor již dříve patřila a dosud patří do CHKO Žďárské vrchy. Na území se vyskytují dvě přírodní rezervace a několik chráněných přírodních výtvarů.

Na kvalitě životního prostředí se významně podílí i fakt, že v současné době na území ORP Chrudim nejsou velké podniky ani těžební závody, které by výrazněji zhoršovaly životní prostředí v obcích. Hlavními zdroji znečištění ovzduší obcí jsou místní zdroje, zejména lokální topeniště a výfukové plyny z dopravy. Spalování fosilních paliv v domácích topeništích a kotelnách se negativně projevuje zvýšením hladiny oxidu siřičitého a oxidu uhelnatého zejména v zimním období. Možností znečištění ovzduší může být sousední ORP Pardubice, kde je velké množství bodových znečišťovatelů ovzduší (např. chemické výrobní komplexy PARAMO a.s.).

Problémem je plošná ekologická zátěž areálu bývalé Transporty Chrudim vyžadující vysoké náklady na sanaci. Závažnost spočívá především v potenciální kontaminaci ohrožující zdroje podzemních vod. V současné době je v bývalém areálu budována průmyslová zóna. Území lze využít pro jakoukoliv průmyslovou výrobu. V dalších obcích se jedná o již nevyužívané skládky, které jsou z větší části sanovány buď uměle, nebo přírodní cestou. Nepřehlédnutelným problémem v ochraně životního prostředí může být nedostatečně vybudovaná nebo chybějící kanalizace v některých obcích. Konkrétní problém vyvstává v podobě znečištění říčky Novohradky z odpadních vod obcí v okolí Hrochova Týnce. Nutnost vybudovat čističku odpadních vod pro tuto oblast je více než zřejmá.

Za další možnou příčinu narušení ekologické stability území lze považovat zemědělskou velkovýrobu a intenzivní obhospodařování velkých celků orné půdy. Neuvážené scelování pozemků a rozorání mezí mělo za následek vznik řady negativních jevů, z nichž nejvýrazněji ohrožuje další zemědělské aktivity, zejména eroze půdy. Díky tomuto procesu dochází k odnosu půdních částic humusu a živin z nejsvrchnějšího horizontu a tím půda ztrácí svoji nejdůležitější vlastnost – úrodnost.

Na území ORP Chrudim, v Nasavrkách, se nachází skládka, která je v blízkosti hranice CHKO Železné hory, a proto musí být z výše uvedeného důvodu její další rozšíření limitováno. Území není významné z hlediska těžby důležitých nerostných surovin a z typového hlediska převažují stavební suroviny.

V několika obcích se dříve těžila cihlářská hlína, písek a stavební kámen (hlavně opuka). Určitým specifickým je obec Lukavice, kde se dříve těžil pyrit.

Z pohledu vodních zdrojů patří území do hydrogeologického rajónu *Chrudimská křída*. Jsou využívány hlavně zásoby povrchových vod (Chrudimka-Práčov) a podzemních vod (Chrast a okolí). Možnosti rozvoje experimentů, jako je např. větrná elektrárna, je na území ORP Chrudim diskutabilní. Určitou šancí v tomto směru může být vytápění biomasou.

- **Rekreace, památky a cestovní ruch**

Chrudimsko je turisticky atraktivní oblastí s řadou historických památek a mnoha přírodními zajímavostmi. Často navštěvované je historické centrum města Chrudim s muzeem loutkářských kultur v Mydlářově domě. K vyhledávaným místům patří také zámek ve Slatiňanech a jehohippologické muzeum. Děťmi je oblíbený Kočičí hrádek v jihozápadní části slatiňanského zámeckého lesoparku. Známý je kostel sv. Bartoloměje s dřevěnou zvonící v Kočí, zámek ve městě Chrast či židovský areál v Heřmanově Městci. K nejnavštěvovanějším místům se řadí okolí Heřmanova Městce, Sečské přehrady, oblastu Horního Bradla, Bojanova a Křižanovic ležící v Železných horách.

2.1.3. Územní plánování obcí a kraje, širší vztahy území

Následující tabulka uvádí počty obcí s platným územním plánem a strategickým plánem (programem rozvoje obce nebo jiným koncepčním dokumentem řešící rozvoj) v rámci správního obvodu.

Tabulka 14: Územní strategické plánování

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu obcí	Komentář
Počet obcí s platným územním plánem	82	95,35	Platný územní plán nemají obce: Biskupice, Ctětín, Smrček, Žlebské Chvalovice
Počet obcí s plánem v přípravě			
Počet obcí se strategickým plánem (nebo programem rozvoje obce)			Strategický plán rozvoje má město Chrudim

Se zásadami územního rozvoje kraje je možné se seznámit na webových stránkách příslušného krajského úřadu. K dalším významným dokumentům z hlediska územního plánování patří územně analytické podklady ORP Chrudim: <http://www.chrudim.eu/obcan/odbory-meu/odbor-uzemniho-planovani-a-regionalniho-rozvoje/uzemne-analyticke-podklady.html>.

Z územního plánování na úrovni obcí (územní plány jednotlivých obcí), kraje (zásady územního rozvoje) a státu (politika územního rozvoje) plynou následující významná omezení, příležitosti či limity:

- V obci se nenachází žádný obchod
- Nedostatek finančních prostředků
- Různé problémy v dopravě
- Snižování počtu obyvatel
- Problémy v soužití obyvatel
- Nedostatek pracovních příležitostí
- Nedostatek pozemků nebo problém s odkoupením pozemků pro výstavbu
- Problémy v oblasti rekreace
- Problémy v oblasti bezpečnosti obyvatel
- Problémy s černými skládkami

2.1.4. Aktéři regionálního rozvoje

Tabulka číslo 15 popisuje stručně klíčové aktéry rozvoje území správního obvodu. Mezi nejvýznamnější je považován Mikroregion Chrudimsko.

Tabulka 15: Popis klíčových aktérů

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
Město Chrudim	1	Město je klíčovým centrem území, hlavní spádové centrum regionu pro každodenní potřeby obyvatel celého ORP (školství, zdravotnictví, sociální služby, úřady, komerční služby, zaměstnání, kultura, sport, atd.)
Města se statutem POÚ	5	Heřmanův Městec, Chrast, Nasavrky, Skuteč, Třemošnice (spádová centra jednotlivých částí regionu)
Obce SO ORP Chrudim	80	Pečují o rozvoj svého území. Zachovávají tradice a dlouholetou spolupráci.
Pardubický kraj	1	Zřizovatel více sociálních zařízení na území, především DSS Slatiňany, který je stěžejní pro uživatele celého kraje.
Stát	1	SO patřil v letech 1992- 2013 mezi regiony se soustředěnou podporou státu.
Mikroregion Chrudimsko	5 a více	Mikroregion Chrudimsko má 32 členů, tím pokrývá 37,2 % obcí v celém SO. Dále Mikroregion Skutečsko Ležáky, Centrum Železných hor, Mikroregion západně od Chrudimi, Svazek obcí za letištěm, Mikroregion Železné hory, Mikroregion Litomyšlsko, Sdružení obcí Mikroregionu Hlinecko

Název údaje	Počet aktérů toho druhu	Komentář
MAS (místní akční skupiny)	3	MAS Chrudimsko o. s., MAS Skutečsko, Košumbersko a Chrastcko o. s., MAS Železnohorský region o. s., Místní akční skupina Hlinecko, o.p., MAS Litomyšlsko, o.p.s. Jejich hlavním přínosem je spolupráce v oblasti venkova, zemědělství a získávání finanční podpory z EU pro SO ORP Chrudim.
Významní zaměstnavatelé	2	Dle počtu zaměstnanců Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé Luže-Košumberk, Chrudimská nemocnice a. s.

2.2. Souhrnná SWOT analýza území správního obvodu

Tabulka 16: SWOT analýza

Silné stránky:	Slabé stránky:
1. Stabilizovaný počet obyvatel	1. Vysoká úmrtnost a přirozený úbytek obyvatel (výrazně Nasavrky)
2. Nadprůměrný potenciál pro cestovní ruch	2. Vysoká dojíždka za prací
3. Významná část území zařazena do CHKO	3. Nezaměstnanost nad krajským průměrem
4. Velký počet ekonomických subjektů	4. Největší těžební plocha v kraji - Prachovice
Příležitosti:	Hrozby:
1. Severní část ORP - významná zemědělská oblast by mohla přinést snížení nezaměstnanosti	1. Záplavová vlna vzniklá protržením některé z přehrad a vylití Chrudimky
2. Zásoby podzemní a povrchové vody	2. Havárie v chemické průmyslové oblasti v Pardubicích, která přímo sousedí s ORP Chrudim
3. Podpora a rozvoj rekreace (turistika, cykloturistika)	3. Větrné smrště během léta

SWOT analýza, neboli analýza silných a slabých stránek, slouží k charakteristice obecného stavu na území ORP Chrudim. Silnou stránkou správního obvodu je stabilizovaný počet obyvatel, který se již několik let pohybuje kolem hranice 80 000 obyvatel. S tím ale souvisí dlouhodobý jev na území, kterým je vysoká úmrtnost obyvatelstva a obecně přirozený úbytek obyvatel. ORP je charakteristické nadprůměrným potenciálem pro cestovní ruch, ať jednodenním (Chrudim, Chrast, Luže – Košumberk, Slatiňany, atd.), ale také vícedenním (přehrada Seč, počet CHKO na území, cyklostezky). Na území se také nachází vysoký počet ekonomických subjektů, ze kterých převládají živnostníci a samoživitelé. Nejvýznamnějšími zaměstnavateli jsou Chrudimská nemocnice a.s. a Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé Luže – Košumberk. Dalším významným zaměstnavatelem je Holcim Prachovice, kde je největší těžební plocha v kraji. I přes výše vyjmenované klady, je nezaměstnanost nad krajským průměrem.

Na severu území ORP se nachází významná zemědělská oblast, která by mohla přinést snižování nezaměstnanosti v primárním sektoru. Další příležitostí pro ORP jsou výrazné zásoby podzemní a povrchové vody, které jsou spravovány Vodními zdroji Chrudim. Jako hlavní, především přírodní, hrozbou pro ORP by mohla být záplavová vlna vzniklá protržením některé z přehrad či vylití řeky Chrudimky. Dalším vážným problémem by mohla být havárie v chemické průmyslové oblasti v Pardubicích, která přímo sousedí s ORP Chrudim. V neposlední řadě ORP Chrudim, především v letních měsících, sužují větrné a vodní smrště.

3. Téma 1.: Školství

3.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

3.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Vytváření podmínek pro rozvoj výchovy a vzdělávání je jednou z významných aktivit obce, kterou jí umožňuje zákon o obcích. Za tím účelem obec pro poskytování předškolního vzdělávání a plnění povinnosti, zajistí podmínky pro předškolní vzdělávání v posledním roce před zahájením povinné školní docházky pro děti s trvalým pobytem na území. Obec si zřizuje svou mateřskou školu, nebo se za určitých smluvních podmínek dohodne s jinou obcí, případně se svazkem obcí, kam děti ze svého území umístí. Také pro základní vzdělávání buď zřizuje svoji základní školu, nebo se postará o plnění povinné školní docházky v základní škole zřizované jinou obcí nebo svazkem obcí. Oblast předškolního a základního vzdělávání se tak stává problémem, který nelze řešit pouze na území jedné obce. Jde o oblast, které se musí společně věnovat (např. i s ohledem na dojíždění za prací v celém spádovém regionu) jak malé obce, tak střední a velká města.

Populační vlny se dlouhodobě promítanou do rozvoje regionálního školství a jednotlivých územních celků. Vzhledem k demografickému vývoji mají zejména malé obce problémy s udržení potřebného počtu dětí ve školách. Je zde silná tendence posílat děti do lépe vybavených městských škol nebo jde jenom o proces, kdy dítě jede do školy s rodičem do místa jeho pracoviště. Dojíždění se však stává palčivým problémem nejen pro obce, rodiče a děti, ale i pro nejbližší města, která nemají ve svých školách dostatečnou kapacitu. V okolí velkých měst a příměstských oblastech je akutní otázkou k řešení otázka přeplněnosti mateřských škol.

Ustanovení školského zákona také vymezuje povinnost obce zajišťovat ty výdaje škol a školských zařízení, které nejsou hrazeny ze státního rozpočtu. Obce jsou však často nuceny podporovat školy nad rámec svých povinností. Ač tedy nemají přímou povinnost na některé oblasti přispívat (např. platy pedagogických a nepedagogických pracovníků, školní pomůcky), hledají finanční prostředky ve svých někdy opravdu napjatých rozpočtech, aby školám v jejich svízelné situaci pomohly. Bohužel, ani úprava v rámci zákona o rozpočtovém určení daní zdaleka nezohledňuje náklady potřebné na zázemí pro vzdělávání, a tak se čím dál častěji objevuje rozdíl mezi tím, co by škola potřebovala, a tím, co jí obec může poskytnout v rámci svých finančních možností.

Pro kvalitu života obyvatel dané obce a území je důležitou oblastí také kultura a trávení volného času. Možnosti neformálních volnočasových aktivit a vlastní iniciativy obyvatel související s lokálními tradicemi se projevují spíše na venkově, než ve velkých městech. Právě škola, jako komunitní centrum, zde sehrává velmi významnou roli.

Meziobecní spolupráce by mohla přinést odpověď na otázku, jakými cestami a prostředky lze z pohledu zřizovatelů nejen udržet optimálně dimenzovanou síť škol, ale především jak pozitivně působit na zvyšování kvality a vybavenosti škol i školských zařízení, včetně ovlivňování a zlepšování jejich rozvoje a úrovně vzdělávání v nich. Díky této spolupráci může navíc docházet k přeměně škol na kulturní, společenská a komunitní centra svých lokalit, kdy škola získá prostor a podmínky pro svou kreativitu a jako otevřené společenské centrum naplní širší vzdělávací a volnočasovou nabídku nejen pro žáky školou povinné, ale také pro ostatní občany.

Právě meziobecní spolupráce může i přispět k hledání nových řešení nejen v oblasti předškolního a základního vzdělávání a to s ohledem na kompetence obcí na úrovni území ORP. Jde o dlouhodobý proces budování důvěry a spolupráce v co nejvyšší míře mezi místní správou, školou, veřejností, společenskými skupinami a organizacemi o vytváření místního partnerství. Zapojení jednotlivců i

veřejnosti do dílčích záměrů rozvoje obce nebo regionu, propojení jejich ekonomických, sociálních a ekologických aspektů pak otevírá další možnosti rozvoje plnohodnotného života ve městech i na venkově.

Základní legislativa

- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve znění pozdějších předpisů, vymezuje kompetence a úkoly jednotlivých orgánů ve školství, a to jak orgánů samosprávy, tak i orgánů vykonávajících státní správu
- Zákon č. 562/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím školského zákona, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, jejich pracovní dobu, další vzdělávání a kariérní systém. Vztahuje se na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení a na pedagogické pracovníky v zařízeních sociálních služeb
- Vyhlášky ke školskému zákonu
- Ostatní vyhlášky
- Vyhlášky k zákonu o pedagogických pracovnících
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků, jimiž jsou obce a kraje a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků. Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí, pokud tento zákon nestanoví jinak, a zřizování příspěvkových organizací v oblasti školství svazkem obcí
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), vymezuje uspořádání a rozsah finanční kontroly vykonávané mezi orgány veřejné správy, mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci veřejné finanční podpory a uvnitř orgánů veřejné správy. Stanoví předmět, hlavní cíle a zásady finanční kontroly vykonávané podle tohoto zákona a podle zvláštních právních předpisů, pokud tak tyto předpisy stanoví
- Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění, upravuje výkon státní kontroly v České republice
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v souladu s právem Evropské unie rozsah a způsob vedení účetnictví, požadavky na jeho průkaznost a podmínky předávání účetních záznamů pro potřeby státu
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů, upravuje rozpočtové určení daně z přidané hodnoty, daní spotřebních, daní z příjmů, daně z nemovitostí a daně silniční

3.1.2. Popis základního a předškolního vzdělávání správního obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Obecné informace

Infrastruktura vzdělávání na území ORP Chrudim je tvořena 37 základními školami (dále jen „ZŠ“). Z toho dvanáct škol je malotřídního typu a 43 mateřskými školami (dále jen „MŠ“). Kromě těchto zařízení je na území ORP Chrudim ještě šest základních uměleckých škol (dále jen „ZUŠ“) a dvě střediska volného času (dále jen „SVČ“). Na území ORP Chrudim je zřízena jedna soukromá Mateřská škola ve Slatiňanech, která je vedena v rejstříku škol a školských zařízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“). Dále je zde jedna soukromá Základní škola v Chrudimi, která je sloučená se střední školou a jedno církevní gymnázium ve Skutči. Sledované období bylo za školní roky 2005/2006 – 2012/2013.

Definice správního obvodu z pohledu předškolního a základního vzdělávání

Při mapování celého školství na území ORP Chrudim, které má 86 obcí, bylo zjišťováno, ve kterých obcích se školy a školská zařízení nacházejí, včetně jejich počtů při zohlednění počtu obyvatel.

Tabulka 17: Obce/počet obyvatel/zařízení

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Chrudim	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	celkem
2012/2013											
-Počet obcí	25	33	11	9	6	1		1			86
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	1	6	7	3	0	7	0	0	24
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	3
-Počet MŠ	0	6	4	7	8	2	0	6	0	0	33
-Gymnázia	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	4	4	1	0	1	0	0	0	0	10
-Počet jiných zařízení	0	0	3	2	11	3	0	7	0	0	26

Zdroj: výkazy MŠMT

V obci Zaječice se v roce 2009 navýšil počet obyvatel a spadají do rozmezí 1000-1999 obyvatel, kde je základní škola 1. stupně.

Tabulka 18: obce s počtem obyvatel pro ORP 2006/2007

Skupina obcí s počtem obyvatel pro správní obvod Chrudim	do 199	200 až 499	500 až 999	1 000 až 1 999	2 000 až 4 999	5 000 až 9 999	10 000 až 19 999	20 000 až 49 999	50 000 až 99 999	nad 100 000	celkem
2006/2007											
-Počet obcí	25	33	11	9	6	1		1			86
-Počet ZŠ – 1. a 2. stupeň	0	0	1	6	7	3	0	7	0	0	24
-Počet ZŠ – jen 1. stupeň	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	3
-Počet MŠ	0	7	4	7	8	2	0	6	0	0	33
-Gymnázia	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2
- Sloučené organizace (ZŠ+MŠ, ZŠ+SŠ, atd.)	0	4	4	1	0	1	0	0	0	0	10
-Počet jiných zařízení	0	0	3	2	11	3	0	7	0	0	26

Zdroj: výkazy MŠMT

V roce 2007 byla zrušena mateřská škola v obci Hroubovice. Objekt nemohl být nadále využíván, v soukromém vlastnictví.

Počty škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP

Rozsáhlé území ORP Chrudim je dobře pokryté rozmístěním mateřských škol a základních škol. Ve většině obcí jsou obě školy a školská zařízení nebo jejich dostupnost je pro okolní obce přijatelná. Základní umělecká škola je pouze v 6 obcích. Kromě ZUŠ v Chrudimi a Slatiňanech, mají ostatní ZUŠ ještě další pracoviště v přilehlých obcích a tak pokrývají 17% území ORP Chrudim.

Tabulka 19: Obce a jejich zařízení

ORP Chrudim Název obce	celkem ředitelství	z toho						
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciálními třídami	gymnázia
celkem škol	78	43	37	6	2	7	1	2
Běstvina	1	1						
Bitovany	1	1						
Bojanov	2	1	1					
Bylany	1	1						
Heřmanův Městec	6	2	2	1	1	1		
Horní Bradlo	1	1	1					
Hošťalovice								
Hrochův Týnec	3	1	1			2		
Chrast	3	1	1	1				
Chroustovice	1	1	1					
Chrudim	14	6	7	1	1	2	1	1

ORP Chrudim Název obce	celkem ředitelství	z toho						
		MŠ	ZŠ	ZUŠ	SVČ	ZŠ speciální / se speciálními třídami	MŠ speciální / se speciálními třídami	gymnázia
Licibořice	1	1						
Lukavice	1	1	1					
Luže	3	1	1	1				
Mladoňovice	1	1						
Morašice	1	1	1					
Načešice	1	1						
Nasavrky	2	1	1					
Orel	1	1	1					
Perálec	1	1	1					
Prachovice	2	1	1					
Proseč	2	1	1					
Prosetín	1	1	1					
Předhradí	1	1						
Rabštejská Lhota	1	1	1					
Ronov nad Doubravou	2	1	1					
Rosice	2	1	1					
Řestoky	1	1						
Seč	2	1	1					
Skuteč	8	3	4	1		1		1
Slatiňany	4	2	1	1				
Stolany	1	1	1					
Třemošnice	2	1	1			1		
Tuněchody	1	1	1					
Úhřetice	1	1						
Vejvanovice	1		1					
Zaječice	1		1					

Zdroj: výkazy MŠMT, webové stránky škol

Počty SOUKROMÝCH škol/školských zařízení v jednotlivých obcích ORP

V roce 2010, byla zřízena soukromá Mateřská škola DěvčátkaMomo ve Slatiňanech, která nabízí jednu věkově smíšenou třídu pro 20 dětí ve věku od 3 do 6 let. Školka čerpá z waldorfské pedagogiky, a uspokojuje potřeby dětí předškolního věku. Od 1.9.2012 zahájila svoji činnost soukromá základní škola, která je součástí střední školy Bohemia v Chrudimi. Jedná se o školu rodinného typu a klade důraz na menší počet dětí ve třídách (max. 16), na počítačovou gramotnost, cizí jazyk, sport a pohybovou výchovu.

ORP Chrudim	celkem ředitelství	z toho				
Název obce		MŠ	ZŠ	gymnázia	ZUŠ	SVČ
celkem	2	1	1	0	0	0
Chrudim	1		1			
Slatiňany	1	1				

Zdroj: vlastní šetření, výkazy MŠMT

U gymnázia je myšleno víceleté gymnázium, které zajišťuje vzdělávání druhého stupně ZŠ

Počty CÍRKEVNÍCH škol / školských zařízení v jednotlivých obcích ORP

Jedinou církevní školou na celém území je Gymnázium Suverénního řádu maltézských rytířů ve Skutči, které má zřizovatele v Praze. Výuka je zde od šesté třídy tzn., že zajišťuje vzdělávání až od druhého stupně ZŠ. Škola je zcela otevřena všem uchazečům o vzdělávání bez ohledu na jejich etnický či sociální původ.

Tabulka 20: Obce s církevními zařízeními

ORP Chrudim	celkem ředitelství	z toho				
Název obce		MŠ	ZŠ	gymnázia	ZUŠ	SVČ
celkem	1	0	0	1	0	0
Skuteč	1	0	0	1	0	0

Zdroj: vlastní šetření, výkazy MŠMT

Poznámka: u gymnázia je myšleno víceleté gymnázium, které zajišťuje vzdělávání druhého stupně ZŠ

Pracovníci ve školství ORP

Gymnázium Josefa Ressela v Chrudimi je zřizováno Pardubickým krajem. Gymnázium Suverénního řádu maltézských rytířů ve Skutči, zřizovatelem je Suverénní řád maltézských rytířů Praha.

Počet pracovníků ve školství se opět zvyšuje od roku 2011, kdy je zřejmý celkový nárůst pedagogů ve školství. Do tohoto roku byla spíše tendence opačná – snižování pedagogických pracovníků. Je zde pouze počítáno s pracovníky ve školských zařízeních zřízených obcí.

Tabulka 21: Typy škol a přepočtený počet pracovníků

typ školy, zařízení	průměrný přepočtený počet pracovníků		
	celkem	z toho	
		pedagogů	nepedagogů
2012/2013			
mateřské školy	306,497	224,535	81,962
základní školy	569,926	449,08	120,846
základní umělecké školy	90,176	80,374	9,802
základní školy pro žáky se SVP	11,019	6,778	4,241
školní družiny a kluby	55,676	55,676	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	7,625	5	2,625
zařízení školního stravování	174,519	0	174,519
celkem rok 2012/2013	1215,438	821,443	393,995

Zdroj: výkazy MŠMT**Tabulka 22: Typy škol a přepočtený počet pracovníků 2011/2012**

2011/2012			
mateřské školy	299,95	221,532	78,418
základní školy	563,731	446,682	117,049
základní umělecké školy	90,4254	80,511	9,9144
základní školy pro žáky se SVP	11,385	7,074	4,311
školní družiny a kluby	56,256	56,256	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	7,542	4,917	2,625
zařízení školního stravování	172,085	0	172,085
celkem rok 2011/2012	1201,3744	816,972	384,4024

Zdroj: výkazy MŠMT**Tabulka 23: Typy škol a přepočtený počet pracovníků 2010/2011**

2010/2011			
mateřské školy	288,361	216,306	72,055
základní školy	568,522	449,456	119,066
základní umělecké školy	89,563	79,768	9,795
základní školy pro žáky se SVP	11,03	6,697	4,333
školní družiny a kluby	55,361	55,361	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	7,625	5	2,625
zařízení školního stravování	175,01	0	175,01
celkem rok 2010/2011	1195,472	812,588	382,884

Zdroj: výkazy MŠMT

Tabulka 24: Typy škol a přepočtený počet pracovníků 2009/2010

2009/2010			
mateřské školy	265,388	200,649	64,739
základní školy	592,726	460,535	132,191
základní umělecké školy	93,285	82,539	10,746
základní školy pro žáky se SVP	76,15	61,119	15,031
školní družiny a kluby	56,76	56,76	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	2,803	2,014	0,789
zařízení školního stravování	174,798	0	174,798
celkem rok 2009/2010	1261,91	863,616	398,294

Zdroj: výkazy MŠMT**Tabulka 25: Typy škol a přepočtený počet pracovníků 2008/2009**

2008/2009			
mateřské školy	252,629	186,751	65,878
základní školy	603,794	469,826	133,968
základní umělecké školy	92,003	81,094	10,909
základní školy pro žáky se SVP	74,214	62,674	11,54
školní družiny a kluby	57,5	57,5	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	2,633	2	0,633
dětské domovy	0		
zařízení školního stravování	170,853	0	170,853
celkem rok 2008/2009	1253,626	859,845	393,781

Zdroj: výkazy MŠMT**Tabulka 26: Typy škol a přepočtený počet pracovníků 2007/2008**

2007/2008			
mateřské školy	240,773	178,721	62,052
základní školy	620,905	481,51	139,395
základní umělecké školy	90,887	79,657	11,23
základní školy pro žáky se SVP	69,476	59,12	10,356
školní družiny a kluby	59,804	59,198	0,606
střediska pro volný čas dětí a mládeže	2,972	2	0,972
dětské domovy	0	0	0
zařízení školního stravování	169,353	0	169,353
celkem rok 2007/2008	1254,17	860,206	393,964

Zdroj: výkazy MŠMT

Tabulka 27: Typy škol a přepočtený počet pracovníků 2006/2007

2006/2007			
mateřské školy	245,04	182,422	62,618
základní školy	637,502	491,953	145,549
základní umělecké školy	91,261	80,159	11,102
mateřské školy pro děti se SVP	60,241	47,829	12,412
základní školy pro žáky se SVP	0	0	0
školní družiny a kluby	57,983	57,288	0,695
střediska pro volný čas dětí a mládeže	2,661	1,903	0,758
zařízení školního stravování	172,3	0	172,3
celkem rok 2006/2007	1266,988	861,554	405,434

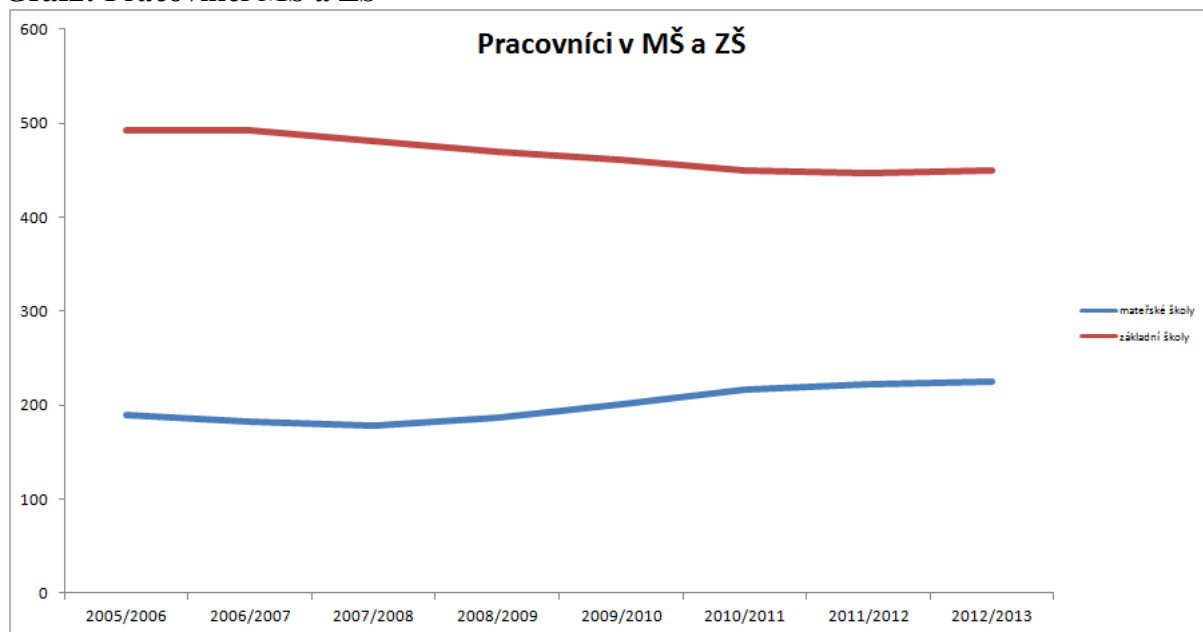
Zdroj: výkazy MŠMT

Tabulka 28: Typy škol a přepočtený počet pracovníků 2005/2006

2005/2006			
mateřské školy	251,718	189,705	62,013
základní školy	642,662	492,745	149,917
základní umělecké školy	89,383	78,36	11,023
mateřské školy pro děti se SVP	0	0	0
základní školy pro žáky se SVP	53,149	42,329	10,82
školní družiny a kluby	63,184	63,184	0
střediska pro volný čas dětí a mládeže	3,151	2,151	1
zařízení školního stravování	175,951	0	175,951
celkem rok 2005/2006	1279,198	868,474	410,724

Zdroj: výkazy MŠMT

Porovnáváním pracovníků v mateřských školách a základních školách je zřejmé, že od školního roku 2010/2011 dochází u pracovníků MŠ k nárůstu, v jehož trendu se pokračuje i v dalších školních letech. Opačná situace je u pracovníků základních škol, kdy od školního roku 2010/2011 je počet pracovníků v základních školách klesající.

Graf2: Pracovníci MŠ a ZŠ**Základní vzdělávání****Počet ZŠ za ORP**

Na území ORP Chrudim jsou v současné době zřizovány tři speciální základní školy a to v Chrudimi, ve Skutči a v Hrochově Týnci, kde zřizovatelem je kraj.

V Chrudimi je jedna soukromá základní škola při střední škole Bohemia. Zřizovatelem zbylých 33 základních škol je obec.

Za neúplnou školu považujeme tu školu, ve které nejsou oba stupně a těch je na území ORP Chrudim 12. Jedná se o školy v obcích: Bojanov, Horní Bradlo, Lukavice, Morašice, Orel, Perálec, Rabštejnská Lhota, Skuteč – místní část Žďárec u Skutče, Stolany, Tuněchody, Vejvanovice a Zaječice. Ustálený je i poměr úplných a neúplných škol. Neúplné základní školy ve většině případů mají společné ředitelství se školami mateřskými v téže obci.

Tabulka 29: Počet základních škol 2012/2013

Za ORP Chrudim	počet základních škol		
	celkem	úplné	neúplné
2012/2013			
obec	33	21	12
kraj	3	3	0
církev	0	0	0
soukromá ZŠ	1	1	0
celkem	37	25	12

Zdroj: výkazy MŠMT, webové stránky zřizovatele

Zřízení základní školy při střední škole Bohemia, s.r.o. 1. 9. 2012 -soukromá škola

Speciální základní škola Chrudim, zřízena Pardubickým krajem 1. 1. 2011

Speciální základní škola Skuteč, zřízena Pardubickým krajem 1. 1. 2010

Tabulka 30: Počet základních škol 2009/2010

2009/2010			
obec	36	24	12
kraj	1	1	0
církev	0	0	0
soukromá ZŠ	0	0	0
celkem	37	25	12

Zdroj:výkazy MŠMT, webové stránky zřizovatele

Od 1. 7. 2010 došlo ke sloučení Základní školy Chrudim, Školní náměstí 6a Základní školy Chrudim, Sladkovského 28. Školy mají jedno ředitelství - Základní škola Chrudim, Školní náměstí 6. Bývalá budova Základní školy Chrudim, Sladkovského 28 byla zrekonstruována na dvě třídy Mateřské školy Chrudim, Na Valech 193. Tímto sloučením byla k 1. 7. 2010 navýšena kapacita školy na 1000 žáků.

Dále došlo od 1. 9. 2011 ke sloučení Základních škol v Chrudimi, Dr. Peška a Husova. V budově A (Dr. Peška) jsou umístěny třídy prvního stupně a v budově B (Husova) třídy druhé stupně. K tomuto sloučení došlo za účelem dosažení lepší organizace výuky na obou stupních základní školy a k lepšímu vytížení vyučujících.

Tabulka 31: Počet základních škol 2007/2008

2007/2008			
obec	38	26	12
kraj	1	1	0
církev	0	0	0
soukromá ZŠ	0	0	0
celkem	39	27	12

Zdroj:výkazy MŠMT, webové stránky zřizovatele

V letech 2006/2007 a 2007/2008 nebyla žádná změna ve stavu počtu základních škol na území ORP Chrudim.

Tabulka 32: Počet základních škol 2006/2007

2006/2007			
obec	38	26	12
kraj	1	1	0
církev	0	0	0
soukromá ZŠ	0	0	0
celkem	39	27	12

Zdroj:výkazy MŠMT, webové stránky zřizovatele

Zřizované krajem: Pomocná a zvláštní škola Běstvina, Zvláštní a speciální škola Hrochův Týnec

Počet malotřídních ZŠ v jednotlivých obcích ORP

Na území ORP Chrudim je v současné době 12 malotřídních základních škol. Největší počet je dvoutřídních a to v obcích: Bojanov, Horní Bradlo, Lukavice, Morašice, Orel.

Trojtřídní základní školy jsou v těchto obcích: Perálec, Skuteč – místní část Žďárec u Skutče, Tuněchody, Vejvanovice. Jednotřídní školy jsou v obcích: Rabštejská Lhota a Zaječice. Čtyřtřídní škola je pouze v obci Stolany.

Tabulka 33: Počet škol dle počtu tříd

ORP Chrudim	počet škol celkem	z toho					
		jednotřídní	dvoutřídní	trojtřídní	čtyřtřídní	pětítřídní	vícetřídní
Název obce							
celkem škol	12	2	5	4	1	0	0
Bojanov	1		1				
Horní Bradlo	1		1				
Lukavice	1		1				
Morašice	1		1				
Orel	1		1				
Perálec	1			1			
Rabštejská Lhota	1	1					
Skuteč	1			1			
Stolany	1				1		
Tuněchody	1			1			
Vejvanovice	1			1			
Vyžice	0						
Zaječice	1	1					

Zdroj dat: výkazy MŠMT, webové stránky zřizovatel, webové stránky škol

ZŠ zřizované v ORP

Na území ORP Chrudim se nenachází ani jedna základní škola, která by byla zřizována církví. Od září 2012 je zde pouze jedna soukromá Základní škola a Střední škola Bohemia, s.r.o. Chrudim. Ostatní základní školy jsou zřizované obcemi.

Následující tabulka ukazuje počty tříd (popř. speciálních tříd), počet žáků ve třídách a pedagogické úvazky.

Tabulka 34: Počet tříd/počet žáků/pedagogické úvazky

školní rok	počet ZŠ	samost.	počet běžných tříd	počet speciálních tříd	počet žáků	úv. pedagog.	počet žáků na 1 pedag.	počet žákůna třídu	počet žákůna školu
		ZŠ							
2012/2013	37	26	308	36	6917	1053,4	6,566	22,457	186,945
2011/2012	36	25	307	41	6830	1186,7	5,755	22,247	189,722
2010/2011	36	25	305	40	6813	1195,6	5,698	22,337	189,25
2009/2010	37	26	312	43	6968	1109,2	6,282	22,333	188,324
2008/2009	37	26	320	47	7226	1118	6,463	22,581	195,297
2007/2008	39	28	326	42	7414	1120,4	6,617	22,742	190,102
2006/2007	39	28	339	41	7746	1154	6,712	22,849	198,615
2005/2006	40	29	351	45	8061	1186	6,796	22,965	201,525

Zdroj dat: výkazy MŠMT

Soukromé ZŠ zřizované v ORP

Od 1. 9. 2012 je v Chrudimi zřízena první soukromá Základní škola a Střední škola Bohemia, s.r.o. Chrudim.

Tabulka 35: Soukromé školy v ORP

školní rok	počet ZŠ	samost.	počet běžných tříd	počet speciálních tříd	počet žáků	úv. pedagog.	počet dětí na 1 pedag.	počet žákůna třídu	počet žáků na školu
		ZŠ							
2012/2013	1	1	1	0	9	11,5	0,782	9	9

Zdroj: výkazy MŠMT

Součásti základních škol v jednotlivých obcích ORP

V celém území ORP Chrudim a to jak při mateřských školách, tak i u základních škol je jejich součástí školní jídelna. Při všech základních školách je zřízena i školní družina.

Tabulka 36: Obce a počty zařízení

Název obce	počet základních škol celkem	v nich součástí				
		ZŠ	MŠ	ŠD (ŠK)	ŠJ	Jiné
celkem	38	37	43	41	86	
Běstvína			1		1	
Bítovany			1		1	
Bojanov	1	1	1	1	2	
Bylany			1		1	
Heřmanův Městec	2	2	2	2	3	1x soukromá školní jídelna
Horní Bradlo	1	1	1	1	1	
Hrochův Týnec	1	1	1	2	3	1x dětský domov se školou od jednoho zřizovatele na 2 budovách
Chrast	1	1	1	2	2	
Chroustovice	1	1	1	1	3	1x internát
Chrudim	7	7	6	9	23	3x domov mládeže, 1x středisko výchovné péče, 1x školní statek
Licibořice	1		1		1	
Lukavice	1	1	1	1	2	
Luže	1	1	1	1	2	
Mladoňovice			1		1	
Morašice	1	1	1	1	1	
Načešice			1		1	
Nasavrky	1	1	1	1	4	1x domov mládeže
Orel	1	1	1	1	2	
Perálec	1	1	1	1	1	
Prachovice	1	1	1	1	2	
Proseč	1	1	1	1	3	
Prosetín	1	1	1	1	2	
Předhradí			1		1	
Rabštejnská Lhota	1	1	1	1	1	
Ronov nad Doubravou	1	1	1	1	2	
Rosice	1	1	1	1	2	
Řestoky			1		1	
Seč	1	1	1	1	2	
Skuteč	4	4	3	4	6	1x domov mládeže
Slatiňany	1	1	2	1	2	
Stolany	1	1	1	1	1	
Třemošnice	1	1	1	1	2	
Tuněchody	1	1	1	1	1	
Úhřetice			1		1	
Vejvanovice	1	1		1	1	
Zaječice	1	1		1	1	

Zdroj: výkazy MŠMT

Počty tříd a žáků v ZŠ zřizovaných obcí ve školním roce 2012/2013 v ORP

V tabulce je zobrazen přehled počtu tříd a žáků ve všech základních školách za ORP Chrudim, které zřizovaly obce, za školní rok 2012/2013. Ve městech je větší počet žáků na třídu, než ve třídách na menších obcích.

Tabulka 37: Počty tříd a žáků ve všech základních školách 2012/2013

ORP Chrudim Název obce	počet škol	počet tříd	počet žáků	průměrný počet žáků na školu	průměrný počet žáků na třídu
celkem	37	344	6917	36,611	4,148
Bojanov	1	7	84	84	12
Heřmanův Městec	2	34	775	387,5	22,794
Horní Bradlo	1	2	22	22	11
Hrochův Týnec	1	11	267	267	24,272
Chrast	1	17	405	405	23,823
Chroustovice	1	8	134	134	16,75
Chrudim	7	109	2267	323,857	20,798
Lukavice	1	3	53	53	17,666
Luže	1	11	232	232	21,090
Morašice	1	2	16	16	8
Nasavrky	1	9	208	208	23,111
Orel	1	2	29	29	14,5
Perálec	1	2	22	22	11
Prachovice	1	9	127	127	14,111
Proseč	1	10	229	229	22,9
Prosetín	1	9	118	118	13,111
Rabštejnská Lhota	1	5	59	59	11,8
Ronov nad Doubravou	1	9	207	207	23
Rosice	1	8	123	123	15,375
Seč	1	7	113	113	16,142
Skuteč	4	33	599	149,75	18,151
Slatiňany	1	18	428	428	23,777
Stolany	1	1	11	11	11
Třemošnice	1	10	261	261	26,1
Tuněchody	1	2	17	17	8,5
Vejvanovice	1	2	41	41	20,5
Zaječice	1	4	70	70	17,5

Zdroj: výkazy MŠMT

Počet úplných a neúplných ZŠ v ORP

Ze všech ZŠ zřizovaných obcemi na území ORP Chrudim jich je dvacet pět úplných a dvanáct neúplných. V tabulce jsou zaznamenány jednotlivé ZŠ a jsou rozděleny na úplné a neúplné, kdy taková ZŠ má pouze první nebo druhý stupeň.

Tabulka 38: Úplné a neúplné školy

ORP Chrudim Název obce	počet škol	počet úplných škol	počet neúplných škol
celkem	37	25	12
Bojanov	1	1	
Heřmanův Městec	2	2	
Horní Bradlo	1		1
Hrochův Týnec	1	1	
Chrast	1	1	
Chroustovice	1	1	
Chrudim	7	6	1
Lukavice	1		1
Luže	1	1	
Morašice	1		1
Nasavrky	1	1	
Orel	1		1
Perálec	1		1
Prachovice	1	1	
Proseč	1	1	
Prosetín	1	1	
Rabštejská Lhota	1		1
Ronov nad Doubravou	1	1	
Rosice	1	1	
Seč	1	1	
Skuteč	4	3	1
Slatiňany	1	1	
Stolany	1		1
Třemošnice	1	1	
Tuněchody	1		1
Vežvanovice	1		1
Zaječice	1		1

Zdroj: výkazy MŠMT, webové stránky zřizovatel, webové stránky škol

Údaje o pracovnících ZŠ zřizovaných obcemi v ORP

Na území ORP Chrudim bylo, ve školním roce 2011/2012, celkem 712 pedagogů základních škol, které zřizují obce. Z toho většina pracovníků na základních školách jsou ženy. Počty fyzických osob ZŠ s rozdělením na 1. a 2. stupeň nebylo možné dohledat, rozlišují se pouze přepočtení na plně zaměstnané s ohledem na ženy.

Tabulka 39: Počet pedagogů základních škol

ORP Chrudim		fyzické osoby		přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	z toho ženy	celkem	z toho ženy
celkem učitelé		712		437	353
v tom vyučující	na 1. stupni			201	186
	na 2. stupni			236	167

Zdroj: výkazy MŠMT

Ostatní pedagogičtí pracovníci škol v ORP

Data o ostatních pedagogických pracovnících škol jsou uvedena za školní rok 2012/2013. Zde se téměř mužští pracovníci nevyskytují.

Tabulka 40: Ostatní pedagogové

ORP Chrudim		fyzické osoby		přepočtení na plně zaměstnané	
		celkem	z toho ženy	celkem	z toho ženy
asistenti pedagoga	pro žáky se zdravotním postižením	56	51	25,2	23,5
	pro žáky se sociálním znevýhodněním	11	7	6,7	4,7
psychologové		1	1	0,2	0,2
speciální pedagogové		6	6	1,8	1,8
výchovní poradci		39	34	-	-

Zdroj: výkazy MŠMT

Výchovní poradci se nepřepočítávají - jsou z řad učitelů, vždy se tomu věnuje jedna osoba z řad pedagogů.

Počet škol a žáků na jednoho přepočteného pracovníka v ORP

V následující tabulce je viditelné, že školní rok 2005/2006 je výchozí pro celou analýzu a počet žáků klesá až do školního roku 2011/2012, kdy je opět nepatrný nárůst, který pokračuje i v následujícím školním roce tj. 2012/2013.

S tím souvisí i úbytek ze strany pedagogů, který je stále klesající i přes zvyšující se počet žáků v posledních dvou školních letech. Úbytek ze strany pedagogů je o cca 11%.

Tabulka 41: Počet škol a žáků na pracovníka v ORP

školní rok	počet škol	počet žáků	počet učitelů (pře- počtený stav)	počet žáků na jednoho pře-počteného pracovníka
2012/2013	37	6917	1053,4	6,566
2011/2012	37	6830	1086,7	6,285
2010/2011	37	6813	1095,6	6,218
2009/2010	38	6968	1109,2	6,282
2008/2009	38	7202	1118	6,441
2007/2008	39	7414	1120,4	6,617
2006/2007	39	7746	1154	6,712
2005/2006	40	8061	1186	6,796

Zdroj: výkazy MŠMT

Počet absolventů ZŠ v ORP

Poslední tři řádky v tabulce (tj. žáci, kteří odešli na SŠ z 5. r. a 7. r., nebo žáci s odkladem) představují počty žáků, kteří pokračují v plnění povinné školní docházky ve víceletých gymnáziích a v osmiletém vzdělávacím programu na konzervatoři.

Tabulka 42: Počet absolventů ZŠ v ORP

žáci, kteří ukončili školní docházku		2005/ 2006		2006/ 2007		2007/ 2008		2008/ 2009		2009/ 2010		2010/ 2011		2011/ 2012		2012/ 2013	
		Bt	St	Bt	St	Bt	St	Bt	St	Bt	St	Bt	St	Bt	St	Bt	St
v tom	v 1.–5.r	0	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0
	v 6. r.	3	4	0	1	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0
	v 7.r.	8	2	4	1	1	2	6	1	3	2	7	1	4	2	7	2
	v 8.r.	21	18	32	5	31	9	25	14	21	10	21	10	27	5	25	6
	v 9.r.	867	37	929	45	934	39	886	40	878	27	749	38	661	39	691	31
	v 10.r.	0	6	0	3	0	7	0	4	0	8	0	2	0	2	0	4
žáci, kteří přešli naSŠ																	
v tom	z 5.r.	51	0	35	0	66	0	40	0	51	0	36	0	34	0	30	0
	ze 7.r.	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
žáci 1. r. s dodatečným odkladem PŠD		6	0	6	0	5	0	2	1	2	1	6	0	4	0	4	0

Zdroj: výkazy MŠMT

Bt= běžná třída; St = speciální třída; r. = ročník

Přehled škol pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami v ORP

Na území ORP Chrudim jsou dvě mateřské a základní školy při zdravotnickém zařízení. První je v Hamzově odborné léčebně pro děti a dospělé v Luži – Košumberku a druhá ZŠ a MŠ při zdravotnickém zařízení v Nemocnici Chrudim, obě zřizuje Pardubický kraj. V tabulce jsou započítány vždy, jako jedno školní zařízení, které se dělí dle své specifikace – mateřská škola, základní škola.

Základní školy praktické, speciální či při zařízení pro výkon ústavních výchovy jsou následující: Základní škola Chrudim, Čáslavská ul. s odloučeným pracovištěm Přestavlky, Základní škola Heřmanův Městec, Základní škola Skuteč, Rubešova ul., Základní škola Chrudim, Školní náměstí 228 s odloučeným pracovištěm Slatiňany, Vítězství 115. Zařízení vstupují jako jeden zřizovatel, ale s více druhy zaměření.

Na celém mapovaném území není žádná mateřská škola pro děti se zdravotním postižením. Tyto děti jsou začleňovány do běžných mateřských a základních škol.

Tabulka 43: Školy dle zřizovatele

	celkem	z toho zřízené			
		krajem	obcí	církví	soukromé
ředitelství celkem	2	1	1	0	0
z toho mateřská škola pro děti se zdravotním postižením	0	0	0	0	0
mateřská škola při zdravotnickém zařízení	2	2	0	0	0
základní škola pro žáky se zdravotním postižením	0	0	0	0	0
základní škola při zdravotnickém zařízení	2	2	0	0	0
základní škola praktická	3	2	1	0	0
základní škola speciální	1	1	0	0	0
základní škola při zařízení pro výkon ústav. výchovy	0	0	0	0	0
přípravný stupeň základní školy speciální	0	0	0	0	0

Zdroj: výkazy MŠMT

Základní údaje o základním vzdělávání ve správním obvodu (1 i 2 stupeň ZŠ) v obcích ORP

Mezi základní školy, které zřizuje jiný subjekt, než obec patří:

Dětský domov se školou, středisko výchovné péče a základní škola Chrudim, Čáslavská 624, zřizovatelem je MŠMT, Karmelitská 7, Praha 1 – Malá Strana

Základní škola a Střední škola Bohemia s.r.o. Chrudim, soukromá základní škola

Speciální základní škola Chrudim, příspěvková organizace, zřizovatelem je Pardubický kraj, Komenského náměstí 125

Speciální základní škola Skuteč, příspěvková organizace, zřizovatelem je Pardubický kraj, Komenského náměstí 125

V tabulce jsou shrnuty průměrné počty dětí za školní roky 2005/2006 – 2012/2013 podle zřizovatele.

Tabulka 44: Průměrné počty dětí dle zřizovatele

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu	Komentář
2012/2013			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	21,39	90,98	
- jinými subjekty	7,09	9,02	
Průměrný počet žáků celkem	20,1		
2011/2012			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	21,12	89,94	
- jinými subjekty	6,29	10,06	
Průměrný počet žáků celkem	19,63		
2010/2011			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	20,44	94	
- jinými subjekty	5,24	6	
Průměrný počet žáků celkem	19,53		
2009/2010			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	20,11	96,9	
- jinými subjekty	4,45	3,1	
Průměrný počet žáků celkem	19,63		
2008/2009			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	20,37	97,24	
- jinými subjekty	3,2	2,76	
Průměrný počet žáků celkem	19,9		

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu	Komentář
2007/2008			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	20,55	97,55	
- jinými subjekty	3,88	2,45	
Průměrný počet žáků-celkem	20,15		
2006/2007			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	20,93	96,84	
- jinými subjekty	3,58	3,16	
Průměrný počet žáků-celkem	20,38		
2005/2006			
Průměrný počet žáků ve třídě ZŠ zřizovaných			
- obcemi	21,10	93,34	
- jinými subjekty	4,60	6,66	
Průměrný počet žáků-celkem	20,00		

Zdroj: výkazy MŠMT

Popis ZŠ v ORP za školní rok 2012/2013

U jednotlivých ZŠ na území ORP Chrudim byly zjišťovány počty žáků, nejvyšší povolené kapacity a z toho vyplývající volná místa, která jsou ještě k dispozici. Dle níže uvedeného je stále ještě 36% kapacit volných.

Tabulka 45: Školy dle kapacity

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
Celkem za SO ORP		10830	6917	3913	
Základní škola	Chrudim, Školní náměstí 6	700	477	223	
Základní škola	Chrudim, Dr. Peška 768	700	580	120	Detašované pracoviště Chrudim, Husova ulice, zde je 226 žáků z 580
Základní škola a Mateřská škola Horní Bradlo	Horní Bradlo	40	22	18	
Základní škola	Heřmanův Městec	68	44	24	Základní škola praktická
Základní škola a mateřská škola Perálec	Proseč u Skutče	60	22	38	

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
Základní škola a mateřská škola Žďárec u Skutče	Skuteč	60	30	30	
Základní škola a Mateřská škola Rabštejnská Lhota	Chrudim	75	59	16	
Základní škola a Mateřská škola Tuněchody	Chrudim	40	17	23	
Základní škola	Heřmanův Městec	900	731	169	
Základní škola	Hrochův Týnec	400	267	133	
Základní škola	Chrudim, U Stadionu	700	557	143	
Základní škola	Prachovice	300	127	173	
Základní škola Ronov nad Doubravou	Ronov nad Doubravou	300	207	93	
Základní škola	Skuteč, Komenského 150	370	230	140	
Základní škola	Skuteč, Smetanova 304	410	292	118	
Základní škola Slatiňany	Slatiňany	600	428	172	
Základní škola	Třemošnice	560	261	299	
Základní škola	Chrudim, Dr. Malíka	500	480	20	
Základní škola a mateřská škola	Slatiňany, Orel	50	29	21	
Základní škola	Seč	270	113	157	
Základní škola praktická a základní škola speciální Heřmanův Městec	Heřmanův Městec	68		68	
Základní škola	Luže	500	232	268	
Základní škola	Chrast	510	405	105	
Základní škola	Nasavrky	400	208	192	
Základní škol a mateřská škola Prosetín	Prosetín	220	118	102	
Základní škola T.G.Masaryka a mateřská škola	Chroustovice	250	134	116	
Základní škola a mateřská škola Morašice	Morašice	75	16	59	
Základní škola	Bojanov	225	84	141	
Základní škola	Rosice	250	123	127	

Název ZŠ	Obec	Kapacita	Počet žáků	Volná místa	Popis / komentář
Základní škola a mateřské škola Stolany	Heřmanův Městec	25	11	14	
Základní škola	Zaječice	100	70	30	
Základní škola Vejvanovice	Hrochův Týnec	55	41	14	
Základní škola Proseč	Proseč	560	229	331	
Základní škola a mateřská škola Lukavice	Slatiňany	60	53	7	
Základní škola	Chrudim, Pa-lackého	180	9	171	Soukromá základní škola, zdroj škola, maximální počet 16 dětí v jedné třídě
Dětský domov se školou, středisko výchovné péče a základní škola	Chrudim, Čáslavská	72	33	39	Detašované pracoviště Přestavky, zde je 15 žáků z 33 uvedených
Speciální základní škola Skuteč	Skuteč	70	47	23	
Speciální základní škola Chrudim	Chrudim	175	131	44	

Zdroj: výkazy MŠMT, webové stránky zřizovatel, webové stránky škol

Očekávaný vývoj počtu žáků ve správním obvodu v ORP Chrudim

Musíme brát na zřetel, že tato čísla jsou pouze orientační.

Tabulka 46: vývoj počtu žáků

Počet žáků správního obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech ZŠ k 30. 9. 2013	10830	----	----
Známý nárůst nebo úbytek kapacity k 30.9. 2018		----	----
Známý nárůst nebo úbytek kapacity k 30.9. 2023		----	----
Počet žáků k 30.9. 2013	8573	2257	0,79
Předpoklad ke konci roku 2018	8614	2216	0,79
Předpoklad ke konci roku 2023	8653	2177	0,8

Zdroj: vlastní zdroj šetření

Předškolní vzdělávání

Celkové počty MŠ dle zřizovatele v ORP

ORP Chrudim má 43 mateřských škol, které jsou registrované v rejstříku MŠMT. Jednou z nich je soukromá mateřská škola Děvčátka Momo Slatiňany, zřízena ve školním roce 2010/2011.

V roce 2006/2007 byla zrušena Mateřská škola v obci Hroubovice. MŠ při nemocnici Chrudim a MŠ v Hamzově léčebně v Luži zde nejsou vyčísleny, nebyly účelem sledování.

Na území ORP Chrudim se nenachází žádná církevní mateřská škola a mateřská škola, kterou by zřizoval kraj. Z tohoto důvodu v následujících tabulkách nejsou uvedeny.

V tabulce jsou shrnuty informace o celkových počtech dětí v MŠ v ORP Chrudim za školní roky 2005/2006 – 2012/2013.

Tabulka 47: Počty dětí v MŠ za konkrétní roky

zřizovatel	počet MŠ	počet dětí celkem	počet běžných tříd	počet dětí v běžných třídách	počet speciálních tříd	počet dětí ve speciálních třídách
2012/2013						
obec	42	2872	112	2844	2	28
soukromník	1	20	1	20	0	0
celkem:	43	2892	113	2864	2	28

2011/2012						
obec	42	2816	109	2770	3	46
soukromník	1	20	1	20	0	0
celkem:	43	2836	110	2790	3	46

2010/2011						
obec	42	2746	107	2699	3	47
soukromník	1	14	1	14	0	0
celkem:	43	2760	108	2713	3	47

2009/2010						
Obec celkem	41	2629	102	2581	3	48

2008/2009						
Obec celkem	41	2512	99	2465	3	47

2007/2008						
Obec celkem	41	2402	97	2355	3	47

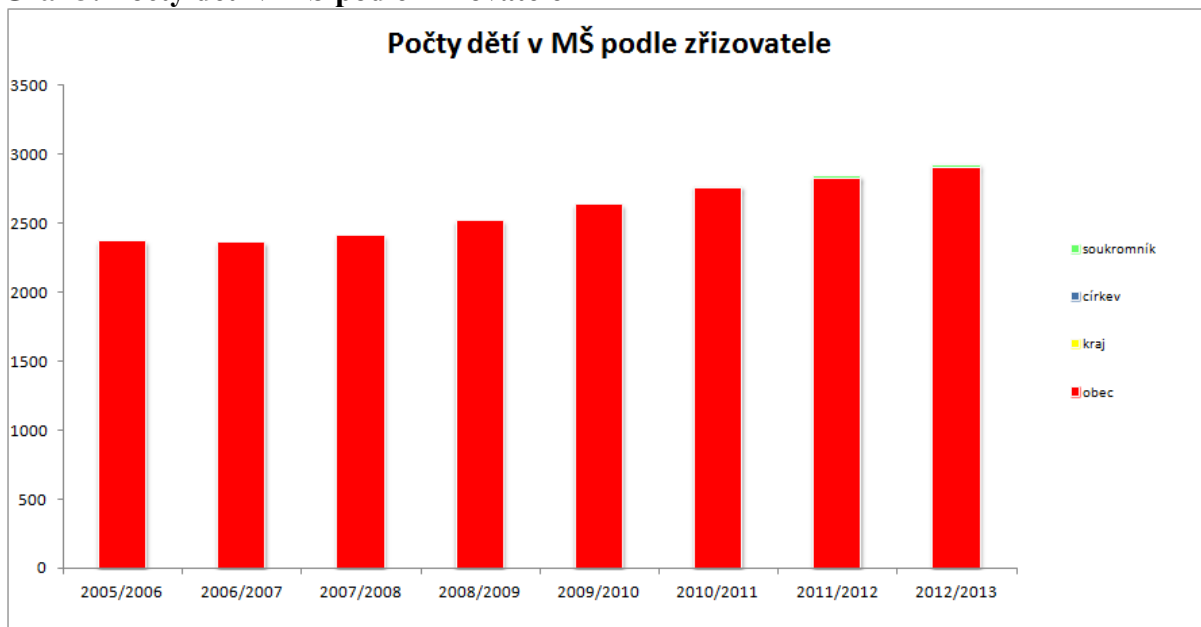
2006/2007						
Obec celkem	43	2354	97	2318	2	36

2005/2006						
Obec celkem	43	2363	98	2328	2	35

Zdroj: výkazy MŠMT, webové stránky zřizovatel, webové stránky škol

Z níže uvedeného grafu je vidět, že v ORP Chrudim počty dětí v mateřských školách stále rostou. Můžeme předpokládat, že tento trend bude trvat i nadále, jelikož na vzestupu je i porodnost. Některé mateřské školy navýšily svoji stávající kapacitu s ohledem na možnosti využití v budoucnu pro snížení populační křivky i pro jiné účely.

Graf 3: Počty dětí v MŠ podle zřizovatele

MŠ v ORP Chrudim

MŠ ZŘIZOVANÉ OBCÍ, popřípadě krajem

Z uvedených dat je zřejmé, že i přes stejný počet MŠ se počet dětí zvyšuje. Během sledovaných školních let docházelo k navýšení povolených kapacit, (tj. zvýšení počtu dětí na MŠ ve sledovaném období o 13 dětí na jednu školku). Z toho je vidět, že se MŠ snažily reagovat na počet nových žádostí o zařazení dětí do předškolního vzdělávání. Musíme zde uvést i fakt, že od roku 2013 je možné umístit do MŠ dítě ve věku 2 let, pokud to dovolují kapacity.

Tabulka 48: Školní roky a vybraná data k zařízením

školní rok	počet MŠ	samost. MŠ	počet běžných tříd /speciál. tříd	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedag. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2012/2013	42	35	112	2872	217	13,235	25,642	68,380
2011/2012	42	35	109	2770	214	12,943	25,412	65,952
2010/2011	42	35	107	2699	212	12,731	25,224	64,261
2009/2010	41	34	102	2581	202	12,777	25,303	62,951
2008/2009	41	34	99	2465	187	13,181	24,898	60,121
2007/2008	41	34	97	2355	178	13,230	24,278	57,439
2006/2007	43	36	97	2318	175	13,245	23,896	53,906
2005/2006	43	36	98	2328	178	13,078	23,755	54,139

Zdroj: výkazy MŠMT

SOUKROMÉ MŠ (např. firemní školky atd.)

Uvedené údaje jsou zpracované za soukromou MŠ Děvčátko Momo ve Slatiňanech, která vznikla ve školním roce 2010/2011 s počtem 14 dětí. Za dobu její dvouleté existence, se počet dětí ještě navýšil o dalších 6 dětí. Lze předpokládat, že v případě volné kapacity, se i v dalších letech může počet přijatých dětí navyšovat. Individuální přístup k dětem v MŠ je pro stále více rodičů prioritou při rozhodování o zařazení svých dětí do předškolního vzdělávání.

Tabulka 49: Soukromé MŠ a firemní školky

školní rok	počet MŠ	samost. MŠ	počet tříd /z toho spec.	počet dětí	úv. pedag.	počet dětí na 1 pedag. úvazek	počet dětí na třídu	počet dětí na školu
2012/2013	1	1	1	20	2	10	20	20
2011/2012	1	1	1	20	2	10	20	20
2010/2011	1	1	1	14	2	7	14	14

Zdroj: výkazy MŠMT

Údaje o pedagogických pracovnících v MŠ v ORP

ZŘIZOVANÉ OBCEMI, popřípadě krajem

Tabulka 50: Pedagogičtí pracovníci v MŠ zřizovaných obcemi či krajem

školní rok	přepočtení pedagogové celkem	z toho nekvalifikovaní	% nekvalifikovaných
2012/2013	221,532	78,418	35%
2011/2012	216,306	72,055	33%
2010/2011	212,122	70,836	33%
2009/2010	200,649	64,739	32%
2008/2009	186,751	65,878	35%
2007/2008	178,721	62,052	35%
2006/2007	182,422	62,618	34%
2005/2006	189,705	62,013	33%

Zdroj: výkazy MŠMT

Od školního roku 2005/2006, který je výchozím rokem pro tuto tabulku, procento nekvalifikovaných pracovníků v MŠ mírně narůstá. Je nutné však uvést, že ve školním roce 2009/2010, bylo procento nejnižší a to 32%.

Popis MŠ v ORP v školním roce 2012/2013

Jednotlivé MŠ v ORP Chrudim byly sledovány i z hlediska kapacity, počtu dětí a zbývajících volných míst. Z dat v tabulce můžeme konstatovat, že kapacita mateřských škol je využita na 93%.

Tabulka 51: Školská zařízení a jejich obsazenost

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Popis / komentář
Celkem		3099	2892	207	
Mateřská škola	Bítovany	60	56	4	Název této MŠ je pouze Mateřská škola, ulice je Bítovany a město Chrast
Mateřská škola	Bylany	30	28	2	
Mateřská škola	Bojanov	30	28	2	
Mateřská škola	Heřmanův Městec	90	84	6	
Mateřská škola	Heřmanův Městec	108	108	0	
Základní škola a mateřská škola Stolany	Heřmanův Městec	53	53	0	
Základní škola a Mateřská škola Horní Bradlo	Horní Bradlo	25	23	2	ulice je Dolní Bradlo 21

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Popis / komentář
Mateřská škola	Hrochův Týnec	100	100	0	
Mateřská škola	Chrast	133	108	25	
Mateřská škola Řestoky	Chrast	30	30	0	
Základní škola T. G. Masaryka a mateřská škola	Chroustovice	60	56	4	
Základní škola a Mateřská škola Rabštejnská Lhota	Chrudim	40	40	0	
Základní škola a Mateřská škola Tuněchody	Chrudim	25	25	0	
Mateřská škola	Chrudim, Dr. Jana Malíka	170	161	9	
Mateřská škola	Chrudim, Na Valech	202	202	0	
Mateřská škola	Chrudim, Strojařů	165	135	30	
Mateřská škola	Chrudim, Sv. Čecha	135	130	5	
Mateřská škola	Chrudim, U Stadionu	140	140	0	
Mateřská škola	Chrudim, Víta Nejedlého	120	110	10	
Mateřská škola	Licibořice	25	23	2	
Mateřská škola	Luže	100	100	0	
Mateřská škola Mladoňovice	Mladoňovice	30	25	5	
Základní škola a mateřská škola Morašice	Morašice	28	28	0	
Mateřská škola Načešice	Načešice	30	28	2	
Mateřská škola	Nasavrky	74	74	0	
Mateřská škola	Prachovice	75	63	12	
Mateřská škola Proseč	Proseč u Skutče	100	87	13	
Základní škola a mateřská škola Perálec	Proseč u Skutče	25	21	4	
Základní škola a mateřská škola Prosetín	Prosetín	56	47	9	
Mateřská škola Předhradí	Předhradí	25	25	0	
Mateřská škola Ronov nad Doubravou	Ronov nad Doubravou	85	84	1	
Mateřská škola	Rosice	56	56	0	
Mateřská škola	Seč	60	49	11	
Základní škola a mateřská škola Žďárec u Skutče	Skuteč	25	24	1	

Název MŠ	Obec	Kapacita	Počet dětí	Volná místa	Popis / komentář
Mateřská škola	Skuteč, Osady Ležáků	56	56	0	
Mateřská škola	Skuteč, Poršova 240	100	100	0	
Mateřská škola Slatiňany	Slatiňany	137	137	0	
Základní škola a mateřská škola Lukavice	Slatiňany	56	56	0	
Základní škola a mateřská škola Orel	Slatiňany	28	28	0	
Mateřská škola	Třemošnice	117	80	37	
Mateřská škola Běstvína	Třemošnice	25	19	6	
Mateřská škola	Úhřetice	50	45	5	
Mateřská škola	Slatiňany	20	20	0	soukromá škola

Zdroj: výkazy MŠMT, webové stránky zřizovatel, webové stránky škol

Očekávaný vývoj počtu dětí v MŠ v ORP Chrudim

Níže uvedené hodnoty jsou pouze orientační, jelikož není zřejmé, pro kterou konkrétní mateřskou školu se rodiče rozhodnou, až budou zvažovat umístění svých dětí do předškolního zařízení.

Tabulka 52: Počet dětí v MŠ ve správním obvodu

Počet dětí v MŠ ve správním obvodu	Počet	Volná místa (kapacita – počet žáků)	Počet žáků / kapacita v %
Kapacita všech MŠ k 30. 9. 2013	3099	----	----
Známý nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2018		----	----
Známý nárůst nebo úbytek kapacity k 30. 9. 2023		----	----
Počet dětí v MŠ k 30. 9. 2012	2892	207	0,93
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2018	2934	165	0,94
Předpoklad počtu dětí v MŠ ke konci roku 2023	2976	123	0,96

Zdroj: vlastní zdroj šetření

Ostatní - jídelny, SVČ, družiny, kluby

Školní družiny a školní kluby v ORP

Školní družiny (dále jen „ŠD“) jsou součástí všech základních škol na území ORP Chrudim. Ve školním roce 2012/2013 navštěvovalo ŠD 1998 dětí, což je nárůst o 320 dětí na všechny školní družiny od školního roku 2005/2006, kdy bylo provedeno mapování.

Tabulka 53: Školní družiny a kluby v ORP

ŠD a ŠK zřizované	počet oddělení	počet zapsaných účastníků		
		z 1. stupně	z 2. stupně	celkem
2012/2013				
krajem	3	26	10	36
obcemi	66	1849	51	1900
církví	0		56	56
soukromou osobou	1	6	0	6
celkem	70	1881	117	1998

Zdroj:výkazy MŠMT

ŠD zřizovaná církví je při církevním gymnáziu ve Skutči, soukromá školní družina v Chrudimi při střední škole Bohemia, s. r. o.

Tabulka 54: Školní družiny a kluby v ORP 2011/2012

2011/2012				
krajem	3	26	10	36
obcemi	67	1859	54	1913
církví	0		55	55
celkem	70	1885	119	2004

Zdroj:výkazy MŠMT

Tabulka 55: Školní družiny a kluby v ORP 2010/2011

2010/2011				
krajem	3	22	14	36
obcemi	67		1907	1907
církví	0		61	61
celkem	70	22	1982	2004

Zdroj:výkazy MŠMT

Nově zřízena školní družina Chrudim, Václavská

Tabulka 56: Školní družiny a kluby v ORP 2009/2010

2009/2010				
krajem	2	10	9	19
obcemi	67	1752	75	1827
církví	0		60	60
celkem	69	1762	144	1906

Zdroj:výkazy MŠMT

Nově zřízena školní družina v Hamzově léčebně

Tabulka 57: Školní družiny a kluby v ORP 2008/2009

2008/2009				
krajem	1	4	11	15
obcemi	67	1691	79	1770
církví	0		59	59
celkem	68	1695	149	1844

Zdroj:výkazy MŠMT

2 školní kluby s 89 účastníky

Tabulka 58: Školní družiny a kluby v ORP 2007/2008

2007/2008				
krajem	1	10	5	15
obcemi	67	1697	73	1770
církví	0		30	30
celkem	68	1707	108	1815

Zdroj:výkazy MŠMT

2 školní kluby s 80 účastníky

Tabulka 59: Školní družiny a kluby v ORP 2006/2007

2006/2007				
krajem	1	5	7	12
obcemi	66	1622	93	1715
církví	0		30	30
celkem	67	1627	130	1757

Zdroj:výkazy MŠMT

2 školní kluby s 80 účastníky

Tabulka 60: Školní družiny a kluby v ORP 2005/2006

2005/2006				
krajem	1		10	10
obcemi	68	1648	20	1668
církví				0
celkem	69	1648	30	1678

Zdroj:výkazy MŠMT

Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK v ORP

Údaje za školní rok 2012/2013, týkající se pedagogických pracovníků ŠD v ORP Chrudim, jsou shrnuty v následující tabulce.

Tabulka 61: Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK

ŠK a ŠD zřizované	vychovatelé			ostatní pedag. pracovníci		
	interní		externí	interní		externí
	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav	fyzický stav	z toho ženy	fyzický stav
krajem	6	6	0	0	0	0
obcemi	69	68	4	0	0	0
církví	2	2	0	0	0	0
soukromou osobou	1	1	0	1	1	0
celkem	78	77	4	1	1	0

Zdroj: výkazy MŠMT

Počet ZUŠ podle zřizovatelů dle obcí v ORP

Na území ORP Chrudim je 6 základních uměleckých škol (dále jen „ZUŠ“) a všechny jsou zřizovány obcemi. Není zde žádná ZUŠ zřizovaná krajem či jiným zřizovatelem.

Popis jednotlivých ZUŠ

- ZUŠ Heřmanův Městec působí ještě v obcích Prachovice, Seč, Bojanov, Ronov nad Doubravou, Třemošnice, obory – hudební, taneční, výtvarný
- ZUŠ Chrast má detašované pracoviště v Hrochově Týnci, obory hudební a výtvarný
- ZUŠ Chrudim – působí pouze v Chrudimi, obory hudební, literárně-dramatický, taneční, výtvarný
- ZUŠ Luže má ještě pracoviště v Chroustovicích, obory – hudební, literárně-dramatický, výtvarný
- ZUŠ Skuteč má pracoviště v Perálci a Proseči, obory – hudební, literárně-dramatický, taneční, výtvarný
- ZUŠ Slatiňany, obory – hudební, literárně-dramatický, taneční, výtvarný

Tabulka 62: Počet ZUŠ podle zřizovatelů dle obcí v ORP

Název obce	z toho zřizovaných		
	krajem	obcemi	jiným zřizovatelem
Celkem	0	6	0
Heřmanův Městec	0	1	0
Chrast	0	1	0
Chrudim	0	1	0
Luže	0	1	0
Skuteč	0	1	0
Slatiňany	0	1	0

Zdroj: vlastní zdroj šetření

Údaje o pedagogických pracovnících ZUŠ v ORP

Tabulka 63: Údaje o pedagogických pracovnících ORP

ZUŠ v obcích	pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
celkem	93	76,8
Heřmanův Městec	11	9,2
Chrast	15	11,4
Chrudim	31	29,2
Luže	9	5,4
Skuteč	11	9,8
Slatiňany	16	11,8

Zdroj: vlastní zdroj šetření

Přehled středisek volného času podle zřizovatele v ORP

Na území ORP Chrudim se nachází pouze dvě střediska volného času (dále jen „SVČ“) - Dům dětí a mládeže Chrudim a Dům dětí a mládeže Heřmanův Městec. Obě jsou zřizovány obcemi. Není zde jiný zřizovatel.

Dům dětí a mládeže Heřmanův Městec nabízí zábavné akce a výlety. Provoz rybářského, keramického, modelářského a tanečního kroužku.

Dům dětí a mládeže Chrudim nabízí spoustu různorodých kroužků, např. rybářské, sportovní, taneční, keramické, práce s PC apod.

Tabulka 64: Střediska volného času dle zřizovatele v ORP

Název obce	z toho zřizovaných		
	krajem	obcemi	jiným zřizovatelem
Celkem	0	2	0
Heřmanův Městec	0	1	0
Chrudim	0	1	0

Zdroj: vlastní zdroj šetření

SVČ zřizované obcemi v ORP

DDM Heřmanův Městec nabízí 34 kroužků, které zajišťuje 23 pracovníků a v DDM Chrudim je 48 kroužků s 36 pracovníky.

Tabulka 65: Počet zájmových kroužků

Název obce	počet zájmových útvarů (kroužků)	počet účastníků			
		žáci, studenti VOŠ	děti	ostatní	celkem
celkem	82	962	32	6	1000
Heřmanův Městec	34	332	32	6	370
Chrudim	48	630	0	0	630

Zdroj: výkazy MŠMT, vlastní šetření

Údaje o pracovnících SVČ v ORP

Tabulka 66: Údaje o pracovnících SVČ v ORP

SVČ v ORP	pedagogičtí pracovníci				ostatní pracovníci			
	celkem	interní		externí	celkem	interní		externí
		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav		fyzický stav	přepoč. stav	fyzický stav
celkem	59	5	5	54	9	4	2,6	5
Heřmanův Městec	23	2	2	21	5	2	1	3
Chrudim	36	3	3	33	4	2	1,6	2

Zdroj: výkazy MŠMT, vlastní šetření

Školní jídelny zřizované obcemi v ORP

Na území ORP Chrudim je 59 školních jídelen a školních výdejen a to: čtyři v Chrudimi, tři ve Skutči, po jedné v Luži, v Orli, na Seči, v Lukavici, v Nasavrkách a v Proseči.

Přehled všech školních jídelen na území ORP Chrudim je uveden v tabulce.

Tabulka 67: Přehled školních jídelen

	počet ŠJ a výdejen	počet stravovaných žáků	z toho v		cílová kapacita kuchyně
			MŠ	ZŠ	
celkem	86	8550	2961	5468	13364
Běstvina	1	18	18	0	25
Bitovany	1	56	56		70
Bojanov	2	109	28	81	280
Bylany	1	28	28		35
Heřmanův Městec	3	818	192	626	990
Horní Bradlo	1	45	23	22	110

	počet ŠJ a výdejů	počet stravovaných žáků	z toho v		cílová kapacita kuchyně
			MŠ	ZŠ	
Hrochův Týnec	3	272	100	172	340
Chrast	2	434	108	326	480
Chroustovice	3	169	56	113	270
Chrudim	23	2897	877	1899	5116
Licibořice	1	23	23		25
Lukavice	2	109	56	53	210
Luže	2	282	100	182	450
Mladoňovice	1	25	25		30
Morašice	1	44	28	16	80
Načešice	1	28	28		30
Nasavrky	4	255	74	181	363
Orel	2	56	28	28	115
Perálec	1	43	21	22	75
Prachovice	2	148	63	85	263
Proseč	3	264	87	177	505
Prosetín	2	153	47	106	260
Předhradí	1	25	25		25
Rabštejská Lhota	1	99	40	59	130
Ronov nad Doubravou	2	257	84	173	385
Rosice	2	139	83	56	400
Řestoky	1	30	30		35
Seč	2	155	49	106	300
Skuteč	6	428	180	248	782
Slatiňany	2	525	137	388	736
Stolany	1	64	53	11	80
Třemošnice	2	361	80	281	140
Tuněchody	1	42	25	17	60
Úhřetice	1	45	45		52
Vejvanovice	1	40		40	45
Zaječice	1	64	64		72

Zdroj: výkazy MŠMT, webové stránky škol a zřizovatele

Údaje o pracovnících ve školních jídelnách dle zřizovatelů v ORP

Pracovníci ve školních jídelnách zřizovaných krajem jsou ŠJ/ŠV praktických a speciálních škol na území ORP. U zřizovaných církví to je ŠJ gymnázia Skuteč. Soukromá školní jídelna při střední škole Bohe-
mia,s.r.o.

Tabulka 68: Školní jídelny dle zřizovatele

školní jídelny zřizované	pracovníci celkem	
	fyzické osoby	přepočtené osoby
Krajem	26	25,1
Obcemi	275	250,9
Církví	5	5
Soukromé	6	6

Zdroj: výkazy MŠMT

Není zde započítána školní jídelna při Dětském domově se školou v Chrudimi, zřizovatelem je MŠMT, která má 7 pracovníků (fyzické osoby), tj. 6,5 přepočtené osoby.

Financování

Celkové provozní výdaje ve správním obvodu za ZŠ, MŠ a jiná zařízení zřizovaná obcemi

Celkové provozní výdaje za ZŠ, MŠ a další zařízení zřizovaná obcemi za období 2005 na území ORP Chrudim.

Tabulka 69: Provozní výdaje za ZŠ a MŠ

ZŠ/MŠ/jiné	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
ZŠ (1. i 2. stupeň)	48566620	52597395	54824550	65720080	62254830	63053520	68531020	65950210
ZŠ (jen 1. stupeň)			70					650000
MŠ	20210910	20676690	21894730	23107190	24281880	24926280	26550090	30039170
ZUŠ	114650	1559020	1861140	2736780	2782870	1702050		1841190
ŠD a ŠK	99170	76210	55550	96740				
SVČ	1344790	1865030	1858240	2037980	2112530	1529080	3713680	2295760
Školní jídelny	2350200	1957250	2073370	2158230	2073760	3154830		2277550
Speciální MŠ a ZŠ	2223430	2511120	5370750	4564000	3670630	2147150	905400	626300
celkem	74909770	81242715	87938400	100421000	97176500	96512910	99700190	103680180

Zdroj: MFČR, SO ORP Chrudim

Finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v ORP v KČ

Všechny finanční prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství na území ORP Chrudim jsou v následující tabulce uvedené v KČ. Hodnoty v letech 2006-2011 jsou dopočítávány z výkazů. Za roky 2012 a 2013 byla data poskytnuta ze SO Chrudim.

Tabulka 70: Finanční prostředky ze státního rozpočtu

rok	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
mzdové prostředky celkem	270427834	285489200	294002400	315364136	300917518	301899816	305142619	310529000
z toho								
platy	268535200	282773900	291413000	311092900	294899200	293668200	301543619	306250000
ostatní osobní náklady	1892634	2715300	2589400	4271236	6018318	8231616	3599000	4279000
související odvody a ostatní neinvestiční výdaje	105953625	111854669	115190140	115107910	109834894	110193433	111377056	113343085
neinvestiční výdaje celkem	376381459	397343869	409192540	430472046	410752412	412093249	416519675	423872085

Zdroj: výkazy MŠMT, SO ORP Chrudim

Ukazatele nákladovosti na přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013 v ORP

Hodnoty v tabulce 55 jsou za školská zařízení zřizovaná obcemi. Gymnázium Chrudim, zřizováno krajem, Gymnázium Suverénního řádu maltézkých rytířů ve Skutči, zřizováno Suverénním řádem maltéz. rytířů, Praha, proto nejsou za tato zařízení data uvedena.

Tabulka 71: Přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013

druh školy a školského zařízení	přímé náklady na vzdělávání celkem (v KČ)	z toho náklady na jednotku výkonu* (v KČ)	
		celkové náklady	ONIV
předškolní vzdělávání	99893515	34541	380
základní školy	227780417	32931	362
gymnázia	-	-	-
stravování MŠ, ZŠ	37771264	4418	49
školní družiny a kluby	19485997	9753	107
základní umělecké školy	38330702	14503	159
využití volného času	3762623	3763	41
celkem použité finanční prostředky	427024517	99908	1098

Zdroj: výkazy MŠMT, SO ORP Chrudim

Přímé náklady na vzdělávání celkem se liší od finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu na přímé výdaje ve školství školám a školským zařízením zřízených obcemi v ORP Chrudim v roce 2013 z důvodu, že neobsahují odvody a byly dopočítány koeficientem.

Financování z RUD v jednotlivých obcích ORP v roce 2013

Data za všechny školy i školská zařízení byla dopočítána či zjištěna z rozpočtu obcí. Finanční prostředky z RUD (rozpočtové určení daní) byly započteny fixní sazbou na jednoho žáka a skutečné náklady byly rovněž zjištěny z rozpočtů obcí. Je zde vidět velký rozdíl mezi částkou, která je určena dle počtu žáků na danou školu a částkou, která je skutečně vynaložena.

Odbor Legislativně správní SMO ČR poskytl toto stanovisko:

Výňatek: Podle dat Ministerstva financí bylo k 30. 9. 2012 v České republice 1 124 154 žáků mateřských, základních a speciálních škol zřizovaných obcemi. Pro rok 2013 byla celostátně predikována částka v rozpočtu na sdílené daně ve výši 129,24 mld. Kč. Pokud z této částky vyjádříme oněch 7 %, vyjde nám, že na obecní školy připadá v letošním roce 9,0468 mld. Kč. Tuto částku vydělíme oním celkovým počtem žáků v České republice, vyjde nám příspěvek na jednoho žáka zhruba 8 tisíc Kč, což odpovídá, podle provedených studií, celostátnímu průměrnému nákladu na žáka. V případě, že má obec například 50 žáků, dostane tedy do svého rozpočtu prostřednictvím sdílených daní částku zhruba 400 tis. Kč. Výše těchto prostředků může být vyšší či nižší, než náklady na provoz dané školy.

Tabulka 72: Financování z RUD v ORP v roce 2013

Název obce	v Kč	
	Finanční prostředky z RUD	Celkové skutečné náklady
Celkem	78312000	164737000
Běstvina	152000	524000
Bítovany	448000	715000
Bojanov	896000	1920000
Bylany	224000	267000
Heřmanův Městec	7736000	8971000
Horní Bradlo	360000	560000
Hrochův Týnec	2936000	5953000
Chrast	4104000	23602000
Chroustovice	1520000	2022000
Chrudim	25160000	35417000
Licibořice	184000	277000
Lukavice	872000	5733000
Luže	2656000	4235000
Mladoňovice	200000	236000
Morašice	352000	1541000
Načešice	224000	691000
Nasavrky	2256000	4683000
Orel	456000	1080000
Perálec	344000	437000
Prachovice	1520000	4090000
Proseč	2528000	11826000

Název obce	v Kč	
	Finanční prostředky z RUD	Celkové skutečné náklady
Prosetín	1320000	2466000
Předhradí	200000	513000
Rabštejnská Lhota	792000	794000
Ronov nad Doubravou	2328000	4788000
Rosice	1432000	8770000
Řestoky	240000	495000
Seč	1296000	3172000
Skuteč	6232000	14421000
Slatiňany	4520000	6203000
Stolany	512000	922000
Třemošnice	2728000	3284000
Tuněchody	336000	1203000
Úhřetice	360000	448000
Vejvanovice	328000	564000
Zaječice	560000	1914000

Zdroj: výkazy MFČR, MŠMT

Data - celkové skutečné náklady - byla získána na webové adrese: monitor.statnipokladna.cz.

3.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a) Analýza cílových (dotčených) skupin

Tabulka 73: Analýza rizik cílových skupin

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Rodiče, kteří mají děti v MŠ, ZŠ	Kvalita výuky, kvalifikovaní učitelé, dobrá komunikace	Odliv dětí z malých škol, hrozba zavření, málo zájmových kroužků	Třídní schůzky, aktuální informace na webech školských zařízení	
Rodiče – zájem o MŠ, ZŠ	Kvalitní výchova, příjemné prostředí, odborný personál, přiměřená cena za výchovu v MŠ	možnost výběru zařízení, ohled na kvalitu a prestiž zařízení, nespolečná práce s pedagogy	Webové stránky škol, nástěnky ve školních zařízeních, osobnější přístup pedagogů	ochota rodičů podílet se na činnosti MŠ a ZŠ, zapojovat se do jejich aktivit, snaha zvyšovat atraktivitu a prestiž zařízení; nabídka kroužků a volnočasových aktivit
Děti v MŠ	Příjemné prostředí, zajímavé aktivity	Vzrůstající zájem o MŠ, nárůst počtu dětí, které nejsou tříleté	Komunikace s dětmi, rodiči a pedagogy	Získávání finančních prostředků na modernizaci a zvýšení kapacit
žáci v ZŠ	Kvalitní pedagogové, kvalitní příprava pro SŠ, zájmové kroužky, školní družiny	Špatné zapojení žáka do skupiny dětí a třídy, nezájem rodičů	Vymezení času na konzultace s vyučujícím i s rodiči	Na ZŠ častější schůzky s rodiči dětí, dny otevřených dveří, získávání finančních prostředků na kvalitní moderní pomůcky a tím zvýšení kvality celé školy
Pedagogové a další zaměstnanci	Platové ohodnocení a motivace pedagogů, dobré zázemí pedagogů, kvalitní pomůcky, podpora dalšího vzdělávání pedagogů	Nízké finanční ohodnocení pedagogů, problémové děti ve třídách, nemoderní vybavení učeben	Komunikace mezi zaměstnanci školských zařízení a mezi pedagogy a rodiči, častější osobní setkávání	Větší podpora pedagogů v dalším vzdělávání, zvyšování prestiže daného školního a předškolního zařízení

Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojené se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
Představitelé obce, která má ZŠ, MŠ – zřizovatelé	Zachování MŠ a ZŠ, dostatek žáků a finančních prostředků	Odliv dětí z malých škol, hrozba uzavření, odcházení učitelů kvůli finančnímu ohodnocení	Schůzky mezi školou a zřizovatelem, zprávy o dění v ZŠ či MŠ na webových stránkách zřizovatele, výroční zprávy, informace o dění v zařízení	Využití budov i mimo výuku (výtvarné kroužky, využití tělocvičny), přizpůsobit aktivity a výuku potřebám žáků a trendům, získávání finančních prostředků u sponzorů, větší propagace (sociální sítě)
Představitelé obce, kde škola ZŠ nebo MŠ není	Zajištění školní docházky pro děti v sousedních obcích (meziobecní spolupráce), zajistit spojení do škol	Neochota spolufinancování či příspěvku na žáka, rodina zajistí školu např. v místě zaměstnání rodičů	Webové stránky obcí a školních zařízení	Dohoda o spolufinancování mezi obcí, která je zřizovatelem a obcí, která tuto ZŠ či MŠ využívá pro děti z obce
Stát	Zajištění kvalitního vzdělávání	Chybějící finanční prostředky	Komunikace mezi krajem, zřizovatelem a odbory školství	Podpora zkvalitnění vzdělávání

Analýza rizik a cílových (dotčených) skupin byla vypracována na základě vyhodnocení dotazníků, pracovních skupin a při různých setkáních v rámci celého území ORP Chrudim.

Dotčené skupiny v rámci analýzy rizik jsou:

- rodiče, žáci v ZŠ, děti v MŠ,
- pedagogové a zaměstnanci škol
- představitelé obcí jakožto zřizovatelé.

Veškerá očekávání ze strany rodičů a žáků jsou na kvalitní výchovu, kvalitní výuku, kvalifikované pedagogy a zájmové kroužky v rámci školy či školní družiny. Pokud tato očekávání nebudou naplněna, přepokládá se, že mohou nejčastěji nastat tato rizika:

- Odliv dětí převážně z malých obcí a s tím i spojené riziko uzavření škol
- Špatné zapojení žáka / dítěte do kolektivu

Skupina pedagogů očekává kvalitní platové ohodnocení, dobré zázemí, podporu při dalším rozvoji vzdělávání. V neposlední řadě i kvalitní a hlavně moderní pomůcky pro výuku, např. interaktivní tabule.

Rizika spojená s touto skupinou jsou hlavně v otázkách finančního ohodnocení, nmoderního vybavení a problémových dětí ve třídách.

Představitelé obcí jakožto zřizovatelé mateřských a základních škol očekávají

- zachování škol
- dostatek finančních prostředků

Mezi rizika této skupiny se hlavně řadí odliv dětí z malých škol, nespokojenost s výukou, odcházení vyučujících z finančních důvodů, neochota spolufinancování či výše příspěvku na žáka ze strany obcí, které nemají vlastní školní zařízení, ale požadují zajištění školní docházky pro děti v sousedních obcích.

V rámci celé analýzy rizik dotčených skupin je největší hrozbou špatná komunikace. Je to jak na úrovni rodičů se školským zařízením, tak žáků či zřizovatelů. Jako vhodná opatření se jeví více aktuálních informací zveřejňovat na webových stránkách škol či zřizovatelů, více osobních konzultací mezi žáky a vyučujícími, ale i s rodiči.

Registr rizik oblastí předškolního a základního vzdělávání správního obvodu

b) Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Tabulka 74: Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	P	D	V=P*D		
Finanční rizika					
Nedostatek financí na běžný provoz a investice	2	2	4	V tak velkém rozsahu území je velmi těžké hodnotit. Jsou obce, které mohly do svých zařízení investovat, (zde by mohlo být riziko i dopad 1), ovšem jsou i obce, které nemají finanční prostředky na investování již dlouhodobě	Obec jako zřizovatel MŠ a ZŠ
Nedostatek financí na ohodnocení pedagogů	2	3	6	Záleží na počtu žáků ve třídách. Když je třída plná, není problém s financováním. V případech, kdy jsou nižší počty žáků, musí dopláct obec ze svého rozpočtu, aby uchovala školu a kvalitu vzdělávání	Stát, zřizovatel = obec
Organizační riziko					
Nedostatek dětí / příliš mnoho dětí (nepříznivý	3	3	9	Zvyšující se počet dětí požadujících předškolní vzdělá-	Obce daného území

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
demografický vývoj)				vání a jejich neuspokojování při zařazení. U ZŠ tomu tak není, tady je spíše nedostatek dětí v obcích s malotřídní školou	
Rušení dopravních spojů zajišťující dopravu dětí do a ze ZŠ, MŠ	2	4	8	Zaměřit se na návaznost dopravního spoje a výuky	Obce, kraj
Dostupnost škol na území	1	2	2	Vzhledem k velikosti území ORP je rozmístění optimální	Obec
Málo pedagogů, stárnutí	3	4	12	Zlepšit motivaci pro případné zájemce o práci ve školství	Obce, kraj
Právní riziko					
Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím (např. zpřísnění hygienických předpisů)	2	2	4	Jednání se zřizovatelem, využití dotačních projektů	Obce daného území
Reformy, které zhorší podmínky pro kvalitní výuku	1	3	3		Obce daného území
Technické riziko					
Špatný technický stav budov ZŠ, MŠ	2	3	6	Jednání se zřizovatelem, využití dotačních projektů, některá zařízení již po rekonstrukci	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Zastaralé či nevyhovující vybavení	2	4	8	Jednání se zřizovatelem, využití dotačních projektů	Obec zřizující ZŠ, MŠ
Věcné riziko					
Špatné řízení školy	2	4	8	Zlepšení managementu škol v řízení, proškolení vedoucích pracovníků, spolupráce a předávání zkušeností mezi vedoucími škol i z jiných ORP (optimálně dle velikosti a počtu žáků ve školách)	Obec zřizující ZŠ, MŠ

Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
	2	4	8		
Nízká kvalita výuky odli- vem zkušených kantorů a nezájem o tuto práci z řad vysokoškoláků	2	4	8	Motivace	Konkrétní ZŠ, MŠ
Nezájem rodičů o danou ZŠ či MŠ	1	2	2	Nevyhovující konkrétní školní zařízení – buď s ohledem na kvalitu výuky, složení tříd, nedostupnost v místě bydliště (raději vozí do míst svého zaměstnání)	Konkrétní ZŠ a MŠ

P= pravděpodobnost; D= dopad; V = výsledné hodnocení rizika

Rizika jsou rozdělena do pěti oblastí – finanční rizika (souvisí se způsobem financování), organizační rizika (týká se například rozmístění škol, demografie, chování obcí a kraje), právní rizika (legislativa), technická rizika (např. stav budov, vybavení), věcné (souvisejí věcně s řešeným tématem – např. týká jí sekvality škol).

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie.

Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) – hodnotí se na škále 1 až 5: § hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a § hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Pravděpodobnost je v níže uvedené tabulce v několika případech uvedena v rozsahu (např. 1 až 5). Rozsah byl zpracovateli vzorového příkladu zvolen proto, že se to významně týká místních podmínek v daném ORP. Pro konkrétní území je nutné napsat jednoznačné číslo.

Významnost rizika pak bude součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se bude pohybovat mezi 1 a 25.

Vlastníci jednotlivých rizik (tj. instituce odpovědné za řízení a monitorování daného rizika – tj. průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikaci reálného výskytu dané rizikové události).

3.1.4. SWOT analýza předškolního a základního vzdělávání

Tabulka 75: SWOT analýza

Silné stránky:	Slabé stránky:
• Dostatečná struktura základního školství a předškolního vzdělávání i v menších obcích • Dostupnost a dobré rozmístění škol v rámci celého území. Z 90% je v jedné obci základní škola i mateřská škola • Zájmová činnost. Zajištění školních jídelen či výdej v každém školním zařízení, fungování školních družin a jejich naplněnost • Fungující tzv. malotřídních škol v menších obcích	• Konkurence mezi školami • Dovážení dětí do větších škol a tím ohrožení zachování škol na malých obcích • Nedostatek finančních prostředků na provoz školních zařízení • Neochota spolufinancování obcí • Stárnutí pedagogů • Málo mužů mezi pedagogy • Umisťování dětí do MŠ vzhledem k trvalému bydlišti • Zvyšující se počet přihlášených dětí do MŠ, které nejsou tříleté a jejich přijetí nebylo možné z důvodu malé kapacity
Příležitosti:	Hrozby:
• Modernizace ZŠ a MŠ - třídy, výukové pomůcky, interaktivní tabule,... • Nábor nových pedagogů a jejich podpora v dalším vzdělávání • Větší spolupráce mezi školami na území ORP i mimo něj – předávání zkušeností – pravidelné navštěvování • Rozvoj zájmové činnosti - kroužky v rámci školy (po vyučování) • Snaha o větší zapojení rodičů do dění v MŠ i ZŠ • Využití školních prostor – výtvarné kroužky, sportovní kroužky	• Hrozba zrušení MŠ a ZŠ kvůli odlivu dětí do větších škol • Nedůvěra v kvalitu výuky na školách v menších obcích • Nezájem o pedagogickou činnost mezi studenty, kteří se připravují na vysokých školách (finanční ohodnocení pedagogů) • Nedostatek finančních prostředků • Špatná komunikace mezi školou, rodiči a zřizovateli

Silné stránky

Pokud se díváme na území ORP Chrudim vzhledem k administrativnímu členění, je zřejmé, že rozmístění mateřských a základních škol je velmi dobře volené s ohledem na dostupnost.

Velikost, struktura a demografický vývoj jsou faktory, které ovlivňují využitelnost základních škol na daném území ORP. Kapacita základních škol v současnosti je využívána ze šedesáti čtyř procent. Žádná ze základních škol nemá naplněnou rejstříkovou kapacitu, tudíž se v posledních letech nemusela navyšovat kapacita škol. Tento jev je zapříčiněn demografickým vývojem počtu žáků, který byl, před sledovaným obdobím vyšší a kapacity škol byly plné. Počet žáků od školního roku 2005/2006, který byl stanoven na začátek sledovaného období, do roku 2011/2012 je klesající. Od dalšího školní-

ho roku, tj. 2012/2013 byl opět na mírném vzestupu. Tady se jeví, jako velmi silnou stránkou školství, volná kapacita škol při zvyšujícím se počtu žáků v dalších školních letech.

Silnou stránkou školství na území ORP Chrudim je zajištění školních jídelen či výdej obědů v každé základní škole.

Slabé stránky

Mezi slabé stránky školství na území ORP Chrudim můžeme počítat předškolní vzdělávání. Počet MŠ je čtyřicet tři a kapacita jejich využití je skoro na devadesáti procentech. Šestnáct mateřských škol jsou kapacitně využívány na sto procent, což z celkového počtu všech mateřských škol je třicet sedm procent. Tento problém se ukázal jako výsledek šetření (formou dotazníků, které v rámci projektu probíhalo) a tento jev je celorepublikový. Je to zapříčiněno i novou možností dávat do mateřských škol již děti mladší tří let a poměrná část obyvatelstva tuto možnost uplatňuje, protože je zde volba zkrácené rodičovské dovolené na dva roky. S tím souvisí i neexistence jeslí na celém rozsáhlém území ORP Chrudim. Tento trend ovšem nemusí být dlouhodobý. Nelze ani předpovědět vývoj počtu uchazečů o umístění v mateřských školách.

Další slabou stránkou ve školství je nedostatek pedagogů mezi muži. Tento jev je spíše nedostačující na základních školách, kde většina pedagogů jsou ženy. Pedagogická činnost a ani její finanční ohodnocení muže neláká.

Příležitosti

Bylo by žádoucí, aby stávající základní školy v ORP Chrudim udržely a vytvářely prostor pro mimoškolní aktivitu dětí a mládeže, případně dalších skupin obyvatelstva a tím i prohloubily lepší spolupráci mezi školskými zařízeními a rodiči. V případě, že by došlo k modernizaci škol a to zejména školními pomůckami, mohlo by dojít k jejich využití, např. při přednáškách či v rámci příprav předškolních dětí na vstup do základních škol.

Od toho se odvíjí velký zájem o umístování dětí do mateřských škol, které ale z důvodu nedostatečné kapacity, nemohou být přijaty. Jsou i takové základní školy, kde je dosud kapacita nenaplněná. Za zamyšlení proto stojí, zda by nebylo možné tohoto využít, pro nejstarší děti mateřských škol, v rámci adaptace a přípravy na školní docházku.

Hrozby

Neefektivní využití v oblasti školství jsou finance. Finanční struktura se odvíjí od počtu žáků a těch je v menších obcích či malotřídních školách málo a proto musí školu o to více podporovat zřizovatelé, tj. obce, ze svých rozpočtů. Podle demografického výhledu se počet žáků na základních školách, od školního roku 2012/2013, ale již zvyšuje.

V krátkodobém výhledu by mohly nastat ještě větší komplikace s kapacitami předškolních zařízení v důsledku přechodného zvyšování porodnosti a již nyní maximálních kapacit mateřských škol.

Další hrozbou by mohl být snížený zájem o „malé“ školy a odliv dětí do větších základních škol z důvodu nedůvěry v kvalitu výuky či nedostatečného zajištění dopravní obslužnosti vzhledem k začátku a konci výuky. Tento stav každým rokem řeší zřizovatelé s poskytovateli dopravy. Nabízí se otázka, zda by nebylo vhodné v rámci meziobecní spolupráce zajistit svoz dětí mikrobusem z okolních obcí. Tento mikrobusem by se dal využívat i jako dopravní prostředek na výlety pro žáky škol či dětí z mateřských škol.

Nezájem o pedagogickou činnost z důvodu nízkého finančního ohodnocení či stárnoucí pedagogický sbor je další hrozbou, kterou by bylo možné řešit podporou vzdělávání pedagogů a tím i zvyšování kvality výuky, čímž by školy získávaly zpět důvěru rodičů. Též je důležité, aby škola o svých činnostech v rámci zvyšování kvalifikace pedagogů a modernizace školních pomůcek informovala na svých webových stránkách nebo přímo rodiče. Ti musí být přesvědčeni, že jim nejbližší dostupná základní škola splní jejich očekávání a to zejména ve vzdělávání jejich dětí.

3.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Cílem analýzy bylo zmapovat oblast školství, která prochází v posledních letech významnými změnami a je kladen důraz na dosažení kvalitního vzdělávání (např. zavádění školních vzdělávacích programů či srovnávání hodnocení výsledků žáků z jednotlivých škol). Současně je nutné reagovat na demografický vývoj populace daného území, což má za následek snížení počtu pracovních úvazků pro pedagogy. Neaktivitou obcí, jakožto zřizovatelů školských zařízení, by mohlo docházet k redukci počtu mateřských a základních škol a jejich zániku zejména v malých obcích.

Území ORP Chrudim o rozloze 746 km² má 86 obcí, z toho 12 měst – Heřmanův Městec, Hrochův Týnec, Chrast, Chrudim, Luže, Nasavrky, Proseč, Ronov nad Doubravou, Seč, Skuteč, Slatiňany, Třešňovice.

Převážně části předškolních a základních zařízení je zřizovatelem město či obec. Na území ORP Chrudim je:

- 43 mateřských škol (MŠ)
- 37 základních škol (ZŠ)
- 6 základních uměleckých škol (ZUŠ)
- 2 střediska volného času (SVČ)

Na území ORP Chrudim jsou zřízeny dvě mateřské a základní školy při zdravotnickém zařízení. První je v Hamzově odborné léčebně pro děti a dospělé v Luži – Košumberku a druhá ZŠ a MŠ při zdravotnickém zařízení při nemocnici Chrudim, kterou zřizuje Pardubický kraj.

Základní školy praktické, speciální či zařízení pro výkon ústavních výchovy jsou následující:

Základní škola Chrudim, Čáslavská s odloučeným pracovištěm Přestavlky. Základní škola Heřmanův Městec. Základní škola Skuteč, Rubešova. Základní škola Chrudim, Školní náměstí 228 s odloučeným pracovištěm Slatiňany, Vítězství 115.

Mateřské školy

V rámci sledovaného období 2005/2006 – 2012/2013 byl pokles v počtu mateřských škol. V roce 2006 byla zrušena MŠ v obci Hroubovice, budova školy již nemohla být nadále využívána – soukromý majitel. K nárůstu došlo zřízením soukromé MŠ ve Slatiňanech.

Na mapovaném území není žádná mateřská škola pro děti se zdravotním postižením, a proto tyto děti jsou začleňovány do běžných mateřských a základních škol.

Základní školy

Na území ORP Chrudim jsou ve 12 obcích malotřídní základní školy, tj. škola alespoň s jednou třídou, ve které jsou vzdělávány děti různých věkových kategorií společně. Tyto základní školy jsou zároveň sloučené s mateřskými školami, a jejich výhodou je, snadnější přestup dětí z mateřské školy na první stupeň základní školy.

V období, které bylo pro tento projekt sledováno, došlo k poklesu počtu základních škol na území ORP Chrudim. Bylo to způsobeno zrušením základní školy v obci Běstvína. Došlo ke sloučení základních škol Chrudim, Školní nám. a Základní školy Chrudim, Sladkovského (nyní jedno ředitelství). Organizační opatření byla provedena i na Základní škole Chrudim, Dr. Peška a Základní škole Chrudim, Husova ul.. V budově Dr. Peška jsou umístěny třídy prvního stupně a v budově Husova ul. jsou třídy druhého stupně. Opatřením se má dosáhnout lepší organizace výuky na obou stupních základních škol a k lepšímu vytížení pedagogů.

Základní umělecké školy

Kromě těchto zařízení je na území ORP Chrudim ještě šest základních uměleckých škol: Heřmanův Městec, Chrast, Chrudim, Luže, Skuteč a Slatiňany. Vzhledem k jejich odloučeným pracovištím v Bojanově, Hrochově Týnci, Chroustovicích, Perálci, Prachovicích, Proseči, Ronově nad Doubravou, Seči a Třemošnici již pokrývají 17% procent území ORP Chrudim.

ZUŠ jsou ve městech: Heřmanův Městec, Chrast, Chrudim, Luže, Skuteč a Slatiňany.

Mají odloučená pracoviště v územně přilehlých obcích.

Heřmanův Městec – Heřmanův Městec, Prachovice, Seč, Bojanov, Ronov nad Doubravou, Třemošnice

Chrast – Chrast, Hrochův Týnec

Luže – Luže, Chroustovice

Skuteč – Skuteč, Proseč, Perálec

Se svými pracovišti pokrývají 17% území ORP Chrudim.

V rámci projektu se analyzovala pouze gymnázia s nižším stupněm vzdělávání, která se nacházejí ve dvou největších městech a to v Chrudimi (zřizovatelem je Pardubický kraj) a ve Skutči (zřizovatelem je Suverénní řád maltézských rytířů, Praha). Dále jsou zde dvě střediska volného času a to v Heřmanově Městci a v Chrudimi.

Na území ORP Chrudim je zřízena jedna soukromá mateřská škola ve Slatiňanech, která je vedena v Rejstříku škol a školských zařízení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) a i jedna soukromá základní škola v Chrudimi sloučená se střední školou.

3.2. Návrhová část pro oblast předškolního a základního vzdělávání

3.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Školství“, na jejímž základě byly připraveny „Nástiny opatření.“ Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území, zjištěné analýzami, a zároveň sloužit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti školství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskuzi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma školství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných „Nástinů opatření“ i s ohledem na definovanou vizi, byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma školství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

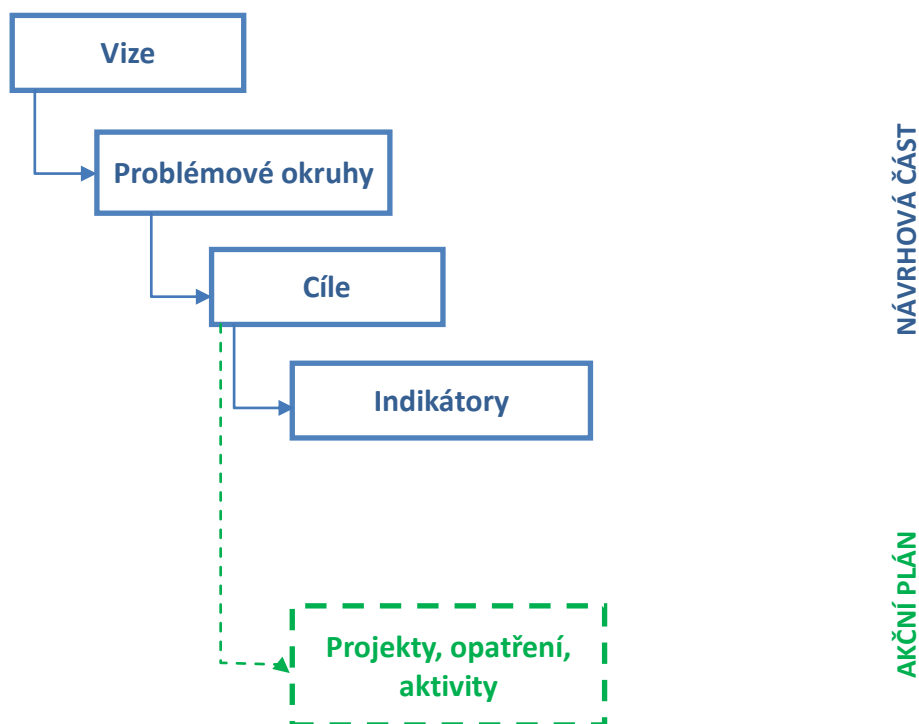
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro témaškolství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných „Nástinů opatření.“ Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Školství“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce			
Školství	Problémový okruh 1	Problémový okruh 2	Problémový okruh 3
	Kapacita MŠ	Zachování škol na malých obcích	Zajištění kvalitních pedagogů
	Cíl 1.1	Cíl 1.2	Cíl 1.3
	Využít dočasně volné kapacity ZŠ pro MŠ	Počet obcí zapojených do využívání odloučeného pracoviště	Počet obcí zapojených prostřednictvím škol a školských zařízení do předávání zkušeností

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

Současná situace financování ve školství je ze dvou základních zdrojů. Jednak z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále pouze MŠMT) a pak z obecních rozpočtů. MŠMT hradí tzv. přímé náklady (tj. mzdové náklady, odvody, přímé ostatní neinvestiční výdaje – OVIN – pomůcky, vybavení škol). Tyto prostředky rozděluje dle státních normativů (což je počet žáků) na jednotlivé krajské úřady, které si pak stanovují vlastní krajské normativy a podle nich přerozdělují peníze na jednotlivé školy.

Z obecních rozpočtů jsou hrazeny investice a provoz. Do obecních rozpočtů přicházejí peníze na školství prostřednictvím rozpočtového určení daní (RUD). Pro rok 2013 (cca 129mld. Kč) je 7% určeno na financování škol, tedy cca 9mld. Kč. Na jednoho žáka tudíž obec dostává přibližně 8000 Kč. Tato částka je nedostačující, jelikož náklady na provoz škol jsou většinou vyšší. Obce, které o své školy nechtějí přijít, dotují provoz z vlastních zdrojů a podle svých možností. V případě, že školský obvod přesahuje území jedné obce, zabezpečují výdaje základní škole v tomto školském obvodu dotčené obce poměrně podle počtu žáků s místem trvalého pobytu v jednotlivých obcích, nedojde-li mezi obcemi k jiné dohodě.

Nedostatek finančních prostředků na školní pomůcky nebo na platy nepedagogických pracovníků, financování změn díky nesouladu fiskálního a školního jsou jedny z mála problémů, na které musí zřizovatelé i ředitelé škol reagovat při změnách ve financování školství ze státního rozpočtu. Změny ve financování školství mají dopady na rozpočty škol a obcí, které se zároveň snaží o udržení a hlavně zlepšení podmínek pro vzdělávání. Je důležité pokrývat i vyšší cenu energií, inflaci, rekonstruovat části budov (zateplování, WC, odpady, kuchyně). V nemalé části i zkvalitňovat podmínky pro výuku - vybavení učeben interaktivními tabulemi, které mají stále stoupající oblibu u žáků, moderní výpočetní techniku, ale i hřiště. V těchto případech je dobré využít evropské, národní či krajské grantové programy.

Na území ORP Chrudim je potřeba, vhodně podporovat sloučené základní a mateřské školy a tzv. malotřídní školy. O tyto školy je malý zájem a obce často bojují o jejich zachování. Přičemž většinou

nabízejí mnohem větší individuální přístup pedagoga k žákovi vzhledem k počtu žáků ve třídě. Zároveň je i snadnější přechod z mateřské školy do základní školy.

3.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Problémové okruhy

1. Kapacita MŠ
2. Zachování škol na malých obcích
3. Zajištění kvalitních pedagogů

Kapacita MŠ

Věcné argumenty

Problém kapacity MŠ byl zjištěn na základě provnání počtu maximální volných kapacit, počtu přijatých a odmítnutých žádostí o zařazení dítěte do MŠ.

Příčiny problému

Jednou z příčin byla zjištěna možnost zkrácení délky rodičovské dovolené na dva roky. Díky tomu se zvýšil zájem o předškolní výchovu dětí, které jsou mladší tří let.

Důsledky neřešení problému

V případě, že by se problém s nedostatečnou kapacitou neřešil, mohlo by to též mít vliv na zvýšenou nezaměstnanost (hlavně v případech matek vracejících se do pracovního procesu.

NEDOSTATEČNÁ KAPACITA MŠ

Zkrácení rodičovské
dovolené na dva
roky

Proměnlivý počet
dětí (demografický
vývoj)

Zachování škol na malých obcích

Věcné argumenty

Z celkového počtu 37 základní škol na území ORP Chrudim je téměř polovina škol malotřídních, tj. 12 škol. Největší počet je dvoutřídních.

Příčiny problému

Snižující se počet žáků na malých obcích, ze kterých jsou děti spíše dováženy rodiči do větších základních škol. Důvody mohou být rodinné, kdy rodiče při cestování za zaměst

náním berou své děti do škol v místě svého zaměstnavatele. Je to pro ně pohodlnější na koordinaci času mezi místem bydliště, prací a školou. Nebo se domnívají, že malá obecní škola nemůže dát jejich dětem stejně kvalitní vzdělání, jako škola ve větší obci či městě.

Důsledky neřešení problému

V případě, že by se problém neřešil pomocí vytvoření odloučeného pracoviště, mohlo by dojít k uzavírání malotřídních ZŠ v malých obcích.

Zajištění kvalitních pedagogů

Věcné argumenty

Udržení mateřské a základní školy je nezbytným minimálním předpokladem životaschopnosti obce. Pro dlouhodobý růst obce je však nezbytné také zvyšování kvality vzdělávání i rozšíření vzdělávacích aktivit a navázání spolupráce. Role pedagoga již není pouze o předávání znalostí, ale stěžejní jsou dovednosti, reakce na měnu metod, nové způsoby hodnocení žáků. Získání finančních prostředků na vzdělávání pedagogů ze zdrojů nezatěžujících rozpočty obcí. Jedno z cest by mohlo být využití dotačních titulů.

Příčiny problému

Mnohdy daleká vzdálenost a časová náročnost na jedno školení pro jednoho pedagoga. Zajištění náhrady za pedagoga pro hladký chod výuky.

Důsledky neřešení problému

V případě, že by se nepodporovala větší spolupráce pedagogů mezi školami a jejich podpora pro další vzdělávání mohlo by dojít k odlivu učitelů za lepší a atraktivnější nabídkou práce. Nepromítnutí moderních učebních metod do výuky, např. využívání interaktivních tabulí, může pro rodiče znamenat neatraktivnost školy.

V oblasti školství směřují navržené aktivity k vypořádání se, se zvýšenou poptávkou po kapacitě škol (způsobenou populační vlnou dětí silných populačních ročníků, která se v současné době přelévá z MŠ do ZŠ), přičemž zohledňují skutečnost, že tato zvýšená poptávka v budoucnu v jednotlivých stupních vzdělávání opadne.

Specifický cíl

- Zvýšení rozsahu nabídky a kvality vzdělávání v obci

Aktivity a intervence

- Udržení základní školy v obci (mj. pro-populační politikou obce)
- Využití vybavení školy pro život v obci (tedy nejen pro základní vzdělávání)
- Zvýšení kvality vzdělávání na mateřské i základní škole
- Rozvoj spolupráce s jinými základními školami, zapojení do sítí základních škol

- Rozšíření nabídky vzdělávání pro další cílové skupiny (nejen děti navštěvující mateřské a základní školy)
- Rozvoj vzdělávání a školství v souladu s chystaným komunitním plánem

Zapojené subjekty

- Obce na území ORP Chrudim
- Pardubický kraj

Projektové záměry

- Využití prostor a vybavení školy mimo dobu výuky (např. využití počítačové učebny pro kurzy celoživotního učení, interaktivní tabule atd.)
- Podpora zvyšování kvality vzdělávání v MŠ a ZŠ: naukové, sportovní a kulturní projekty školy a projekt EVVO (v rámci všeobecně zaměřeného školního vzdělávacího programu)
- Podpora zvyšování kvality vzdělávání v MŠ a ZŠ

Cílem je tak jejich lepší koordinace a připravenost na kolísající demografickou křivku obyvatelstva a její neodhadnutelný vývoj.

Do roku 2020 bude kladen větší důraz na zřizovatele (města, obce) v oblasti financování školství.

3.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

- Nedostatečná kapacita MŠ
- Zachování školství i na malých obcích
- Zajistit kvalitní pedagogii

Problémový okruh 1	Kapacita MŠ
Cíl 1.1	Využití dočasně volné kapacity ZŠ pro MŠ
Popis cíle	Nedostatečné kapacity MŠ v některých obcích lze řešit malými stavebními úpravami, jinde lze vyřešit využitím volné kapacity ZŠ
Hlavní opatření	Finance – dostatek finančních prostředků na realizaci (přizpůsobení pro MŠ) Organizace – vytipování budov
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet obcí, ve kterých je nedostatečná kapacita MŠ
Správce cíle	Motivující starosta

Problémový okruh 2	Zachování škol na malých obcích
Cíl 2.1	Vytvoření odloučeného pracoviště při úplné spádové škole
Popis cíle	Nepříznivý dlouhodobý vývoj a normativní způsob financování škol zvyšuje náklady zřizovatelů na udržení školy. Řešením je vytvoření odloučeného pracoviště při úplné spádové škole. Cílem je zachovat dostupnost vzdělání v obci, zefektivnění provozu. Odloučené pracoviště zprostředkuje pedagogům partnerství, dobrou praxi ve vzdělání.
Hlavní opatření	Finance – ekonomické dopady variant řešení při zachování školy Organizace – možnosti řešení v souladu s platnou legislativou, časový harmonogram
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet vytvořených odloučených pracovišť
Správce cíle	Pracovník MěÚ odboru školství

Problémový okruh 3	Zajištění kvalitních pedagogů
Cíl 3.1	Navázání spolupráce a zvýšení kvality výuky
Popis cíle	Dojíždění pedagogů na školení do krajských měst, velká absence ve škole, raději neúčast na školení. Cílem se úspora času a navázání spolupráce a zvýšení kvality výuky, sdílení zkušeností mezi účastníky školení navzájem.
Hlavní opatření	Finance – příspěvek obcí a škol pro zaplacení náklady na školení Organizace – spolupráce se všemi obcemi v území, průběžná organizace školení
Název indikátorů k hodnocení cíle	Obce zapojené prostřednictvím škol a školských zařízení do získávání kvalitních pedagogů
Správce cíle	Zřizovatelé škol a školských zařízení

3.2.4. Indikátory

Problémový okruh 1	Kapacita MŠ		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	POČET OBCÍ, VE KTERÝCH JE NEDOSTATEČNÁ KAPACITA MŠ		
Měrná jednotka	Poče		
Správce měřítka	Motivující starosta		
Roky	2013	2017	2020
Plán	0	6	12
Skutečnost	0	6	12
Popis měřítka:	Zjišťování počtu obcí, které mají problém z důvodu kapacity MŠ s umístěním dětí do svých zařízení, by mělo být ukazatelem úspěšnosti hledání společných řešení tohoto problému v rámci meziobecní spolupráce.		
Metodika a výpočet:	Počet obcí, ve kterých je nedostatečná kapacita MŠ, by měl při úspěšných opatřeních klesat.		
Zdroj čerpání dat:	ORP Chrudim		

Cíl 1.1	Využití dočasně volných kapacit ZŠ pro MŠ		
Číslo indikátoru	1.1		
Název indikátoru	NÁRŮST TŘÍD MŠ V BUDOVÁCH ZŠ		
Měrná jednotka	Počet novým míst pro MŠ		
Správce měřítka	Zřizovatelé ZŠ a MŠ		
Roky	2013	2017	2020
Plán	0	6	12
Skutečnost	0	6	12
Popis měřítka:	Působení nabídky volných míst v ZŠ a poptávky MŠ, indikátor zaznamenaná počet ZŠ vhodných pro tuto poptávku		
Metodika a výpočet:	Počet obcí zapojených a nezapojených obcí do plánování		
Zdroj čerpání dat:	ORP Chrudim		

Problémový okruh 2	Zachování škol na malých obcích		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	POČET VYTVOŘENÝCH ODLOUČENÝCH PRACOVIŠŤ		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Pracovník MěÚ odboru školství		
Roky	2013	2017	2020
Plán	2	5	8
Skutečnost	2	5	8
Popis měřítka:	Nově vytvořená odloučená pracoviště napomohou zachování předškol-		

	ního a základního vzdělávání v obci včetně rozvoje mimoškolních aktivit v místě bydliště dětí.
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet nově vytvořených odloučených pracovišť
Zdroj čerpání dat:	ORP Chrudim

Cíl 2.1	Vytvoření odloučeného pracoviště při úplné spádové škole		
Číslo indikátoru	2.1		
Název indikátoru	OBCE ZAPOJENÉ DO ZŘÍZENÍ ODLOUČENÉHO PRACOVISTĚ		
Měrná jednotka	Počet obcí		
Správce měřítka	Zřizovatelé ZŠ a MŠ		
Roky	2013	2017	2020
Plán		5	8
Skutečnost	2		
Popis měřítka:	V zájmu zachování ZŠ a MŠ v obci by měl počet zapojených obcí soupat. Zřizování odloučeného pracoviště probíhá ve spolupráci s vedením škol.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet obcí zapojených do zřízení odloučeného pracoviště.		
Zdroj čerpání dat:	ORP Chrudim		

Problémový okruh 3	Zajištění kvalitních pedagogů		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	OBCE ZAPOJENÉ PROSTŘEDNICTVÍM ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ DO ZÍSKÁVÁNÍ KVALITNÍCH PEDAGOGŮ		
Měrná jednotka	Počet		
Správce měřítka	Zřizovatelé škol a školských zařízení		
Roky	2013	2017	2020
Plán		9	12
Skutečnost	5		
Popis měřítka:	Cílem není pouhé udržení MŠ a ZŠ v obci, ale také zvýšení rozsahu nabídky a kvality vzdělávání v obci. Podpora zvyšování kvality vzdělávání v MŠ a ZŠ rozšíří nabídku vzdělávání pro další cílové skupiny a bude celkovým přínosem pro život v obci. Kvalitní pedagogové zde mají nezastupitelnou roli.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet obcí zapojených do zajišťování kvalitních pedagogů		
Zdroj čerpání dat:	ORP Chrudim		

Cíl 3.1	Navázání spolupráce a zvýšení kvality výuky		
Číslo indikátoru	3.1		
Název indikátoru	USKUTEČNĚNÍ SPOLEČNÝCH ŠKOLENÍ PEDAGOGŮ		
Měrná jednotka	Počet uskutečněných setkání		
Správce měřítka	Představitelé škol a školských zařízení		
Roky	2013	2017	2020
Plán		9	12
Skutečnost	5		
Popis měřítka:	Zájem vedení škol o společná školení pedagogů z partnerských škol by měl narůstat. Cílem je úspora času, navázání spolupráce a sdílení zkušeností mezi účastníky školení navzájem. Taková forma spolupráce je jednou z možností, jak ovlivňovat kvalitu výuky.		
Metodika a výpočet:	Souhrnný počet uskutečněných školení věnovaných dalšímu vzdělávání a předávání zkušeností.		
Zdroj čerpání dat:	Zprávy z uskutečněných setkání a školení		

Indikátory jsou důležitým nástrojem, jímž se **měří** úspěšnost nastavené strategie (tj. úroveň dosažení stanovených cílů). Prostřednictvím indikátorů se snažíme popsat míru změny. Indikátory musí být snadno dostupné (zjistitelné), musí být určena výchozí hodnota a stanovena hodnota cílová.

Indikátor výstupu

Při realizaci projektu jsme dosáhli indikátoru výstupu, který můžeme považovat za nejkonkrétnější. Hlavním indikátorem výstupu na realizaci projektu byla dosavadní činnost v analytické i návrhové oblasti školství na území ORP Chrudim. Na základě analýzy a komunikace se zástupci obcí jako zřizovatelů i vedením školních zařízení na území, byla zjištěna malá kapacita MŠ vzhledem k silnějším ročníkům, nutnost zachování škol na malých obcích, ale také zajištění kvalitních pedagogů.

Problémový okruh 1: kapacita MŠ

Cíl: Využít dočasně volné kapacity ZŠ pro MŠ

Indikátor výstupu: nárůst tříd MŠ v budovách ZŠ

Problémový okruh 2: zachování škol na malých obcích

Cíl: vytvoření odloučeného pracoviště při úplné spádové škole

Indikátor výstupu: obce zapojené do využívání odloučeného pracoviště

Problémový okruh 3: zajištění kvalitních pedagogů

Cíl: navázání spolupráce a zvýšení kvality výuky

Indikátor výstupu: obce zapojené prostřednictvím škol a školských zařízení do předávání zkušeností

Indikátor výsledku

Indikátor výsledku je společné propojení všech problémových okruhů, které spolu souvisejí a spolupracovat se zřizovateli a vedením škol. Aby plánování bylo úspěšné, je potřeba podpory ze strany politické reprezentace, která je důležitá po celou dobu.

Indikátor výsledku PO 1: počet obcí, ve kterých je nedostatečná kapacita MŠ

Indikátor výsledku PO 2: počet vytvořených odloučených pracovišť

Indikátor výsledku PO 3: počet zapojených obcí

3.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)

Shrnutí

Financování školství je ze dvou základních zdrojů a to z Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy (dále pouze MŠMT) a pak z obecních rozpočtů. MŠMT hradí tzv. přímé náklady (mzdové náklady, odvody, OVIN – pomůcky na vybavení) a tyto prostředky rozděljuje dle státních normativů na krajské úřady, které pak stanoví krajské normativy a přerozdělují finance na jednotlivé školy

Z obecních rozpočtů jsou hrazeny investice a provoz a přicházejí sem z RUD (rozpočtové určení daní), kdy na jednoho žáka obec dostává cca 8000 Kč. Jsou to nedostatečné finance a v případě, že obec o školu nechce přijít, musí zbytek hradit z rozpočtu obce. V případě, že školský obvod přesahuje území jedné obce, zabezpečují výdaje školských zařízení sloužících základní škole v tomto školském obvodu dotčené obce poměrně podle počtu žáků s místem trvalého pobytu v jednotlivých obcích, nedojde-li mezi obcemi k jiné dohodě.

Nedostatek finančních prostředků na školní pomůcky nebo na platy nepedagogických pracovníků, financování změn díky nesouladu fiskálního a školního jsou jedny z mála problémů, na které musí zřizovatelé i ředitelé škol reagovat při změnách ve financování školství ze státního rozpočtu. Změny ve financování školství mají dopady na rozpočty škol a obcí, které se zároveň snaží o udržení a hlavně zlepšení podmínek pro vzdělávání. Je důležité pokrývat i vyšší cenu energií, inflaci, rekonstruovat části budov (zateplování, WC, odpady, kuchyně). V nemalé části i zkvalitňovat podmínky pro výuku - vybavení učeben interaktivními tabulemi, které mají stále stoupající oblibu u žáků, moderní výpočetní techniku, ale i hřiště. V těchto případech je dobré využít evropské, národní či krajské grantové programy.

Na území ORP Chrudim je potřeba, vhodně podporovat sloučené základní a mateřské školy a tzv. malotřídní školy. O tyto školy je malý zájem a obce často bojují o jejich zachování. Přičemž většinou nabízejí mnohem větší individuální přístup pedagoga k žákovi vzhledem k počtu žáků ve třídě. Zároveň je i snadnější přechod z mateřské školy do základní školy

Za problémové oblasti můžeme považovat: nedostatečnou kapacitu MŠ, zachování škol na malých obcích, zajištění kvalitních pedagogů. Každý z této oblasti je možné sledovat pomocí daných indikátorů a dostat se tak ke stanoveným cílům.

Popis postupu tvorby strategie

Svaz měst a obcí České republiky v rámci projektu „Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností“ byl zadavatelem zpracování strategie území správního obvodu ORP Chrudim v oblasti předškolní výchovy a základního školství. Strategie

má místní charakter (správní obvod ORP). Území ORP o rozloze 746Km², 82083 počtu obyvatel a 86 obcí ve správním obvodu se řadí mezi největší území ORP v rámci celé České republiky. Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP). Strategie je určena obcím SO ORP, občanům, voleným orgánům, zřízeným či založeným organizacím a slouží představitelům organizací a subjektů na území ORP.

Tvorba strategie začala na přelomu roku 2013 a 2014. Prvotně byl definován správní obvod Chrudim z pohledu předškolního a základního vzdělání podle počtu a velikosti obcí. Samostatně se řešily základní školy a mateřské školy. Byla zohledněna skutečnost působení církevních a soukromých škol. zmapovaná skutečnost stavu školství na území z hlediska kapacity, počtu pedagogických pracovníků, počtu žáků,...

Mapoval se i počet základních uměleckých škol, školních jídelen a školních družin (klubů).

Do práce na strategii byl zapojen celý tým ORP Chrudim – koordinátor, pracovník pro analýzy a strategie, asistent a motivující starostové. Vzhledem k rozsáhlosti území byly dílčí části konzultovány na setkáních s představiteli obcí území za přítomnosti motivujících starostů a následně schvalovali starostové na setkání představitelů obcí.

3.3.1. Systém monitorování a hodnocení změn strategie

Hodnocení realizace strategie na podporu malých škol se může provádět v dlouhodobém horizontu, neboť pak se ukáže, zda stoupl počet zájemců o výuku na těchto školách. Zároveň můžeme hodnotit stav pedagogů vzhledem ke zvyšování či snižování počtu žáků a naplněnosti tříd.

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny

Motivující starostové, pracovníci analýz

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle.

Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přiblížení se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1	Využití dočasně volných kapacit ZŠ pro MŠ	Motivující starosta
2	Vytvoření odloučeného pracoviště při úplné spádové škole	Pracovník MěÚ odboru školství
3	Navázání spolupráce a zvýšené kvality výuky	Zřizovatelé škol a školských zařízení

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	POČET OBCÍ, VE KTERÝCH JE NEDOSTATEČNÁ KAPACITA MŠ	Motivující starosta
1.1	NÁRŮST TŘÍD MŠ V BUDOVÁCH ZŠ	Zřizovatelé ZŠ a MŠ
2.	POČET VYTVOŘENÝCH ODLOUČENÝCH PRACOVIŠŤ	Pracovník MěÚ odboru školství
2.1	OBCE ZAPOJENÉ DO ZŘÍZENÍ ODLOUČENÉHO PRACOVIŠŤE	Zřizovatelé ZŠ a MŠ
3.	OBCE ZAPOJENÉ PROSTŘEDNICTVÍM ŠKOL A ŠKOLSKÝCH ZAŘÍZENÍ DO ZÍSKÁVÁNÍ KVALITNÍCH PEDAGOGŮ	Zřizovatelé škol a školských zařízení
3.1	USKUTEČNĚNÍ SPOLEČNÝCH ŠKOLENÍ PEDAGOGŮ	Představitelé škol a školských zařízení

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.¹

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

3.3.2. System změny strategie

Demografický vývoj v počtu obyvatel na daném území ORP může být nositelem změny předpokládané strategie. Pokud by vývoj počtu obyvatel stále klesal, nebylo by možné zachovat školu, a předpokládalo by se její uzavření. Naopak může i populace stoupat a bude větší problém umístit děti do základních škol, ve větších městech či obcích. To naopak může způsobit nárůst zájmu o tyto školy. Ovlivnit návrh řešení může i nezáměr vysokoškoláků o práci ve školství z důvodu nízkého finančního ohodnocení.

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

3.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava		■												
Realizace					■									
Vyhodnocení									■					
Akční plán na r. 2017														
Příprava						■								
Realizace									■					
Vyhodnocení													■	

Akční plán může být vypracován pomocí tabulky, která obsahuje číslo cíle, ke kterému se projekt váže, název projektu, orientační rozpočet, zdroj financování, harmonogram, nositel projektu, aktuální stav připravenosti.

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

Cíl – název a číslo cíle stanoveného ve strategii, k němuž se projekt váže

Název projektu – konkrétní název projektu či aktivity, která naplňuje (spolu s dalšími) daný cíl

Náklady – orientační finanční objem projektu; vzhledem k tomu, že se jedná o první hrubou verzi akčního plánu, je samozřejmé, že se ve většině případů bude jednat o odhad nákladů (stanovený expertním odhadem či na základě zkušenosti s obdobnými projekty). V dalších verzích akčního plánu budou náklady upřesňovány.

Zdroj financování – snahou je co nejefektivnější hospodaření, proto je vhodné uvést vhodný zdroj financování z konkrétního dotačního zdroje (národní granty, evropské fondy apod.). V tom případě je nutné do akčního plánu uvést také podíly financování (např. 85 % dotace, 15 % rozpočet DSO). Tam, kde budou projekty již dostatečně konkrétní, je možné hledat příslušnou dotační možnost v připravovaných operačních programech Evropských strukturálních a investičních fondů. Tam, kde je od počátku zřejmé, že zdrojem financování nemůže být žádný dotační program, je vhodné do zdroje financování uvést rozpočet té organizace, která financování projektu plánuje (konkrétní obec, více obcí, dobrovolný svazek obcí).

Termín realizace – jedná se o další údaj, který je v této fázi orientační a předpokládá se jeho postupné upřesňování. Pokud se jedná o víceleté projekty, je nutné uvést alespoň roky jeho realizace, vhodnější však je uvést i měsíce (zejména u akcí, které budou realizovány v rámci jednoho roku).

Nositel projektu – uvádí se subjekt, který bude mít realizaci projektu na starosti. V případě DSO to většinou bude svazek obcí, v případě neformální spolupráce obcí může jít o jednu konkrétní obec, která bude mít zodpovědnost za zpracování žádosti o dotaci a její realizaci, na jejímž území se bude projekt realizovat, která bude organizovat výběrové řízení apod. Samozřejmě se počítá s aktivní účastí ostatních obcí, nositel je však tzv. lead-partnerem.

Připravenost – pro doplnění informací o reálnosti projektu, přesnosti jeho rozpočtu a načasování je vhodné uvést, v jakém stavu se projekt nachází. Většinou se stručně uvádí, zda se jedná o projekt ve fázi záměru, nebo zda již byla vytvořena studie, která jej blíže popisuje. Dalšími milníky může být zpracovaná projektová dokumentace, vydané stavební povolení či vybraný zhotovitel na základě výběrového řízení.

Pokud bude cíl naplňován po dobu několika let, je možné do akčního plánu uvést také orientační **zásobník projektů/aktivit** (samostatná tabulka ve stejné struktuře), které nejsou financovatelné z rozpočtu příštího roku, ale s nimiž se uvažuje v dalších letech. Takový zásobník by byl pouze orien-

tační a sloužil by jako jeden z podkladů pro sestavování akčních plánů na další roky. Je vhodný z toho důvodu, že při případných personálních změnách bude na jednom místě zaznamenáno, s čím projektový tým počítal jako s aktivitami vhodnými k realizaci za účelem dosažení cíle. Veškeré údaje by byly v tom případě orientační (harmonogram, náklady) a upřesňovaly by se při sestavování dalšího akčního plánu na následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje po realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho **vyhodnocení**. V rámci vyhodnocení budou posouzeny jednotlivé projekty, které byly navrženy v akčním plánu k realizaci.

U zrealizovaných projektů bude posouzeno především to, zda byly udrženy náklady, které byly v akčním plánu orientačně uvedeny, a souladu skutečného harmonogramu s předpokládaným. V případě odchylek budou vyhodnoceny důvody, proč k nim došlo. Z takto učiněných vyhodnocení by měly být přijaty adekvátní závěry (např. do budoucna zpřesnit odhady nákladů, zaměřit se na kvalitu výběrových řízení s důrazem na minimalizaci víceprací, při nastavování harmonogramu brát v potaz rizika, která mohou projekt zbrzdit apod.).

Zároveň je nutné znovu vyhodnotit, jak se vyvinuly hodnoty indikátorů po realizaci projektů. Tím dojdeme k dílčímu závěru, zda zrealizované projekty jsou vzhledem k vytyčeným cílům efektivní a účinné. V případě, že se hodnoty indikátorů nevyvíjejí příznivým směrem, je nutné přemýšlet o přehodnocení projektů, které jsou naplánovány k plnění cílů.

U nezrealizovaných projektů je nutné analyzovat důvody, proč k realizaci nedošlo (do akčního plánu by měly vstupovat jen reálné projekty a aktivity).

3.4. Závěr a postup zpracování

3.4.1. Shrnutí

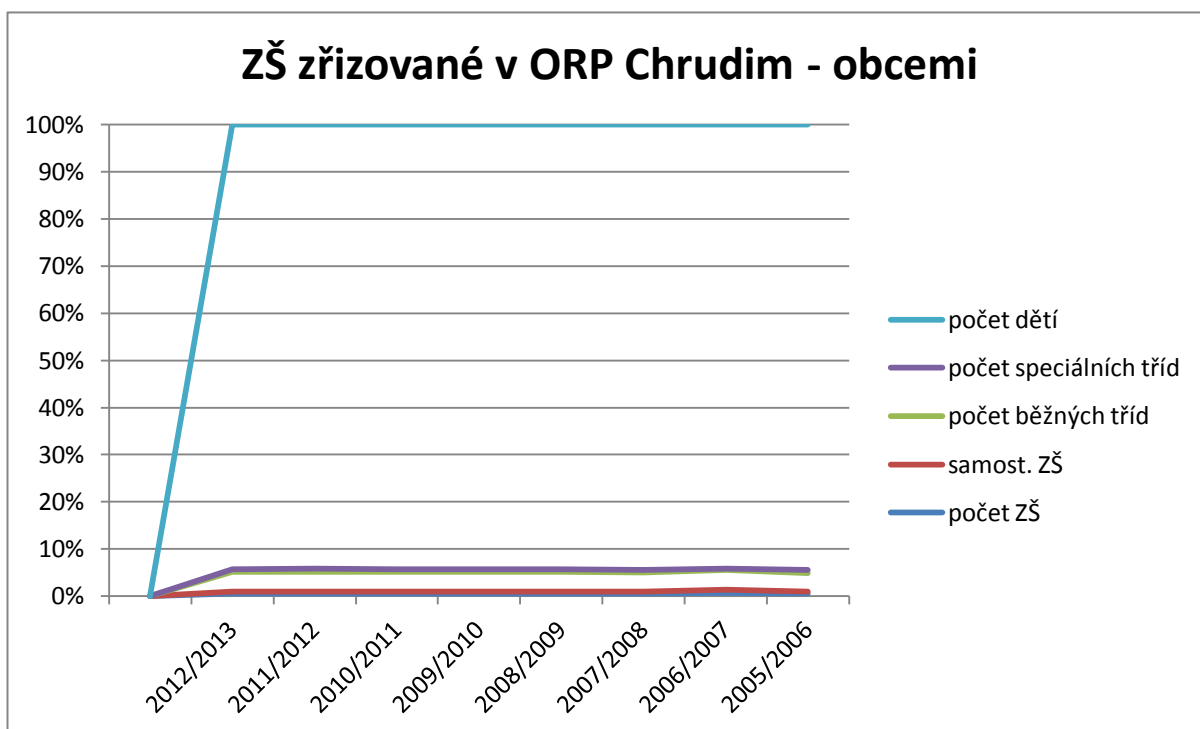
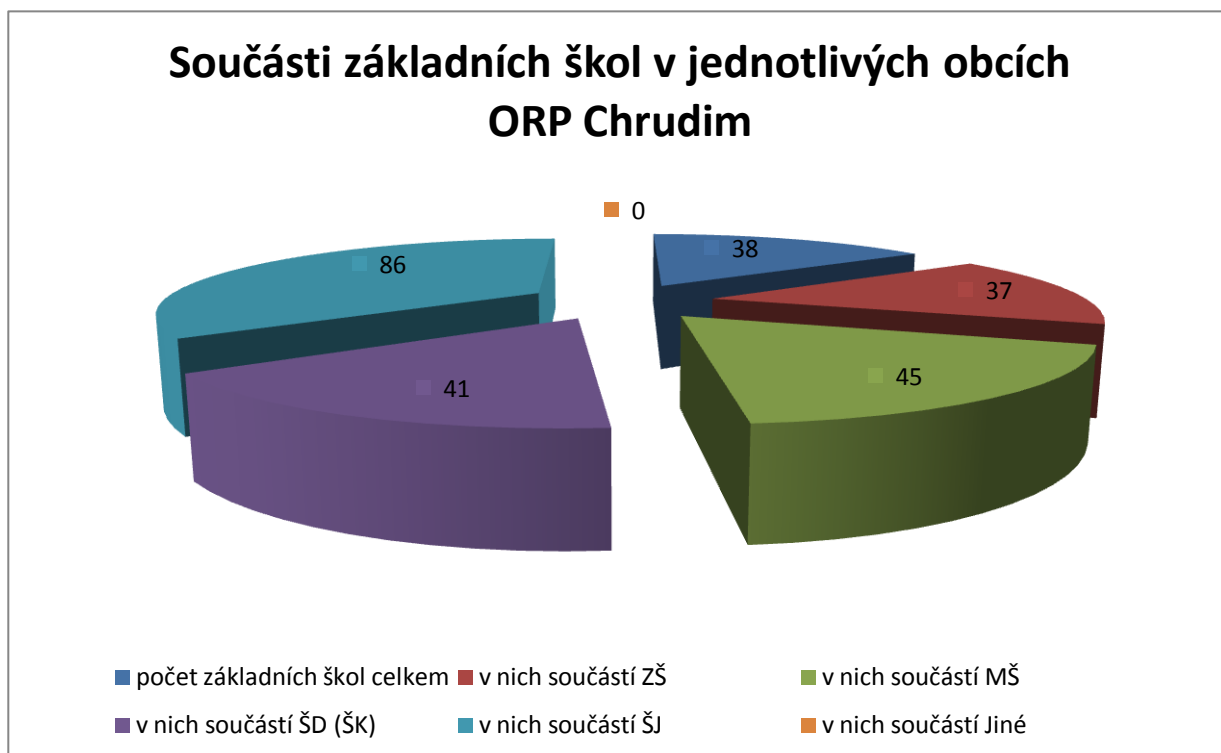
Neaktivitou obcí, jakožto zřizovateli školských zařízení by mohlo docházet k redukci počtu mateřských a základních škol a jejich zániku zejména v malých obcích. Tento stav může být zapříčiněn i nedostatkem finančních prostředků od zřizovatelů.

3.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Strategie byla zpracována na základě projektu Podpora meziobecní spolupráce (CZ.1.04/4.1.00/B8.00001). Partnery projektu jsou Svaz měst a obcí a Mikroregion Chrudimsko. Tříčlenný realizační tým zahájil práce na tvorbě strategie na území ORP Chrudim v prosinci 2013 v oblasti školství. Osobní řízené rozhovory se starosty obcí na území ORP Chrudim identifikovaly problémy jednotlivých obcí, které byly zpracovány do dotazníků a do analytické části strategie.

Analytická část strategie ve všech oblastech byla prezentována na I. Oficiálním shromáždění představitelů obcí ORP Chrudim v červnu 2014. Byli stanoveny vize a problémové oblasti, které byly diskutovány a na základě získaných připomínek byly vytvořeny problémové oblasti, pro které byly definovány cíle. Cíle byly prodiskutovány a následně chváleny realizačním týmem společně s motivujícími starosty projektu. Vytvořená sada indikátorů bude sloužit k hodnocení naplňování cíle během následujícího programového období do roku 2020.

3.5. Přílohy

3.5.1. Vazba na OP VVV – POP3 a IROP – SC 2.4

Vazba na Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání (OP VVV) - prioritní osa 3 (PO 3) Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání

Na základě jednání s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy – odborem přípravy Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání - najdou uplatnění některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce v podporovaných oblastech a aktivitách prioritní osy 3 „Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání, jako např. podpora budování kapacit pro inkluzivní vzdělávání, vytváření kapacit pro rozvoj základních pre/gramotností v mateřských a základních školách, podpora budování kapacit pro pedagogický leadership na úrovni školy a území včetně rozvoje spolupráce školy, rodičů a mimoškolního vzdělávání, nebo podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány.

Vazba na Operační program Integrovaný regionální operační program (IROP) – specifický cíl 2.4

Uplatnění najdou některé výstupy souhrnných dokumentů projektu meziobecní spolupráce a to zejména v oblastech budování infrastruktury mateřských škol, podpora krajského akčního plánování s vazbou na místní akční plány s potřebami rozvoje infrastruktury pro podporu polytechnického vzdělávání nebo připojení k internetu anebo konektivita celých škol.

3.5.2. Seznam zkratk

BT	běžná třída
ČR	Česká republika
DDM	dům dětí a mládeže
DSO	dobrovolný svazek obcí
IROP	integrovaný regionální operační program
MC	mateřské centrum
MěÚ	městský úřad
MF	Ministerstvo financí
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství a tělovýchovy
OP VVV	operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
ONIV	ostatní neinvestiční výdaje
ORP	obec s rozšířenou působností
POP3	prioritní osa3
RUD	rozpočtové určení daní
ŠD	školní družina
SO	správní obvod
ST	speciální třída
SVČ	středisko volného času
ŠJ	školní jídelna
ŠK	školní klub
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

4. Téma 2.: sociální služby

4.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

4.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Z pohledu obcí je zajištění sociální péče jednou z významných aktivit, kterou v rámci výkonu samostatné působnosti plní. Tato oblast je velmi široká, finančně náročná a je neustále kladen důraz na zvyšování kvality těchto služeb. Co se týče financování. Veřejné zdroje zcela určitě nebudou přibývat, zatímco počet uživatelů těchto služeb bude, vzhledem k demografickému vývoji, spíše narůstat.

Při reformě veřejné správy, konkrétně při ukončení činnosti okresních úřadů k 31.12.2002, převzaly mnohé obce zřizovatelské kompetence k části pobytových zařízení pro seniory a osoby se zdravotním postižením a do dnešní doby se neustále potýkají s financováním těchto zařízení.

V rámci sociální reformy bylo také přeneseno břemeno zajištění poskytování sociálních služeb ve zvýšené míře na obce, a to bez dostatečného finančního zajištění.

Vývoj společnosti a demografický vývoj vyžadují kvalitativní změnu sociálních služeb a flexibilitu jejich spektra. Takto zásadní a rozsáhlé změny vyžadují dlouhodobá koncepční řešení, která berou v úvahu i širší souvislosti. Z tohoto důvodu je oblast sociálních služeb vhodným tématem pro spolupráci obcí. Společně lze nastavit efektivnější systém nejen z pohledu ekonomického, ale také humánního.

Meziobecní spolupráce na tomto poli může přinést vhodné strategie k řešení sociální problematiky, může vhodným způsobem podpořit přirozený rozvoj regionu – místního území. Obec je v této oblasti nejen v postavení poskytovatele a subjektu, který finančně přispívá ostatním poskytovatelům sociálních služeb, ale také koordinátora spolupráce s neziskovým sektorem, podnikatelskými strukturami a zájmovými sdruženími. Vhodně nastavenými strategiemi, programy, projekty je možné předejít sociální exkluzi některých skupin obyvatel, podpořit sociální začlenění již vyloučených skupin a saturovat oprávněné potřeby cílových skupin.

Nezanedbatelným bonusem spolupráce v regionu může být rozvoj tzv. sociální ekonomiky, jejíž koncept přináší nová a moderní řešení aktuálních témat, kterými jsou například integrace osob sociálně vyloučených, rozvoj místních zdrojů apod. Jeden z předpokladů, z nichž sociální ekonomika vychází je, že stát není schopen finančně ani organizačně zajistit všechny sociální potřeby občanů. Sociální ekonomika je sociálně odpovědná, podporuje sociální soudržnost, směřuje k boji proti chudobě a sociální exkluzi.

Vzhledem k finanční náročnosti a proměnlivosti požadavků na spektrum sociálních služeb je žádoucí, aby byla vytvořena optimální síť sociálních služeb v regionu odpovídající skutečným potřebám. V této oblasti je celá řada problémů a témat, které je vhodné řešit společně, v rámci meziobecní spolupráce. Nemusí se však vždy jednat přímo o sociální služby ve smyslu zákona o sociálních službách, neoddiskutovatelný přínos je i v rozvoji služeb návazných či souvisejících. Smyslem projektu rozvoje meziobecní spolupráce není tvorba komunitních plánů rozvoje sociálních služeb nebo jejich nahrazování. Cílem je najít vhodné téma pro meziobecní spolupráci, které přispěje k místnímu rozvoji, aniž by byly narušeny již funkční principy či schémata.

Základní legislativa:

V roce 2006 byly schváleny zákony, které zásadním způsobem transformovaly sociální oblast a poskytování sociálních služeb v ČR. V současné době je poskytování sociálních služeb v České republice upraveno těmito základními právními předpisy:

- Zák. č.108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, kterým jsou upraveny podmínky poskytování pomoci a podpory fyzickým osobám v nepříznivé situaci prostřednictvím sociálních služeb a příspěvku na péči. Kromě toho zákon upravuje podmínky pro vydání oprávnění k poskytování sociálních služeb, výkon veřejné správy v této oblasti, včetně kontroly kvality poskytovaných sociálních služeb, předpoklady pro výkon činností v sociálních službách a předpoklady pro výkon povolání sociálního pracovníka
- Vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, v níž je mj. stanoven rozsah úkonů poskytovaných v rámci základních činností u jednotlivých druhů sociálních služeb, maximální výše úhrad za poskytování některých sociálních služeb, způsob hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby, obsah a hodnocení plnění standardů sociálních služeb atd.

4.1.2. Popis sociálních služeb ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza, očekávaný vývoj)

POČET JEDNOTLIVÝCH TYPŮ ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB – VEŘEJNÁ DATA

Při vyplňování jednotlivých tabulek byly informace čerpány především z Registru poskytovatelů sociálních služeb (RPSS). Tyto informace byly pak ověřeny dle internetových stránek jednotlivých sociálních zařízení a jejich výročních zpráv. Dále pak z katalogu sociálních služeb a pomoci v Pardubickém kraji - region Chrudimsko. Důležitým zdrojem dat byl i dokument komunitního plánování sociálních služeb. V níže uvedené tabulce jsou tak zahrnuta ta sociální zařízení, která se nachází na území SO ORP Chrudim a jsou zařazena dle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách.

Pro SO ORP Chrudim je typický trend sociálních zařízení s vyšším počtem nabízených sociálních služeb, ale vždy je zařízení zaznamenáno pouze pod jednu kategorii. V komentáři za tabulkou jsou pak zaznamenány i další služby, které jednotlivá zařízení nabízí.

Mezi ostatní zařízení nebyla zahrnuta: Chrudimská nemocnice a.s. a Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé Luže, které poskytují sociální služby ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče. Dále pak Sanatorium Topas s.r.o. sídlící na Seči, které poskytuje sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče ani Hospic Smíření, který se nachází v Chrudimi a poskytuje odlehčovací služby a sociální poradenství.

Tabulka 76: Počet zařízení v ORP

Druh zařízení sociálních služeb	
Centra denních služeb	0
Denní stacionáře	2
Týdenní stacionáře	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	1
Domovy pro seniory	5
Domovy se zvláštním režimem	1
Chráněné bydlení	0
Azylové domy	0
Domy na půl cesty	0
Zařízení pro krizovou pomoc	0

Druh zařízení sociálních služeb	
Nízkoprahová denní centra	1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
Noclehárny	0
Terapeutické komunity	0
Sociální poradny	4
Sociálně terapeutické dílny	1
Centra sociálně rehabilitačních služeb	2
Pracoviště rané péče	0
Intervenční centra	0
Služby následné péče	1
Ostatní	1
celkem	20

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, Domácí internetové stránky jednotlivých zařízení, Katalag sociálních služeb a pomoci v Pardubickém Kraji – region Chrudim, Český statistický úřad, Komunitní plán sociálních služeb města Chrudim.

Komentář k tabulce

Z tabulky vyplývá počet dvaceti sociálních zařízení, která se nachází na území ORP Chrudim. Mezi nejpočetnější skupinu patří domovy pro seniory a sociální poradny. Jednotlivá sociální zařízení nabízejí více sociálních služeb. Reálný počet služeb je tak vyšší, než počet samotných zařízení. Jednotlivá zařízení a jejich služby jsou popsány níže.

KOMENTÁŘ A ZAŘAZENÍ

Občanské sdružení Amalthea, o. s. poskytuje sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách). Tyto služby byly zařazeny mezi ostatní. Provozuje především dva odborné programy, jimž jsou Centrum náhradní rodinné péče (spoluvytváření podmínek pro zdravý vývoj dětí v náhradních rodinách východních Čech prostřednictvím setkávání, doprovázení, poradenství a vzdělávání) a Podpora pro rodinu a dítě (odborná pomoc a podpora rodičům z Pardubického kraje při vytváření bezpečného rodinného prostředí, které umožňuje setrvání dítěte v jeho biologické rodině, a nebo návrat z ústavní výchovy). Součástí centra Amalthea je také dobrovolnický program.

Centrum J. J. Pestalozziho, o. p. s. je nestátní nezisková organizace, která dlouhodobě poskytuje poradenské, vzdělávací a sociální služby ohroženým a znevýhodněným skupinám obyvatel v České republice s důrazem na kraje Pardubický a Vysočinu. Organizace usiluje o znovuzařazení klientů do společnosti a zlepšení jejich kvality života. Své sídlo má ve městě Chrudim. Dle zákona o sociálních službách centrum poskytuje celkem pět druhů sociálních zařízení (Azylový dům, Dům na půl cesty, Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, Zařízení pro krizovou pomoc a Sociální poradny). Centrum bylo dle převažující služby zařazeno mezi zařízení Sociální poradny.

Centrum pro zdravotně postižené a seniory Pardubického kraje, o. p. s. zajišťuje poradenství a informace ohledně dávek a příspěvků, pomoc při výběru vhodné sociální služby, zprostředkování kontaktů s odborníky, sociálně právní poradenství, informace o způsobu řešení nepříznivé sociální situace, uplatňování práv a oprávněných zájmů. Součástí služby je půjčování rehabilitačních

a kompenzačních pomůcek. Toto zařízení bylo zařazeno mezi Sociální poradny. Centrum má adresy v Pardubicích, v Chrudimi a v Ústí nad Orlicí, kdy ve všech městech poskytuje stejné služby.

Posláním Centra sociálních služeb a pomoci Chrudim je zlepšit kvalitu života osob, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci a poskytnout jim nebo jejich rodinám přiměřenou pomoc a podporu tak, aby mohly žít co nejdéle důstojným životem ve vlastních domácnostech. V souladu se zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, organizace poskytuje následující služby: sociální poradenství, tísňovou péči, denní stacionář (Jitřenka a Pohoda), sociálně aktivizační služby, domácí a zdravotně ošetrovatelskou péči. Vzhledem k převažujícím aktivitám, bylo centrum zařazeno dvakrát mezi zařízení denního stacionáře. Stacionář Jitřenka poskytuje podporu osobám (11 až 40 let) s mentálním a kombinovaným postižením z Chrudimi a okolních obcí. Stacionář Pohoda nabízí stejné služby, ale pro osoby starší a seniory.

Domov na hradě Rychmburk poskytuje pobytové služby sociální péče osobám starším 18 let věku s chronickým duševním onemocněním. Domov zajišťuje základní životní potřeby a ošetrovatelskou péči. Poskytuje ubytování, pomoc s léčbou a péčí o vlastní osobu, podporuje klienty v soběstačném životě v prostředí, které se blíží běžnému způsobu života, poskytuje služby na základě individuálního přístupu. Domov je dle zákona zařízením: Domov se zvláštním režimem a nachází se v obci Předhradí (nedaleko města Skuteč).

Domov pro seniory Heřmanův Městec je příspěvková organizace, jejímž zřizovatelem je hlavní město Praha. Kontaktní údaje: Heřmanův městec, Masarykovo náměstí 37. Typem zařízení je Domov pro seniory, kdy služby jsou určeny přednostně pro zájemce s trvalým pobytem na území Hlavního města Prahy. Domov poskytuje sociální služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku. Poskytované služby: ubytování, stravování, praní prádla a drobné opravy, úklid, zdravotní péče, ošetrovatelská péče, fyzioterapie, sociální poradenství, aktivní trávení volného času, atd. Domov má také registrované zařízení Domov se zvláštním režimem.

Domov pro seniory se sídlem v Heřmanově městci, u Bažantnice 63 je příspěvkovou organizací města Heřmanův Městec. Poskytuje pobytovou sociální službu v nepřetržitém provozu, zaměřenou na podporu při naplňování služeb seniorů, kteří mají sníženou soběstačnost z důvodu věku a jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Typem zařízení je Domov pro seniory.

Domov sociálních služeb Slatiňany je zařízením sociálních služeb podle § 34 odst. 1 písm. d) zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, které zajišťuje v hlavním předmětu činnosti podrobně vymezené sociální služby pro osoby s mentálním postižením a pro osoby s mentálním postižením v kombinaci s postižením tělesným nebo smyslovým. Je rovněž zařízením pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy dětí a mládeže s mentálním postižením. Domov zařizuje tyto sociální služby: domov pro osoby se zdravotním postižením (zařazen jako typ zařízení do této analýzy), odlehčovací služby, denní stacionář, chráněné bydlení. Domov se nachází ve městě Slatiňany, Klášterní 795.

Dům klidného stáří Glossus, s. r. o. je typem zařízení Domov pro seniory. Nachází se v obci Radim u města Luže. Hlavním cílem je poskytovat služby pro uživatele, kteří se ocitli v nepříznivé situaci a poskytnout jim důstojné prožití "podzimu" života. Tedy věková skupina od 65 let.

Farní charita Chrudim spadá pod typ zařízení Sociální poradenství. Dále také poskytuje ošetřovatelskou a pečovatelskou službu, osobní asistenci a dobrovolnické centrum. Posláním poradny je poskytovat rady, informace a pomoc všem lidem, kteří jsou v nepříznivé sociální situaci, nebo jim taková situace hrozí. Poradna je nezávislým místem bezplatné, důvěrné a nestranné pomoci.

Lůžkové a sociální centrum pro seniory, o. p. s. má sídlo v Chrudimi na Resselově náměstí 113. Zařízení je zařazeno do typu Domov pro seniory. Centrum dále poskytuje pomoc při zvládnutí běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím a aktivizační činnosti.

Posláním sociálně terapeutické dílny Momo Chrudim, o.p.s. je nabízet prostřednictvím ručního zpracování ovčí vlny zapojení do smysluplného pracovního života. Služba je určena lidem z Chrudimi a okolí, kteří nemohou najít uplatnění ani na chráněném trhu práce. Momo Chrudim je tak obecně prospěšná společnost zaměřená na sociální, umělecké a vzdělávací projekty. Jako typ zařízení je Sociálně terapeutická dílna se sídlem v Chrudimi, Čs. armády 213. Společnost dále provozuje mateřskou školu ve Slatiňanech a pořádá přednášky, besedy a kurzy pro veřejnost.

Poskytovatel sociálních služeb Péče o duševní zdraví - region Pardubice má své středisko i v Chrudimi. Zařízení je typem Služeb následné péče. Dále také poskytuje služby sociální rehabilitace. Služba pomáhá duševně nemocným v zapojení do běžného života, zvláště po hospitalizaci v psychiatrických zařízeních - zajištění sociálních podmínek, řešení krizových situací a opatření, aby k nim nedocházelo, hledání podpory v okolí a zajištění kontaktu s lékařskou péčí.

Poradna pro rodinu Pardubického kraje má své hlavní sídlo v Pardubicích, ale pobočku také v Chrudimi. Nabízí denní pomoc, a proto byla zařazena do této analýzy. Typem zařízení je sociální poradenství. Poradna poskytuje psycho-sociální služby občanům, kteří se dostali do obtížných životních situací a mají problémy v osobních, partnerských, rodinných a mezilidských vztazích. Záměrem posláni poradny je nabízet a poskytovat klientům poradenskou a sociálně právní pomoc tak, aby řešení těchto obtížných situací zvládli a aby kvalita jejich života doznala pozitivních změn.

Rytmus Chrudim, o.p.s. je Centrem sociálně rehabilitačních služeb. Služba je zaměřena na posílení osobních kompetencí, schopností a dovedností lidí se zdravotním postižením, aby mohli využívat běžné společenské zdroje a žít v přirozeném prostředí. Služba je zaměřena na oblast pracovního uplatnění a v návaznosti i na další oblasti společenského života, na podporu lidí v získání a udržení práce, učení samostatně cestovat, hospodařit a orientovat se v běžném prostředí.

Občanské sdružení Šance pro Tebe je Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež se sídlem v Chrudimi, Štěpánkova 92. Šance nabízí mladým lidem ve věku od 6 do 26 let, kteří se pohybují v Chrudimi: bezpečný prostor a vybavení k trávení volného času, podporu při realizaci aktivit a nápadů. Nabízí i pomoc, radu a podporu při řešení problémů. Těmito činnostmi se snaží přispět ke zlepšení sociální situace. Šance pro Tebe dále poskytuje terénní programy, terénní programy pro rodiny, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Působí nejen v Chrudimi, ale i v Chrasti, v Prachovicích a v Hrochově Týnci.

Senior centrum Skuteč je Domovem pro seniory a je pobytovou službou pro osoby nad 60 let věku, které potřebují pomoc druhé fyzické osoby, protože z důvodu svého zdravotního postižení nejsou schopni za pomoci rodiny, dostupných terénních ani ambulantních služeb zůstat ve svém domácím prostředí. Centrum dále nabízí pečovatelskou službu a je domovem pro osoby se zdravotním postižením.

Obecně prospěšná společnost Sopre CR, o. p. s. poskytuje osobám bez přístřeší a hovořícím českým jazykem základní případně zcela anonymní bezplatnou podporu a pomoc při řešení aktuální životní situace. Respektuje důstojné uspokojení základních lidských potřeb, především bezpečí, tepla a tělesné čistoty. Podle převládajícího typu bylo zařízení zařazeno mezi Nízkoprahová denní centra. Především se zaměřuje na rodiny s dětmi, mládež a osoby vyloučené ze společnosti. Dále také poskytuje Noclehárnu a Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi.

TyfloCentrum Pardubice, o. p. s., pracoviště Chrudim poskytuje Sociální rehabilitaci osobám se zrakovým postižením. Napomáhá při řešení problémů a uplatňování práv běžného života lidí se zrakovým postižením. Zaměřuje se na osoby ve věku od 16 let v Pardubickém kraji. Vzděláváním a tréninkem dochází k rozvoji a upevňování dovedností těchto lidí tak, aby mohli žít běžným způsobem života svých vrstevníků. Centrum dále nabízí sociální poradenství, průvodcovské a předčitatelské služby, sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením.

POROVNÁNÍ DAT Z ČESKÉHO STATISTICKÉHO ÚŘADU

Dle dat z ČSÚ je na území ORP Chrudim k 31.12. 2012 celkem 20 sociálních zařízení. Tato analýza ale počítá i s kalendářním rokem 2013 a 2014 a s aktuálním stavem nabízených sociálních zařízení s jejich středisky a pobočkami na území ORP Chrudim. Data z ČSÚ pak spíše rozdělují nabízené služby, než zařízení. V této analýze viz tabulka č. 3.

POČET JEDNOTLIVÝCH ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB – VLASTNÍ ŠETŘENÍ

V tabulce jsou zahrnuta ta zařízení, která mají sídlo v ORP Chrudim. Daná zařízení byla vyhledávána dle vlastního šetření a konzultacemi s jednotlivými zařízeními. Dále pak ta zařízení, která mají své sídlo mimo ORP Chrudim, ale působí v něm.

Tabulka 77: Počet zařízení působících v ORP

Druh zařízení sociálních služeb	
Centra denních služeb	0
Denní stacionáře	2
Týdenní stacionáře	0
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	2
Domovy pro seniory	4
Domovy se zvláštním režimem	1
Chráněné bydlení	0
Azylové domy	0
Domy na půl cesty	0
Zařízení pro krizovou pomoc	1

Druh zařízení sociálních služeb	
Nízkoprahová denní centra	1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1
Noclehárny	0
Terapeutické komunity	0
Sociální poradny	6
Sociálně terapeutické dílny	1
Centra sociálně rehabilitačních služeb	2
Pracoviště rané péče	1
Intervenční centra	0
Služby následné péče	1
Ostatní	4
celkem	27

Zdroj: Vlastní šetření, domácí internetové stránky jednotlivých zařízení, telekomunikace se zařízeními.

Komentář k tabulce

Na území ORP působí dvacet sociálních zařízení, která jsou zaznamenána v tabulce. Tabulka je dále doplněna o sedm zařízení, která nemají sídlo na území ORP Chrudim, ale působí v něm, či v něm působila v letech 2010 – 2013.

V tabulce jsou zanesena vyhledaná zařízení, která působí na území ORP Chrudim, ale své sídlo mají mimo správní obvod. Bylo nalezeno celkem sedm zařízení.

Tabulka 78: Zařízení se sídlem mimo ORP, ale působící v něm

pořadové číslo	název zařízení	typ zařízení	zřizovatel zařízení	sídlo zařízení (ORP)
1.	Alzheimer's support center Czech republic, o.p.s	Sociální poradna	obecně prospěšná společnost	ORP Přelouč
2.	Národní rada osob se zdravotním postižením ČR	Sociální poradna	občanské sdružení	ORP Pardubice
3.	Fond ohrožených dětí	Zařízení pro krizovou pomoc	nevládní nezisková organizace	ORP Pardubice
4	Domov u Fontány	Příspěvková organizace Pardubického kraje	Pardubický kraj	ORP Přelouč
5	Oblastní charita Polička	Ostatní	Nestátní nezisková organizace	ORP Polička
6	Český klub nedoslýchavých HELP	Ostatní	Nezisková organizace	ORP Pardubice
7	Středisko rané péče	Ostatní	Obecně prospěšná společnost	ORP Pardubice

Zdroj: Vlastní šetření, domácí internetové stránky jednotlivých zařízení, telekomunikace se zařízeními, emailová korespondence.

Komentář k tabulce

Na území ORP Chrudim působí či působilo v letech 2010 – 2014 minimálně sedm organizací, které mají sídlo mimo správní obvod. Nejčastěji se jedná o organizace se sídlem v Pardubicích. Do těchto zařízení klienti z ORP Chrudim dojížděli, nebo se samotná zařízení vydala přímo za nimi. Stručně jsou tato zařízení popsána níže. Zařízení se sídlem mimo správní obvod ORP Chrudim celkem vhodně doplňují chybějící zařízení, která mají sídlo na území ORP.

KOMENTÁŘ A ZAŘAZENÍ

Alzheimer's support center Czech Republic, o.p.s. - Zajišťuje odborné sociální poradenství v oblasti péče o seniory s demencí na celém území Pardubického kraje. Je zaměřené jak na rodinné příslušníky – pečující osoby, tak na územní samosprávy a úřady obcí 3. typu.

Národní rada osob se zdravotním postižením ČR - NRZP ČR je občanským sdružením s celostátní působností, které zastupuje zájmy osob se zdravotním postižením při jednáních se státními a veřejnými institucemi. Úlohou NRZP ČR je přispívat k integraci osob se zdravotním postižením do společnosti a důsledně obhajovat lidská práva těchto lidí. Tuto svoji úlohu plní připomínkováním legislativních norem a realizací projektů, které přispívají k začleňování osob se zdravotním postižením do společnosti ve všech sférách činnosti.

Fond ohrožených dětí (FOD)

Fond ohrožených dětí je nevládní nezisková organizace se zaměřením na pomoc ohroženým dětem s pověřením k výkonu sociálně-právní ochrany dětí. Vznikl dne 2. dubna 1990 z iniciativy pěstounů a osvojitelů. ORP Chrudim využívalo a stále využívá sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (ostatní), které vykonávají pracovníce Pobočky FOD Pardubice. Dále pak organizace poskytl službu sociální rehabilitace v rámci zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc FOD Klokánek Pardubice.

Domov u fontány (ostatní) poskytuje nepřetržité pobytové sociální služby seniorům a seniorům s onemocněním demence, zejména Alzheimerovy, kteří již nemohou žít ve svém domácím prostředí. Domov u fontány poskytoval následující služby v letech 2010, 2011, 2012:

2 klientům poskytována služba Domov pro seniory:

Hrochův Týnec - 1 klient

Rabštejnská Lhota – 1 klient

Dalším 17 klientům byla poskytována služba Domov se zvláštním režimem:

Bílý Kámen - 1 klient

Heřmanův Městec – 1 klient

Horní Bradlo – 1 klient

Chrudim – 6 klientů

Lipovec - 1 klient

Nasavrky – 1 klient

Podhořany – 1 klient

Ronov nad Doubravou - 1 klient

Třemošnice - 3 klienti

Úhřetice – 1 klient

Oblastní charita Polička

Oblastní charita Polička poskytuje v ORP Chrudim:

U jedné rodiny sociálně aktivizační službu pro rodiny s dětmi (ostatní). Dále poskytuje doprovázení pěstounů u více rodin a organizuje i vzdělávací a odlehčovací aktivity pro pěstouny a svěřené děti.

Český klub nedoslýchavých HELP

Hlavním posláním Českého klubu nedoslýchavých HELP je pomoc osobám se sluchovým postižením při řešení jejich problémů způsobených sluchovou ztrátou všech typů, včetně integrace těchto osob do společnosti. Toto poslání naplňuje poskytováním sociálních služeb, které jsou zdarma. Služby pro osoby se sluchovým postižením zahrnují odborné sociální poradenství (§37 Zákona o sociálních službách 108/2006 Sb.) a aktivizační služby (§66 stejného zákona) těmto osobám i jejich okolí. Dále může osobám se sluchovým postižením zprostředkovat navazující a doplňkové služby.

Středisko rané péče, o. p. s.

Na území ORP poskytuje službu sociální prevence ranou péči.

TYPY POSKYTOVANÝCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB – VEŘEJNÁ DATA

Do této tabulky byly zahrnuty sociální služby, které mají svá zařízení na území ORP Chrudim. Dále jsou zde zahrnuta ta zařízení, která mají v ORP Chrudim středisko, ale působí i v jiných ORP, nebo v celém kraji. Jsou zde zahrnuty služby, které jednotlivé zařízení nabízejí, kdy některá zařízení nabízejí služeb více.

Při vyplňování této tabulky byly informace čerpány z RPSS, internetových stránek sociálních zařízení, z jejich výročních zpráv a z dat z ČSÚ.

Tabulka 79: Počet jednotlivých typů sociálních služeb

	Druh sociální služby	
	Sociální poradenství	9
Služby sociální péče	Osobní asistence	2
	Pečovatelská služba	14
	Tísňová péče	1
	Průvodcovské a předčitatelské služby	1
	Podpora samostatného bydlení	
	Odlehčovací služby	3
	Centra denních služeb	
	Denní stacionáře	3
	Týdenní stacionáře	
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	3
	Domovy pro seniory	5
	Domovy se zvláštním režimem	3
	Chráněné bydlení	1
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	3
Služby sociální prevence	Raná péče	
	Telefonická krizová pomoc	1

	Druh sociální služby	
	Tlumočnické služby	
	Azylové domy	1
	Domy na půl cesty	1
	Kontaktní centra	
	Krizová pomoc	1
	Intervenční centra	
	Nízkoprahová denní centra	1
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	2
	Noclehárny	1
	Služby následné péče	1
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	4
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	2
	Sociálně terapeutické dílny	1
	Terapeutické komunity	
	Terénní programy	2
	Sociální rehabilitace	5

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, Český statistický úřad, vlastní šetření.

Komentář k tabulce

V tabulce číslo 80 jsou zaznamenány služby poskytované jednotlivými zařízeními. Z tabulky vyplývá, že v ORP Chrudim převládají služby sociální péče a v ní dominuje pečovatelská služba. Ta je zde zastoupena celkem ve čtrnácti obcích a městech. Samotnými poskytovateli jsou obce či města. Dále pak služby sociálního poradenství, kterých je na území celkem devět.

V následném komentáři jsou popsány sociální služby na území ORP Chrudim (tučně) a pod nimi (podtrženo) je zaznamenáno, kdo a jak danou sociální službu poskytuje.

KOMENTÁŘ A ZAŘAZENÍ

Sociální poradenství

Služby sociálního poradenství, dle dat Českého statistického úřadu (ČSÚ), se nachází na území ORP Chrudim celkem třikrát, konkrétně ve městě Chrudim. Do této tabulky byl zahrnut reálný aktuální stav a za pomoci RPSS i katalogu sociálních služeb a pomoci v Pardubickém kraji byly, nalezeny další čtyři zařízení poskytující tuto službu. Všechny tyto služby jsou bezplatné.

Centrum J.J. Pestalozziho, o. p. s. - sociálně právní poradenství, např. pomoc při sepisování žádostí, pomoc s dluhy, s hledáním zaměstnání a bydlení, základy práce na PC, doprovázení, podpora při jednáních v oblasti vzdělávání a realizace přednášek. Dále zde poskytují své služby sociální pracovníci, psychologové a právníci.

Centrum pro zdravotně postižené a seniory Pardubického kraje - poradenství a informace ohledně dávek a příspěvků, pomoc při výběru vhodné sociální služby, zprostředkování kontaktu s odborníky, sociálně-právní poradenství, informace o způsobu řešení nepříznivé sociální situace, uplatňování práv a oprávněných zájmů. Součástí služby je půjčovna rehabilitačních a kompenzačních pomůcek.

Farní charita Chrudim - poradna je nezávislým místem bezplatné, důvěrné pomoci. Podílí se na činnosti Asociace občanských poraden a společně upozorňují příslušné státní a místní orgány na nedostatky legislativy a na neřešené problémy občanů.

Most pro lidská práva, o. p. s. - služba je poskytována cizincům ze třetích zemí i z EU, kteří žijí nebo pracují na území Pardubického kraje (tedy i ORP Chrudim). Může být poskytnuta i občanovi, který potřebuje informaci z oblasti cizineckého práva. Především se jedná o konzultace o vízech a pobytech cizinců, o nemocenském, zdravotním pojištění a lékařské péči, konzultace z oblasti pracovního práva, zprostředkování práce a bydlení. Zprostředkovává i kurzy: českého jazyka, sociální adaptace, orientace na pracovním trhu v ČR, atd.

Poradna pro rodinu Pardubického kraje - poskytuje psycho-sociální služby občanům, kteří se dostali do obtížných situací a mají problémy v osobním, partnerském, rodinném nebo mezilidském vztahu.

TyfloCentrum Pardubice, o.p.s. - odborné sociální poradenství osobám se zrakovým postižením, jejich rodinným příslušníkům, organizacím a veřejnosti. Potřebné informace přispívající k řešení problémů a otázek spojených s problematikou zrakového postižení. Napomáhá při řešení problémů a uplatňování práv běžného života lidí se zrakovým postižením. Součástí služby je půjčovna kompenzačních pomůcek pro lidi se zrakovým postižením i poradenství v oblasti odbourávání architektonických a informačních bariér.

Smíření - hospicové sdružení pro Pardubický kraj

Služby osobní asistence

Služby osobní asistence na území ORP Chrudim i mimo něj poskytují dvě zařízení.

Centrum pro zdravotně postižené a seniory Pardubického kraje - osobní asistent pomáhá při zvládnutí těchto činností: péče o vlastní osobu, hygienu, zajištění stravy, chod domácnosti, výchovné a aktivizační činnosti, kontakt se společenským prostředím, pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů, při obstarávání osobních záležitostí.

Farní charita Chrudim - terénní služba, která je poskytována 24 hodin denně. Je poskytována přímo u klienta v jeho přirozeném prostředí.

Pečovatelská služba

Zde se jedná o byty, či zařízení, které jsou ve vlastnictví obce. Obec o nich sama rozhoduje. Byty a zařízení jsou majetkem obce a nájemníkům je poskytována na základě smlouvy s městem či jeho organizací pečovatelská služba. Pečovatelská služba si klade za cíl zlepšovat kvalitu života osobám, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci vzniklé v důsledku věku, samoty, nemoci nebo zdravotního postižení. Snaží se jim poskytovat přiměřenou podporu v jejich vlastním prostředí, aby mohly vést plnohodnotný a kvalitní život. Všechna zařízení nabízejí své služby za úhradu.

Centrum sociálních služeb a pomoci Chrudim - posláním je podpora běžného způsobu života klientů, pomáhat jim v nepříznivých situacích, zvládat pobyt v domácím prostředí. Služba je flexibilní

a dostupná dle potřeb klientů. Je poskytována ve třech domech s pečovatelskou službou a je zde zajištěn 24 hodinový provoz.

Farní charita Chrudim - prostřednictvím terénní sociální služby napomáhá seniorům a osobám se zdravotním postižením, kteří mají sníženou soběstačnost. Snaží se aktivně vytvářet příležitosti k zapojení klientů do sociálního a kulturního života.

Město Chrast - služba je poskytována ve vymezeném místě, čase a rozsahu v domácnostech osob i v bytech DPS. Je poskytována osobám, které trvale žijí na území města Chrast a místních částí Chacholice, Podlažice, Skála, Řestoky.

Město Heřmanův Městec - terénní služby jsou poskytovány v domácnostech klientů na území města a jeho místních částí Radlín, Chotěnice, Konopáč a Nová Doubrava. Ambulantní péče je poskytována v hlavním středisku – Heřmanův Městec, Masarykovo nám. 950.

Město Luže - služba je poskytována lidem, kteří nezvládají svou situaci samostatně nebo s pomocí rodiny a jiných blízkých. Služba je poskytována občanům města Luže a spádových obcí - Střemošice, Bílý Kůň a Hroubovice.

Město Nasavrky - poskytuje celoročně službu seniorům a zdravotně postiženým občanům i rodinám s dětmi, kteří potřebují pomoc a podporu jiné osoby.

Město Proseč - Jedná se o terénní a ambulantní službu.

Město Ronov nad Doubravou - služba je poskytována ve formě terénní - tedy v domácnostech a v lokalitě města Ronov nad Doubravou a přilehlých obcí - Moravany a Mladotice.

Město Slatiňany - pro klienty s bydlištěm ve městě Slatiňany a přilehlých obcí. Služba poskytuje v souladu se zákonem o sociálních službách tyto činnosti: pomoc při zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně, pomoc při zajištění chodu domácnosti.

Město Třemošnice - poskytuje podporu převážně seniorům a zdravotně postiženým ve městě Třemošnice a v místních částech města. Služba je poskytována též v jiných obcích na základě smlouvy s obcemi. Služba je poskytována dle zákona č. 108/2006 Sb. a podle standardů kvality. Je kladen důraz na etické zásady při poskytování služby a profesionalitu.

Městys Chroustovice - ambulantní a terénní služba pro osoby se zdravotním postižením a seniory.

Obec Prachovice - terénní služby pro rodiny s dětmi a mládež i pro seniory.

Odborné učiliště Chroustovice - služby poskytuje, jako služby terénní, přímo v domácnostech občanů Chroustovic a nejbližšího okolí. V individuálních případech v sídle poskytovatele a to v rozsahu stanoveném zákonem č. 108/2006 Sb.

Senior Centrum Skuteč - snahou služby je doplnit chybějící schopnosti a dovednosti uživatele, doplnit pomoc a podporu rodiny.

Tísňová péče

Centrum sociálních služeb a pomoci Chrudim - služba je určena osobám, které jsou vystaveny vysokému riziku ohrožení na zdraví nebo života. Služba je poskytována v souladu se zákonem o sociálních službách a standardy kvality sociálních služeb.

Ve spolupráci s městskou policií Chrudim, lékařskou pohotovostí a firmou ELZO Chrudim zajišťuje nepřetržitou službu 24 hodin denně "Signál v tísni". Ten pomáhá v situacích, pokud osoba upadne a nemůže sama vstát, nemůže sama dosáhnout na telefon, při náhlém zhoršení zdravotního stavu, nemůže si vzpomenout na telefonní číslo policie, lékařské pomoci, hasičů, atd.

Průvodcovské a předčitatelské služby

TyfloCentrum Pardubice, o.p.s. - posláním je zprostředkovat lidem se zrakovým postižením informace (předčítáním apod.), kontakt se společenským prostředím (doprovázením), pomoci jim při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí (jednáním v zastoupení, prepisováním, apod.).

Odlehčovací služby

Domov sociálních služeb Slatiňany - sociální služba je poskytována pobytovou formou. Místa poskytování služby jsou v ulicích Klášterní 795, 841, 842, 843, Nádražní 153, 364, Švermova 844a Vítězství 115.

Dům klidného stáří Glossus s.r.o. - zařízení se nachází v Radimi u Luže.

Smíření - hospicové sdružení pro Pardubický kraj

Denní stacionáře

V tomto případě se shodují data z ČSÚ s daty z RPSS.

Centrum sociálních služeb a pomoci Chrudim poskytuje celkem dva denní stacionáře:

Denní stacionář Jitřenka - posláním je poskytovat nezbytnou podporu osobám s mentálním a kombinovaným postižením v Chrudimi. Jedná se o děti ve věku 7 - 19 let, mladé dospělé ve věku 19 - 26 let a dospělé 27 - 64 let.

Denní stacionář Pohoda - posláním je poskytovat seniorům a zdravotně postiženým osobám potřebnou ambulantní péči a pomoc jejich rodinám. Uvedená podpora a péče se poskytují po dobu, kdy je rodina v zaměstnání, což umožňuje klientům zůstat v domácím prostředí.

Domov sociálních služeb Slatiňany - cílovou skupinou jsou osoby s mentálním postižením, osoby s mentálním postižením v kombinaci s postižením tělesným nebo smyslovým, které mají sníženou soběstačnost z důvodu zdravotního postižení a o které je jinak pečováno v jejich přirozeném prostředí.

Domovy pro osoby se zdravotním postižením

Domov sociálních služeb Slatiňany - sociální služba je poskytována pobytovou formou. Místa poskytování služby jsou v ulicích Klášterní 795, 841, 842, 843, Nádražní 153, 364, Švermova 844 a Vítězství 115.

SeniorCentrum Skuteč - pro osoby nad 45 let věku, které potřebují pomoc druhé fyzické osoby a nejsou z důvodu svého zdravotního postižení schopny, za pomoci rodiny a dostupných terénních a ambulantních služeb, zůstat ve svém domácím prostředí.

Domov důchodců Proseč u Pošné- pobytová služba pro osoby s jiným zdravotním postižením.

Domovy pro seniory

Dle statistiky ČSÚ byly nalezeny celkem 3 zařízení poskytující domovy pro seniory, dále k nim byly zařazeny domovy nalezené dle RPSS a vlastního šetření.

Domov pro seniory příspěvková organizace města Heřmanův Městec

Domov pro seniory Heřmanův Městec

Dům klidného stáří Glossus, s.r.o

Lůžkové a sociální centrum pro seniory, o.p.s, Chrudim

SeniorCentrum Skuteč

Domovy se zvláštním režimem

Dle statistiky ČSÚ byly nalezeny celkem 2 domovy se zvláštním režimem, dále k nim byly zařazeny domy nalezené z RPSS a vlastního šetření.

Domov na hradě Rychmburk- poskytuje pobytové služby sociální péče osobám starším 18 let věku s chronickým duševním onemocněním. Domov zajišťuje základní životní potřeby a ošetrovatelskou péči, poskytuje ubytování, pomoc s léčbou a péčí o vlastní osobu, podporuje klienty v soběstačném životě v prostředí, které se blíží běžnému způsobu života, poskytuje služby na základě individuálního přístupu. Nachází se v obci Předhradí.

Domov pro seniory Heřmanův Městec- poskytuje pobytové sociální služby osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu stařecké nebo Alzheimerovy demence, popřípadě ostatních typů demencí.

Lůžkové a sociální centrum pro seniory, o.p.s, Chrudim a SeniorCentrum Skuteč

Chráněné bydlení

Dle dat ČSÚ a RPSS bylo na území ORP nalezeno pouze jedno chráněné bydlení, které poskytuje Domov sociálních služeb Slatiňany. Bydlení poskytuje lidem s mentálním postižením ve věku od 18 do 80 let v samostatných domácnostech, s možností využít podporu pracovníka, dle individuálních potřeb každého z uživatelů.

Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče

Mezi tato zařízení byla zařazena Chrudimská nemocnice, a.s., a Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé. Jedná se především o léčebné pobyty po fyzických úrazech. Sanatorium Topas, s.r.o. (Seč) poskytuje služby osobám s různým typem organické duševní choroby, osobám s Alzheimerovou chorobou a ostatními typy demencí, které jim znemožňují fungování v běžném životě a vyžadují pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Dále ale i pomoc pro rodiny starající se o duševně nemocného člena a jsou v tíživé situaci.

Telefonická krizová pomoc

Centrum J.J.Pestalozziho, o.p.s. - službu zajišťuje odborný pracovní tým: sociální pracovníce, psycholog, právník, psychoterapeut. Tým je ve spolupráci s uživatelem služby vždy vypracován individuální plán, který je sestaven na základě potřeb a přání klienta. Služby poskytované krizovým centrem mají podpůrný a aktivizační charakter. Vedou uživatele služby k náhledu na vlastní situaci a pomáhají mu nalézt nejlepší řešení obtížné situace.

Azylové domy

Centrum J.J.Pestalozziho, o.p.s. - Azylový dům nabízí především ubytování s kapacitou 30 lůžek. Dále zajišťuje pomoc: při vyřizování běžných záležitostí vyplývajících z individuálních plánů, při obnovení nebo upevnění kontaktu s rodinou, podporu při dalších aktivitách podporujících sociální začleňování osob, včetně uplatňování zákonných nároků a pohledávek.

Domy na půl cesty

Centrum J.J.Pestalozziho, o.p.s. - poskytuje Dům na půl cesty v Hrochově Týnci. Strategickým cílem domu je podporovat samostatnost mladých lidí, zvyšovat jejich sebevědomí, pomoci jim obstát v podmínkách běžného života, předcházet osamělosti a rizikovému chování. Odborným působením napomáhá odstraňovat traumata a obtíže vzniklé následky nedostatečné nebo nepřiměřené péče, zanedbáváním či dlouhodobým pobytem v zařízení ústavní péče.

Krizová pomoc

Centrum J.J.Pestalozziho, o.p.s. - krizové centrum Chrudim poskytuje psycho-sociální služby uživatelům Pardubického kraje, kteří se ocitli v krizové situaci, která jim ohrožuje život nebo jim významně snižuje jeho kvalitu a vyžaduje bezodkladné řešení. Služby mají aktivizační charakter. Vedou uživatele služby k náhledu na vlastní situaci a pomáhají mu nalézt nejlepší řešení obtížné situace.

Nízkoprahová denní centra

SOPRE CR o.p.s. - poskytuje osobám bez přístřeší, (hovořícím českým jazykem), základní a případně zcela anonymní bezplatnou podporu a pomoc při řešení aktuální životní situace. Respektuje důstojné uspokojení základních lidských potřeb.

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Centrum J.J.Pestalozziho o.p.s. - hlavními cíli jsou: dlouhodobá činnost s dětmi z dětských domovů a výchovných ústavů, jejich příprava na samostatný život a na problémy, které jsou spojené s odchodem z dětského domova. Zajišťuje individuální podporu samostatnosti všech dětí, nejen dětí z dětských domovů, ale i pomoc při získání dovedností, které budou děti moci uplatnit ve svém

životě. V neposlední řadě je to ochrana dětí před nedokončením školní docházky a před dalšími problémy.

Šance pro Tebe

Noclehárny

SOPRE CR o.p.s. - poskytuje osobám bez přístřeší základní podporu a pomoc při řešení aktuální životní situace s možností důstojného uspokojení základních lidských potřeb, i anonymně. Dále poskytuje bezplatné poradenství o možnostech řešení jejich nepříznivé situace. Služba je určena pro muže a ženy od 18 let a jejich děti.

Služby následné péče

Péče o duševní zdraví - region Pardubice - středisko Chrudim - služba pomáhá duševně nemocným v zapojení do běžného života, zvláště po hospitalizaci v psychiatrických zařízeních. Zajištění sociálních podmínek, řešení krizových situací a opatření, aby k nim nedocházelo, hledání podpory v okolí a zajištění kontaktu s lékařskou péčí.

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi

Amalthea, o.s.

Farní charita Chrudim

Šance pro Tebe - Program "Sanace rodiny" - cílem je předcházet nebo zmírnit příčiny ohrožení dítěte a poskytnout rodičům i dítěti pomoc a podporu k zachování rodiny jako celku. Jedná se o činnosti směřující k odvrácení odebrání dítěte, spolupráce s rodinou v průběhu jeho umístění do ústavní výchovy nebo k umožnění jeho bezpečného návratu domů.

SOPRE CR, o.p.s. - Soubor specifických činností směřujících k dosažení samostatnosti, nezávislosti a soběstačnosti osob poskytované rodinám s dětmi, u nichž je jejich vývoj ohrožen v důsledku dopadů dlouhodobě krizové sociální situace, kterou rodiče nedokážou sami bez pomoci překonat a u nichž tedy existují další rizika jejich vývoje.

Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením

Centrum sociálních služeb a pomoci Chrudim - účelem služeb je napomáhat rozvoji nebo udržení osobních a sociálních schopností a dovedností. Zajišťuje zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, sociálně terapeutickou činnost a pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí.

TyfloCentrum Pardubice, o.p.s. - posláním je poskytovat lidem se zrakovým postižením příležitosti vedoucí k aktivnímu naplnění volného času a zároveň k rozvoji a obnově dovedností uživatelů služeb.

Sociálně terapeutické dílny

Momo Chrudim, o.p.s.

Terénní programy

Centrum J.J.Pestalozziho, o.p.s.

Šance pro Tebe - "streetwork" - vyhledává, podporuje a oslovuje mladé lidi v Chrudimi, Chrasti, Prachovicích a Hrochově Týnci, kteří se nachází ve složitých situacích při dospívání.

Sociální rehabilitace

Centrum J.J.Pestalozziho,o.p.s. - nabídka přímé krizové intervence, nácvik sociálních a pracovních dovedností a v neposlední řadě se zaměřuje na získání či posílení takových schopností a dovedností, které umožní klientům obstát v různých společenských situacích. Součástí služby je i ubytovací služba s kapacitou 15 bytů. Klienti mohou využít ubytovacích služeb pouze za předpokladu aktivní účasti ve službě Sociální rehabilitace.

Centrum pro zdravotně postižené a seniory Pardubického kraje, o.p.s.

Péče o duševní zdraví - region Pardubice - středisko Chrudim - služba pomáhá duševně nemocným rozvíjet jejich dovednosti a vztahy s okolím, aby mohli žít spokojeně a samostatně ve svém prostředí a s minimální nezbytnou mírou odborné pomoci. Dále jim pomáhá v aktivním trávení volného času, aby nebyli osamělí a vyloučení ze společnosti.

Rytmus Chrudim, o.p.s.

TyfloCentrum Pardubice,o.p.s. - zvyšuje samostatnost osob se zrakovým postižením ve věku od 16 let v Pardubickém kraji. Vzděláním a tréninkem dochází k rozvoji a upevňování dovedností těchto lidí tak, aby mohli žít běžným způsobem života svých vrstevníků.

POČET JEDNOTLIVÝCH TYPŮ SOCIÁLNÍCH ZAŘÍZENÍ – VLASTNÍ ŠETŘENÍ

Do tabulky č. 80 byly zařazeny ty sociální služby, které jsou uvedeny v tabulce č. 79. Dále pak byly tyto služby rozšířeny o ta zařízení, která je poskytují v ORP Chrudim, ale sídlo mají mimo toto ORP. Tabulka je tak totožná s tabulkou číslo 79 (komentář viz tabulka 79). Dále je doplněna o tato zařízení a jejich služby:

Alzheimer's support center Czech republic, o.p.s - sociální poradenství

Národní rada osob se zdravotním postižením ČR - sociální poradenství

Fond ohrožených dětí (FOD) - zařízení pro krizovou pomoc

Domov u fontány - ostatní

Oblastní charita Polička - ostatní

Český klub nedoslýchavých HELP - ostatní

Středisko rané péče, o. p. s. - raná péče

Tabulka 80: služby působící v rámci ORP

	Druh sociální služby	
	Sociální poradenství	9
Služby sociální péče	Osobní asistence	2
	Pečovatelská služba	14
	Tísňová péče	1
	Průvodcovské a předčitatelské služby	1
	Podpora samostatného bydlení	0
	Odlehčovací služby	3
	Centra denních služeb	0
	Denní stacionáře	3
	Týdenní stacionáře	0
	Domovy pro osoby se zdravotním postižením	3
	Domovy pro seniory	5
	Domovy se zvláštním režimem	3
	Chráněné bydlení	1
	Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče	3
Služby sociální prevence	Raná péče	1
	Telefonická krizová pomoc	1
	Tlumočnické služby	0
	Azylové domy	1
	Domy na půl cesty	1
	Kontaktní centra	0
	Krizová pomoc	2
	Intervenční centra	0
	Nízkoprahová denní centra	1
	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	2
	Noclehárny	1
	Služby následné péče	1
	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	4
	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	2
	Sociálně terapeutické dílny	1
	Terapeutické komunity	0
	Terénní programy	2
Sociální rehabilitace	5	

Zdroj: Komunitní plán města Chrudim, emailová korespondence se zástupcem oddělení komunitního plánování, Katalog sociálních služeb a pomoci Chrudim.

Komentář k tabulce

Z tabulky vyplývá, že na území ORP Chrudim převládají služby sociální péče. Počet čtrnácti pečovatelských služeb značí velmi dobré pokrytí uživatelů. Mimo pečovatelské služby poskytované městy a obcemi, zde zřejmě působí i soukromé domácí péče. Jejich konkrétní počet a rozsah poskytovaných služeb se bohužel nepodařilo zmapovat. Pečovatelské služby, poskytované obcemi či městy, nabízí

většinou své služby i v přilehlých obcích. Příkladem je Chrast, kde své služby poskytují ještě ve spádových oblastech Podlažice, Chacholice, Skála.

POČET ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB DLE ZŘIZOVATELE – DATA MPSV

Do tabulky byla zanesena zařízení dle dat Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV). Každá sociální služba, která se nachází na území ORP Chrudim je vyznačena tučně a pod ní jsou zařízení, která danou službu nabízejí. Tyto služby byly ověřeny domovskými stránkami jednotlivých zařízení a z jejich výročních zpráv. Bližší informace o jednotlivých zařízeních jsou uvedeny v předchozích tabulkách.

Tabulka 81: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele

Druh služby	zřizovatel					
	MPSV	kraj	obec/město	církev	FO	jiný
Posuzovaný správní obvod	ORP Chrudim					
Centra denních služeb						
Denní stacionáře		1	2			
Týdenní stacionáře						
Domovy pro osoby se zdravotním postižením		1	2			
Domovy pro seniory		1	3			2
Domovy se zvláštním režimem		1	2			1
Chráněné bydlení		1				
Azylové domy						1
Domy na půl cesty						1
Zařízení pro krizovou pomoc						2
Nízkoprahová denní centra						1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež						2
Noclehárny						1
Terapeutické komunity						
Sociální poradny		1		1		5
Sociálně terapeutické dílny						1
Centra sociálně rehabilitačních služeb						5
Pracoviště rané péče						
Intervenční centra						
Služby následné péče						1
Ostatní						
Celkem	0	6	9	1	0	23

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, domácí internetové stránky Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, domovské stránky jednotlivých zařízení.

Komentář k tabulce

V tabulce jsou uvedeny sociální služby dle zřizovatele. Z tabulky vyplývá, že celkem 23 služeb je poskytováno zřizovateli, kteří mají soukromého vlastníka. Většinou se jedná o obecně prospěšné organizace, akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným, občanská sdružení, atd. Toto číslo je celkem pozitivní, jelikož vlastníci těchto organizací svou práci vykonávají efektivně a v některých případech zde pracují dobrovolníci, kterým nejde o zisk, ale o dobře provedenou práci.

Denní stacionáře

Centrum sociálních služeb a pomoci Chrudim/příspěvková organizace/Město Chrudim. Domov sociálních služeb Slatiňany/příspěvková organizace/kraj. SeniorCentrum Skuteč/příspěvková organizace/Město Skuteč.

Domovy pro osoby se zdravotním postižením

Domov pro seniory Heřmanův Městec/příspěvková organizace/Město Heřmanův Městec. Domov sociálních služeb Slatiňany/příspěvková organizace/kraj. SeniorCentrum Skuteč/příspěvková organizace/Město Skuteč.

Domovy pro seniory

Domov na hradě Rychmburk/příspěvková organizace/kraj. Domov pro seniory/příspěvková organizace/Město Heřmanův Městec. Domov pro seniory Heřmanův Městec/příspěvková organizace/Město Praha. Dům klidného stáří Glossus v Radimi/společnost s ručením omezeným. Lůžkové a sociální centrum pro seniory v Chrudimi/obecně prospěšná společnost. SeniorCentrum Skuteč/příspěvková organizace/Město Skuteč.

Domovy se zvláštním režimem

Lůžkové a sociální centrum pro seniory v Chrudimi/obecně prospěšná společnost. Domov na hradě Rychmburk/příspěvková organizace/kraj. Domov pro seniory Heřmanův Městec/příspěvková organizace/Město Praha. Lůžkové a sociální centrum pro seniory v Chrudimi/obecně prospěšná společnost. SeniorCentrum Skuteč/příspěvková organizace/Město Skuteč.

Chráněné bydlení

Domov sociálních služeb Slatiňany/příspěvková organizace/kraj.

Azylové domy

Centrum J. J. Pestalozziho v Chrudimi/obecně prospěšná společnost.

Domy na půl cesty

Centrum J. J. Pestalozziho v Chrudimi/obecně prospěšná společnost.

Zařízení pro krizovou pomoc

Centrum J. J. Pestalozziho v Chrudimi a SOPRE Chrudim jsou obecně prospěšnými společnostmi.

Nízkoprahová denní centra

SOPRE Chrudim je obecně prospěšnou společností

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Centrum J. J. Pestalozziho v Chrudimi je obecně prospěšnou společností a Šance pro tebe je sdružením.

Noclehárny

SOPRE Chrudim je obecně prospěšnou společností.

Sociální poradny

Centrum J. J. Pestalozziho v Chrudimi, Centrum pro zdravotně postižené a seniory Pardubického kraje, Most proa TyfloCentrum Pardubice jsou obecně prospěšné společnosti. Smíření - hospicové sdružení pro Pardubický kraj je sdružením. Farní charita Chrudim je církevní organizace. Poradna pro rodinu Pardubického kraje/ příspěvková organizace/kraj.

Sociálně terapeutické dílny

Momo Chrudim je obecně prospěšnou organizací.

Centra sociálně rehabilitačních služeb

Centrum J. J. Pestalozziho v Chrudimi, Centrum pro zdravotně postižené a seniory Pardubického kraje, Rytmus Chrudim a TyfloCentrum jsou obecně prospěšné organizace. Péče o duševní zdraví je zájmové sdružení.

Služby následné péče

Péče o duševní zdraví je zájmové sdružení.

POČET SOCIÁLNÍCH SLUŽEB DLE ZŘIZOVATELE – DATA MPSV

V komentáři tabulky jsou zaneseny sociální služby a pod nimi sociální zařízení, která tyto služby nabízí. Ve většině případů se jedná o obecně prospěšné společnosti, sdružení s ručením omezeným, občanská sdružení, atd. V rámci měst a obcí jsou nejvíce zastoupeny pečovatelské služby.

Tabulka 82: Počet sociálních služeb dle zřizovatele

Obce s počtem obyvatel	MPSV	kraj	obec/ město	církev	FO	jiný
Posuzovaný správní obvod	ORP Chrudim					
typ sociální služby						
Sociální poradenství		1		1		5
Osobní asistence				1		1
Pečovatelská služba		1	12	1		
Tísňová péče			1			
Průvodcovské a předčitatelské služby						1
Podpora samostatného bydlení						
Odlehčovací služby		1				3
Centra denních služeb						
Denní stacionáře		1	2			
Týdenní stacionáře						
Domovy pro osoby se zdravotním postižením		1	2			
Domovy pro seniory		1	3			2
Domovy se zvláštním režimem		1	2			1
Chráněné bydlení		1				
Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče		1				2
Raná péče						
Telefonická krizová pomoc						1
Tlumočnické služby						
Azylové domy						1

Obce s počtem obyvatel	MPSV	kraj	obec/ město	církev	FO	jiný
Domy na půl cesty						1
Kontaktní centra						
Krizová pomoc						2
Intervenční centra						
Nízkoprahová denní centra						1
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež						2
Noclehárny						1
Služby následné péče						1
Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi				1		3
Sociálněaktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením			1			1
Sociálně terapeutické dílny						1
Terapeutické komunity						
Terénní programy						2
Sociální rehabilitace						5
Celkem	0	9	23	4	0	37

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb.

Komentář k tabulce

V této tabulce jsou data z Registru poskytovatelů sociálních služeb. Data tak odpovídají komentáři, který je u tabulky číslo pět. Z výše uvedeného vyplývá převaha soukromých subjektů v rámci poskytování sociálních služeb. Níže jsou rozepsány jednotliví poskytovatelé.

Sociální poradenství

Centrum J. J. Pestalozziho v Chrudimi, Centrum pro zdravotně postižené a seniory Pardubického kraje, Most pro, a TyfloCentrum Pardubice jsou obecně prospěšné společnosti. Smíření - hospicové sdružení pro Pardubický kraj je sdružením. Farní charita Chrudim je církevní organizace. Poradna pro rodinu Pardubického kraje/ příspěvková organizace/kraj.

Osobní asistenství

Poskytuje Centrum pro zdravotně postižené a seniory Pardubického kraje, které je obecně prospěšnou společností a Farní Charita Chrudim, která je církevní organizací.

Pečovatelská služba

Až na dvě pečovatelské služby jsou všechny v kompetenci obcí a měst. (viz. komentář tabulka č. 3)

Tísňová péče

Poskytuje Centrum sociálních služeb a pomoci Chrudim, které je příspěvkovou organizací města Chrudim.

Průvodcovské a předčitatelské služby

Poskytuje TyfloCentrum Pardubice o.p.s., které je obecně prospěšnou organizací.

Odlehčovací služby

Poskytuje Dům klidného stáří Glossus, který je společností s ručením omezeným. Smíření - hospicové sdružení pro Pardubický kraj, které je sdružením. Centrum sociálních služeb a pomoci Chrudim, které je příspěvkovou organizací města Chrudim. Domov sociálních služeb Slatiňany, který je příspěvkovou organizací a zřizovatelem je kraj.

Denní stacionáře

Centrum sociálních služeb a pomoci Chrudim/příspěvková organizace/Město Chrudim. Domov sociálních služeb Slatiňany/příspěvková organizace/kraj. SeniorCentrum Skuteč/příspěvková organizace/Město Skuteč.

Domovy pro osoby se zdravotním postižením

Domov pro seniory Heřmanův Městec/příspěvková organizace/Město Heřmanův Městec. Domov sociálních služeb Slatiňany/příspěvková organizace/kraj. SeniorCentrum Skuteč/příspěvková organizace /Město Skuteč.

Domovy pro seniory

Domov na hradě Rychmburk/příspěvková organizace/kraj. Domov pro seniory/příspěvková organizace/Město Heřmanův Městec. Domov pro seniory Heřmanův Městec/příspěvková organizace/Město Praha. Dům klidného stáří Glossus v Radimi/ společnost s ručením omezeným. Lůžkové a sociální centrum pro seniory v Chrudimi/obecně prospěšná společnost. SeniorCentrum Skuteč/příspěvková organizace/Město Skuteč.

Domovy se zvláštním režimem

Lůžkové a sociální centrum pro seniory v Chrudimi/obecně prospěšná společnost. Domov na hradě Rychmburk/příspěvková organizace/kraj. Domov pro seniory Heřmanův Městec/příspěvková organizace/Město Praha. Lůžkové a sociální centrum pro seniory v Chrudimi/obecně prospěšná společnost. SeniorCentrum Skuteč/příspěvková organizace/Město Skuteč.

Chráněné bydlení

Domov sociálních služeb Slatiňany/příspěvková organizace/kraj.

Sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče

Chrudimská nemocnice,a.s., Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé/příspěvková organizace/Pardubický kraj, Sanatorium Topas s.r.o.

Telefonická krizová pomoc

Poskytuje Centrum J. J. Pestalozziho v Chrudimi, které je obecně prospěšnou společností.

Azylové domy

Poskytuje Centrum J. J. Pestalozziho v Chrudimi, které je obecně prospěšnou společností.

Domy na půl cesty

Poskytuje Centrum J. J. Pestalozziho v Chrudimi, které je obecně prospěšnou společností.

Krizová pomoc

Poskytují Centrum J. J. Pestalozziho v Chrudimi a SOPRE Chrudim, které jsou obecně prospěšnými společnostmi.

Nízkoprahová denní centra

SOPRE Chrudim, které je obecně prospěšnou organizací.

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Poskytují Centrum J. J. Pestalozziho v Chrudimi, které je obecněprospěšnou organizací a Šance pro Tebe, která je sdružením.

Noclehárny

SOPRE Chrudim, které je obecně prospěšnou organizací.

Služby následné péče

Poskytuje Péče o duševní zdraví, zájmová organizace, sdružení.

Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi

Poskytují Almathea - občanské sdružení, Šance pro tebe - sdružení, SOPRE CR obecně prospěšná společnost. Farní Charita Chrudim - církevní organizace.

Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením

Poskytuje TyfloCentrum Pardubice o.p.s., které je obecně prospěšnou organizací a Centrum sociálních služeb a pomoci Chrudim, které je příspěvkovou organizací města Chrudim.

Sociálně terapeutické dílny

Poskytuje Momo Chrudim, které je obecně prospěšnou organizací.

Terénní programy

Poskytuje Centrum J. J. Pestalozziho v Chrudimi, které je obecně prospěšnou společností a Šance pro Tebe, která je sdružením.

Sociální rehabilitace

Poskytuje Centrum J. J. Pestalozziho v Chrudimi, Centrum pro zdravotně postižené a seniory Pardubického kraje, Rytmus Chrudim a TyfloCentrum jsou obecně prospěšné organizace. Péče o duševní zdraví je zájmové sdružení.

**PŘEHLED FINANCOVÁNÍ VYBRANÝCH SOCIÁLNÍCH SLUŽEB NA ÚZEMÍ ORP CHRUDIM
V ROCE 2012**

V tabulce jsou zařazena ta zařízení, která jsou v tabulce č. 1. a zároveň jejich vybrané sociální služby. Tedy ta zařízení, která se nachází na území SO ORP Chrudim. Do tabulky pak byly doplněny pouze ověřené finanční částky. V komentáři jsou podrobně rozepsány jednotlivé financované položky.

Tabulka 83: Přehled financování zařízení sociálních služeb 2012

Druh služby	finanční prostředky						
	dotace MPSV	dotace kraj	dotace obec/město	příspěvek zřizovatele	úhrady uživatelů	sponzor-ské dary	jiné fi-nanční zdroje
Posuzovaný správní ob-vod	ORP CHRUDIM						
Centra denních služeb	X	X	X	X	X	X	X
Denní stacionáře	1 397 000		116 000		605 000		188 000
Týdenní stacionáře	X	X	X	X	X	X	X
Domovy pro osoby se zdravotním postižením	24 446 000	X	X	11 975 434	45 543 935	X	10 913 875
Domovy pro seniory	7 765 000	X	X	15 028 250,80	42 964 894	207 389	X
Domovy se zvláštním režimem	5 650 000	X	X	6 714 000	4 260 151	X	2 139 417
Chráněné bydlení	X	X	X	X	X	X	X
Azylové domy	X	X	X	X	X	X	X
Domy na půl cesty	X	X	X	X	X	X	X
Zařízení pro krizovou pomoc	X	X	X	X	X	X	X
Nízkoprahová denní centra	558 000	100 000	100 000	X	X	X	X
Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	1 315 786	460 000	514 000	X	X	X	5 380 876
Noclehárny	X	X	X	X	X	X	X
Terapeutické komunity	X	X	X	X	X	X	X
Sociální poradny	40 000	80 000	14 000	X	X	X	X
Sociálně terapeutické dílny	X	1 778 461,75	30 000	X	0,00	33 000	42 217,00
Centra sociálně rehabilitačních služeb	X	18727 02,95	175 000	X	134 749,96	X	143 747
Pracoviště rané péče	X	X	X	X	X	X	X
Intervenční centra	X	X	X	X	X	X	X
Služby následné péče	X	X	X	X	X	X	X
Ostatní	X	X	X	X	X	X	X
Celkem za všechna zaří-zení	411717 86	42911 64,7	949000	33717684,8	9350872 9,96	240389	18808132

Zdroj: Vlastní šetření (telekomunikace, emailová korespondence s jednotlivými zařízeními), výroční zprávy jednotlivých zařízení.

Komentář k tabulce

Z finanční analýzy sociálních služeb ORP Chrudim vyplývá, že nejlépe jsou služby financovány z úhrad uživatelů. S tím souvisí i to, že vlastníky služeb jsou (zařízení), soukromé společnosti (s.r.o., o. s., a.s., atd.) V budoucnu bude záležet na schopnostech zřizovatelů, jak budou schopni čerpat finance z Fondů EU, v nynějším programovacím období 2014 – 2020. Významně dále financuje Ministerstvo práce a sociálních věcí a nedílnou součástí má i kraj. Tento trend se dá očekávat i do budoucna. Níže jsou rozepsány jednotliví poskytovatelé a jejich služby, které nabízejí. Jsou zde obsaženy finanční částky, které jednotliví zřizovatelé obdrželi za rok 2012.

Denní stacionáře:

Denní stacionář Pohoda: z MPSV 759 000 Kč, tržby z prodeje služeb 332 000 Kč, tržby za prodanou stravu 94 000Kč, obec 43 000 Kč, výnosy 1 228 000 Kč, náklady 1 956 000 Kč.

Denní stacionář Jitřenka: z MPSV 638 000 Kč, tržby z prodeje služeb 273 000 Kč, tržby za prodanou stravu 94 000 Kč, obec: 73 000 Kč, výnosy 1 078 000 Kč, náklady 1 722 000 Kč.

Domovy pro osoby se zdravotním postižením

DSS Slatiňany domov pro osoby se zdrav postižením: Nároky na platby od klientů - ubytování a strava 21 882 964 Kč, nároky na platby od klientů závislosti 23 660 971 Kč, MPSV 24 446 000 Kč, příspěvek zřizovatele 11 975 434 Kč, nároky na platby od zdravotních pojišťoven 8 403 796 Kč, ostatní výnosy 2 510 079 Kč

Domovy pro seniory

Domov pro seniory se sídlem v Heřmanově městci u Bažantnice: Celkem finanční dary 122 241 Kč, celkem věcné dary 90 726,74 Kč, MPSV 7 765 000 Kč

Domov pro seniory Heřmanův městec, Masarykovo náměstí

- úhrady od uživatelů - 7 926 525, + 4 444 294, +33 075 = 12 403 894 Kč
- dotace od zřizovatele 15 028 250,80Kč
- příspěvek na péči 9 320 604 Kč
- úhrady od zdravotní pojišťovny 3 973 840,65Kč
- převody z vlastních rezervních fondů 347 165,40Kč, výnosy z úroků 9 181,96 Kč
- ostatní výnosy 108 360 Kč
- přijaté pojistné náhrady 225 861 Kč
- neinvestiční dotace ze státního rozpočtu 3 670 000Kč
- neinvestiční dotace – OP LZZ 974 360,98Kč
- neinvestiční dotace – OP LZZ převod z roku 2011 102 190,84Kč
- účelová neinvestiční dotace – úřad práce 102 000 Kč

SeniorCentrum Skuteč

uvedeno v milionech korun:

- dary: 85 148 Kč
- výnosy z prodeje služeb:30 561,3Kč
- výnosy z pronájmu: 108,4 Kč
- výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku kromě pozemků: 8,0 Kč
- výnosy z prodeje pozemků:0,0

- čerpání fondů: 1 238,9 Kč
- ostatní výnosy z činností: 0,0
- úroky: 5,5 Kč
- výnosy územních rozpočtů na transfery: 7 988,0 Kč
- výnosy celkem: 39 910,1 Kč

Domovy se zvláštním režimem

Domov na hradě Rychmburk

nároky na platby od klientů ubytování a strava: 3 161 738 Kč

nároky na platby od klientů dle závislosti: 1 098 413 Kč

MPSV: 5 650 000 Kč

příspěvek zřizovatele: 6 714 000 Kč

platby od zdravotních pojišťoven: 1 756 631 Kč

ostatní výnosy: 382 786 Kč

Nízkoprahová denní centra

SOPRE CR o. p. s.

dotace MPSV: 558 000 Kč

dotace kraj: 100 000 Kč

dotace město: 100 000 Kč

celkem finance: 758 000 Kč

Nízkoprahová centra pro děti a mládež

Šance pro tebe

Příjmy:

město: 514 000 Kč

kraj: 460 000 Kč

MPSV: 1 315 786 Kč

ministerstvo vnitra: 101 552 Kč

ministerstvo školství: 57 000 Kč

Pomozte dětem: 345 000 Kč

Holcim: 74 911 Kč

přijaté dary na hlavní činnost: 11 000 Kč

hospodářská činnost: 9 266 Kč

vlastní hlavní činnost: 131 539 Kč

individuální projekty: 4 650 608 Kč

Náklady:

hospodářská činnost: 5 889,13 Kč

NZDM Áčko: 1 633 411,08 Kč

NZDM Futur: 1 779 787,00 Kč

terénní program Jeskyně: 808 346,00 Kč

terénní program Streetwork: 843 826,03 Kč

komunitní program: 409 080,36 Kč

terénní program v rodinách: 1 373 217,00 Kč

presanace: 674 475,50 Kč

sanace: 111 862,00 Kč

Sociální poradny

Centrum pro zdravotně postižené a seniory Pardubického kraje

dotace MPSV: 40 000 Kč

dotace kraj: 80.000 Kč

dotace obec: 14 000 Kč

příspěvek zřizovatele: 0

úhrady uživatelů: 0

sponzorské dary: 0

jiné finanční zdroje: 0

finanční prostředky celkem: 134 000 Kč

Farní charita Chrudim

provozní náklady celkem: 241 243 Kč

mzdové náklady celkem: 597 305 Kč

Dotace na všechny služby (poradenství, pečovatelská služba, osobní asistence) - viz níže:

dotace Pardubický kraj 585 tis Kč

Město Chrudim 95 tis Kč

dotace MPSV 991 tis Kč

Poradna pro rodinu Pardubického kraje

Sociálně terapeutické dílny

Momo Chrudim s. r. o.

dotace MPSV: 0

dotace kraj: ESF OPLZZ Individuální projekt Pardubického kraje: 1 778 461,75 Kč

dotace obec: Chrudim 28 000,- Slatiňany 2000 Kč

příspěvek zřizovatele: 0

úhrady uživatelů: 0

sponzorské dary: 33 000 Kč

jiné finanční zdroje: dotace ÚP: 42 217 Kč

finanční prostředky celkem: 1 883 678,75 Kč

Centra sociálně rehabilitačních služeb

Rytmus Chrudim o. p. s.

financování hlavní činnosti

individuální projekt Pardubického kraje: 1 872 702,95 Kč

Město Chrudim: 95 000 Kč

ESF: 143 747 Kč

vlastní činnost: 134 749,96 Kč

hospodářská činnost: 217 687,5 Kč

Tyflocentrum Pardubice

na sociální rehabilitace:

MPSV 450 000 Kč

Město Chrudim 80 000 poskytnuto na 4 služby: PPS,SAS,SR,OSP

MVČR 40 000 poskytnuto na 3 služby: PPS,SAS,SR

KAPACITA ZAŘÍZENÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

Do tabulky jsou zaneseny data o kapacitách sociálních služeb. Zde jsou uvedena ta zařízení, která se nachází svým sídlem na území ORP Chrudim. Byly zde zařazeny i pobočky a detašovaná zařízení jednotlivých sociálních zařízení. Hlavním zdrojem byl Registr poskytovatelů sociálních služeb. V komentářích je pak podrobnější popis poskytovaných služeb.

Tabulka 84: kapacita zařízení sociálních služeb

	pobytová					ambulantní					terénní				
	klienti	kontakty	intervence	lůžka	hovory	klienti	kontakty	intervence	lůžka	hovory	klienti	kontakty	intervence	lůžka	hovory
Druh zařízení sociálních služeb															
Centra denních služeb															
Denní stacionáře						30									
Týdenní stacionáře															
Domovy pro osoby se zdravotním postižením				254											
Domovy pro seniory	172			428											
Domovy se zvláštním režimem				37											
Chráněné bydlení															
Azylové domy															
Domy na půl cesty															
Zařízení pro krizovou pomoc															
Nízkoprahová denní centra						20									
Nízkoprahová zařízení pro děti a	585					217	20min., 40 jednání				410	10min., 40 jednání			
Nočlehárny															
Terapeutické komunity															
Sociální poradny						925	2500 90min, 2593 jednání				10 min., 800 jednání				
Sociálně terapeutické dílny						18									
Centra sociálně rehabilitačních služeb															
Pracoviště rané péče															
Intervenční centra															
Služby následné péče						18									
Ostatní															

Zdroj: Registr poskytovatelů sociálních služeb, výroční zprávy jednotlivých zařízení.

Komentář k tabulce

Z tabulky číslo 85 vyplývá, že na území ORP Chrudim převládají pobytová zařízení sociálních služeb nad ambulantními či terénními. Pobytová zařízení nabízejí i dostatek lůžek pro své klienty. Problémem pak je ten, že např. domov pro seniory v Heřmanově Městci nabízí svá lůžka přednostně klientům z Prahy, jelikož vlastníkem je Město Praha. Ostatní domovy pro seniory jsou proto přeplněné a na místo v domově se čeká i několik let. Řešením by mohla být například domácí péče pro seniory.

KOMENTÁŘ

Denní stacionáře

Centrum sociálních služeb a pomoci Chrudim

Denní stacionář Jitřenka - za rok 2012 využilo služeb 10 klientů (dle výroční zprávy), poskytováno ambulantně.

Denní stacionář Pohoda - za rok 2012 využilo služeb 20 klientů (dle výroční zprávy), poskytováno ambulantně.

Domovy pro osoby se zdravotním postižením

Domov sociálních služeb Slatiňany - služba pobytová, 254 lůžek.

Domovy pro seniory

Domov pro seniory Heřmanův Městec (u Bažantnice) - pobytová, počet klientů 172, počet lůžek 172

Domov pro seniory Heřmanův Městec (Masarykovo náměstí) - pobytová, počet lůžek 80

Dům klidného stáří Glossus s.r.o. - pobytová, počet lůžek 61

SeniorCentrum Skuteč - pobytová, počet lůžek 115

Domovy se zvláštním režimem

Domov na hradě Rychmburk - pobytová, počet lůžek 37

Nízkoprahová denní centra

SOPRE CR s. r. o. - ambulantní, počet klientů 20

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Šance pro Tebe

Služby poskytuje v 5 různých programech.

Ambulantní počet klientů - 585

Ambulantní počet kontaktů - 20min., 40 jednání

Terénní počet klientů - 410

Terénní počet kontaktů - 10min., 40 jednání

Odborné sociální poradenství

Centrum J.J. Pestalozziho - ambulantní počet klientů 225, ambulantní počet intervencí 30 min., 2250 jednání

Centrum pro zdravotně postižené a seniory Pardubického kraje - ambulantní počet intervencí 30 min., 300 jednání, ambulantní počet kontaktů 10 min., 800 jednání

Farní charita Chrudim - ambulantní počet klientů 700

Poradna pro rodinu Pardubického kraje - ambulantní počet intervencí 30 min., 43 jednání

Sociálně terapeutické dílny

Momo Chrudim o. p. s. - ambulantní počet klientů 18

Centra sociálně rehabilitačních služeb

TyfloCentrum Pardubice o.p.s. Chrudim - ambulantní počet klientů 60, terénní počet klientů 40

Služby následné péče

Péče o duševní zdraví - ambulantní počet klientů 18

TERÉNNÍ A AMBULANTNÍ SLUŽBY PRO SENIORY A OSOBY SE ZDRAVOTNÍM POSTIŽENÍM

V této tabulce jsou uvedeny příjmy z úhrad uživatelů a výdaje za rok 2012. Tato data jsou od vybraných zařízení.

Tabulka 85: Příjmy z úhrad uživatelů za terénní a ambulantní služby

	Pečovatelská služba	Osobní asistence	Tísňová péče	Průvodcovské a předčítatelské služby	Podpora samostatného bydlení	Odlehčovací služby	Sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením	Tlumočnické služby
Příjmy z úhrad uživatelů	5 594 386	4 168 000	22 000	0	0	22 248 000	0	0
Výdaje	18 619 987	6 691 000	76 000	0	0	19 519 000	0	0
Podíl úhrad uživatelů služeb na celkových výdajích na službu	30%	62%	29%	0	0	11%	0	0

Zdroj: Výroční zprávy jednotlivých zařízení, emailová korespondence a telekomunikace se zařízeními.

Komentář k tabulce

Tabulka obsahuje příjmy z úhrad uživatelů za rok 2012. Konkrétně se jedná o terénní a ambulantní služby pro osoby se zdravotním postižením. Právě příjmy z úhrad uživatelů tvoří nejvýznamnější podíl na financování. Níže jsou rozepsána jednotlivá zařízení, která byla zjištěna a jsou zde uvedeny jejich příjmy a výdaje. U ostatních zařízení nebylo možné finanční data zjistit, z důvodu neochoty spolupráce nebo nedostatku informací na internetových stránkách.

Pečovatelská služba

V ORP Chrudim bylo zaznamenáno 14 zařízení s pečovatelskou službou.

Město Chrast

příjmy 175 888 Kč

výdaje 916 640 Kč

Město Nasavrky

příjmy: 1 084 334 Kč

výdaje: 1 362 031 Kč

Město Slatiňany

1. příjmy z úhrad od uživatelů za rok 2013

a) fakultativní úkony 20 436 Kč

b) základní úkony 311 112 Kč

2. výdaje za rok 2013 1 713 495,36 Kč
a) z toho dotace MPSV 240 000 Kč
b) příjem od smluvních obcí 53 120 Kč
c) zbytek doplatilo Město Slatiňany

Odborné učiliště Chroustovice
příjmy 24 000 Kč
výdaje 238 000 Kč

Centrum sociálních služeb a pomoci Chrudim
příjmy 2 866 000 Kč (úhrady za poskytování pečovatelské služby), 2 476 000 Kč (tržba za prodanou stravu klientům), 300 000 (ostatní výnosy)
výdaje 15 030 000 Kč
podíl úhrad uživatelů služeb na celkových - 0.38

Farní charita Chrudim
příjmy 1 444 164 Kč
výdaje 1 073 316 Kč
podíl úhrad uživatelů služeb na celkových - 1.35

Osobní asistence

Farní charita Chrudim
příjmy - 4 168 000 Kč
výdaje - 6 691 000 Kč
podíl úhrad uživatelů služeb na celkových - 0.62

Tísňová péče

Centrum sociálních služeb a pomoci Chrudim
příjmy 22 000 Kč
výdaje 76 000 Kč
podíl úhrad uživatelů služeb na celkových - 0.29

Odlehčovací služby

DSS Slatiňany
příjmy 40 361 Kč (ubytování, strava), 62 238 Kč (platby od klientů závislosti)

Smíření - hospicové centrum pro Pardubický kraj
příjmy 22 248 000 Kč
výdaje 19 519 000 Kč
podíl úhrad uživatelů služeb na celkových -11

Tabulka 86: Počet uživatelů v zařízeních 2012

Do tabulky jsou zařazena vybraná zařízení se sídlem v ORP Chrudim. U většiny jednotlivých zařízení nebylo doposud možné zjistit a rozlišit klienty dle pohlaví a věku. Některá zařízení nechtějí tyto informace poskytovat.

Týdenní stacionáře			Domovy pro osoby se zdravotním postižením			Domovy pro seniory		
Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí		Děti a mládež do 18 let	dospělí	
	muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
0	0	0	58	162	128		91	259

Sociální rehabilitace		
Děti a mládež do 18 let	dospělí	
	muži	ženy
	62	30

Zdroj: Výroční zprávy jednotlivých zařízení.

Komentář k tabulce

U tabulky byla data velice těžko dohledatelná a některá zařízení nechtěla údaje sdělovat. Do této tabulky byly tak zahrnuty pouze vybrané domovy pro seniory a domovy pro osoby se zdravotním postižením. Další zařízení a jejich klienti, které bylo možné dohledat, jsou rozepsány níže.

Denní stacionáře

Centrum sociálních služeb a pomoci Chrudim

Stacionář Jitřenka - 10 klientů

Stacionář Pohoda - 20 klientů

Nízkoprahová denní centra

Sopre CR, s. r. o.

Okamžitá kapacita je 20 osob. Tuto službu v roce 2012 využilo 5 369 osob

Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Šance pro Tebe

Službu celkem využilo 1199 klientů a 34 rodin

Sociální poradny

Centrum J.J. Pestalozziho - 37 klientů

Centrum pro zdravotně postižené a seniory Pardubického kraje - 1968 kontaktů

Farní charita Chrudim - 616 klientů, 55.8 % ženy, 35.9 % muži, 8.3 % více uživatelů

Poradna pro rodinu Pardubického kraje - Chrudim - 2386 konzultací

Sociálně terapeutické dílny

Momo Chrudim o. p. s. - 185 klientů

Sociální rehabilitace

Rytmus Chrudim o. p. s. - 82 klientů - 62 mužů - 30 žen

Služby následné péče

Péče o duševní zdraví Chrudim - 86 klientů nad 4 setkání

Domovy pro osoby se zdravotním postižením

DSS Slatiňany - 348 klientů celkem, 162 mužů, 128 žen, 58 děti a mládež do 18 let

Domovy pro seniory

Domov pro seniory se sídlem v Heřmanově Městci u Bažantnice - 167 klientů, 37 mužů, 130 žen

Domov pro seniory Heřmanův Městec Masarykovo náměstí - 72 klientů, 31 muži, 41 ženy

Glossus s.r.o.

Lůžkové a sociální centrum pro seniory o. r. p

SeniorCentrum Skuteč - 111 klientů, 23 mužů, 88 žen

Domovy se zvláštním režimem

Domov na hradě Rychmburk

Ostatní

Amalthea o. s. - 158 klientů

Tabulka 87: Počet organizací a jejich projektů s dobrovolnickou péčí

	Počet organizací sídlících ve správním obvodu ORP			Počet projektů		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Dobrovolnická činnost v ORP				27	33	41
z toho Občanská sdružení	2	2	2			
z toho Církevní právnické osoby	0	0	0			
z toho Obecně prospěšné společnosti	1	1	1			
Z toho krátkodobá	0	0	0			
Z toho dlouhodobá	0	0	0			
Z toho krátkodobá i dlouhodobá	0	0	0			

Zdroj: MVČR, vlastní šetření (emailová korespondence, telekomunikace).

Komentář k tabulce

Na území ORP Chrudim byly zjištěny celkem tři organizace poskytující dobrovolnickou péči. Počet projektů je celkem vysoký a spolupráce s těmito organizacemi byla výborná. Samotná činnost dobrovolnických organizací je těžko zjištělná. Tři nejvýznamnější dobrovolnické organizace a jejich činnosti jsou zmíněny níže.

Na území ORP

Šance pro Tebe

Občanské sdružení Šance pro Tebe nabízí prostřednictvím akreditované dobrovolnické agentury krátkodobé dobrovolnické činnosti, dlouhodobou dobrovolnickou službu a především podporu a vzdělávání všem dobrovolníkům. Od září 2013 je Dobrovolnická agentura Šance pro Tebe zapojena do projektu s názvem Dobrovolnictví v rodinách a NZDM, který podporuje Nadace ADRA. Počet projektů 2010 -9; 2011 – 13; 2012 – 14 (vždy jsou to dohromady registrované sociální služby, individuální projekty, projekty nadací).

Působící na území ORP Chrudim i mimo něj

Amalthea o. s.

poskytuje čtyři základní programy:

- Centrum náhradní rodinné péče (pro náhradní a adoptivní rodiny, zájemce o náhradní péči)
- Podpora pro rodinu a dítě (pro ohrožené rodiny odebráním dítěte a jeho předcházení)
- Dobrovolnictví v náhradní rodinné péči (dobrovolnický program)
- Dobrovolníci pro ohroženou rodinu (dobrovolnický program)

Jsou to dlouhodobé programy - projekty v rámci kterých běží některé aktivity, které jsou třeba časově a místně ohraničeny, ale stěžejní jsou tyto.

Společně s organizací Amalthea (Kateřina Chocholová) spolupracuje již několik let organizace HESTIA, z.s., která má sídlo v Praze. Od roku 2013 HESTIA, z.s. metodicky pomáhá se založením dobrovolnického centra při charitě Chrudim (Lukáš Roztočil).

Tyflocentrum, o. p. s.

TyfloCentrum Pardubice, o.p.s. získalo akreditaci Ministerstva vnitra ČR v oblasti dobrovolnické služby č. MV-18455-3/OP-2012. Na základě této akreditace může TyfloCentrum Pardubice, o.p.s. přijímat dobrovolníky v rámci dlouhodobé dobrovolnické služby v oblasti pomoci zdravotně postiženým. Jde převážně o pomoc osobám s těžkým zrakovým postižením nebo kombinovaným (zrakovým a jiným) zdravotním postižením, kteří žijí nebo působí na území Pardubického kraje.

V roce 2010 se uskutečnilo 14 projektů, v roce 2011 to bylo 16 projektů a v roce 2012 se uskutečnilo již 23 projektů.

ZAMĚŘENÍ PROJEKTŮ V LETECH 2010, 2011, 2012

V ORP Chrudim bylo dle vlastního šetření a konzultací s jednotlivými organizacemi zjištěno dobrovolnictví v těchto zařízeních:

TyfloCentrum Pardubice, o. p. s. poskytuje dobrovolnickou službu lidem se zrakovým postižením, jako například doprovod při běžných úkonech, předčítání apod.. V regionu Chrudimsko působilo v letech 2010, 2011, 2012 (ale i roky předtím a působí dosud). V roce 2010 se uskutečnilo 14 projektů, v roce 2011 bylo uskutečněno 16 projektů a v roce 2012 již 23 projektů.

Šance pro Tebe

Občanské sdružení Šance pro Tebe nabízí prostřednictvím akreditované dobrovolnické agentury krátkodobé dobrovolnické činnosti, dlouhodobou dobrovolnickou službu a především podporu a vzdělávání všem dobrovolníkům.

Od září 2013 je Dobrovolnická agentura Šance pro Tebe zapojena do projektu s názvem Dobrovolnictví v rodinách a NZDM, který podporuje Nadace ADRA.

Rodinné centrum Skříteček

Sdružení bylo zaregistrováno 7. 2. 2012. Adresa je Načešice 140, PSČ 538 03.

Je to občanské sdružení, které je dobrovolným, nevládním a neziskovým sdružením občanů, jehož posláním je napomáhat všestrannému rozvoji styků dětí a rodičů mezi sebou. Umožňuje vzájemné setkávání, vzdělávání a aktivní využívání vlastních znalostí a dovedností. Ale i navzájem si předávat zkušenosti a vzájemně si naslouchat. Rodičům může nabídnout poradenství v oblasti výchovy, zdraví a psychologie rodinného života. Dále i obohacování rodičů a dětí o nové vztahy a zkušenosti, nabídnutí jim prostředí vzájemné důvěry. Možná je i integrace sociálně slabých rodin a zdravotně postižených dětí.

Dle vlastních šetření bylo zjištěno dobrovolnictví v organizacích Smíření - Hospicové centrum pro Pardubický kraj - Chrudim a v organizaci Péče o duševní zdraví Chrudim.

Zdroj: Vlastní šetření (emailová korespondence, telekomunikace)

4.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

a. Analýza cílových (dotčených) skupin

Analýza cílových skupin (myslí se dotčených, zainteresovaných) skupin je klíčovým procesem pro efektivní plánování sociálních služeb, umožní nastavit nabídku sociálních služeb tak, aby co nejvíce vyhovovala specifickým potřebám cílových skupin. Tabulka níže ukazuje přehledně analýzu cílových skupin na území ORP Chrudim. Mezi dotčené skupiny bylo vytipováno celkem sedm skupin: Poskytovatelé, uživatelé, rodinní příslušníci, veřejnost, obce, kraj a stát. V tabulce jsou tak zmíněny očekávání dotčených skupin, dále rizika spojená s nimi, je zde naznačen také způsob komunikace, jaký by měl probíhat mezi poskytovateli a rodinnými příslušníky i samotnými uživateli. Jsou zde nastíněna nezbytná opatření, která by byla vhodná k řešení problémů. Jako nejvýznamnějším řešením se nabízí společný komunitní plán pro všechny obce v ORP Chrudim.

Tabulka 88: Analýza rizik dotčených skupin

Analýza cílových (dotčených) skupin					
Analýza cílových (myslí se dotčených, zainteresovaných) skupin je klíčovým procesem pro efektivní plánování sociálních služeb, umožní nastavit nabídku sociálních služeb tak, aby co nejvíce					
Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1	Poskytovatelé sociálních služeb	Zvýšení finanční podpory ze strany státu, samotná podpora ze strany obcí	Nedostatek kapacit v domovech pro seniory, nedostatek financí	Osobní setkávání, osobní návštěvy, komunikace s rodinnými příslušníky	Společný komunitní plán pro celé území ORP
2	Uživatelé sociálních služeb	Kvalita a široká nabídka poskytovaných služeb, nízká cena, finanční příspěvky pro uživatele	Neochota spolupracovat s poskytovatelem sociálních služeb	Nabídka služeb v tisku, nabídka služeb skrze obvodní lékaře	Rozšíření informovanosti pro uživatele
3	Rodina uživatelů sociálních služeb	Nízká cena, profesionální přístup a kvalita poskytovaných služeb	Nezájem a nedostatek času, snaha řešit situaci rychle a bez rozvahy	Internetové stránky, portál s nabídkou služeb v daném SO	Internetové stránky, jednoduchost vyhledávání, např. heslovitě dle problému
4	Veřejnost	Celkové pokrytí sociálních služeb v blízkosti nebo přímo v SO	Obecný nezájem o danou problematiku, dokud jí skupina sama nepotřebuje	Média	Veřejné prezentace o nabídce a možnostech služby
5	Obce SO ORP Chrudim	Především naplnit požadavky vlastních obyvatel pouze v rámci působnosti dané obce	Slabá legislativa, nedostatek financí, nerovnoměrné rozmístění poskytovatelů služeb	Společná komunikace obcí, komunikace s odborníky na specifickou oblast	Pravidelná informovanost ze strany poskytovatelů služeb (elektronicky), společný koordinátor pro problematiku sociálních služeb
6	Pardubický kraj	Poskytnutí adekvátní výše dotací, naplnění požadavků obyvatel Pardubického kraje	Nevyvážené přidělování finančních dotací na jednotlivé služby, neznalost potřeb malých obcí v kraji	Komunikace s poskytovateli služeb a jejich zástupci	Zaměření se na společné zájmy jednotlivých ORP v kraji
7	Stát	Naplnění požadavků obyvatel na úrovni celé ČR, rovnoměrné geografické rozmístění sociálních zařízení a jejich služeb, snadná dostupnost	Špatné geografické rozmístění poskytovatelů sociálních služeb, rozdílnost názorů s kraji a obcemi	Se zástupci krajů a obcí	Více komunikovat se samotnými uživateli sociálních služeb, přenesení kompetencí na menší územní jednotky

b. Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Riziko je nebezpečí vzniku události, která může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady i ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady. Do následující tabulky jsou uvedena a vyhodnocena rizika (takzvaný registr rizik) v oblasti sociálních služeb na území ORP Chrudim. Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika pak je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se bude pohybovat mezi 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události).

Do následující tabulky tak byla zařazena vytipovaná rizika: finanční, organizační, právní, technická a věcná. Samotná analýza rizik je průměrná. Jedná spíše o odhad možných rizik, která vyplývají z provedené analýzy. Největší pravděpodobností nejspíše budou změny, které mohou nastat v legislativě a jejich dopad. Důležité bude využití dotací zřizovatelů, využití dotací z MPSV a získání sponzorských darů. Nedílnou součástí pak budou příjmy od samotných uživatelů sociálních služeb. Samotné pravděpodobnosti a rizika jsou tedy nejvíce závislá na finančních zdrojích.

Tabulka 89: Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Analýza rizik - registr rizik v oblasti sociálních služeb							
Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P*D		
1	Finanční riziko	Nedostatek financí na provoz	3	5	15	Využití dotací zřizovatelů, využití dotací z MPSV, získání sponzorů a darů	Zřizovatelé
2		Nedostatek financí na vybavení	3	2	6	Kvalitní a efektivní vypsání grantů	Zřizovatelé
3	Organizační riziko	Nerovnoměrné rozmístění jednotlivých zařízení	4	3	12	Meziobecní spolupráce	Špatně dostupné obce na území
4		Úbytek pracovních míst v sociálních službách	2	5	10	Optimální počet zaměstnanců ve vztahu k charakteru poskytované sociální služby	Obce ORP Chrudim
5	Právní riziko	Změny v legislativě a častá politická nestabilita v ČR	4	3	12	Včasná varování o změnách legislativy a meziobecní spolupráce	Obce ORP Chrudim
6	Technické riziko	Nedostatečná vybavení jednotlivých zařízení a služeb	3	3	9	Finanční dary, využití fondů EU	Zřizovatelé
7		Technický stav budov	3	5	15	Finanční dary, využití fondů EU	Zřizovatelé
8	Věcné riziko	Nezájem uživatelů	3	4	12	Spolupráce s rodinnými příslušníky, finanční podpora	Obce ORP Chrudim
9		Kvalita poskytovaných služeb	2	4	8	Rekvalifikace, monitoring a kontrola služeb na území	Obce ORP Chrudim

c. Finanční analýza

V rámci ORP Chrudim proběhla finanční analýza sociálních služeb. Předmětem této analýzy bylo zmapovat financování sociálních služeb a to konkrétně výdajů všech 86 obcí na území ORP za léta 2003 až 2012. Data byla zjišťována ze zdrojových souborů Svazu měst a obcí.

Do analýzy byly zahrnuty kategorie jako:

Sociální poradenství (základní a odborné sociální poradenství, ostatní), sociální pomoc a péče dětem a mládeži (ústavy péče o mládež, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, ostatní), sociální péče

a pomoc manželstvím a rodinám (zařízení pro výkon pěstounské péče, Domovy – penzióny pro matky s dětmi, pečovatelská služba pro rodinu a děti, ostatní), sociální rehabilitace a ostatní sociální péče pomoc (sociální pomoc osobám v hmotné nouzi a občanům sociálně nepřizpůsobivým, sociální péče a pomoc přistěhovalcům a ostatním etnikům, sociální pomoc osobám v souvislosti s živelní pohromou nebo požárem, sociální rehabilitace, centra sociálně rehabilitačních služeb, ostatní), služby sociální péče (domovy pro seniory, osobní asistence, pečovatelská služba a podpora samostatného bydlení, tísňová péče, průvodcovské a předčitatelské služby, chráněné bydlení, týdenní stacionáře, denní stacionáře a centra denních služeb, domovy pro osoby se zdravotním postižením a domovy se zvláštním režimem, sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče, ostatní), služby sociální prevence (raná péče a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, krizová pomoc, domy na půl cesty, azylové domy, nízkoprahová denní centra a noclehárny, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež, služby následné péče, terapeutické komunity a kontaktní centra, terénní programy, ostatní).

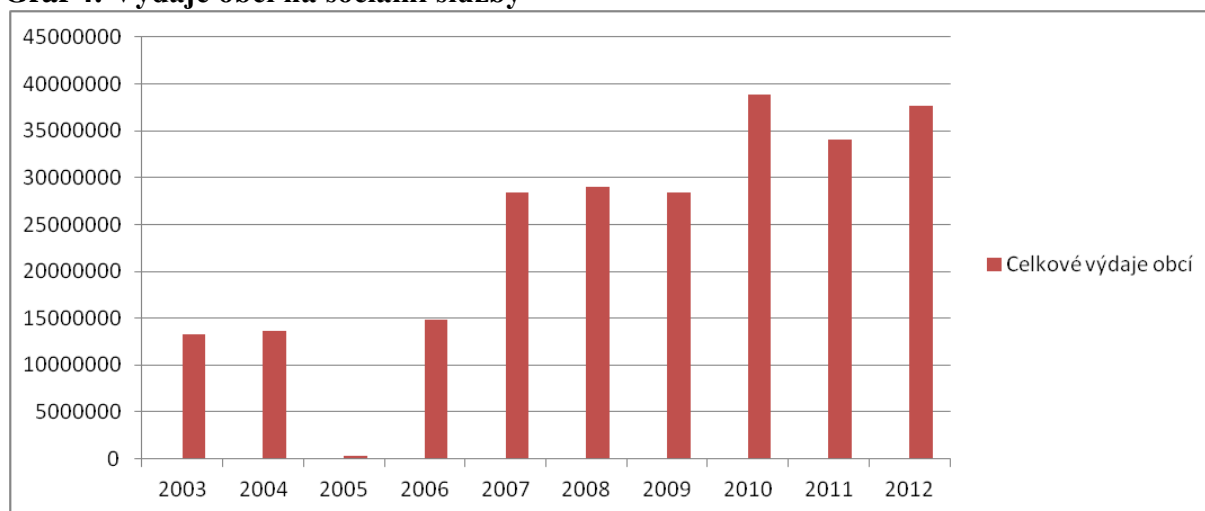
Tabulka 90: Obecní výdaje na sociální oblast

Paragraf	Název	Obecní výdaje na sociální oblast v ORP Chrudim v Kč/rok									
		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	Sociální poradenství										
4311	Základní sociální poradenství	0	0	10	12	1 390	1 456	828	1 377	780	1 428
4312	Odborné sociální poradenství	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4319	Ostatní výdaje související se sociálním poradenstvím	66	69	114	95	46	95	53	20	39	52
	Sociální péče a pomoc dětem a mládeži										
4322	Ústavy péče pro mládež	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
4324	Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
4329	Ostatní sociální péče a pomoc dětem a mládeži	0	3	0	0	1	6	0	0	0	7
	Sociální péče a pomoc manželstvím a rodinám										
4332	Zařízení pro výkon pěstounské péče	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4333	Domovy-penzióny pro matky s dětmi	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
4334	Pečovatelská služba pro rodinu a děti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4339	Ostatní sociální péče a pomoc rodině a manželství	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
	Sociální rehabilitace a ostatní sociální péče a pomoc										
4341	Sociální pomoc osobám v hmotné nouzi a občanům sociálně nepřízpůsobivým	0	11	15	137	100	100	200	111	127	105
4342	Sociální péče a pomoc přistěhovalcům a vybraným etnikům	0	0	0	0	0	0	0	150	105	0
4343	Sociální pomoc osobám v souvislosti s živelní pohromou nebo požárem	0	0	5	83	0	0	10	70	0	0
4344	Sociální rehabilitace	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4345	Centra sociálně rehabilitačních služeb	13 191	13 337	31	13 474	0	0	0	0	0	0
4349	Ostatní sociální péče a pomoc ostatním skupinám obyvatelstva	3	248	105	1 062	1 253	645	916	10 420	1 061	7 086
	Služby sociální péče										
4350	Domovy pro seniory	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
4351	Osobní asistence, pečovatelská služba a podpora samostatného bydlení	0	0	0	0	24 051	22 074	23 114	21 941	23 682	22 323
4352	Tísňová péče	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4353	Průvodcovské a předčitatelské služby	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4354	Chráněné bydlení	0	0	0	0	445	91	66	62	57	54
4355	Týdenní stacionáře	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4356	Denní stacionáře a centra denních služeb	0	0	0	0	9	64	69	63	60	155
4357	Domovy pro osoby se zdravotním postižením a domovy se zvláštním režimem	0	0	0	0	1 125	3 026	1 190	3 024	5 001	4 119
4358	Sociální služby poskytované ve zdravot. zařízeních ústavní péče	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4359	Ostatní služby a činnosti v oblasti sociální péče (např. odlehčovací služby)	0	0	0	0	1	3	318	330	168	28

Služby sociální prevence												
4371	Raná péče a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	0	0	0	0	0	0	0	3	0	20	9
4372	Krizová pomoc	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4373	Domy na půl cesty	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 754	1 139
4374	Azylové domy, nízkoprahová denní centra a noclehárny	0	0	0	0	0	1 417	1 606	1 274	1 082	1 049	
4375	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4376	Služby následné péče, terapeutické komunity a kontaktní centra	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4377	Sociálně terapeutické dílny	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4378	Terénní programy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4379	Ostatní služby a činnosti v oblasti sociální prevence (např. sociálně aktivizační služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením, telefonickou krizovou pomoc, tlumočnické služby atd.)	0	0	0	0	36	37	47	43	77	92	

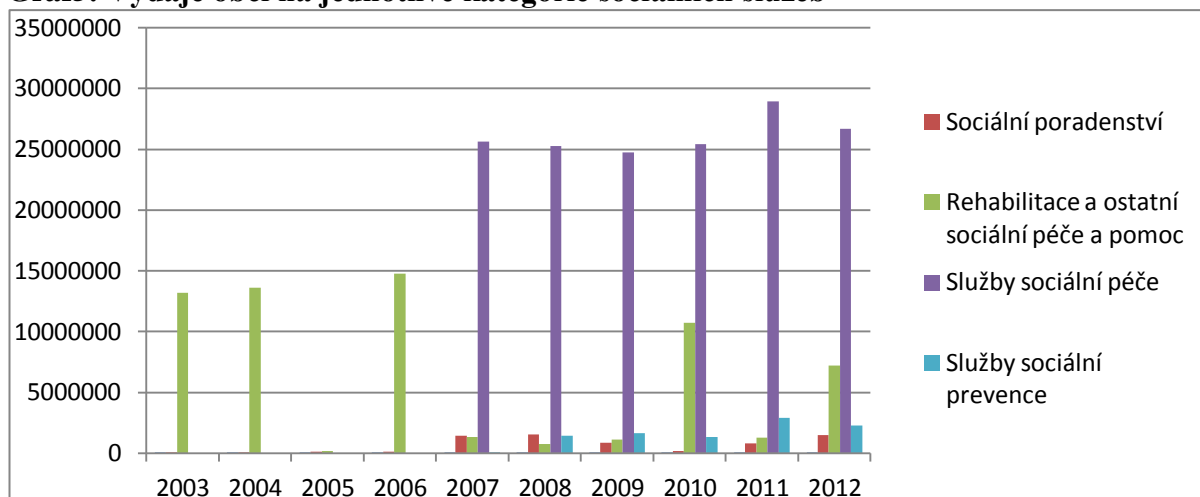
Tuto analýzu nejlépe vystihují znázorněné grafy. Za období let 2003 až 2012 činily celkové výdaje obcí v ORP Chrudim na sociální oblast 238 509 000 Kč. Jak je vidět z grafu, tak výdaje na oblast stoupají. Nejvyšší výdaje jsou zaznamenány v letech 2010 (38 885 000 Kč) a 2012 (37 647 000 Kč). Z grafu tak vyplývá, že budoucí vývoj bude spíše stagnujícího charakteru.

Graf 4: Výdaje obcí na sociální služby

Následující graf ukazuje výdaje jednotlivých kategorií, kterými jsou: sociální poradenství, rehabilitace a ostatní, služby sociální péče a služby sociální prevence. Nejvyšší výdajovou složkou obcí za léta 2007 až 2012 jsou služby sociální péče. Druhou významnou složkou jsou pak služby rehabilitace a ostatní sociální péče a pomoci.

Graf5: Výdaje obcí na jednotlivé kategorie sociálních služeb

4.1.4. SWOT analýza oblasti

SWOT analýza, neboli analýza silných a slabých stránek, slouží k charakteristice stavu sociálních služeb na území ORP Chrudim. Na území ORP je silná koncentrace sociálních služeb především v centru správního obvodu v Chrudimi. Jelikož centrum leží na severu správního obvodu, tak není nejlépe dostupné vzdálenějším obcím především z jihu území. Na území se nachází celkem pět zařízení, které poskytují službu - domovy pro seniory. Tato zařízení jsou naopak dobře rozmístěna a dostupná pro občany. Nevýhodou pak je, jejich kapacita a přednost klientů, dané obce či města toto zařízení užívat. Další silnou stránkou sociálních služeb je poskytování sociálně aktivizačních programů pro děti a mládež (působící ve více obcích ORP – terénní programy) a také široká nabídka typů odborného sociálního poradenství. Naopak nevýhodou je nedostatek kontaktních center a absence denních služeb a terapeutických komunit. Jak již bylo zmiňováno, problémem je samotná velikost správního obvodu.

Příležitostmi pro ORP by pak mohly být finanční prostředky ze strukturálních fondů EU. Na území není dostatek dobrovolnických center, proto by pak mohla být dobrým řešením nabídka alespoň dobrovolné praxe pro studenty v rámci terénních programů a sociálně aktivizačních služeb. Hrozbou pro území by mohla být neochota obcí spolupracovat v rámci sociálních služeb. Naopak dobrým řešením by byla tvorba společného komunitního plánu těchto služeb pro celé správní území.

Tabulka 91: SWOT analýza

SWOT analýza sociálních služeb	
SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území).	
Silné stránky:	Slabé stránky:
1. Výrazná dostupnost pečovatelských služeb po celém SO ORP Chrudim	1. Absence společného komunitního plánu sociálních služeb pro SO ORP Chrudim
2. Celkem pět zařízení, které nabízí službu domovy pro seniory	2. Obsazenost a kapacita jednotlivých domovů pro seniory
3. Sociálně aktivizační programy pro děti, rodiny i jednotlivce	3. Absence center denních služeb a terapeutických komunit
4. Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	4. Nedostatek kontaktních center
5. Silná nabídka sociálního poradenství	5. Velikost správního obvodu
6. Terénní programy pro děti a mládež	
Příležitosti:	Hrozby:
1. Finanční prostředky ze strukturálních fondů EU	1. Neochota obcí spolupracovat v oblasti sociálních služeb
2. Rozšíření dobrovolnických svazků	2. Nedostatek financí
3. Nabídka dobrovolné praxe v rámci terénních programů pro studenty	3. Nerovný přístup poskytovatelů sociálních služeb k financím
4. Zvýšení kapacit domovů pro seniory	
5. Meziobecní spolupráce	

4.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Na území ORP Chrudim se nachází více než dvacet typů sociálních zařízení, kdy mezi nejčastější patří domovy pro seniory nebo sociální poradny. Jednotlivá zařízení mají registrovanou jednu, ale i více sociálních služeb. Například centrum J.J. Pestalozziho o. p. s. poskytuje azylový dům, dům na půl cesty, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, zařízení pro krizovou pomoc a sociální poradny. Centrum je tak typickým zařízením, jehož služby svým rozsahem poskytovaných služeb, na území převažují.

V analýze jsou zanesena také ostatní zařízení, která nejsou evidována dle zákona o sociálních službách. Patří sem například nejpočetnější skupina čtrnácti pečovatelských služeb, které v drtivě většině poskytují jednotlivé obce a to i mimo svůj obvod. Dále pak ta zařízení, která nesídlí na území ORP Chrudim, ale reálně zde působí.

Zřizovateli sociálních služeb jsou především občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, akciové společnosti, společnosti s ručením omezeným, atd. Až po těchto subjektech jsou zřizovateli samotné obce a kraje. Jednotlivá zařízení jsou nejvýrazněji financována z úhrad samotných uživatelů a z dotací Ministerstva práce a sociálních věcí. Nedílnou součástí pak tvoří výdaje obcí.

Na území ORP Chrudim obecně převládají sociální služby, které jsou poskytované seniorům a lidem se zdravotním postižením. Významnou roli také mají centra se sociálně aktivizačními službami pro všechny věkové kategorie, rodiny i jednotlivce. Problémem uspokojení potřeb klientů může být to, že většina zařízení a služeb je poskytována v "hlavním městě" správního obvodu v Chrudimi. A to především vzhledem k četnosti obcí a velikosti SO ORP.

4.2. Návrhová část pro oblast sociálních služeb

4.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP a s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Sociální služby“, na jejímž základě byly připraveny „Nástiny opatření.“ Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň sloužit, jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nedefinovaných problémových oblastech, v oblasti sociálních služeb.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace - vize - byla navržena realizačním týmem, jako podklad pro další diskuzi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných „Nástinů opatření“ i s ohledem na definovanou vizi, byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy. Ty byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma sociálních služeb.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

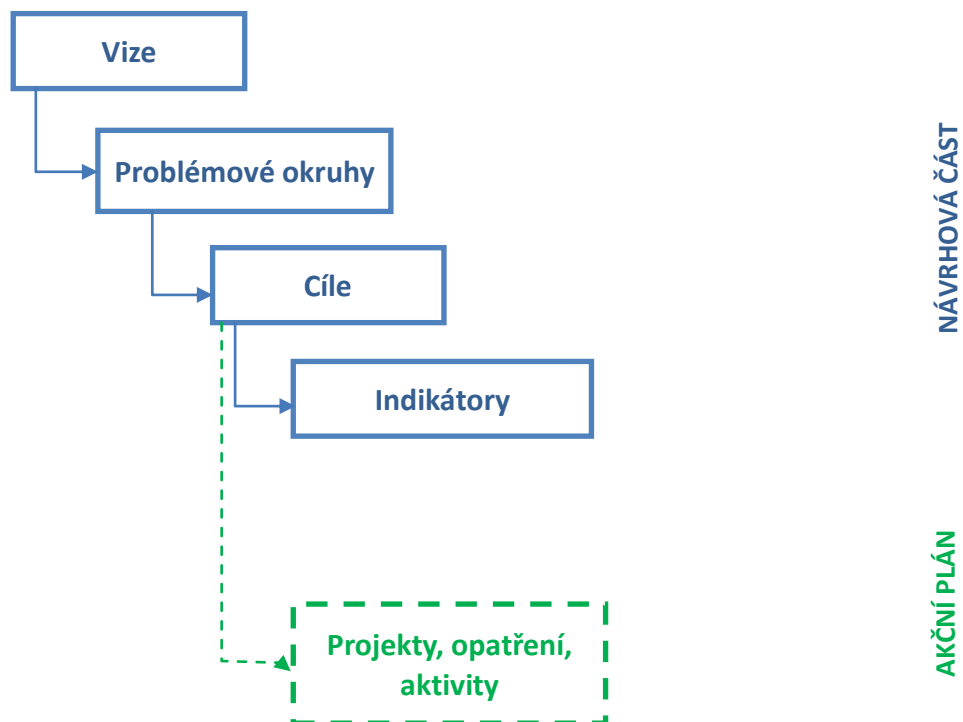
Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma sociálních služeb. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům i ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných „Nástinů opatření.“ Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu i úroveň detailnosti. Byl kladen důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Sociální služby“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

Vize meziobecní spolupráce		
Sociální služby	Problémový okruh 1	Problémový okruh 2
	Absence komunitního plánování	Nedostatek informací
	Cíl 1.1	Cíl 1.2
	Komunitní plán sociálních služeb	Informační systém

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

Na území ORP Chrudim je většina sociálních služeb poskytována nekoordinovaně. Neprobíhá společné komunitní plánování a většina obcí nemá vlastní komunitní plán sociálních služeb. Více než polovina zařízení jsou občanská sdružení a obecně prospěšné společnosti. Jsou tak především financovány z úhrad uživatelů, dotací z kraje nebo Ministerstva práce a sociálních věcí. Nabídka sociálních služeb a zařízení na území je velice široká. Nevýhodou je, že koncentrace zařízení je z velké části ve městě Chrudim. Chrudim tak má vlastní komunitní plán sociálních služeb. Výdaje obcí na sociální služby v ORP za období 2007 – 2012 vzrostly. Pohybují se kolem 35 mil. Kč.

4.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Současná situace

Problémem sociálních služeb a zařízení na území ORP Chrudim je přílišná koncentrace sociálních služeb ve městě Chrudim. Většina potencionálních uživatelů služeb může pocházet ze vzdálenějších oblastí od tohoto města a nemusí tak mít dostatek informací o zařízeních či službách, která by pro ně byla optimální.

Území ORP je pokryto širokou nabídkou sociálních služeb. Cílem tak je rozšířit tyto služby do podvědomí občanů, kteří by o dané služby měli zájem. Do roku 2020 bude vytvořen informační systém a komunitní plán sociálních služeb, pro všechny obce v ORP, ve kterém si budou moci uživatelé jednoduše najít konkrétní službu. V menších obcích by se pak například mohlo domluvit více uživatelů na službě, (např. domácí péče) o kterou mají zájem, a společně by si ji mohli hradit za podpory obcí.

Vize roku 2020

SO ORP Chrudim je dobře spolupracující a fungující celek a klade důraz na rozvoj svého území. Území je pokryto širokou nabídkou sociálních služeb, která dostatečně pokrývá potřeby svých obyvatel. Díky informačnímu systému jsou jednotlivé obce pravidelně informovány o dostupnosti jednotlivých sociálních zařízení, která působí na jejich území. Tímto jsou zajištěny potřeby všech uživatelů, a to i v těch nejvzdálenějších a nejmenších obcích.

V území dochází ke společnému komunitnímu plánování sociálních služeb, do kterého jsou zapojeny všechny obce z SO ORP Chrudim. Jednotlivé obce, které se nachází blízko sebe, pak utváří menší skupiny, které společně plánují a pomáhají hradit jednotlivé služby svým občanům.

Problémový okruh č. 1: Absence komunitního plánování

Samotným posláním komunitního plánování je zajišťování dostupnosti sociálních služeb. Jde o situaci zjišťování stavu a potřeb sociálních služeb na území ORP Chrudim. Srovnáním těchto dvou základních parametrů a v souladu s množstvím finančních prostředků, které obec na sociální služby vynakládá, vzniká v procesu vzájemných konzultací komunitní plán. Ten je poté konsenzem mezi tím, co je možné a tím, co bylo označeno jako potřebné či prioritní. Komunitní plánování představuje cyklický proces amělo by být uskutečňováno za účasti široké komunity – veřejnosti. V případě sociálních služeb se tedy jedná zejména o zástupce uživatelů, poskytovatelů a zadavatelů sociálních služeb, ale i další veřejnosti, již je téma sociálních služeb blízké.

Město Chrudim začalo s komunitním plánováním v roce 2005. V tomto období bylo komunitní plánování sociálních služeb schváleno Radou a Zastupitelstvem města, kdy bylo stanoveno, že Komunitní plán sociálních služeb města Chrudim bude vypracován a schválen zastupitelstvem města do 31. 12. 2007. Tento dokument byl zpracován na období let 2008 - 2011.

Z provedených analýz vyplývá, že většina obcí na území ORP nemá vlastní komunitní plán sociálních služeb.

Následující tabulka uvádí počty obcí s platným územním plánem a strategickým plánem (programem rozvoje obce nebo jiným koncepčním dokumentem řešící rozvoj) v rámci správního obvodu.

Název údaje	Hodnota	% z celkového počtu obcí	Komentář
Počet obcí s platným územním plánem	82	95,35	Platný územní plán nemají obce: Biskupice, Ctětín, Smrček, Žlebské Chvalovice
Počet obcí s plánem v přípravě			
Počet obcí se strategickým plánem (nebo programem rozvoje obce)			Strategický plán rozvoje má město Chrudim

Komentář k tabulce

Po konzultaci s pracovníky sociálního odboru na MĚÚ Chrudim nebyly zjištěny žádné strategické plány. Buď nejsou k dispozici, nebo MĚÚ Chrudim nejsou známy. Do budoucna budou doplněny.

Po provedených konzultacích a řízených rozhovorech s jednotlivými zástupci obcí bylo zjištěno, že téma sociálních služeb není řešeno. Každý z uživatelů si tento problém, pokud ho má, řeší sám dle svých možností.

Komunitní plánování sociálních služeb má pro obec přínos v tom, že systém sociálních služeb odpovídá zjištěným potřebám a je schopen průběžně reagovat na změny. Finanční prostředky tak mohou být vynakládány efektivněji, tedy jen na potřebné služby, občané se podílejí na rozhodování a radnice (úřad) je vnímána z jejich strany jako partner. Tím se zvyšuje spolupráce, identifikace veřejnosti s obcí

a systém sociálních služeb je srozumitelný. Efektivita řešení daných problémů, postup při plánování i rozhodování o sociálních službách se stane průhlednějším a proto má veřejnost větší zájem se na tomto podílet.

Problémový okruh č. 2: Nedostatek informací

Dalším problémem je velikost SO ORP Chrudim. Samotné správní území ORP má 746km² a je osídleno více než 82 000 obyvateli. Velká část sociálních služeb a zařízení se nachází v hlavním městě ORP, jímž je Chrudim, ležící na severu správního obvodu. Obyvatelé ve vzdálenějších a menších obcích, tak nemají někdy dostatek informací a přehled o tom, které služby by jim mohly pomoci.

Cílem řešení tohoto problému by tak mohl být informační systém, který by poskytl dostatek informací a přehledu obcím o tom, jaké služby by mohly pomoci jejich občanům. Příkladem je třeba poskytování domácí péče. Ale i informace o tom, kam daná péče může dojždět za uživateli, co jim může nabídnout a za jakou finanční částku. Menší počet obcí, nacházející se geograficky blízko sebe, by se pak mohl domluvit na společném financování dané péče a podpoře uživatelům.

Toto řešení, společně s komunitním plánem, by efektivně pokrylo poptávku uživatelů v jednotlivých obcích. Bez těchto opatření bude situace nadále stejná, protože převládá nezájem o možné služby a je i neochota obcí spolupracovat, v této činnosti.

4.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

1. Společný komunitní plán sociálních služeb pro celé území SO ORP Chrudim.
2. Zvýšit informovanost o jednotlivých zařízeních či službách, které mohou využívat klienti ve všech obcích.

Problémový okruh 1	Absence komunitního plánování
Cíl 1.1	Komunitní plán sociálních služeb
Popis cíle	V současné době má komunitní plán sociálních služeb vypracováno pouze město Chrudim. O dalších komunitních plánech na území není známo. Rozšířením komunitního plánování sociálních služeb tak ORP získá přehled o potřebnosti sociálních služeb v tomto území. Díky komunitnímu plánování sociálních služeb dochází k efektivnímu pokrytí požadavků, které mají jednotliví i potencionální uživatelé. Cílem je udržet a rozvíjet efektivní systém komunitního plánování a zároveň efektivně vynakládat s financemi. Samotným nástrojem tak bude komunitní plán, který stanoví cíle a priority pro SO ORP Chrudim a jeho obce.
Hlavní opatření	A. Finance- dostatek finančních prostředků na realizaci komunitního plánování B. Organizace – spolupráce se všemi obcemi v území
Název indikátorů k hodnocení cíle	• Tvorba komunitního plánu • Počet zapojených do realizace komunitního plánování
Správce cíle	Pracovník sociálního odboru MĚÚ Chrudim

Problémový okruh 2	Nedostatek informací
Cíl 1.2	Informační systém
Popis cíle	Pomocí propagace a rozvoje sociálních služeb na území by mělo dojít k lepšímu povědomí sociálních služeb a zařízení pro stávající i potencionální uživatele. Byl by vytvořen informační systém, který by sloužil především zástupcům obcí. V tomto systému by podle potřeb mohli dohledat službu, či zařízení, které právě potřebují. Obce, které sousedí blízko sebe, by se pak mohly na jednotlivé služby finančně skládat a podpořit tak samotné uživatele.
Hlavní opatření	• Ekonomické – dostatek financí na vytvoření takového systému • Organizační – pracovníci sociálního odboru, nebo nově vytvořené pracovní místo pro zaměstnance a správce informačního systému
Název indikátorů k hodnocení cíle	• Počet obcí se zavedeným informačním systémem
Správce cíle	Pracovník sociálního odboru MěÚ Chrudim, nebo nově vytvořené pracovní místo pro správce informačního systému.

4.2.4. Indikátory

Cíl	Společný komunitní plán pro celé území ORP.		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	KOMUNITNÍ PLÁN SOCIÁLNÍCH SLUŽEB SO ORP CHRUDIM		
Měrná jednotka	Počet obcí		
Správce měřítka	Kordinátor komunitního plánování sociálních služeb		
Roky	2013	2017	2020
Plán		45	86
Skutečnost	?		
Popis měřítka:	Zjišťování zájmu obcí se zapojit do společného komunitního plánování sociálních služeb. Je nutné sledovat počet obcí, které mají zájem a ochotu se zapojit do společného komunitního plánování sociálních služeb a přimět je ke spolupráci. V současnosti je drtivá většina obcí nezapojena, přesný počet nebyl dosud zjištěn. Do roku 2020 se předpokládá zapojení všech 86 obcí na území ORP.		
Metodika a výpočet:	Počet obcí zapojených obcí do plánování, které by mělo být vyjádřeno usnesením orgánu obce.		
Zdroj čerpání dat:	Výroční zprávy poskytovatelů sociálních služeb, komunitní plány jednotlivých úřadů		

Cíl	Informační systém pro uživatele.		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	Společný informační systém pro SO ORP Chrudim.		
Měrná jednotka	Počet obcí zapojených do informační kampaně.		
Správce měřítka	Pracovník sociálního odboru MěÚ./Nová pracovní pozice správce informačního systému.		
Roky	2013	2017	2020
Plán		45	86
Popis měřítka:	Informační systém by měl sloužit k poskytování informací o sociálních službách a zařízeních, která se nachází na SO ORP Chrudim. Měl by sloužit především obcím, tedy představitelům obcí a pak konečným uživatelům služeb. Obce by pak mohly spolupracovat na spolufinancování a pokrytí služeb pro své obyvatele, tedy uživatele sociálních služeb.		
Metodika a výpočet:	Počet obcí zapojených do informační kampaně (započtena bude obec, která zveřejní odkaz na IS na svém webu nebo finančně přispěje na provoz IS).		
Zdroj čerpání dat:	MPSV		

Indikátory (někdy též označované jako ukazatele nebo měřítka) jsou důležitým nástrojem, jímž se **měří** úspěšnost nastavené strategie (tj. úroveň dosahování stanovených cílů). Prostřednictvím indikátorů se snažíme popsat míru změny. Indikátory musí být snadno dostupné (zjistitelné), musí být určena výchozí hodnota a stanovena hodnota cílová. Zároveň musí být určeni gestoři indikátorů (v souladu s určením gestorů cílů). Níže uvedená pravidla pro výběr indikátorů, stejně jako vzor karty indikátorů, platí obecně pro všechna řešená témata.

Obecně se pro monitorování využívají tři kategorie indikátorů, které se vztahují k různým úrovním návrhové části strategického dokumentu:

Indikátor výstupu

Jedná se o nejkonkrétnější indikátor, který říká, co konkrétně jsme dosáhli realizací jednoho projektu/opatření/aktivity. Vztahuje se k nejnižší úrovni hierarchie návrhové části. V případě struktury strategického dokumentu v rámci projektu meziobecní spolupráce je nejnižší úrovní **úroveň cílů**, k nimž pro monitorování využijeme indikátory výstupu.

Hlavním indikátorem výstupu a realizací projektu byla a je dosavadní činnost v analytické a návrhové oblasti sociálních služeb na území ORP Chrudim. Díky této analýze a komunikaci se zástupci obcí, byla zjištěna absence komunitního plánování sociálních služeb. Hlavním výstupem by tak mělo být společné komunitní plánování sociálních služeb. Jako sekundární výstup by měl být informační systém, který by pokryl informovanost jednotlivých uživatelů. Indikátorem výstupu by tak měl být počet obcí, které se zapojí do společného komunitního plánování.

Problémový okruh 1: absence komunitního plánování sociálních služeb.

Cíl A:Společné komunitní plánování sociálních služeb pro všech 86 obcí ve SO ORP.

Indikátor výstupu: společný komunitní plán pro celé území ORP

Sekundární problémový okruh

Problémový okruh 2: nedostatek informací pro potencionální uživatele služeb.

Cíl B:Informační systém sociálních služeb pro celé území ORP.

Indikátor výstupu: zavedení online informačního systému s jednoduchým vyhledáváním požadovaných sociálních služeb.

Indikátor výsledku

Indikátor výsledku je o něco obecnější než indikátor výstupu. Je dosažitelný realizací souboru projektů/opatření/aktivity. K jeho dosažení je nutné zapojit více aktivit či zdrojů a na realizaci se většinou musí podílet více subjektů.

Indikátor výsledku je vytvořit společný komunitní plán sociálních služeb. Základem plánování bude spolupráce obcí s jednotlivými organizacemi a samotnými uživateli. Tyto subjekty by se měly podílet na vytváření plánu a vyjednávat o budoucí formě a charakteru konkrétní spolupráce. Aby plánování bylo úspěšné, je zapotřebí podpory ze strany politické reprezentace. Ta je důležitá při samotném zahajování plánování, ale i v jeho průběhu a při uskutečňování reálných činností. V tomto případě půjde o zvyšování efektivity a poskytování služeb obyvatelům v jednotlivých obcích a zajišťování potřebných služeb.

Indikátor výsledku PO 1: počet obcí, které nejsou zapojené do společného komunitního plánování sociálních služeb.

Indikátor výsledku PO 2:počet uživatelů sociálních služeb dle zák. č.108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, za roky 2012 – 2014.

Indikátor dopadu

V komplexním strategickém řízení se využívají také indikátory dopadu. Ty jsou ovlivnitelné realizací celého komplexu priorit v rámci celé strategie, ale nejsou stoprocentně dosažitelné realizací strategie. Jsou ovlivněny řadou externalit, které nemůžeme ovlivnit. Indikátory dopadu se nejčastěji zjišťují samostatnou evaluací. Většinou se vztahují ke globálnímu cíli (který přímo vychází z vize). V rámci projektu meziobecní spolupráce neřešíme komplexní ani globální problémy, proto nebudou indikátory dopadu využity.

4.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)

4.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Cílem je zajistit potřeby sociálních služeb v jednotlivých obcích ORP. Proto by bylo nejvhodnější, aby zadavatelé služeb – obce, byly garanty realizace výstupů společného komunitního plánování. Podpora komunitního plánování ze strany obce a jejích politických reprezentantů představuje nejzákladnější podmínku pro jeho uskutečňování. Vhodné by pak bylo zjistit názory uživatelů, kteří by měli vyjádřit svůj názor, zviditelnit své zájmy a přímo se vyslovit k tomu, co vnímají. Jako nejlepší a nejpotřebnější

je, aby měly zájem se spolupodílet na utváření podoby sociálních služeb a společného komunitního plánování pro obce ORP Chrudim.

Pro řízení strategie bude ustaven manažer strategie. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je řídicí skupina. Řídicí skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídicí skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídicí skupiny

Motivující starostové

Pro řízení strategie jsou důležití správci cílů. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přibližování se stanovenému cíli.

Správci cílů		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1.	Rozšířit komunitní plánování sociálních služeb na celé území ORP Chrudim.	Pracovník sociálního odboru MĚÚ Chrudim
1.2.	Zvýšit informovanost o jednotlivých zařízeních či službách, které mohou využívat klienti ve všech obcích.	Pracovník sociálního odboru MĚÚ Chrudim, nebo nově vytvořené pracovní místo pro správce informačního systému.

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1.	Vytvoření komunitního plánu	Koordinátor komunitního plánování sociálních služeb
2.	Počet zapojených obcí do tvorby komunitního plánu.	Koordinátor komunitního plánování sociálních služeb
3.	Společný informační systém pro SO ORP Chrudim.	Pracovník sociálního odboru MĚÚ./Nová pracovní pozice správce informačního systému.
4.	Počet obcí zapojených do informační kampaně	Pracovník sociálního odboru MĚÚ./Nová pracovní pozice správce informačního systému.

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Projednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

4.3.2. Systém změn strategie

Strategie může být měněna dle demografického vývoje a změn demografického složení v jednotlivých územích ORP. Proto by byl důležitý stálý monitoring a komunikace se samotnými uživateli služeb.

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

4.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok. U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Je potřeba mít jasnou představu, jakým způsobem projekt přispěje k naplnění cíle. Vždy by také mělo být posouzeno, jak byla při realizaci uplatněna meziobecní spolupráce. Cílem nemá být dosažení pokroku pouze u jedné obce, ale společným postupem vyřešení problému v celém nebo větší části území.

Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Vzhledem ke specifickým podmínkám projektu je možné akční plán připravit speciálně pro meziobecní spolupráci. Jde o to, že cíle stanovené ve strategii jsou relativně velmi konkrétní (oproti standardním strategiím, kde bývají cíle stanoveny většinou obecně). Z tohoto důvodu mohou být v akčním plánu uvedeny spíše jednotlivé kroky vedoucí k naplnění cílů (nemusí se nutně jednat o ucelené projekty, ale klíčové kroky).

Akční plán se sestavuje vždy v návaznosti na schválený strategický plán. Návrhová část strategie bude schvalována na setkání starostů až na jaře roku 2015. Může být schválena bez výhrad, nebo bude doporučena její úprava. Jakmile budou zpracovány navržené změny a takto upravená strategie schválena, může být zahájeno plnění strategie prostřednictvím každoročních akčních plánů. Bude-li vysoká pravděpodobnost schválení strategie již na nejbližším setkání starostů, může být na totéž jednání připraven také hrubý návrh akčního plánu. Oba dokumenty se pak mohou schvalovat zároveň. V tomto případě je nutné jej pro toto setkání připravit. V opačném případě bude do souhrnného dokumentu prozatím uveden jen univerzální text (viz kapitola 3 této metodiky) a konkrétní akční plán bude zpracován až následně. V každém případě bude do souhrnného dokumentu uveden obecný text (viz Příloha č. 1 této metodiky). Bude-li na nejbližší rok zároveň připraven konkrétní akční plán, uvede se do příloh souhrnného dokumentu.

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

4.4. Závěr a postup zpracování

4.4.1. Shrnutí

V návrhové části byla vytvořena vize ORP Chrudim, byly sestaveny cíle, problémové okruhy a indikátory sociálních služeb. Byly vybrány dvě problémové oblasti, které vyplývají z analytické části dokumentu: 1, absence komunitního plánování sociálních služeb a 2, absence informačního systému sociálních služeb v území. K první problémové oblasti byl zvolen cíl společného komunitního plánu pro území SO ORP Chrudim. Pro druhou oblast byl zvolen cíl společný informační systém pro obce a uživatele sociálních služeb. K naplnění cílů by mělo docházet pomocí sestavených indikátorů.

Nedostatečnou aktivitou zástupců obcí a samotnými uživateli služeb, by pak mohla být tato strategie ohrožena. Nemuselo by tak dojít k pokrytí požadovaných služeb.

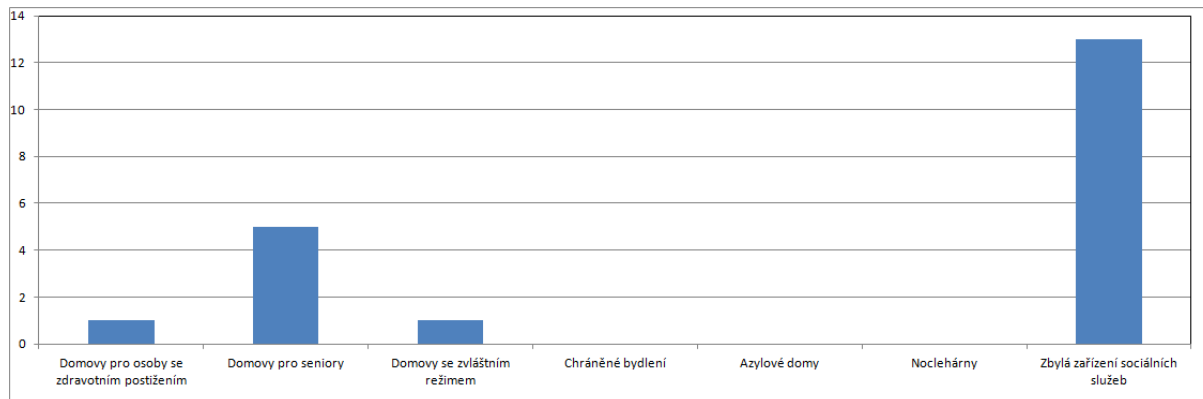
4.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Návrhová část byla sestavena z několika bodů. Na počátku byla vytvořena vize pro SO ORP Chrudim, poté byly stanoveny problémové okruhy, cíle a indikátory. Na tvorbě návrhové části se podílelo 6 lidí. 3 osoby z projektového týmu a 3 motivující starostky. Tvorba návrhové části vyplývá z analytické části a její tvorba zabrala několik týdnů. Sestavování cílů a indikátorů měl za úkol pracovník pro analýzy a strategie.

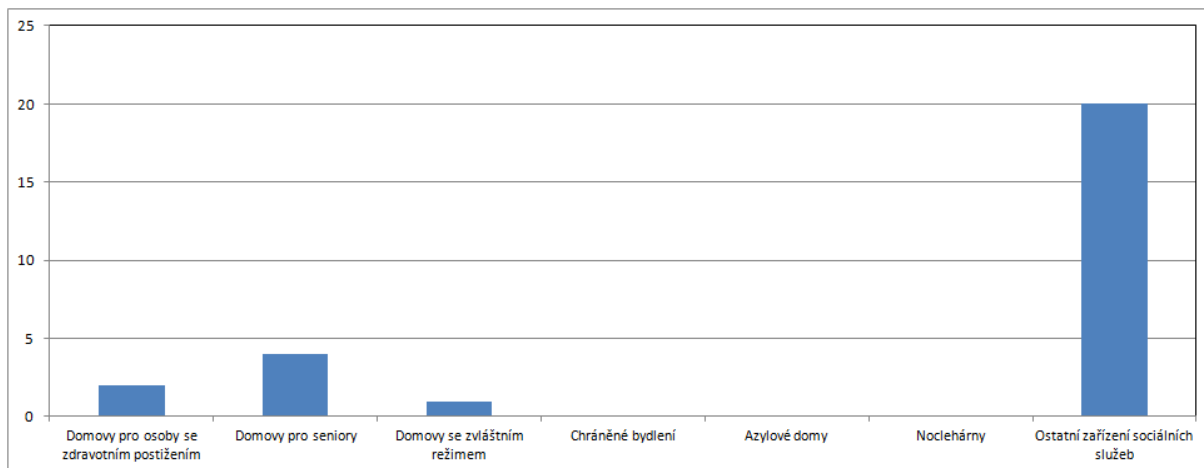
4.5. Přílohy

4.5.1. Grafické výstupy zpracované v rámci analytické části

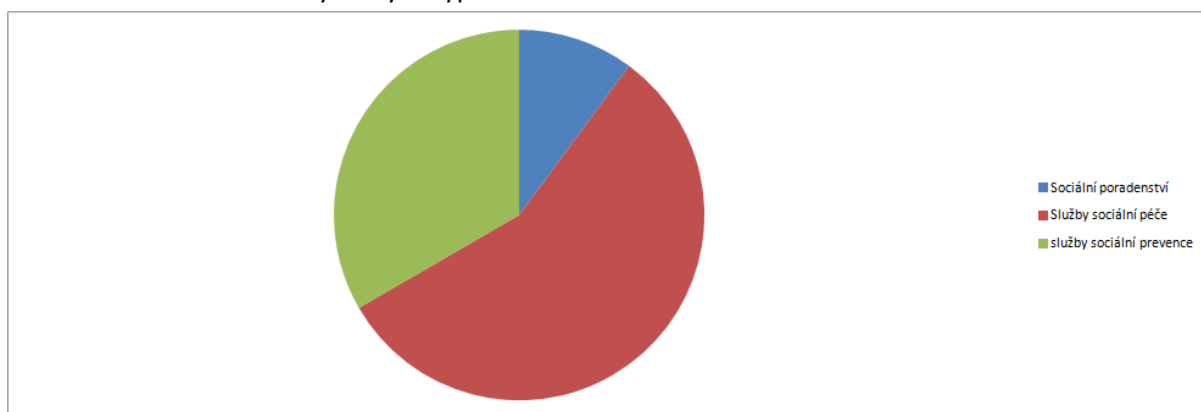
Graf k tabulce č. 1. Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb sídlících v rámci ORP

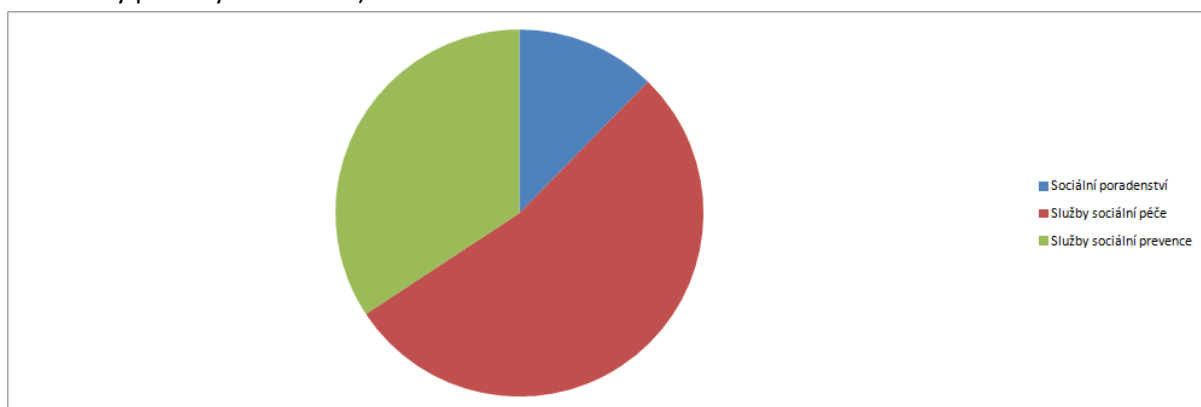
Graf k tabulce č. 2. Počet vybraných typů zařízení sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

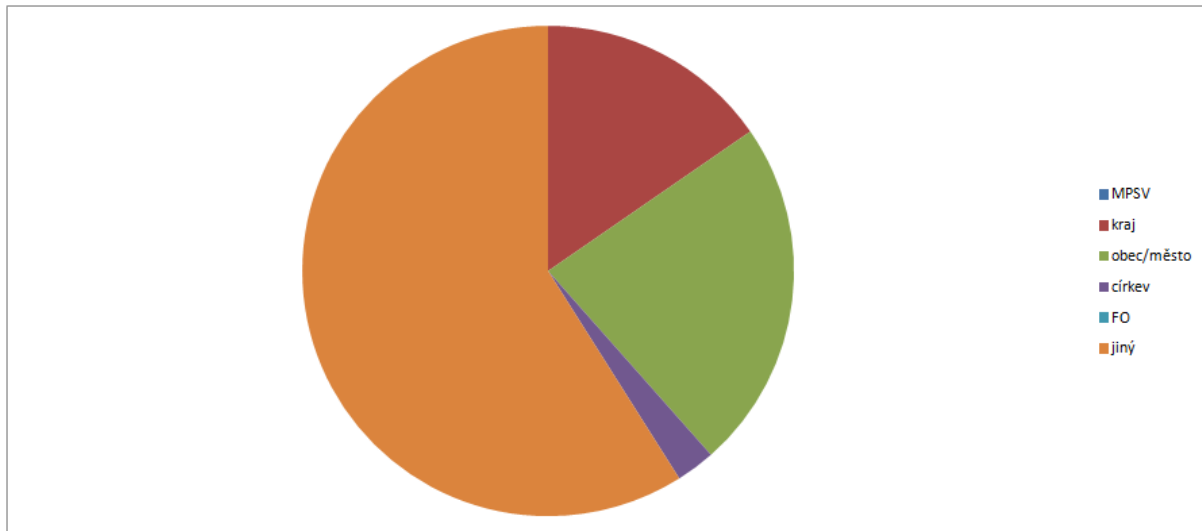
Graf k tabulce č. 3. Počet vybraných typů sociálních služeb v rámci ORP

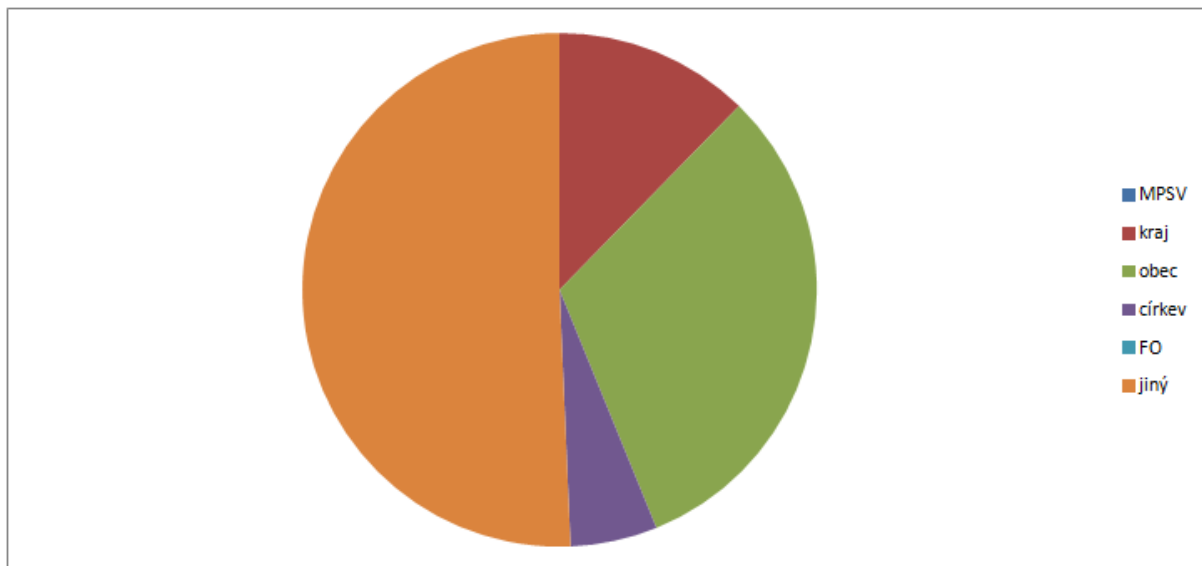
Graf k tabulce č. 4. Počet vybraných typů sociálních služeb působících v rámci ORP (resp. poskytujících služby pro obyvatele ORP)

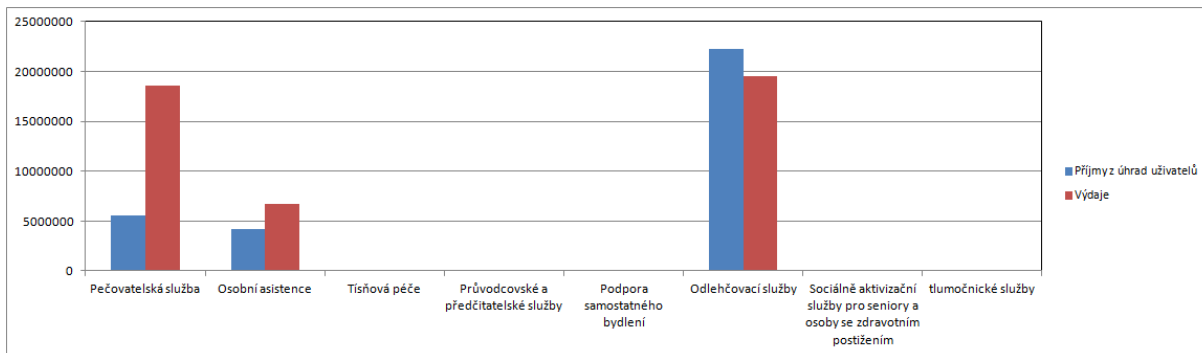
Graf k tabulce č. 5. Podíl zařízení sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

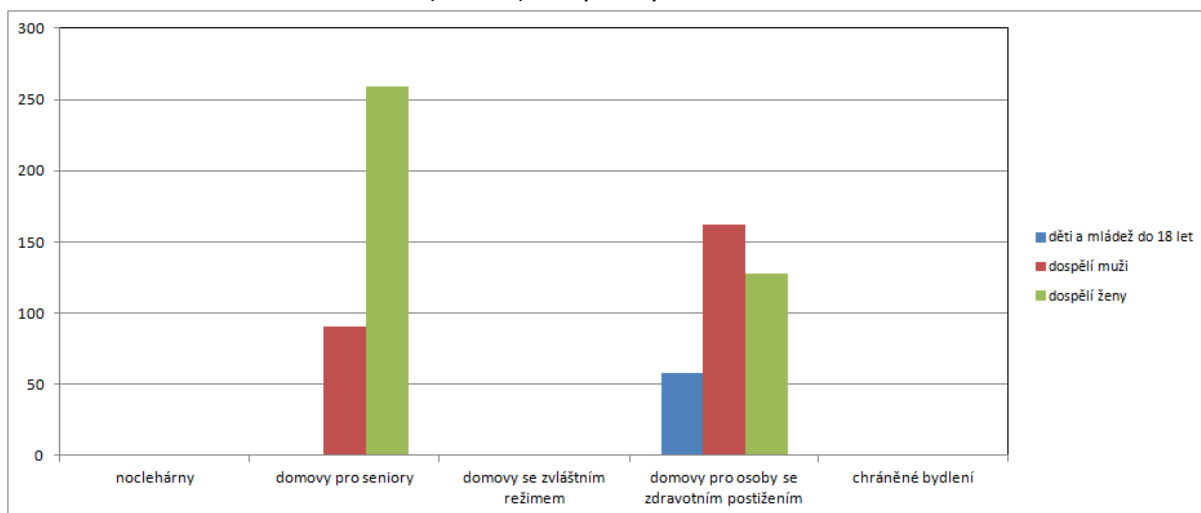
Graf k tabulce č. 6. Podíl sociálních služeb v ORP dle zřizovatele

Graf k tabulce č. 9. Terénní a ambulantní služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením.

Graf k tabulce č.10. Počet uživatelů (klientů) ve vybraných zařízeních sociálních služeb v roce 2012

4.5.2. Seznam zkratk

AS	Akciová společnost
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DPS	Dům s pečovatelskou službou
FOD	Fond ohrožených dětí
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
NRZP	Národní rada osob se zdravotním postižením
NZDM	Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
OP LZZ	Operační program lidské zdroje a zaměstnanost
OPS	Obecně prospěšná společnost
ORP	Obec s rozšířenou působností
OS	Obecná společnost
RPSS	Registr práce a sociálních služeb
SS	Sociální služby
SO	Správní obvod

5. Téma 3.: Odpadové hospodářství

5.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

5.1.1. Vymezení a zdůvodnění řešeného problému

Odpadové hospodářství je jednou z mnoha problematik, které v současné době většina obcí řeší v samostatné působnosti. Jedná se hlavně o povinnost obcí, jako původců odpadů, zajistit správné nakládání s nimi, jejich financování a další. Obce jsou podle zákona o odpadech původci odpadů od jejich občanů. Jejich povinností je zajištění sběrných míst pro odkládání odpadů, veškerých nádob na odpad (i tříděný), zajištění svozu odpadů a dalších povinností vyplývajících s nakládáním s odpadem.

Obce mají povinnost zajistit nakládání s:

- odpady pocházejícími od občanů, žijících na jejich území
- odpady vzniklémi při jejich samotné činnosti
- odpady pocházejícími od malých firem a živnostníků, kteří jsou zapojeni do jejich systému odpadového hospodářství

Nakládání s odpady hradí obce z finančních prostředků, zahrnutých v jejich rozpočtech (příjmy z poplatků od občanů, příjmy od živnostníků, zapojených do systému odpadového hospodářství obce, odměny za zajištění tříděného sběru (EKO-KOM, a.s.), odměny za zajištění zpětného odběru výrobků (kolektivní systémy) apod.

Obce jsou samosprávnými subjekty, které mají širokou míru pravomocí v nastavení systému svého odpadového hospodářství a v oblasti nakládání s odpady. Spolupráce mezi obcemi v odpadovém hospodářství by mohla být dobrým nástrojem ke zlepšení komunikace, propojení jednotlivých potřeb obcí, společnému řešení problémů, úspoře finančních prostředků a v neposlední řadě k posunu v naplňování cílů Plánu odpadového hospodářství ČR.

Základní legislativa

Výčet nejdůležitějších právních předpisů ČR, souvisejících s problematikou odpadového hospodářství:

- Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, v platném znění.
- Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů, v platném znění (zákon o odpadech).
- Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, v plném znění.
- Nařízení vlády č. 197/2003 Sb., o Plánu odpadového hospodářství České republiky.
- Vyhláška č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů, v platném znění.
- Vyhláška č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, Seznam nebezpečných odpadů a seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů a postup při udělování souhlasu k vývozu, dovozu a tranzitu odpadů, v plném znění (Katalog odpadů).
- Vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění.
- Vyhláška č. 384/2001 Sb., o nakládání s polychlorovanými bifenyly, polychlorovanými terfenyly, monometyltetrachlordifenylmetanem, monometyldichlordifenylmetanem, monometyldibromdifenylmetanem a veškerými směsmi obsahujícími kteroukoliv z těchto látek v koncentraci větší než 50 mg/kg (vyhláška o nakládání s PCB), v platném znění.
- Vyhláška č. 237/2002 Sb., o podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků, v platném znění

- Vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu, a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění.
- Vyhláška č. 352/2005 Sb., o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, a o bližších podmínkách financování nakládání s nimi (vyhláška o nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady), v platném znění.
- Vyhláška č. 341/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, a změně vyhlášky č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změně vyhlášky č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady (vyhláška o podrobnostech nakládání s biologicky rozložitelnými odpady) v platném znění.
- Vyhláška č. 352/2008 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady z autovraků, vybraných autovraků, o způsobu vedení jejich evidence a evidence odpadů vznikajícím v zařízení na sběr a zpracování autovraků a o informačním systému sledování toků vybraných autovraků (vyhláška o nakládání s autovlaký), v platném znění.

Identifikace problémů

V současné době na území ORP Chrudim nejsou velké podniky ani těžební závody, které by výrazněji zhoršovaly životní prostředí v obcích či zatěžovaly systém odpadového hospodářství. Vyšší zátěž je vázána na obce s přítomností větších podniků, jako je Chrudim (strojírenství, textilní průmysl, výroba chemikálií), Skuteč (kožedělný průmysl, stavební hmoty, těžba kamene), Prachovice (těžba vápence, výroba cementu), Třemošnice (strojírenství, zpracování hliníku).

Hlavním problémem na území ORP je blížící se dosažení povoleného limitu pro ukládání odpadu na řízené skládce odpadů v Nasavrkách. V jednání je rozšíření skládky, které by prodloužilo životnost na 40 let. Vzhledem k jejímu umístění v blízkosti hranic CHKO Železné hory, může být další rozšíření limitováno. Dalším problémem je chybějící spalovna odpadů v rozumné dojezdové vzdálenosti. Nedostatečné je také třídění a svoz bioodpadu v řadě obcí a také nedostatek vhodných kapacit pro jeho uložení a další zpracování.

Představitelé obcí za problém považují růst nákladů na likvidaci odpadů související s nárůstem cen vstupů. Dále velkou administrativní náročnost (evidence odpadů, hlášení) a stále se měnící, pro ně nepřehlednou legislativu v oblasti odpadového hospodářství. Pro jednotlivé obce by bylo velkou výhodou vytvoření společného „tlaku“ na dodavatele služeb v odpadovém hospodářství, které by vedlo ke snížení nákladů na likvidaci odpadů.

Nezanedbatelnou finanční zátěží obecních rozpočtů jsou výdaje na likvidaci černých skládek. Současná legislativa nedává prostor pro rychlý postih těch, kteří černé skládky vytvářejí.

5.1.2. Popis odpadového hospodářství ve správním obvodu (situační analýza, finanční analýza), očekávaný vývoj

Z důvodu získání méně než 50 % potřebných dat nelze stanovit průměrnou cenu za 1 t směsného komunálního odpadu, ani cenu za 1 t tříděného komunálního odpadu. Ze stejného důvodu nelze stanovit relevantní průměrnou hodnotu poplatku za odpad občana, ani doplatek z rozpočtu obce. Některé obce mají stanovenou cenu za svoz odpadu za občana, případně na domácnost nebo chatu. Další obce mají například stanovenou cenu za tunu odpadu, a proto tato situace znesnadňuje srovnání.

Na základě studie Institutu pro udržitelný rozvoj měst a obcí, o.p.s., z roku 2013, která vycházela z dat za rok 2012, byly průměrné náklady v Pardubickém kraji za 1 t směsného komunálního odpadu ve výši 2.351 Kč a za 1 t tříděného komunálního odpadu ve výši 4.286 Kč. Průměrný poplatek za občana je 450,29 Kč (vypočteno ze 17 dostupných údajů).

Zařízení pro nakládání s odpady

Svozové společnosti

Dle zjištěných informací (data získána od padesáti procent obcí) působí na území ORP tyto společnosti:

AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o. (soukromá společnost) - sběr, doprava, zpracování, znovu zhodnocení a odstranění odpadu, společnost poskytuje komplexní portfolio služeb odpadového hospodářství pro komunální a soukromé zákazníky, provoz sběrných dvorů.

AVE Nasavrky, a.s. (dceřiná společnost AVE CZ) - svoz a odstranění komunálního a živnostenského odpadu, včetně nebezpečného. Dále i svoz a dotřídění separovaných složek odpadu a zpracování druhotných surovin.

Technické služby Chrudim 2000 s.r.o., (soukromá společnost, majoritní vlastník Město Chrudim), svoz komunálního odpadu, sběr a svoz nebezpečného odpadu, sběr a třídění separovaného odpadu, provoz sběrového dvora.

Technické služby Seč - zajišťováno Městem Seč v rámci vedlejší hospodářské činnosti. Společnost zajišťuje odvoz odpadů a provozuje sběrný dvůr v obci Seč.

Technické služby Hlinsko s.r.o. (vlastník - Sdružení obcí mikroregionu Hlinecka) – svoz komunálního odpadu, sběr a svoz nebezpečného odpadu, sběr a třídění separovaného odpadu, provoz řízené skládky odpadů skupiny S – 003 Hlinsko - Srní, provoz sběrných dvorů (Hlinsko, Luže), určeny nejenom pro občany, ale i pro podnikající fyzické a právnické osoby na základě smluvního vztahu), provoz kompostárny. Využívají především obce z ORP Chrudim, které jsou členy Sdružení obcí mikroregion Hlinecko (Bojanov, Horní Bradlo, Krásné, Hodonín, Mrákotín). Provozují dotřídovací linku na plasty z mobilního svozu a to i z obcí z ORP Chrudim: Bojanov, Hodonín, Horní Bradlo, Mrákotín, Krásné,

Luže, Chroustovice, Žumberk, Bor u Skutče, Budislav, Čankovice, Hluboká, Horka, Jenišovice, Lozice, Lukavice, Perálec, Prosetín, Předhradí, Rosice, Řestoky, Smrček, Svídnice, Trojovice, Zaječice, Zderaz.

SOP a.s. Přelouč (soukromá společnost, součást skupiny Marius Pedersen) – sběr a svoz bioodpadu, sběr a svoz tříděného odpadu, výkup a prodej druhotných surovin, komplexní nakládání s odpady.

ODAS ODPADY s.r.o. - soukromá společnost, oblast působnosti Žďár nad Sázavou, okrajově i ORP Chrudim, sběrové dvory mimo ORP Chrudim: Bobrová, Herálec, Svatka, Česká Bělá. Provádí sběr a svoz komunálního odpadu od obcí, nakládání s nebezpečným odpadem formou mobilních sběrů či provozování sběrných dvorů. Dále sběr a svoz předseparovaných složek KO (papír, sklo, plasty), svoz velkoobjemových odpadů a odpadů ze zeleně formou velkoobjemových kontejnerů, provoz kompostárny a bioplynové stanice ve Žďáru nad Sázavou.

Odpady Hlinecko s.r.o. (soukromá společnost) – nakládání s nebezpečnými odpady, zaměřují se na svoz odpadu od podnikatelských subjektů (ORP Chrudim jen okrajově).

Služby města Pardubic a.s. (soukromá společnost) – převážně působí v ORP Pardubice, jejich služeb využívají i obce při severní hranici ORP Chrudim, které využívají především kompostárnu v Dražkovicích.

.A. S. A., a. s. (soukromá společnost) – provozovna Chrudim, zajišťuje služby pro klienty v průmyslové a živnostenské sféře, především obchodní řetězce a dále např. pro Českou poštu.

Podrobnější rozbor cen služeb pro obce, se vzhledem k neochotě uvedených společností (vyjma Technických služeb Chrudim 2000 s. r. o.) spolupracovat nepodařilo získat a nelze je srovnat s okolními ORP nebo s údaji pro celý Pardubický kraj.

Sběrné dvory, sběrná místa

V ORP Chrudim jsou sběrné dvory provozované soukromými společnostmi, ale i obcemi samotnými. Část obcí při jižním okraji ORP využívá sběrový dvůr v Hlinsku, který provozují Technické služby Hlinsko, s.r.o.. Tato společnost provozuje také jeden sběrový dvůr na území ORP Chrudim v Luži. Tři sběrné dvory provozuje společnost AVE CZ, s.r.o., a to ve Skutči, Nasavrkách a Heřmanově Městci. Společnost Recycling – kovové odpady, s.r.o., provozuje dva sběrové dvory, ve Slatiňanech a Proseči. Technické služby Chrudim 2000, s.r.o. provozují sběrový dvůr v Chrudimi. Tyto sběrové dvory přijímají odpad od občanů, ale i menších podnikatelských subjektů působících na katastru příslušné obce zdarma. Větší objem odpadu nebo odpad od podnikatelských subjektů působících mimo příslušnou obec přijímají za úplatu. Většinou přijímají papír, sklo, železo, barevné kovy, plasty, ale i elektroodpad, stavební odpad, pneumatiky nebo biologický odpad. Slouží také jako místo zpětného odběru použitých elektrozařízení. Zpětný odběr je realizován společnostmi ASEKOL, ELEKTROWIN, EKOLAB a ECOBAT. Technické služby Chrudim 2000, s.r.o. zajišťují i odběr biologického, nebezpečného a objemného odpadu. Dvakrát ročně zajišťují mobilní svoz nebezpečného odpadu pro Chrudim. Některé obce zajišťují zpětný odběr elektrospotřebičů: Seč, Jenišovice, Prosetín, Ronov nad Doubravou, Zaječice. Další obce mají zajištěn mobilní svoz elektrozařízení (např. Běstvína, Bořice, Bylany a další). Následující tabulka podává přehled o stávajících sběrných dvorech a sběrných místech elektrozařízení v ORP Chrudim.

Sběrných dvorů povolených oficiálně Krajským úřadem Pardubického kraje jen devět:

- AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o., Skuteč
- AVE CZ odpadové hospodářství s. r. o., Heřmanův Městec
- AVE Nasavrky a.s., Nasavrky
- Město Seč – VHČ, Seč
- Recycling - kovové odpady a.s., Slatiňany
- Recycling - kovové odpady a.s., Proseč
- Recycling - kovové odpady a.s., Chrudim
- Technické služby Hlinsko, s.r.o., Luže
- Technické služby Chrudim 2000 spol. s r.o., Chrudim

Tabulka 92: Sběrné dvory a sběrná místa na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Provozovatel/ vlastník (O, S)	Poznámka
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1.	AVE CZ odpadové hospodářství s.r.o.	Zvěřinova ul. 985	Skuteč	572241	S	papír, sklo, velkoobjem. odpad, nebezpečný odpad, kov, zpětný odběr – elektrozařízení, baterie
2.	AVE CZ odpadové hospodářství s. r. o.	V Lukách 963	Heřmanův Městec	571385	S	biologický odpad, nebezpečný odpad, kov, zpětný odběr – elektrozařízení
3	AVE Nasavrky a.s.	Nasavrky	Nasavrky	571911	S	sklo, biologický odpad, velkoobjem. odpad, zpětný odběr – elektrozařízení
4	Seč	Chrudimská 1	Seč	572225	O	zpětný odběr – elektrozařízení
5	Recycling - kovové odpady a.s.	Nádražní 821	Slatiňany	572268	S	plast, biologický odpad, velkoobjem. odpad, nebezpečný odpad, zpětný odběr – elektrozařízení
6	Recycling - kovové odpady a.s.	Borská ul.	Proseč	572080	S	papír, sklo, plast, biologický odpad, kov, pneumatiky, zpětný odběr – elektrozařízení, baterie
7	Technické služby Hlinsko, s.r.o.	Za Pilou	Luže	571776	S	zpětný odběr – elektrozařízení
8	Technické služby Chrudim 2000 spol. s r.o.	Obce Ležáků 576	Chrudim	571164	S	zpětný odběr – elektrozařízení
9	Jenišovice	Jenišovice	Jenišovice	571563	O	zpětný odběr – elektrozařízení
10	Prosetín	Prosetín	Prosetín	572098	O	zpětný odběr – elektrozařízení
11	Ronov nad Doubravou	Chittussiho náměstí 150	Ronov nad Doubravou	572161	O	zpětný odběr – elektrozařízení
12	Zaječice	Zaječice 37	Zaječice	572578	O	zpětný odběr – elektrozařízení
13	Chroustovice	Nám. Josefa Haška 32	Chroustovice	571547	O	zpětný odběr – elektrozařízení
14	Bitovany	Čp. 165	Bitovany	505005	O	zpětný odběr – elektrozařízení
15	Leštinka	Čp. 30	Leštinka	571709	O	zpětný odběr – elektrozařízení

Zdroj: sberne-dvory.cz, webové stránky provozovatele, vlastní šetření, ČSÚ

Suroviny jsou odváženy průběžně podle potřeby, maximální roční kapacita není určena. Využití každoročně stoupá, je rozšiřována škála přebíraných odpadů a využitelných složek. Na základě obchodního vztahu mohou sběrný dvůr využívat i okolní obce. Na území ORP je dále k dispozici na 189 sběren a skladů oprávněných osob, z čehož je 26 stacionárních a zbytek mobilních.

Současná situace je v souladu s cíli POH. Rizika se daří snižovat díky zpřísňujícím se požadavkům na provoz a vybavení sběrných dvorů či výkupen. Celkově lze považovat počet sběrných dvorů a míst jako průměrný, tj. odpovídající potřebě. Rozmístění sběrných dvorů, sběrných míst a výkupen je koncentrováno především ve větších městech. V okrajových částech ORP však sběrové dvory chybí. Vhodné by bylo zřídit a provozovat sběrový dvůr v Chroustovicích (SV okraj ORP) a Třemošnici, popř.

Prachovicích nebo Ronově nad Doubravou (JZ okraj ORP). Všechna sběrná místa a místa zpětného odběru nelze sledovat. Nelze například zcela podchytit a sledovat zpětný odběr tužkových baterií v elektroobchodech.

Tabulka 93: Výkupny odpadů na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Provozovatel/vlastník (O, S)	Poznámka
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ		
1	Veran s.r.o.	U Vápenky 146	Chrudim	571164	S	kovošrot, kovobazar – výkup, zpracování a prodej kovového dopadu, barevných kovů likvidace autovraků
2	Veran s.r.o.	Úhřetice 139	Úhřetice	572446	S	
3	Josef Vostrovský	Čáslavská 935	Heřmanův Městec	571385	S	výkup železného šrotu, papíru, barevných kovů, elektromotorů, kabelů, likvidace autovraků
4	Culka & Sadlik, s. r. o.	Svatokřížská 465	Ronov nad Doubravou	572161	S	výkup, zpracování a prodej kovového dopadu, barevných kovů likvidace autovraků, nakládání s nebezpečnými odpady.
5	Karel Dachovský	Tovární Jungmanovo nábřeží V lipkách 302 Ulice neuvedena	Chrudim Chrast Skuteč Proseč Luže	571164	S	výkup, zpracování a prodej papíru, kovového dopadu, barevných kovů likvidace autovraků, zpětný odběr elektrospotřebičů, skládání a likvidace nebezpečného odpadu

Zdroj: vlastní šetření, ČSÚ

Sběrná místa pro tříděný sběr

Ve všech obcích ORP Chrudim se nacházejí sběrné nádoby na papír, plasty a sklo (v menších obcích bývají kontejnery na bílé a barevné sklo). Ve větších obcích jsou i kontejnery na textil, elektroodpad, popř. kovy. Kontejnery na bioodpad jsou zatím spíše výjimkou (Heřmanův Městec, Skuteč, Střemošnice, Chroustovice). Některé obce mají nádoby na odběr použitého oleje a tuku z domácností (Luže). Průměrný počet obyvatel na jedno sběrové hnízdo v ORP Chrudim v 1. čtvrtletí 2014 byl 126 obyvatel. Při srovnání s průměrem v Pardubickém kraji, který činí 141 obyvatel na sběrové hnízdo, je situace v ORP Chrudim lepší než krajský průměr. Je také lepší než celorepublikový průměr, který je 148 (viz přílohy).

Na území ORP Chrudim se nenachází žádná třídící linka pro separovaný odpad. Většina obcí je zapojena do systému EKO-KOM a.s.. Obce využívají linky v sousedních ORP. Obce ze severní části využívají

třídící linku v Pardubicích, z jižní části využívají linku v Hlinsku a obce ze západní části využívají třídící linku v Čáslavi.

Část plastových odpadů je odvážena do společnosti Transform, a. s. v Lázních - Bohdaneč, zde má linku na třídění plastů, které dále zpracovává.

Třídící linky

Tabulka 94: Koncová zařízení (třídící linky pro separovaný odpad, využívané obcemi v ORP), současný stav

Provozovatel zařízení	Adresa provozu			Výčet obcí v území, které využívají koncové zařízení	Provozovatel	Vzdálenost	Poznámka
	Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
Služby Města Pardubic, a. s.	Hůrka 1803	Pardubice	574716	nezjištěno	S	Do 30 km	papír, plast
AVE CZ, a. s.	Hejdof 1666	Čáslav	534005	nezjištěno	S	Do 60 km	papír, plast
Technické služby Hlinsko, s. r. o.	Srnská 382	Hlinsko	571393	Bojanov, Hodonín, Horní Bradlo, Mrákotín, Krásné, Luže, Chroustovice, Žumberk, Bor u Skutče, Budislav, Čankovice, Hluboká, Horka, Jenišovice, Lozice Lukavice, Perálec, Prosetín, Předhradí, Rosice, Řestoky, Smrček, Svídnice, Trojovice, Zaječice, Zderaz	S	Do 60 km	Sklo, papír, plast

Zdroj: vlastní šetření, ČSÚ.

Zařízení pro nakládání s BRO

Nakládání s BRO je každou obcí řešeno samostatně. Většinou se jedná o odstraňování BRO z údržby městské zeleně. Malé obce řeší tuto situaci většinou ve spolupráci se zemědělskými podniky. Časté je také shromažďování spalitelné biomasy na jednom místě a jedno jednorázové spálení. Odběr BRO od občanů je zatím v počátcích, ale řada obcí jej začíná řešit. Například město Slatiňany buduje vlastní kompostárnu. Na území ORP je kompostárna ve Skutči, nově funguje kompostárna v obci Střemošice. Obce při severním okraji ORP (např. Chrudim) využívají kompostárnu v Dražkovicích (ORP Pardubice), obce při východní hranici (např. Chroustovice) využívají kompostárnu ve Slatině (ORP Vysoké Mýto). Od 1. 7. 2014 mohou využívat obce na jižní okraji ORP kompostárnu v Hlinsku (ORP Hlinsko). Při jiho-východním okraji ORP je pro obce výhodné využívat kompostárnu v Borové - část Svatá Kateřina - (ORP Polička).

Na území ORP Chrudim se nachází pět bioplynových stanic (Chrudim 2x, Mladoňovice, Horní Bradlo, Nasavrky). V poslední době vznikají tzv. komunitní kompostárny. Jejich evidence však není vedena a vlastní šetření neproběhlo. Komunitní kompostování probíhá na jednom místě v Chrudimi. U některých zařízení nebyla zjištěna kapacita.

Tabulka 95: Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Provozovatel/Vlastník (O, OK, S)	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1	Městské vodovody a kanalizace Skuteč, s.r.o.	Skuteč (areál ČOV)	Skuteč	572241	2000 t zeleně, 50 t čistírenské kaly	1 200 t	S	kompostárna
2	BIODAM, s.r.o.	Průmyslová 90	Chrudim	571164	nezjištěno		S	Bioplynová stanice zemědělská, kapacita nezjištěna
3	Jan Vašíček	Licoměřice 20	Lipovec	547875	800 t		S	kompostárna
4	Vodárenská společnost Chrudim, a.s.	Chrudim - Májov	Chrudim	571164	nezjištěno		S	Bioplynová stanice, čistírna odpadních vod,
5	AGRO Liboměřice a.s.	Pohled 26	Mladoňovice	571857	nezjištěno		S	Bioplynová stanice zemědělská, kapacita neznámá
6	Zemědělská a.s. Horní Bradlo	Horní Bradlo 57	Horní Bradlo	571474	nezjištěno		S	Bioplynová stanice zemědělská, kapacita neznámá
7	AVE Nasavrky a.s.	Nasavrky 296	Nasavrky	571911	nezjištěno		S	Bioplynová kogenerační jednotka na plyn ze skládky

Zdroj: vlastní šetření, ČSÚ, www.czba.cz

Tabulka 96: Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu mimo území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Provozovatel/vlastník	Poznámky
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1	Obec Borová	Svatá Kateřina 352	Borová	577839	900 t	O	kompostárna
2	SAVE CZ	Rychnov	Krouna	571661	2 100	S	kompostárna
3	Horáček Zdeněk	Slatinská ul.	Vysoké Mýto	581186	5 856	S	kompostárna
4	Technické služby Hlinsko s.r.o.	Srnská 382	Hlinsko	571393	950 m ³	S	zpracování štěpků
5	Služby města Pardubic a.s.	Dražkovice	Staré Jesenčany	575712	20000	S	

Zdroj: vlastní šetření, ČSÚ

Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů na území ORP, současný stav

Tabulka 97: Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Roční maximální kapacita [t]	Průměrně využitá roční kapacita [t]	Typ zařízení (spalovna NO, OO, PrO); zařízení pro energetické využití odpadů ZEVO (KO, NO, OO)	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ				
1	Hamzova odborná léčebna pro děti a dospělé	Košumberk 80	Luže	571776	750,00	580,00	NO, OO	S
2	CEMEX Cement a.s., (dříve Holcim)	Prachovice	Prachovice	572071			NO, OO	S

Zdroj: vlastní šetření, ČSÚ

V ORP chybí větší zařízení na energetické využití odpadu. Jen malá část odpadu končí ve spalovně cementárny CEMEX Cement (dříve Holcim) v Prachovicích nebo ve spalovně nebezpečných odpadů Léčebny Luže - Košumberk. Na území ORP nejsou koncová zařízení (spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů), odpad se téměř výhradně odváží na skládky.

Skládky komunálního odpadu

Hlavní skládkou ORP je skládka v Nasavrkách, kam míří komunální odpad z Chrudimi a blízkého okolí. Na území se nacházejí další dvě zařízení k nakládání s inertními odpady. Obce při jižní hranici ORP využívají skládku komunálního odpadu v Hlinsku – Srní.

Cena za uložení jedné tuny komunálního odpadu v ORP Chrudim se pohybuje od 1015 do 1102 Kč (zdroj IURMO, 2013).

Tabulka 98: Skládky odpadů provozované na území ORP, současný stav

Č.	Provozovatelé zařízení	Adresa provozu na území ORP			Typ skládky z hlediska ukládaných odpadů (OO, NO, IO)	Stav skládky	Provozovatel/vlastník (O, S)
		Ulice a číslo popisné	Obec	ZÚJ			
1	Město Luže	Luže-Dolečka	Luže	571776	IO	Kapacita do 31. 7. 2016	O
2	Technické služby Chrudim 2000 spol. s r.o.	Podhůra	Chrudim	571164	OO	K 1. 1. 2012 utlumen skládkový režim	S
3	AVECZ Nasavrky a.s.	Nasavrky	Nasavrky	571911	OO, IO	Příprava rozšíření	S

Zdroj: vlastní šetření, ČSÚ

Černé skládky odpadu a ekologické zátěže, současný stav na území ORP

Aktualizace územně analytických podkladů SO ORP Chrudim v roce 2012 neuvádí počet starých ekologických zátěží. Problémem může být aktuální přehled obcí o černých skládkách na svém území. Pokud se na území ORP vyskytnou černé skládky, každá obec si je na náklady obce likviduje sama. Likvidace černé skládky je nákladná záležitost, a protože se obvykle nepodaří dopadnout původce skládky, musí být likvidace financována z rozpočtu obce nebo z jiných zdrojů. Tyto skládky se vyskytují především v rekreačních oblastech, zahrádkářských osadách a na území, kde se pořádají hromadné akce. V minulých letech byl tento problém výrazný, ale tato situace se rok od roku zlepšuje. V roce 2014 není problém černých skládek zcela vyřešen, ale díky stále se zvyšujícímu počtu kontejnerů na různé druhy komodit, daří se o zlepšování. Jediný nedostatek v menších obcích ORP je to, že kontejnery na tříděný odpad jsou pouze ty základní a to je sklo, papír, PET- lahve. Určitě by bylo dobré rozšířit komodity kontejnerů.

Produkce odpadu v území v letech 2008 – 2012

Tabulka 99: Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Produkce odpadů [t]						
Produkce ostatních odpadů (OO)	261 464	200 783	343 579	156 075	168 447	170 043
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	24 116	21 889	15 007	21 629	8 929	7 203
Celková produkce (OO a NO)	285 033	222 671	358 586	177 704	177 377	177 246

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

V roce 2009 došlo k výraznému zvýšení produkce odpadů, následoval propad o více než 50% v roce 2010 a od roku 2010 je trend mírně rostoucí. Vývoj produkce odpadů je silně ovlivněn hospodářským cyklem. Pozitivní je, že produkce nebezpečných odpadů klesá.

V současnosti je tak Chrudimsko pod průměrem ČR (2857 kg/obyvatel). V území bylo vyprodukováno 2135 kg odpadu na obyvatele (příloha č. 3). Produkce ostatních odpadů (OO) v roce 2009 dosáhla maxima ve sledovaném období a produkce nebezpečných odpadů (NO) byla nejvyšší v roce 2008. Produkce ostatních odpadů byla ve srovnání s rokem 2000 snížena. Ve sledovaném období došlo ke snížení podílu NO na celkové produkci odpadu pod 4,1 %. Měrnou produkci NO se podařilo trvale snížit o více jak 70 % a v tomto směru je soulad s cílem POH ČR.

Tabulka 100: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce NO [t]	Měrná produkce NO [kg/obyv.]	Celková produkce OO [t]	Měrná produkce OO [kg/obyv.]	Celková produkce všech odpadů (NO+OO) [t]	Měrná produkce všech odpadů (NO+OO) [kg/obyv.]
ORP Chrudim	82 941	1 846,55	22,26	45 398,99	547,36	47 245,54	569,63
Pardubický kraj	516 440	7 995,73	15,48	271 172,68	525,08	279 168,41	540,56

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce je zobrazena produkce odpadů za rok 2012, jejichž původcem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce všech odpadů od obcí tvoří 25,64 % z celkové produkce odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že 74,36 % z celkové produkce odpadů bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP. Největší množství nebezpečných odpadů pochází z produkce těchto subjektů.

Jak je z tabulky zřejmé, v porovnání s průměrnými hodnotami za Pardubický kraj vykazuje ORP vyšší měrnou produkci nebezpečných odpadů a vyšší měrnou produkci ostatních odpadů, které byly vyprodukovány v obcích. Z hlediska měrné produkce všech odpadů se ORP pohybuje nad průměrnou hodnotou za kraj.

Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů

Tabulka 101: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění, na území ORP za období 2008-2012

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
01	Odpady z geologického průzkumu, těžby, úpravy a dalšího zpracování nerostů a kamene	0,00	0,00	0,00	16,00	0,00
02	Odpady z prvovýroby v zemědělství, zahradnictví, myslivosti, rybářství a z výroby a zpracování potravin	13 390,98	1 060,60	776,97	452,02	914,61
03	Odpady ze zpracování dřeva a výroby desek, nábytku, celulózy, papíru a lepenky	4 333,58	1 387,68	912,98	201,30	504,34
04	Odpady z kožedělného, kožesnického a textilního průmyslu	162,26	133,57	146,89	150,87	110,12
05	Odpady ze zpracování ropy, čištění zemního plynu a z pyrolytického zpracování uhlí	38,43	3 138,28	7 448,88	0,87	0,00
06	Odpady z anorganických chemických procesů	18,73	3,87	7,84	5,93	4,98
07	Odpady z organických chemických procesů	30,38	58,40	31,84	34,13	18,91
08	Odpady z výroby, zpracování, distribuce a používání nátěrových hmot (barev, laků a smaltů), lepidel, těsnicích materiálů a tiskařských barev	121,73	242,09	65,28	129,35	122,31
09	Odpady z fotografického průmyslu	90,73	89,97	22,76	30,04	18,67
10	Odpady z tepelných procesů	2 165,38	792,26	558,83	1 794,02	2 476,44
11	Odpady z chemických po-	2 042,14	1 221,67	1 373,36	1 712,99	1 614,78

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
	vrchových úprav, z povrchových úprav kovů a jiných materiálů a z hydrometalurgie neželezných kovů					
12	Odpady z tváření a z fyzikální a mechanické úpravy povrchu kovů a plastů	1 910,04	1 265,62	11 108,16	2 095,10	2 317,60
13	Odpady olejů a odpady kapalných paliv (kromě jedlých olejů a odpadů uvedených ve skupinách 05 a 12)	368,42	330,18	1 470,03	505,20	249,15
14	Odpady organických rozpouštědel, chladiv a hnacích médií (kromě odpadů uvedených ve skupinách 07 a 08)	38,94	14,16	6,44	21,19	8,68
15	Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené	2 949,66	3 825,46	3 766,54	4 257,36	3 995,67
16	Odpady v tomto katalogu jinak neurčené	3 340,47	2 271,35	2 236,38	2 449,62	2 717,34
17	Stavební a demoliční odpady (včetně vytěžené zeminy z kontaminovaných míst)	142 202,55	238 680,40	64 053,46	75 031,81	70 234,32
18	Odpady ze zdravotní nebo veterinární péče, ale i z výzkumu s nimi souvisejícího (s výjimkou kuchyňských odpadů a odpadů ze stravovacích zařízení, které bezprostředně nesouvisejí se zdravotní péčí)	309,64	310,36	301,66	339,21	323,24
19	Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z čistíren odpadních vod pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely	13 307,60	55 288,34	53 326,54	58 038,17	60 603,65
20	Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmys-	35 849,56	48 471,47	30 089,52	30 111,10	31 010,85

Číslo skupiny odpadů	Název skupiny odpadů	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
	lové odpady a odpady z úřadů) včetně složek z odděleného sběru					
50	Odpady vzniklé z elektroodpadů	0,00	0,00	0,00	0,20	0,00
Celková produkce odpadů [t]		222 671,21	358 585,73	177 704,36	177 376,50	177 245,65

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Nejvýznamněji zastoupené odpady v roce 2012 měla skupina: 17 - Stavební a demoliční odpady, a dále skupiny: 19 - Odpady ze zařízení na zpracování (využívání a odstraňování) odpadu, z ČOV pro čištění těchto vod mimo místo jejich vzniku a z výroby vody pro spotřebu lidí a vody pro průmyslové účely, 20 - Komunální odpady (odpady z domácností a podobné živnostenské, průmyslové odpady a odpady z úřadů) včetně složek odděleného sběru, 15 - Odpadní obaly, absorpční činidla, čisticí tkaniny, filtrační materiály a ochranné oděvy jinak neurčené, 16 - Odpady v tomto Katalogu jinak neurčené.

Vysoký podíl skupin odpadu 17, 19, 20 na celkové produkci je shodný s podílem těchto odpadů na produkci odpadu v ČR, nejedná se tedy o žádné specifikum tohoto území. 63,86% odpadu vyprodukovaného v roce 2012 spadá do skupiny 17, z toho většina spadá do kategorie 17 05 04 „Zemina a kamení neuvedena pod číslem 17 05 03“. Skupina 17 byla velmi ovlivněna ekonomickým cyklem. V období recese klesla chuť investovat do výstavby domů, od čehož se odvíjí i produkce stavebních odpadů. Lze očekávat, že v období expanze se opět zvýší produkce odpadů ve skupině 17.

Komunální odpad a směsný komunální odpad na území ORP za rok 2012

Tabulka 102: Celková produkce odpadů v území (produkce KO a SKO)

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce odpadů	222671,21	358 585,73	177 704,36	177376,50	177 245,66
Celková produkce KO	38 681,25	52 218,90	33 750,13	34 214,86	34 879,24
Celková produkce SKO	22 132,37	19 774,28	19 385,74	19 476,66	20 166,23

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Produkce komunálního odpadu a směsného komunálního odpadu od roku 2008 mírně klesá, vyjma roku 2009, kdy došlo nárůstu KO o 35 % ve srovnání s předchozím rokem. Tento nárůst může být způsoben evidenční chybou nebo produkcí papíru z průmyslové sféry. Produkce SKO v letech 2008 až 2012 mírně klesla. Hlavním původcem KO i SKO v ORP Chrudim nejsou obce, ale podniková sféra. Tím lze vysvětlit náhlý nárůst celkové produkce odpadu a nárůst KO o 35% v roce 2009. Vzhledem k tomu, že počet obyvatel stoupá jen velmi málo, rozdíl mezi lety 2008 a 2012 je + 692 obyvatel, lze považovat situaci v produkci KO a SKO za velmi dobrou.

Tabulka 103: Celková a měrná produkce komunálního a smíšeného komunálního odpadu, jehož původcem jsou obce za rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012	Celková produkce KO (20+1501) [t]	Měrná produkce KO [kg/obyv.]	Celková produkce SKO (200301) [t]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]	Měrná produkce SKO [kg/obyv.]
Zdroj dat	ČSÚ	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	MŽP, CENIA	EKO-KOM, a.s.
ORP Chrudim	82 941	29 755,41	358,75	17 593,91	212,13	221,81
Pardubický kraj	516 440	181 106,16	350,68	102 610,26	198,69	210,08

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA), EKO-KOM, a.s.

V tabulce je zobrazena produkce komunálních odpadů (KO) za rok 2012 vyprodukovaných v obci (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Produkce KO od obcí tvoří 85,30 % celkové produkce KO v území ORP. Produkce SKO z obcí tvoří 87,24 % z celkové produkce SKO vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že 14,7 % z celkové produkce KO bylo vyprodukováno právníckými osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce. Tyto odpady se tedy zařazují do odpadu podobného komunálnímu.

Vyhodnotíme-li data z ISOH, měrná produkce KO od obcí v ORP je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce SKO je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Pokud porovnáme hodnoty z databáze ISOH a hodnoty vykazované společností EKO-KOM, a.s., ty se liší kvůli způsobu sběru a výpočtu dat, jak je popsáno výše. Odlišnost je dána zejména tím, že v hodnotách z ISOH jsou započítáni producenti odpadů (malé firmy a živnostníci), kteří jsou zapojeni do systému sběru a nakládání s odpady v obci.

Produkce separovaného odpadu

Největší podíl na produkci separovaného odpadu má papír, jehož bylo v roce 2012 vytríděno 4 508,54 tun. To je o 30% více než plastu nebo skla dohromady. V roce 2009 došlo k velkému skokovému nárůstu množství vytríděného papíru, které se však v následujícím roce výrazně propadlo. Co bylo příčinou tohoto skoku lze těžko vysvětlit. Nejpravděpodobnější je evidenční chyba nebo vliv soukromého sektoru. Zjevný je pokles množství vytríděného skla, který s největší pravděpodobností souvisí se změnou používaných obalových materiálů pro nápoje. Dlouhodobý trend ukazuje upřednostňování plastu před sklem. Právě pokles skla je příčinou poklesu celkového množství separovaného sběru, i když množství separovaného papíru a plastů vykazuje spíše mírně rostoucí tendenci. Pozitivní je i nárůst množství separovaných nápojových kartonů, ke kterému došlo až v posledních dvou letech. Měrná produkce všech druhů tříděných odpadů víceméně odpovídá průměru v Pardubickém kraji. V roce 2012 byla v ORP Chrudim měrná produkce papíru nižší, než je průměr celého kraje. Naopak vyšší byla měrná produkce skla a kovů. V porovnání s celorepublikovými čísly je Pardubický kraj a zároveň i ORP Chrudim v produkci tříděného odpadu nadprůměrný. V rámci ORP však jsou možnosti, jak zvýšit nebo rozšířit množství tříděného odpadu.

Tabulka 104 Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008–2012 od všech původců odpadu

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	3 715,33	20897,33	3 376,66	4 261,20	4 508,54
Sklo	150107, 200102	1 609,11	2 383,21	2 502,93	2 411,69	1696,41
Plast	150102, 200139	1 220,87	1 280,95	1 346,19	1 401,69	1 412,46
Nápojové kartony	150105	6,25	4,93	6,91	40,04	39,99
Celkem separovaný sběr		6 551,55	24 566,43	7 232,69	8 114,62	7 655,41

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Tabulka 105 Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů), rok 2012

Územní jednotka	ORP Chrudim	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce za ORP [t]	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	82 941	2 947,74	35,54	28,43
Plast	(150102, 200139)		974,74	11,75	12,05
Sklo	(150107, 200102)		1 619,23	19,52	12,92
Nápojové kartony	(150105)		11,47	0,14	0,19
Kovy	(200140, 150104)		1 139,76	13,74	33,28

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP)

V tabulce je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, vyprodukovaného v obcích (tedy odpadů od obcí a jejich občanů). Údaje pochází z Informačního systému odpadového hospodářství (ISOH). Produkce papíru od obcí tvoří 65,38%, produkce skla tvoří 95,45%, produkce plastů tvoří 69,01%, a produkce nápojových kartonů tvoří 28,68%, z celkové produkce těchto odpadů, vyprodukovaných v celém území ORP všemi původci odpadů. Z těchto hodnot je patrné, že většinu vytríděných odpadů vyprodukovaných na území ORP tvoří odpady z obcí.

Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty měrné produkce tříděných odpadů vzhledem k průměrným hodnotám za celou ČR nižší u nápojových kartonů a kovů a vyšší u papíru, skla a plastů. Přičemž průměrné hodnoty měrné produkce vytríděných odpadů v ČR v roce 2012 jsou u papíru 29,56, skla 10,96, plastů 10,01, nápojových kartonů 0,28 a kovů 40,61 kg/obyv./2012. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na dobré úrovni.

Tabulka 106: Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012

Územní jednotka	ORP Chrudim	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Měrná produkce za ORP [kg/obyv.]	Měrná produkce za kraj [kg/obyv.]
Papír	(150101, 200101)	82 941	18,42	20,14
Plast	(150102, 200139)		11,17	11,32
Sklo	(150107, 200102)		15,29	11,92
Nápojové kartony	(150105)		0,22	0,28
Kovy	(200140, 150104)		34,71	29,30

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

V tabulce je zobrazena produkce tříděného sběru za rok 2012, jehož producentem je obec (tedy odpadů od obcí a jejich občanů) podle databáze EKO-KOM, a.s., která popisuje výsledky tříděného sběru organizovaného obcí. Při porovnání údajů z databáze ISOH a EKO-KOM, a.s. se některé hodnoty liší. Důvod spočívá v různých metodách výpočtu jednotlivých měrných produkcí, kdy je v produkci odpadů z ISOH počítáno s veškerými vytríděnými odpady na území ORP včetně těch, které byly odevzdány občany obce mimo systém sběru odpadů obce (jedná se především o výkupny, které nejsou zapojeny do systému sběru odpadů obce). V hodnotách ze zdroje EKO-KOM, a.s. jsou započítány jen ty odpady, které byly vytríděny v rámci systému sběru odpadů organizovaných obcí. Největší rozdíly vykazují komodity papír a kovy, jak je vidět z porovnání s tabulkou výše, což de facto potvrzuje hypotézu o rozdílu hodnot způsobeného produkcí odpadů od občanů z výkupen, které nefungují v rámci systému obce. Porovnáním hodnot z databáze EKO-KOM, a.s. lze zjistit, že měrná produkce papíru je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj nižší. Měrná produkce plastů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj srovnatelná. Dále pak měrná produkce skla je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší. Měrná produkce nápojových kartonů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj rovněž srovnatelná. Měrná produkce kovů je ve srovnání s průměrnou hodnotou za kraj vyšší.

Z hlediska porovnání jednotlivých druhů tříděného odpadu jsou hodnoty měrné produkce tříděných odpadů, vzhledem k průměrným hodnotám za celou ČR, nižší u nápojových kartonů a vyšší u papíru, skla, plastů, kovů. Přičemž průměrné hodnoty měrné produkce vytríděných odpadů v ČR v roce 2012 jsou u papíru 18,08, skla 10,97, plastů 9,72, nápojových kartonů 0,32 a kovů 19,98 kg/obyv. Třídění v ORP je tedy ve srovnání s krajskými a celorepublikovými průměry na dobré úrovni, což potvrzuje i předcházející tabulka.

Tabulka 107: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013

Popisky řádků	Papír [kg/obyv.]	Plast [kg/obyv.]	Sklo [kg/obyv.]	Nápojový karton [kg/obyv.]	Kov [kg/obyv.]	Celkový součet [kg/obyv.]
Pardubický kraj	20,24	11,61	12,14	0,32	25,89	70,20
(0 až 500 obyv. včetně)	5,24	11,97	12,88	0,31	1,22	31,62
(501 až 1000 obyv. včetně)	8,06	11,20	11,67	0,41	3,78	35,13
(1001 až 4000 obyv. včetně)	12,90	12,87	12,84	0,36	7,90	46,87
(4001 až 10000 obyv. včetně)	24,91	13,24	12,00	0,45	51,05	101,65
(10001 až 20000 obyv. včetně)	25,80	11,11	11,02	0,22	54,29	102,44
(20001 až 50000 obyv. včetně)	37,17	13,08	19,76	0,29	66,78	137,09
(50001 až 100000 obyv. včetně)	34,45	9,20	10,55	0,23	19,61	74,04
Celkový součet - ČR	18,2	10,1	11,1	0,3	17,6	57,3

Zdroj: EKO-KOM, a.s.

Z hlediska velikostních skupin obcí v Pardubickém kraji produkují nejméně tříděného odpadu občané v obcích od 0 do 500 obyvatel. Nejvíce odpadu vytřídí občané v obcích od 20 001 do 50 000 obyvatel. Této velikostní skupině odpovídá v ORP pouze město Chrudim. Co se týče hustoty sběrné sítě, má v ORP hodnotu 126 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo (obsahuje kontejner na papír, plast a sklo). Sběrná síť je v porovnání s průměrnou hodnotou v kraji vyšší, přičemž hustota sběrné sítě v Pardubickém kraji je 141 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo a průměrná hodnota za ČR je 148 obyvatel na jedno průměrné sběrné hnízdo. Vzhledem k tomu, že v Pardubickém kraji neexistuje srovnatelně velké ORP, není možné provést srovnání. Ale například v porovnání s ORP Pardubice (125 987 obyvatel) má ORP Chrudim vyšší hustotu sběrné sítě. V porovnání s dalšími ORP v Pardubickém kraji patří mezi ORP s nejhustší sítí (ORP Svitavy 129, ORP Lanškroun 125, ORP Lito-myšl 116, ORP Moravská Třebová 114). Lze tedy říci, že hustota sběrné sítě v ORP je nadprůměrná.

Biologicky rozložitelný komunální odpad

Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

Tabulka byla sestavena na základě identifikovaných pěti množstevně nejvíce zastoupených druhů BRO za rok 2012 na území ORP (vyjma: 150101 papírové a lepenkové obaly, 200101 papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet, 200301 směsný komunální odpad a 200307 objemný odpad).

Tabulka 108: Produkce jednotlivých druhů odpadů

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]				
		2008	2009	2010	2011	2012
190503	Kompost nevyhovující jakosti	5136,80	3848,68	4546,12	4602,12	4958,78
200201	Biologicky rozložitelný odpad	1115,59	1204,28	1166,49	1137,95	1585,13
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	778,06	218,71	761,38	784,19	671,30
030105	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104	4329,08	1379,21	912,98	190,82	503,23
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137	489,80	355,46	367,15	474,13	488,66

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) v roce 2009 vzrostla, následující dva roky nevýrazně klesla. V roce 2012 vzrostla o 448 tun. Tento trend lze dát do souvislosti s nárůstem množství kontejnerů na třídění BRO.

Kaly z čištění komunálních odpadních vod. Produkce odpadu v roce 2009 zaznamenala výrazný pokles, z původních 778 tun na 218 tun. V následujících dvou letech dosahovala úrovní okolo 770 tun (-/+ 15 t.), v roce 2012 produkce klesla až na 671 t. Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104, tak zde produkce tohoto odpadu markantně klesla: v roce 2009 z 4329 t. na 1379 t., v roce 2010 na 912 t. V následujícím roce došlo k opětovnému poklesu a to na 190 t., v roce 2012 byla produkce 503 t. Takto výrazný klesající trend může být způsoben využíváním odpadu jako levného paliva. Dřevo neuvedené pod číslem 200137 vykazuje stabilní produkci téměř ve všech letech.

Tabulka 109: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012
Celková produkce BRO	55 933,35	52 782,07	35 259,76	35 370,99	38 084,41
z toho celková produkce BRKO	30 100,51	44 733,31	26 957,92	27 524,94	28 543,53

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

V tabulce Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012 jsou do produkce BRKO zahrnuty takové druhy komunálních odpadů, které jsou biologicky rozložitelné nebo v sobě zahrnují určitý podíl biologicky rozložitelné složky. Jedná se o katalogová čísla 200101, 200108, 200110, 200111, 200125, 200138, 200201, 200301, 200302, 200307. Tato skupina BRKO je ve výpočtech zahrnuta jako součást BRO (tedy druhy odpadů zahrnuté jako komunální biologicky rozložitelné odpady příp. odpady v sobě zahrnující určitý podíl biologicky rozložitelné složky a dále katalogová čísla BRO z jiných skupin katalogu odpadů (např. zemědělství, potravinářství apod.). Tato tabulka zobrazuje souhrnnou produkci BRKO, bez ohledu na

obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu. Přepočtení na obsah biologicky rozložitelné složky odpadu byl proveden podle „Zpracování metodiky matematického vyjádření soustavy indikátorů OH“ a je uveden v Příloze č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně. Data v této tabulce primárně vystihují, jaký podíl zaujímají z celkové produkce BRO odpady komunální (tzv. BRKO). Zavedené systémy sběru BRKO v obcích, kde se produkce odpadů dostává do evidence (tj. vyjma domácího kompostování a komunitního kompostování v obcích), se pak odrážejí jako evidovaná produkce pod katalogovým číslem 200201 - biologicky rozložitelný odpad (viz Příloha č. 2 - Celková produkce KO na území ORP za období 2008-2012 podrobně). V souvislosti s cíli POH ČR (Snížit maximální množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů (dále jen BRKO) ukládaných na skládky tak, aby podíl této složky činil v roce 2010 nejvíce 75 % hmotnostních, v roce 2013 nejvíce 50 % hmotnostních a výhledově v roce 2020 nejvíce 35 % hmotnostních z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995) je žádoucí zvyšování využití BRKO, čímž se sníží podíl BRKO ukládaného na skládky. Zvýšením produkce BRKO (zejména 200201) dojde k lepšímu třídění a jednoduššímu materiálovému využití těchto odpadů. Interpretace dat se odvíjí rovněž od zavedených systémů domácího a komunitního kompostování, kdy nárůst odpadu 200201 nemusí být patrný. Problematické je navýšení BRKO v roce 2009, které je způsobeno vysokou produkcí papíru. Zdrojem mohl být soukromý sektor, ale možností je také evidenční chyba.

Tabulka 110: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 200201 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012

Územní jednotka	Počet obyvatel k 31. 12. 2012 (ČSÚ)	Celková produkce BRKO (vybrané kódy sk. 20) [t]	Měrná produkce BRKO [kg/obyv.]	Celková produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [t]	Měrná produkce biologicky rozložitelného odpadu (200201) [kg/obyv.]
ORP Chrudim	82 941	24 988,57	301,28	1 440,56	17,37
Pardubický kraj	516 440	143 289,78	277,46	13 417,24	25,98

Zdroj: Databáze ISOH (MŽP, CENIA)

V tabulce je zobrazena celková a měrná produkce biologicky rozložitelných komunálních odpadů (BRKO) a odpadu katalogového čísla 20 02 01 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, za rok 2012. Produkce BRKO od obcí tvoří 87,5 % celkové produkce BRKO v území ORP vyprodukovaných všemi původci. Z těchto hodnot je patrné, že 12,5 % z celkové produkce BRKO bylo vyprodukováno právníky osobami a podnikatelskými subjekty, které působí na území ORP a nejsou zapojeni do systému sběru a nakládání s KO obce. Měrná produkce BRKO, vyprodukovaného obcemi, je v porovnání s krajskou hodnotou vyšší. Co se týče měrné produkce odpadu 20 02 01, ta je v porovnání s krajskou hodnotou nižší. V porovnání s průměrnými hodnotami za celou ČR vykazuje území ORP o 13,13 kg vyšší hodnoty měrné produkce BRKO a o 13,66 kg nižší hodnoty měrné produkce odpadu 20 02 01, které byly vyprodukovány v obcích. Na měrné hodnoty BRKO a odpadu 20 02 01 má vliv za-

vedený systém kompostování v domácnostech, komunitního kompostování a systém třídění BRKO v domácnostech, na sběrných dvorech i sběrných místech. Systém domácího kompostování a komunitního kompostování snižuje měrnou produkci BRKO na obyvatele. V ORP Chrudim je komunitní kompostování zavedeno pouze na jednom místě v Chrudim, bioodpad je vybírán ve sběrovém dvoře v Chrudimi, Skutči a Luži. Co se týče vlivu zavedeného systému třídění BRKO, ten zvyšuje měrnou produkci BRKO a obzvláště pak odpadu 20 02 01 na území ORP. Tento systém je zaveden v obcích Skuteč, Chroustovice a Střemošice.

Nakládání s odpady v území (2008- 2012)

Údaje v následujících tabulkách identifikují nakládání s odpady, které je ohraničeno územní jednotkou správního obvodu ORP. Hodnoty tedy odrážejí pouze množství odpadů, využitého nebo odstraněného na území SO ORP, a to v zařízeních k tomuto určených a situovaných pouze na území SO ORP. Z údajů proto nelze odvozovat komplexní nakládání s odpady z území SO ORP zvláště v situacích, kdy se odpad využívá nebo odstraňuje mimo území, ve kterém byl vyprodukován. Toto platí pro všechny tabulky, týkající se nakládání s odpady uvedené níže.

Tabulka 111: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele		DZ pro produkci, využití a skládkování odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012
Hlavní způsoby nakládání s odpady [t]							
Využití	Materiálové využití	82 242,50	152 172,35	85 244,50	114 741,75	143 876,07	109 993,26
		Podíl materiálového využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
		28,85	68,34	23,77	64,57	81,11	62,06
	Energetické využití	22 344,56	13 581,02	52 452,68	53 657,81	55 265,40	53 684,30
	Celkem vybrané způsoby využití	112 125,60	165 753,37	137 697,18	168 399,56	199 141,47	163 677,56
		Podíl využití odpadů z celkové produkce [%] ↓					
		39,34	74,44	38,40	94,76	112,27	92,35
Celková produkce odpadů		285 033,04	222 671,21	358 585,73	177 704,36	177 376,50	177 245,65
Odstranění	Skládkování	86 748,93	43 146,28	37 981,24	36 541,14	34 203,50	29 814,07
	Spalování		656,35	661,60	614,77	610,57	498,85
	Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	Celkem vybrané způsoby odstranění		43 802,63	38 642,84	37 155,92	34 814,07	30 312,91

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Současný vývoj je v souladu s POH v případě nakládání se všemi skupinami odpadů a s velkou pravděpodobností bude i v budoucnosti. Zatímco v roce 2000 bylo „skládkováno“ 30,43% z celkové produkce odpadu, v roce 2010 to bylo 20,56% a v roce 2012 16,82%. To odpovídá změně (snížení) o 32,44% v roce 2010 a 44,73% v roce 2012 (cílem POH, bylo snížení 20%). Vysoké hodnoty materiálového využití jsou vztaženy především ke skupině 17 (Stavební a demoliční odpady) a skupině 19 (Odpady ze zařízení na zpracování odpadu, z čistíren odpadních vod) Katalogu odpadů.

Tabulka 112: Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	
Nakládání s odpady [t]									
KO	Využití	Materiálové využití	1 451,29	5 321,77	8 158,86	7 961,47	4 691,96	4 992,32	
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓						
			5,44	13,76	15,62	23,59	13,71	14,31	
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Celkem vybrané způsoby využití	1 333,85	5 321,77	8 158,86	7 961,47	4 691,96	4 992,32	
			Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓						
		5,00	13,76	15,62	23,59	13,71	14,31		
	Celková produkce KO [t]			26 669,41	38681,25	52218,90	33750,13	34214,86	34879,24
	Odstranění	Skládkování			36 102,56	33 150,24	31 727,98	31 165,42	26 824,30
		Spalování			82,22	92,57	82,92	80,52	73,46
Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
Celkem vybrané způsoby odstranění			36 184,78	33 242,81	31 810,90	31 245,94	26 897,76		
SKO	Využití	Materiálové využití		285,12	0,90	2,88	9,24	0,86	
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
		Celkem vybrané způsoby využití		285,12	0,90	2,88	9,24	0,86	
	Odstranění	Skládkování			30 850,30	28 391,84	27 109,54	26 190,88	24 016,88
		Spalování			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Jiné uložení			0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Celkem vybrané způsoby odstranění			30 850,30	28 391,84	27 109,54	26 190,88	24 016,88

Zdroj: GROUP ISOH, MŽP

Trend skládkování je klesající, což je v souladu s vybraným cílem POH ČR. Podařilo se, dosáhnout cíle POH a to zvýšit materiálové využití. Zatímco v roce 2000 činilo materiálové využití 5,44%, v roce 2010 bylo již 23,59%. Materiálově jsou nejvíce využívány druhy odpadů: Biologicky rozložitelný odpad 200201 a plastové obaly. Biologicky rozložitelný odpad je však většinou ukládán na kompostárny mimo ORP (Dražkovice ORP Pardubice, nově Hlinsko ORP Hlinsko) a jen menší část je zpracovávána v kompostárně ve Skutči. Plastové obaly jsou většinou odváženy na zpracování do Lázní Bohdaneč (ORP Pardubice).

Tabulka 113: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	424,75	444,58	321,58	273,07	177,30
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	95,93	83,21	55,50	52,84	18,47
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	0,00	0,00	321,58	52,00	64,24
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	5,54	5,80	0,56	2,32	4,96
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	2002,00	3841,46	4299,37	2786,69	2146,00
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	154,18	131,87	141,24	172,25	139,31
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	1,67	310,35	47,66	110,44	153,96
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Odstranění	0,00	0,42	4,64	0,00	0,00

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Materiálové využití plastů od roku 2008 do 2010 vzrostlo přibližně o více než 100 % a následně od roku 2010 do 2012 kleslo o 50 %. Na území ORP nejsou třídící linky. Obecně lze však říci, že veškerý vytříděný odpad je po dotřídění na jednotlivé složky prodán k dalšímu materiálovému využití. Evidované materiálové využití je vztaženo především k zařízení Pardubice.

Tabulka 114: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na území ORP za období 2008-2012

Hmotnostní ukazatele		Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	
Nakládání s BRO a BRKO [t]									
BRO	Využití	Materiálové využití		27 562,05	8 845,23	9 020,36	8 571,23	10 812,49	
		Energetické využití		3 067,60	279,91	58,10	60,32	58,76	
	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)		36 175,68	32 886,78	31 466,30	30 559,70	26 418,74	
		Spalování		46,99	55,61	54,19	49,53	40,70	
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
BRKO	Využití	Materiálové využití		1 245,54	921,54	1 365,46	1 029,24	2 269,21	
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu	35 615,70	32 810,94	31 417,26	30 524,04	26 406,88	
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu	15 659,42	28 599,41	26 347,18	25 228,06	24 510,80	21 204,72
		Měrné skládkování - (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)	Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv. ¹]↓						
			148,00	347,38	318,02	304,19	295,21	255,41	
		Spalování		40,96	50,98	46,66	47,24	37,80	
		Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Počet obyvatel v území ORP				82 330	82 848	82 934	83 028	83 022

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Vývoj není v souladu s cílem POH, který stanovil podíl množství biologicky rozložitelných komunálních odpadů nejvíce 75 % hmotnostních v roce 2010 z celkového množství BRKO vzniklého v roce 1995. Ve skutečnosti tento podíl v roce 2010 činil 80,3%. Převažujícím způsobem nakládání s SKO, který obsahuje až 48% biologicky rozložitelné složky, je skládkování. Většina obcí otálí se zavedením sběru bioodpadu a neřeší problém nakládání s bioodpadem. Na území ORP chybí například bioplynová stanice, funguje zde jediná kompostárna. Vzhledem k tomu, že například Pardubice a Hlinsko byly rychlejší v řešení problému s bioodpadem, řada obcí z ORP Chrudim začala využívat kompostárny patřící Pardubicím nebo Hlinsku.

Cílem je zavedení separace BRKO a snížení podílu biologicky rozložitelné složky v SKO a podílu jejího skládkování. Veškerý vytríděný odpad může být po dotřídění prodán k dalšímu materiálnímu využití. Bohužel v ORP zatím chybí třídící linka (popř. linky) a nedostatečné je i množství kompostáren.

Příjmy a náklady na odpadové hospodářství v letech 2010-2012 v území ORP

Tabulka 115: Vybrané příjmy z odpadového hospodářství v letech 2010 - 2013

Podskupení položek	Položky	Příjmy v Kč/rok		
		2010	2011	2012
1333	Poplatky za uložení odpadů	16 635 130	16 884 625	14 261 325
1337	Poplatek za komunální odpad	36 763 060	38 188 608	324 145
1338	Registrační a evidenční poplatky za obaly	0	0	0
1340	Poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů	0	0	38 107 683
1359	Ostatní odvody z vybraných činností a služeb jinde neuvedené	8 000	8 000	12 000
Celkové příjmy		53 406 190	55 081 233	52 705 153

Zdroj: Ministerstvo financí

Položka 1340 byla do rozpočtové skladby přidána v roce 2012, proto se v letech 2010 a 2011 neobjevuje. Celkové příjmy obcí se ve sledovaných letech téměř nemění. Do přehledu nejsou zahrnuty odměny za zajištění tříděného sběru (EKO – KOM, a.s.) a odměny za zajištění zpětného odběru výrobků (př. elektrozařízení) v kolektivních systémech a další příjmy ze smluvních závazků.

Tabulka 116: Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010 - 2013

Paragraf	Název	Náklady v Kč/rok		
		2010	2011	2012
3721	Sběr a svoz nebezpečných odpadů	2 716 440	2 761 630	2 996 170
3722	Sběr a svoz komunálních odpadů	45 964 270	48 095 760	48 517 630
3723	Sběr a svoz ostatních odpadů (jiných než nebezpečných a komunálních)	1 621 990	2 807 000	74 31 140
3724	Využívání a zneškodňování nebezpečných odpadů	0	0	0
3725	Využívání a zneškodňování komunálních odpadů	159 870	271 590	176 770
3726	Využívání a zneškodňování ostatních odpadů	400	56 050	630
3727	Prevence vzniku odpadů	0	0	0
3728	Monitoring nakládání s odpady	0	0	19 050
3729	Ostatní nakládání s odpady	192 990	26 430	678 420
Celkové náklady		50 655 960	53 999 500	59 819 810

Zdroj: Ministerstvo financí

V tabulce nejsou zahrnuty odměny za provoz systému zpětného odběru obalů od autorizované společnosti EKO-KOM, a.s. a dále příjmy od kolektivních systémů, které se zabývají zpětným odběrem elektrozařízení. Do této a předchozí tabulky se také nemohlo promítnout nezahrnutí některých položek kvůli nejednotnému účtování. Z tohoto důvodu je třeba považovat tabulku za orientační, nelze přesně spočítat rozdíl mezi příjmy a výdaji obcí v ORP Chrudim.

Celkové náklady obcí v ORP na odpadové hospodářství ve sledovaných letech rostou každý rok přibližně o tři miliony, ale celkové příjmy obcí se téměř nemění. Kumulativně se tedy rozpočty odpadového hospodářství stávají deficitní. Tento problém by bylo možné řešit meziobecní spoluprací.

5.1.3. Analýza rizik a další potřebné analýzy

Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Definice rizika je převzata z Metodiky přípravy veřejných strategií: Riziko je nebezpečí vzniku události, které může negativně ovlivnit dosažení stanovených cílů. Jedná se o budoucí událost, která má náhodnou povahu (tj. může, ale nemusí nastat a mít negativní dopad) a není ani nemožná, ani jistá. Riziko spojujeme s negativními vlivy, nepříznivými dopady a ztrátami a chápeme jej jako synonymum nebezpečí, hrozby, úskalí a nejistoty. Protipólem rizika je příležitost, která je spojována s příznivými vlivy a dopady.

Hodnocení významnosti rizik je založeno na hodnocení očekávané pravděpodobnosti výskytu jednotlivých rizik a jejich dopadu (materiálního i nemateriálního) na dosažení cílů strategie. Pravděpodobnost (v tabulce sloupec „P“) i dopad (v tabulce sloupec „D“) se hodnotí na škále 1 až 5: hodnota 1 představuje velmi malý dopad (resp. velmi malou pravděpodobnost) a hodnota 5 velmi velký dopad (resp. velmi vysokou pravděpodobnost). Významnost rizika je součinem pravděpodobnosti a dopadu. Hodnota významnosti se pohybuje mezi hodnotou 1 a 25. Vlastníci jednotlivých rizik jsou osoby odpovědné za řízení a monitorování daného rizika, (průběžné přehodnocování významnosti rizik a identifikace reálného výskytu dané rizikové události). Největším rizikem je bezpochyby vyčerpání kapacity skládek. Hlavním problémem na území ORP je blížící se naplnění již několikrát zvětšeného povoleného limitu pro ukládání odpadu na skládce v Nasavrkách. Jedná se o jediné zařízení na území ORP.

Tabulka 117 Analýza rizik – registr rizik v oblasti

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P. D		
1	Finanční riziko	Vyšší výdaje na odstraňování komunálního odpadu	4	3	12	Vybudování spalovny v dostupné vzdálenosti s ohledem na platnou legislativu EU	Obec

Č	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P. D		
		Občané a původci komunálního odpadu neplatí za odpad	3	3	9	Změna systému výběru plateb. Důsledné vymáhání poplatků	Obec
		Nedostatek financí na investice a vybavení	3	4	12	Dotace a fondy	Obec
		Výdaje na mimořádné záležitosti, např. na odstraňování černých skládek	2	3	6	Změna systému výběru plateb. Sankce a medializace. Vzdělání v oblasti odpadů	Obec
2	Organizační riziko	Vyčerpání kapacity skládek	5	5	25	Vybudování spalovny v dostupné vzdálenosti s ohledem na platnou legislativu EU	Obec
		Nezájem či neochota obcí ke spolupráci	3	2	6	Meziobecní spolupráce	Obce
		Špatný systém svozu odpadů v rámci území ORP	1	4	4	Meziobecní spolupráce	Obce
3	Právní riziko	Změna legislativy, která povede k vynuceným investicím nebo zvýšení provozních nákladů	5	3	15	Upozornění na dopady změn legislativy	Obec
4	Technické riziko	Špatný technický stav zařízení a vybavení	2	2	4	Využití fondy EU	Obec – vlastník
5	Věcné riziko	Občané a původci odpadu porušují zákon => zvýšené náklady (např. černé skládky) nebo pokuta pro obec	3	2	6	Systém kontroly	Obec
		Špatné řízení svozové firmy a firem na zpracování odpadů nebo porušování podmínek smlouvy a rizika spojená se	3	3	9	kvalitní smlouva, znalost	Obec, vlastníci

Č.	Skupina rizik	Název rizika	Hodnocení rizika			Název opatření ke snížení významnosti rizika	Vlastník rizika
			P	D	V = P. D		
		zaměstnanci firmy (stížnosti občanů)				strategie	

Analýza cílových (dotčených) skupin

Analýza slouží k definování jednotlivých cílových skupin (dotčených či zainteresovaných), zjištění jejich předpokládaných očekávání a k definování rizik spojených s těmito skupinami a s jejich očekáváním. Dále pak slouží k nalezení vhodného způsobu komunikace a nalezení případných opatření k minimalizaci rizik při zapojení těchto cílových skupin.

Každá z identifikovaných skupin je významnou součástí strategie ORP v oblasti odpadového hospodářství. I když škála očekávání a rizik spojených s těmito skupinami je široká, lze identifikovat dva hlavní okruhy opatření, které se prolínají napříč všemi. Jednak to jsou nástroje v oblasti komunikace, které slouží k informování a aktivní participaci cílových skupin, a na druhou stranu pak nástroje kontroly, které by měly zabezpečit především dohled nad dodržováním legislativy.

Tabulka 118: Analýza cílových (dotčených) skupin

Č.	Název dotčené skupiny	Očekávání dotčené skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komunikace	Opatření
1.	Občané	pravidelný svoz, co nejnížší poplatky za svoz, krátká vzdálenost sběrných nádob, nabídka dalších služeb	nezaplacení poplatků na svoz komunálního odpadu, nesprávné třídění odpadů, protestní akce proti budování nových zařízení	Besedy na téma třídění odpadů, informovanost o problematice odpadového hospodářství	Zpracovat komunikační plán, vypracování letáků, využití obecních internetových stránek, obecní či městské zpravodaje
2.	Svozové společnosti	získání zakázky a maximalizace zisku	neplnění smluv, nezodpovědní zaměstnanci	jednání, meziobecní koordinace	meziobecní spolupráce, změna svozové firmy
3.	Ostatní původci komunálního odpadu	Cena (co nejnížší)	Nedodržují zákon (např. vhazují odpad do kontejnerů pro občany)	Standardní komunikační kanály (www, TV)	Provádět kontrolu nebo ji vyžadovat po ORP
4.	Velké průmyslové podniky	Minimalizovat náklady na odpadové hospodářství	Riziko ekologické zátěže	Opakovaná jednání	Provádět kontrolu nebo ji vyžadovat po ORP či ČIŽP
		Maximalizovat opětovné využití odpadů			
5.	Ekologické neziskové organizace	Omezování skládkování, podpora třídění...	Protestní akce proti budování nových zařízení konkrétního typu	Veřejné projednávání k odpadům 1x ročně	Zapojit je do ekologické výchovy
		Odstraňování černých skládek	Neodborné připomínkování	Běžné kanály komunikace	Dát jim připomínkovat letáky pro občany
		Snižování odpadů			
		Ekologická výchova na školách			
6.	Školy	Pomoc od města ve věci recyklace	Nedodržují zákon	Běžné kanály komunikace, projednat pravidelně s řediteli škol	Pomoc se zavedením recyklace, vzdělávání
	Majitelé skládek, tepeláren či jiných zařízení pro nakládání s odpady	Maximalizace zisku	Nedodržují zákon	Opakovaná jednání	Připravit nový návrh smlouvy
		Naplnit kapacitu zařízení	Znečišťování prostředí u zastaralých technologií		Investice do technologií
		Staré ekologické zátěže			
7.	Média	Náměty pro čtenáře - obvykle chtějí senzace	Negativní tvář obce	Partnerství s médii	Pravidelná komunikace

Č.	Název dotč- né skupiny	Očekávání dotč- né skupiny	Rizika spojená se skupinou	Způsob komuni- kace	Opatření
			Medializace nega- tivních dopadů, nepřesné infor- mace		

5.1.4. SWOT analýza oblasti

SWOT analýza slouží k identifikaci silných a slabých stránek daného území (vnitřní vlivy z hlediska území), příležitostí a rizik (vnější vlivy z hlediska území). Na základě SWOT analýzy je komplexně vyhodnocena situace na území ORP.

ORP Chrudim disponuje dostatečnou infrastrukturou pro sběr a třídění odpadů. Největším problémem je ovšem nedostatečná kapacita pro skládkování. V ORP je jediná skládka v Nasavrkách, jejíž kapacita bude brzy vyčerpána.

Tabulka 119:SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
1. Dostatečná infrastruktura sběrných dvorů v ORP	1. Malá konkurence v oblasti provozu skládek
2. Dobrý stav zařízení a techniky	2. Vzdálená některá koncová zařízení s odpady (třídící linka, spalovna)
3. Environmentální výchova na školách, zapojení škol do třídění	3. Občané nerespektují druh odpadu, ke kterému je sběrná nádoba určena
Příležitosti	Hrozby
1. Vybudování ZEVO v areálu Opatovice s následným využitím pro horkovodní zásobování Pardubic, Hradce, Chrudimi	1. Uzavření skládky v Nasavrkách z důvodu dosažené povolené kapacity
2. Lepší informovanost občanů, vzdělávání dětí od útlého věku	2. Vznik černých skládek a náklady na jejich odstranění
3. Meziobecní spolupráce, snižování nákladů (společný svoz), společné vyjednávání obcí se svozovými společnostmi	3. Nevhodné změny legislativy
4. Využití fondů EU a dotací	4. Zvyšování produkce odpadu

5.1.5. Souhrn výsledků analýz (analytické části)

Vzhledem k získaným statistickým informacím lze vyvozovat, že náklady na odpadové hospodářství jsou v průměru celé ČR. Tato situace je dána zejména charakterem území ORP, kde se nachází převážně velký počet malých obcí a největší město nepřevyšuje 25.000 obyvatel. Čím větší město, tím více rostou náklady na odpadové hospodářství. Největší náklady mají města nad 100.000 obyvatel.

Část obcí má smlouvu svozu odpadu založenou na plnění za tunu odpadu a část obcí platí svozovým společnostem za obyvatele, případně za chatu či domácnost. Dále mají obce sjednané svozy rozměrného a nebezpečného odpadu. Tato situace znesnadňuje srovnání nákladů.

Na území se nachází dostatečný počet sběrných dvorů, výkupu odpadu a sběrných míst. V ORP není třídící linka odpadu. Třídící linky se ale nachází v sousedních ORP. Síť zařízení pro nakládání s biologicky rozložitelnými odpady je nedostatečná, na území ORP je jedna kompostárna ve Skutči, ale nachází se zde ještě 5 bioplynových stanic, které většinou zpracovávají bioodpad z živočišné výroby. Komunitní kompostování probíhá na 1 místě v Chrudimi. V současné době se většina komunálního odpadu z ORP Chrudim ukládá na skládku v Nasavrkách. Skládce již byla několikrát zvětšena kapacita. Přičemž je jisté, že v blízké budoucnosti budou obce využívající dosud tuto skládku, stát před otázkou, jak budou v budoucnu nakládat s odpadem.

Produkce odpadů na území ORP Chrudim od roku 2009 mírně klesá. Od roku 2008 množství skládkovaných odpadů v ORP klesá, ale tato situace je nejspíše zapříčiněna ukládáním odpadů mimo ORP Chrudim. U tříděného papíru dochází od roku 2010 k mírnému nárůstu. Téměř setrvalý stav můžeme pozorovat u plastů. Co se týká separovaného odpadu, zde lze konstatovat, že se za sledované období stav příliš neliší.

Záměrem uvedeným v koncepci odpadového hospodářství Pardubického kraje je vybudování zařízení pro energetické využití komunálního odpadu. Optimální variantou řešení nakládání s biologicky rozložitelnými a spalitelnými odpady v Pardubickém kraji je společné řešení s Královéhradeckým krajem spočívající v provozu jednoho zařízení pro energetické využití komunálního odpadu s příslušným logistickým vybavením území.

Jako nejpodstatnější pro celé území ORP se jeví problematika vysokých výdajů na odpadové hospodářství, chybějící koncepce třídění a nakládání s bioodpadem, i změny v dlouhodobém plánování odpadového hospodářství.

5.2. Návrhová část pro oblast odpadové hospodářství

5.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí Souhrnného dokumentu, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro téma „Odpadové hospodářství“, na jejímž základě byly připraveny „Nástiny opatření.“ Návrhová část staví na všech dosud realizovaných aktivitách. Cílem návrhové části je reagovat na konkrétní potřeby území zjištěné analýzami a zároveň slou-

žit jako nástroj pro zefektivnění procesů v území. Pro rozvoj meziobecní spolupráce je nutné nastavit společnou vizi, dále rozpracovanou do úrovně cílů v nadefinovaných problémových oblastech v oblasti odpadového hospodářství.

Provedená analýza je stěžejním, nikoli však jediným vstupem pro definování návrhové části. Formulace vize byla navržena realizačním týmem jako podklad pro další diskuzi zástupců dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskusí o jednotlivých variantách byla zformulována vize meziobecní spolupráce ve správním obvodu ORP. Vize je formulována jako žádoucí budoucí stav meziobecní spolupráce. Je souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství.

Na základě analytické části (zejména SWOT analýzy) a následně zpracovaných Nástinů opatření a s ohledem na definovanou vizi byly realizačním týmem navrženy problémové okruhy, které byly podrobeny ověření ve fokusních skupinách. Jejich odborné názory byly klíčové pro upřesnění výstupů, které vzešly z analýzy dat, a obohatily tak pohled na téma odpadového hospodářství.

Stěžejním bodem návrhové části je definování cílů ve vymezených problémových tématech. Cíle byly podrobně popsány a byla navržena opatření k realizaci cílů. Pro sledování úrovně naplňování definovaných cílů byla nastavena sada indikátorů umožňující periodicky monitorovat pokrok při plnění cílů a případně přijímat opatření ke zlepšení žádoucího výsledku.

Návrhová část Souhrnného dokumentu je strukturována standardně dle principů strategického řízení.

Základní „střechou“ návrhové části je vize. Jejím formulováním je deklarováno, že území ORP bude usilovat o její naplnění. Následně se vize rozpadá do problémových okruhů, které budou naplňovány prostřednictvím sady několika málo cílů.

Jednotná vize poskytuje celkový rámec všem subjektům zapojeným do činnosti vymezeného území. Měla by udržet společné směřování všech zapojených subjektů od nejvyšších úrovní hierarchie až po nejnižší úroveň. Umožní lépe přenášet pravomoci na výkonné pracovníky a zároveň zajistit jednotnou filosofii, pro kterou jsou dílčí činnosti vykonávány. Bez vize by chyběl jasně vyjádřený směr, kterým se chceme vydat. Vize je formulována jako budoucí stav, kterého chceme realizací strategického řízení dosáhnout. Jedná se o společnou představu, jak by měly obce v území v budoucnu spolupracovat. Respektuje přání a potřeby místních občanů.

V podmínkách projektu je vize souhrnná pro spolupráci obcí v ORP pro všechna řešená témata, nikoli pouze pro téma odpadového hospodářství. Vzhledem k zaměření projektu směřuje ke všem povinným tématům a ke zvolenému volitelnému tématu. Staví na silných stránkách identifikovaných ve SWOT analýze.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem na základě provedených analytických kroků a zpracovaných Nástinů opatření. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Následně byly vytvořeny popisy cílů. Byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které byly podrobeny vnitřnímu připomínkovému řízení. Realizační tým jednotlivé cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich strukturu a úroveň detailnosti. Byl kladen

důraz na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí tohoto procesu bylo také nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Odpadové hospodářství“ je uvedena v níže uvedeném schématu.

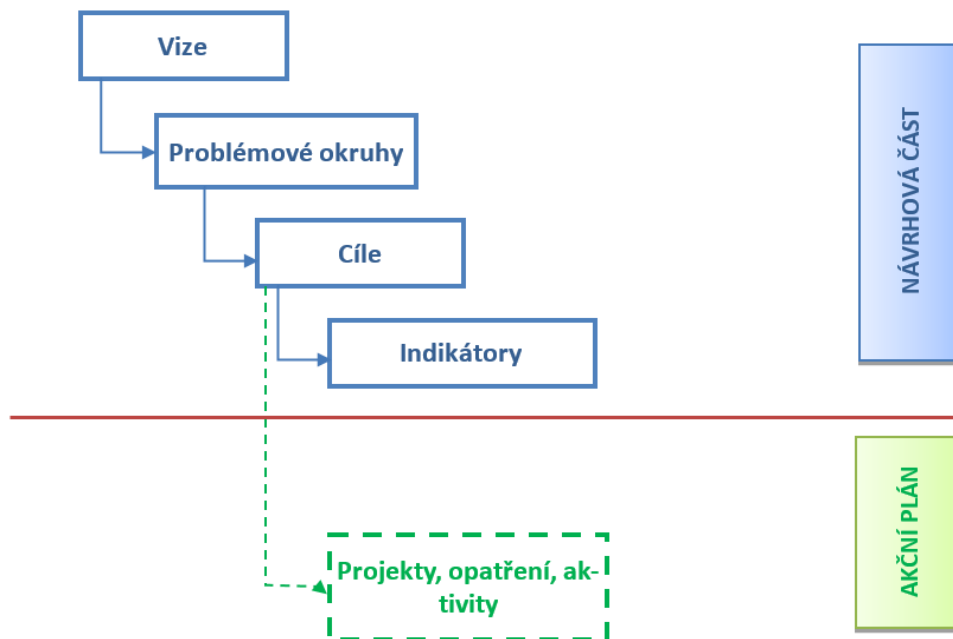
<i>Vize: Zlepšení kvality života obyvatel a úspora finančních prostředků. Společné řešení problémů a zvýšení podílu tříděného odpadu.</i>			
Odpadové hospodářství	Problémový okruh 1: Vysoké výdaje na odpadové hospodářství.	Problémový okruh 2: Chybějící analýza a koncepce třídění a nakládání s bioodpady.	Problémový okruh 3: Změny v dlouhodobém plánování odpadového hospodářství.
	cíl 1.1: Společně vypsát výběrové řízení na svozovou společnost.	cíl 2.1: Analýza třídění bioodpadu v jednotlivých obcích.	cíl 3.1: Společná koncepce odpadového hospodaření v dlouhodobém časovém horizontu.

Návrhová část byla zpracována ve druhém pololetí roku 2014.

V rámci vize se dále zabýváme oblastmi:

- Vysoké výdaje na odpadové hospodářství
- Chybějící koncepce třídění a nakládání s bioodpadem
- Změny v dlouhodobém plánování odpadového hospodářství

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

5.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Spolupráce mezi obcemi ORP Chrudim vede ke zlepšení kvality života obyvatel obcí a k úspoře finančních prostředků. Obce sdílí své zkušenosti a společně řeší své problémy tak, aby snížily náklady na odpadové hospodářství. A to díky jednotnému postupu a zvýšení podílu tříděného odpadu.

Problémové okruhy

1. Vysoké výdaje na odpadové hospodářství

Většina obcí není spokojena s výší výdajů, které vyplácejí svozovým společnostem za sběr, svoz a nakládání s odpady. Analýza prokázala každoroční růst těchto výdajů. Obce také nejsou spokojeny se způsobem vyúčtování částky za separovaný odpad. Důsledkem je nedostatek financí v rozpočtu, ze kterého obce doplácí odpadové hospodářství. V území neprobíhá žádná vzájemná spolupráce mezi obcemi při jednání se svozovými společnostmi či společné řešení formou výběrového řízení na služby v odpadovém hospodářství. Jednotlivé obce mají špatnou vyjednávací pozici při vyjednávání cen. Území ORP spravují převážně dvě svozové společnosti, z nichž jedna spadá pod velký koncern. Dalšími příčinami růstu výdajů je délka svozové trasy a zvyšující se cena pohonných hmot. V důsledku plánovaných legislativních změn může pominout výhoda skládky v území a v blízkosti území, a odpad by musel být odvážen do větší vzdálenosti, což může vést k navýšení výdajů. Na druhé straně neřešení nebo odsouvání řešení vede k dalšímu zvýšení výdajů z rozpočtu obcí, které se promítá do zvýšení poplatků za sběr, svoz a nakládání s odpady pro občany.

Podle výsledků šetření Institutu URMO z roku 2013, z hlediska optimálního nastavení systému třídění využitelných odpadů, jsou na tom nejlépe obce a města ve velikostní skupině od 4 tis. do 20 tis. obyvatel, kdy je při nižších jednotkových nákladech dosahována vyšší výtěžnost tříděného sběru využí-

tejných odpadů. Vyšší jednotkové náklady jsou v nejmenších obcích do 500 obyvatel a dále ve skupině měst 50 – 100 tis. obyvatel. Druhá jmenovaná se však na území ORP Chrudim nenachází. Naopak obcí do 500 obyvatel je většina.

Jednotlivé náklady na tříděný sběr využitelných odpadů v ORP Chrudim v roce 2013 se pohybovaly v rozmezí 5 221 – 10 019 Kč/t, tj. v nejvyšší kategorii, přičemž výtěžnost sběru využitelných odpadů v obecních systémech byla vysoká, pohybovala se v kategorii 44,3 – 63,4% (tj. v nejvyšší kategorii). Pro srovnání průměrné náklady (Kč/t) na tříděný sběr využitelných odpadů v Pardubickém kraji jsou 4 310 Kč/t. Tato hodnota se velmi blíží průměru pro ČR (4 405 Kč/t) (zdroj www.institu-urmo.cz)

2. Chybějící koncepce třídění a nakládání s bioodpadem

Třídění bioodpadu probíhá zatím jen v jedné obci ORP a to ve Skutči, kde je v provozu i kompostárna. Třídění se rozbíhá v obcích Chroustovice (od roku 2015 budou vozit bioodpad do kompostárny mimo ORP) a Střemošicích (budují vlastní kompostárnu do 150 tun). V dalších obcích jsou přípravy v pokročilém stádiu (př. Slatiňany a Lukavice, kde budují kompostárnu). V Chrudimi a většině měst (Heřmanův Městec, Třemošnice, Seč, Nasavrky, Chrast, Proseč) se neděje nic, kromě možnosti uložit bioodpad ve sběrovém dvoře. Přitom novela o odpadech nařizuje rozšíření separovaných komodit mimo kovy, i na bioodpad rostlinného původu, a to v období od března do října. Biologicky rozložitelná složka odpadu tvoří nezanedbatelnou část celkové produkce odpadů. Na území ORP funguje několik bioplynových stanic, které však vznikly pro potřebu zemědělské výroby a slouží k nakládání s odpadem živočišného původu a nedochází v nich ke zpracování odpadu z obcí. V červenci 2014 byla zprovozněna kompostárna v Hlinsku (sousední ORP). Řada obcí z ORP Chrudim již využívá skládku komunálního odpadu v Hlinsku – Srní (většina je sdružena v Mikroregionu Hlinecko) a má zájem využívat i kompostárny. Současná povinnost obcí třídřit bioodpad zvyšuje potřebu vytvoření systému, který by vyřešil problémy s nakládáním s bioodpadem (třídění, zajištění odběratele a způsob využití). Dosavadní odkládání řešení této problematiky má za následek absenci třídění nebo neefektivní třídění bioodpadu, což se promítá do vysokého objemu skládkovaného komunálního odpadu. Je také příčinou nezájmu o bioodpad jako surovinu pro kompost.

3. Změny v dlouhodobém plánování odpadového hospodářství

Na základě plánu odpadového hospodaření ČR a Směrnice Evropského parlamentu se předpokládá výrazné omezení skládkování směsného komunálního odpadu do roku 2024. Pardubický kraj má zpracován plán odpadového hospodářství do roku 2014. Vzhledem k těmto skutečnostem je třeba začít zpracovávat nový plán odpadového hospodářství Pardubického kraje, s kterým by měly být plány jednotlivých obcí v souladu. Přestože se jedná o očekávanou skutečnost, nové plány odpadového hospodářství obce zatím nezačaly připravovat. Právě v této době by bylo vhodné, aby obce začaly spolupracovat. A nejlépe, kdyby vzniknul jeden plán odpadového hospodářství pro celou ORP nebo několik větších celků v rámci ORP Chrudim. Dalším problémem je skutečnost, že na území ORP Chrudim se nenachází spalovna nebo jiné zařízení k energetickému využití odpadu. V plánu je výstavba spalovny v Opatovicích nad Labem (ORP Pardubice), která by kapacitně pokryla i potřeby ORP Chrudim. Další problém může nastat v případě, že skládka v Nasavrkách nebude rozšířena a její současná kapacita nebude do roku 2025 stačit.

Východiska pro návrhovou část:

Návrhová část logicky navazuje na analýzu odpadového hospodářství, tj. zabývá se hlavními problémy vymezenými v této části. Zároveň ale návrhová část reflektuje další koncepce a strategické dokumen-

ty (zejména pak Koncepce odpadového hospodářství Pardubického kraje a Plán odpadového hospodářství ČR 2014-2024) tak, aby bylo možné realizovat komplexní opatření a využít synergického efektu.

Vize v oblasti OH: ORP Chrudim má dostatečnou infrastrukturu v oblasti odpadového hospodářství. Produkce komunálního odpadu má mírně klesající tendenci, dlouhodobě se zvyšuje podíl využití (materiálového, energetického, biologického) odpadů, a to za aktivního přispění všech dotčených aktérů.

Motto (možnosti):

- Méně odpadků, více místa pro život
- Naše obec, můj domov
- Aby u nás bylo krásně

Infrastruktura – síť zařízení pro nakládání s odpady

- možnosti ukládání odpadu jako náhrada skládky v Nasavrkách
- vybudování ZEVO v areálu Opatovice n.L.
- optimalizace sítě zařízení

Vznik a využití odpadů

- snižování celkové produkce odpadu
- zvýšení podílu energetického využití odpadu a snižování podílu skládkování
- rozvoj a podpora třídění odpadu

Optimalizace činnosti v odpadovém hospodářství

- účinný systém řízení odpadového hospodářství – meziobecní spolupráce
 - o monitorování a získávání dat
 - o dohled a kontrola
 - o vzájemná informovanost a koordinace činností
 - o lobbying – vyjednávání se svozovými společnostmi, apod.
 - o realizace společných aktivit
- podpora investic do nových technologií
 - o podpora a motivace podniků do investice do nových technologií
 - o poskytování informací o finančních nástrojích (dotace apod.)
 - o podpora investorům ve stavebním řízení
- aktivní komunikační kampaň
 - o podpora informovanosti občanů (snižování produkce, třídění, alternativní nakládání s odpady)
 - o podpora aktivit v oblasti prevence vzniku odpadu
 - o vzdělávání a osvěta

5.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

Problémový okruh 1	Vysoké výdaje na odpadové hospodářství
Cíl 1.1	Společně vypsát výběrové řízení na svozovou společnost
Popis cíle	Většina obcí je nespokojena s cenou za svoz komunálního odpadu. Svoz komunálního odpadu obstarávají především dvě firmy: Technické služby Hlinsko a ACE CZ. Ceny Technických služeb Hlinsko jsou pro mnohé obce příznivější, a proto jejich služeb využívá řada obcí i ze severní části ORP. Společnost AVE CZ, jako součást většího koncernu, je mírně dražší. Kromě skládky v Nasavrkách využívá také svou skládku v Čáslavi. Kam odpad z jednotných obcí putuje, obce většinou ani neví. Firma může podle aktuální potřeby využívat obě skládky. Problém by vyřešilo společné výběrové řízení obcí celé ORP nebo 2 – 3 větších územních celků v rámci ORP, které by obcím umožnilo vybrat si výhodnější ceny. Předpokladem je zapojení většího počtu obcí, především účast města Chrudim nebo skupiny měst tak, aby toto uskupení bylo atraktivnějším klientem. Snížení nákladů na odpadové hospodářství je jedním z cílů Strategického plánu města Chrudim na období 2014 - 2030
Hlavní opatření	- Nastavení spolupráce mezi obcemi. - Analýza právních a ekonomických aspektů stávajících smluv a možností jejich ukončení. - Dohoda právní formy spolupráce. - Dohoda parametrů společné smlouvy. - Sestavení harmonogramu ukončení stávajících smluv. - Příprava a realizace společného výběrového řízení.
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet obcí zapojených do společného výběrového řízení
Správce cíle	Obecní (městský) úřad, který si obce společně zvolí. Ideální by byl MěÚ Chrudim.

Problémový okruh 2	Chybějící analýza třídění a nakládání s bioodpadem
Cíl 2.1	Analyzovat produkci bioodpadu v jednotlivých obcích
Popis cíle	Od ledna 2015 mají obce povinnost zajistit sběr bioodpadu vzniklého na jejich území. Tato povinnost vyplývá z novely zákona o odpadech, ale i Plánu odpadového hospodářství ČR. Podle statistik tvoří recyklovatelný bioodpad 40% obsahu domácích nádob na směsný komunální odpad. Je třeba efektivně oddělit bioodpad ze směsného komunálního odpadu, aby byly pokryty náklady na zavedení odděleného sběru bioodpadu. Jaké je množství bioodpadu produkovaného ob-

	cemi ORP Chrudim nebo jaké může být vytříděno při povinném zavedení odděleného sběru bioodpadu z domácností, nevíme. Pro vytvoření optimální koncepce pro nakládání s bioodpadem jsou data zásadní. Teprve na základě množství a objemu bioodpadu je možné plánovat využití stávajících zařízení k nakládání s bioodpadem a zahájení spolupráce s odběrateli surovin. Cílem je tedy zpracování analýzy vzniku bioodpadu na území ORP, která by zahrnovala bioodpad z domácností, z údržby zeleně, příspěvkových organizací obce a dalších subjektů, které projeví zájem o zapojení se do systému nakládání s bioodpadem.
Hlavní opatření	- Vytvoření pracovní skupiny - Zvolení metodiky - Zpracování analýzy
Název indikátorů k hodnocení cíle	Zpracování analýzy produkce bioodpadu a současné možnosti nakládání s nimi.
Správce cíle	Koordinační subjekt (dle dohody v území – např. Mikroregion)

Problémový okruh 3	Změny v dlouhodobém plánování odpadového hospodářství
Cíl 3.1	Vytvoření společné koncepce odpadového hospodářství v dlouhodobém časovém horizontu
Popis cíle	Každá obec musí řešit nakládání s komunálním odpadem vzniklým na jeho území. Až na výjimky je se vzniklými odpady nakládáno na území jiné obce, proto je vhodné spolupracovat a postupovat jednotně v rámci většího územního celku. Obce na území ORP spolupracují v rámci několika sdružení, je to především mikroregion nebo MAS. Některé obce však zůstaly mimo působnost těchto subjektů, popř. se teprve zapojují do širší spolupráce (např. v rámci nově vzniklé MAS Chrudimsko). Vzhledem k trendu výrazného omezení skládkování směsného komunálního odpadu je nutné začít společně jednat o řešení a podobě odpadového hospodaření v ORP do roku 2025 a dále. Hlavním cílem je tedy zahájení spolupráce mezi jednotlivými obcemi a dalšími subjekty (např. příspěvkové organizace obcí, další zájemci z řad živnostníků, menších podniků apod.). Výstupem bude dokument, který by analyzoval současný stav odpadového hospodářství a navrhl možná řešení pro splnění nových podmínek daných legislativou. Takový dokument může zároveň sloužit jako podklad pro získání dotace na dobudování potřebných zařízení (větších kompostáren, bioplynových stanic, překládací stanice apod.) Koncepci je vhodné vytvořit v rámci většího územního celku, buď celé ORP nebo 2 – 3 územních celků na území ORP s přesahy do okolních ORP (viz spolupráce obcí z ORP Chrudim v rámci Mikroregionu Hlinecko). Tento dokument musí vycházet z koncepce odpadového hospodářství Pardubického kraje a Plánu odpadového hospodářství ČR, které určují podmínky pro nakládání s odpady v příštím období.
Hlavní opatření	- Analýza současného stavu.

	- Nastavení spolupráce mezi obcemi. - Návrh východisek. - Návrh Konceptce odpadového hospodářství pro větší územní celek. - Informační kampaň a osvěta
Název indikátorů k hodnocení cíle	Počet zapojených obcí do tvorby koncepce
Správce cíle	Koordinační subjekt (dle dohody v území – např. Mikroregion)

5.2.4. Indikátory

Indikátory (někdy též označované jako ukazatele nebo měřítka) jsou důležitým nástrojem, jímž se měří úspěšnost nastavené strategie (tj. úroveň dosahování stanovených cílů). Prostřednictvím indikátorů se snažíme popsat míru změny. Indikátory musí být snadno dostupné (zjistitelné), musí být určena výchozí hodnota a stanovena hodnota cílová.

Problémový okruh 1	Vysoké výdaje na odpadové hospodářství		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Výdaje obcí na odpadové hospodářství na obyvatele		
Měrná jednotka	Kč/obyv.		
Správce měřítka	Městský úřad Chrudim		
Roky	2013	2017	2020
Plán		1000	900
Skutečnost	1102		
Popis měřítka:	Výdaje obcí na odpadové hospodářství stále rostou. Cílem je zavést opatření, která by tento růst zastavila a která by vedla ke snížení výdajů. Indikátor by měl mít klesající trend.		
Metodika a výpočet:	Součet neinvestičních výdajů obcí vztažené na jednoho obyvatele ke 31. 12. uplynulého roku.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření, rozpočty obcí, veřejná databáze ČSÚ: vdb.czso.cz		

Cíl 1.1	Snížit výdaje na odpadové hospodářství vypsáním výběrového řízení na svozovou společnost		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	POČET OBCÍ ZAPOJENÝCH DO SPOLEČNÉHO VÝBĚROVÉHO ŘÍZENÍ		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	MěÚ Chrudim		
Roky	2013	2017	2020
Plán		86	-
Skutečnost	nesledováno		
Popis měřítka:	Společné výběrové řízení by mělo zvýšit atraktivitu zakázky a snížit ceny stávajících svozových společností nebo přilákat do území novou svozovou společnost s výhodnější nabídkou. Zapojení co nejvyššího počtu obcí se pozitivně projeví na celkových výdajích obcí na odpadové hos-		

	podářství (indikátor č. 1)
Metodika a výpočet:	Počet obcí, které se zapojily do výběrového řízení na svozovou společnost alespoň s jednou další obcí
Zdroj čerpání dat:	MěÚ Chrudim

Problémový okruh 2	Chybějící koncepce třídění a nakládání s bioodpadem		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	Vznik koncepce pro třídění a nakládání s bioodpady (původem občanů a z obcí)		
Měrná jednotka	Ano/ne		
Správce měřítka	Koordinační subjekt		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ANO	ANO
Skutečnost	Ne		
Popis měřítka:	Chybějící koncepce pro nakládání s bioodpadem, nutnost její vytvoření (nejlépe v rámci celkové koncepce nakládání s komunálním odpadem)		
Metodika a výpočet:	Sleduje se vznik koncepce třídění a nakládání s odpadem		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření		

Cíl 2.1	Zpracovat analýzu produkce bioodpadu a zpracovat koncepci		
Číslo indikátoru	4		
Název indikátoru	ZPRACOVAT ANALÝZU PRODUKCE BIOODPADU		
Měrná jednotka	Splněno/nesplněno		
Správce měřítka	Koordinační subjekt		
Roky	2014	2018	2023
Plán		splněno	splněno
Skutečnost	nesledováno		
Popis měřítka:	Analýza je nezbytná pro plánování nakládání s bioodpady. Podle výsledků analýzy je možné optimalizovat nakládání s bioodpady a vyhledat vhodného odběratele bioodpadu		
Metodika a výpočet:	Sleduje se zpracování analýzy		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření		

Problémový okruh 3	Změny v dlouhodobém plánování odpadového hospodaření		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	Vznik společné koncepce odpadového hospodářství		
Měrná jednotka	Ano/ne		
Správce měřítka	Koordinační subjekt		
Roky	2013	2018	2023
Plán		splněno	splněno

Skutečnost	NE		
Popis měřítka:	Vzhledem k legislativním změnám je potřeba přizpůsobit infrastrukturu odpadového hospodářství novým požadavkům. Nejlépe vytvořením vlastní koncepce odpadového hospodářství pro ORP nebo menší celky v rámci ORP.		
Metodika a výpočet:	Vytvoření koncepce, která bude závazná pro změny v infrastruktuře odpadového hospodářství.		
Zdroj čerpání dat:	Koordinační subjekt		

Cíl 3.1	Vytvořit společnou koncepci odpadového hospodářství		
Číslo indikátoru	3		
Název indikátoru	POČET ZAPOJENÝCH OBCÍ		
Měrná jednotka	počet		
Správce měřítka	Koordinační subjekt		
Roky	2014	2018	2023
Plán		86	86
Skutečnost	nesledováno		
Popis měřítka:	Koncepce pro větší územní celek (nejlépe pro celou ORP) nebo 2-3 menší územní celky v rámci ORP, která by byla provázána s krajskou koncepcí odpadového hospodářství. Cílem je společně najít lepší řešení pro co nejvíce obcí v rámci ORP.		
Metodika a výpočet:	Počet zapojených obcí		
Zdroj čerpání dat:	Koordinační subjekt		

5.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)

5.3.1. Systém monitorování a hodnocení realizace strategie

Zabezpečením aktivit v ORP Chrudim bude stanoven koordinační subjekt. Tím bude Mikroregion Chrudimska jako nositel meziobecní spolupráce. Konkrétní koordinační úlohu bude mít výbor svazku, který řídí veškerou činnost svazku mezi valnými hromadami.

V rámci Mikroregionu bude ustanovena organizační struktura a ke každé oblasti jeden příslušný odpovědný pracovník. V oblasti komunikace se bude jednat o starosty/místostarosty/zastupitelé obcí.

Kromě toho bude do činnosti zapojeno Občanské sdružení Altus, které se v regionu dlouhodobě věnuje osvětě v oblasti životního prostředí.

V souvislosti se studii území bude realizována spolupráce s Regionální rozvojovou agenturou Pardubického kraje. Regionální rozvojová agentura Pardubického kraje (RRA PK) je zájmové sdružení právnických osob, které nyní již 14 rokem podporuje rozvoj Pardubického kraje. K dosažení tohoto cíle úzce spolupracuje s veřejnou správou regionu, zejména s místními samosprávami měst a obcí.

Úkolem RRA PK je zastupovat zájmy místní správy v regionálních institucích, koordinovat problémy spojené s rozvojem měst a obcí, spolupracovat s centrálními orgány státu a krajskou správou. Své aktivity zaměřuje zejména na oblast rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání, dopravní infrastruktury, životního prostředí, cestovního ruchu a obnovy kulturních památek. Navíc RRA PK provozuje Regionální odpadové centrum (ROC). ROC poskytuje základní informace v oblasti nakládání s odpady pro občany Pardubického kraje, také prostřednictvím těchto webových stránek informuje o legislativních změnách. Jedním z hlavních úkolů ROCu je poskytování odborného poradenství a konzultací při tvorbě Plánů odpadového hospodářství původců. Původci odpadů jsou samotné obce nebo podnikatelské subjekty, které vyprodukují ročně více než 10 tun nebezpečného nebo 1000 tun ostatního odpadu.

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**. Manažer zodpovídá za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejím řízením. Je zodpovědný za to, že se schválenou strategií bude pracovat, že zodpovědné subjekty budou usilovat o její naplnění a že se bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie je výkonnou a koordinační jednotkou, ale pro výkon své činnosti potřebuje součinnost orgánů, které mohou rozhodovat. Tím je **řídící skupina**. Řídící skupina činí klíčová rozhodnutí při naplňování strategie, zejména týkající se jejích změn a úprav, ale také schvalování akčního plánu. Řídící skupina schvaluje vyhodnocení strategie a přijímá opatření vyplývající ze závěrů hodnocení.

Složení řídící skupiny

Výbor Mikroregionu Chrudimsko

Pro řízení strategie jsou důležití **správci cílů**. Správce cíle není osoba, která by měla za úkol daný cíl samostatně zrealizovat. Jeho rolí je hlídat, aby se na plnění cíle nezapomnělo. Je to osoba, která bude v území iniciovat kroky směřující k plnění cíle, bude komunikovat s ostatními subjekty v území, bude dbát nad tím, aby se do budoucích akčních plánů dostávaly konkrétní kroky, které přispějí k plnění cíle, bude kontrolovat, že do příslušného rozpočtu budou zahrnuty prostředky určené k plnění cíle. Ostatní subjekty v území však mají společnou povinnost spolu s gestorem aktivně usilovat o plnění cíle. Správce cíle také bude v následujících letech sledovat prostřednictvím indikátorů, zda je cíle dosahováno. V další budoucí spolupráci bude tuto informaci poskytovat ostatním městům a obcím a společně budou hledat další řešení k přiblížování se stanovenému cíli.

Správci cílů

Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1	Vypsát společně výběrové řízení na svozovou společnost	MěÚ Chrudim jako zástupce obcí ORP Chrudim (starosta)
1.2	Zvýšit příjmy obcí z třídění odpadu	Koordinační subjekt (Mikroregion Chrudimsko)
2.1	Analýza produkce bioodpadu	Koordinační subjekt
2.2	Zajištění odběratele bioodpadu	Koordinační subjekt
3.1	Společná koncepce OH v dlouho-	Koordinační subjekt

dobém časovém horizontu

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Gestoři indikátorů		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1	Výdaje na OH	Starosta Města Chrudim, příp. pracovní odboru ŽP
1.1	Vypsání společného výběrového řízení na svozovou firmu	Starosta Města Chrudim, příp. pracovník odboru ŽP
1.2	Zvýšení příjmů obcí z třídění odpadu	Manažer strategie
2	Třídění a nakládání s bioodpadem	Manažer strategie
2.1	Analýza produkce bioodpadu	Manažer strategie
2.2	Zajištění odběratele bioodpadu	Manažer strategie
3.1	Koncepce OH v dlouhodobém časovém horizontu	Manažer strategie

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu (viz kapitola 3.3.3 souhrnného dokumentu). Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle.

Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim nastavená metodika – tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie.

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1.-3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1.-2. čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně v 2. čtvrtletí

5.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutí vlády, či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli. V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) a následně změnu navrhnout řídicí skupině. Řídicí skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

5.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následující rok.

U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Proces přípravy akčního plánu je třeba vnímat jako **proces dlouhodobý a opakovaný**, prostupující celým kalendářním rokem. Příprava akčního plánu probíhá souběžně s přípravou rozpočtu (dobrovolného svazku obcí nebo rozpočtů jednotlivých měst a obcí). Nejprve dochází ke sběru podnětů na realizaci projektů od jednotlivých měst a obcí. Následně dochází k výběru těch aktivit, které je z věcného, časového a finančního hlediska možné realizovat v příštím roce. Nakonec dochází k přijetí rozhodnutí o přehledu konkrétních aktivit zařazených do akčního plánu pro následující rok.

V prvním pololetí roku, který následuje pro realizaci akčního plánu, by mělo dojít k jeho vyhodnocení.

Harmonogram procesů při přípravě, realizaci a vyhodnocení akčních plánů

Čtvrtletí	Rok 2015				Rok 2016				Rok 2017				Rok 2018	
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.
Akční plán na r. 2016														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														
Akční plán na r. 2017														
Příprava														
Realizace														
Vyhodnocení														

5.4. Závěr a postup zpracování

5.4.1. Shrnutí

Odpadové hospodářství je téma, které se týká všech obcí a nabízí mnoho možností ke zlepšování stávajících podmínek a prohlubování meziobecní spolupráce. V současnosti obce v této oblasti téměř nespolupracují, většina starostů je neuvolněných. Kromě nedostatku času je jejich mínusem i nedostatečná znalost problematiky odpadového hospodářství. Zájem o navázání spolupráce mezi obcemi, především menších obcí s většími městy je větší, ale opět často naráží na stejné problémy - nedostatek času a neznalost problematiky. Další spolupráci může komplikovat i skutečnost, že po komunálních volbách došlo často v obcích i městech ke změně starosty. Do vedení obcí se dostalo mnoho nových starostů, kteří budou potřebovat čas na zorientování se v problematice. Hlavním identifikovaným problémem z hlediska obcí je vysoká cena za služby v odpadovém hospodářství. Tento problém je ideální pro meziobecní spolupráci. Zástupci obcí vidí příležitost ve společném postupu při zadání výběrového řízení na svozovou společnost. Další navržený cíl, který by měl vést ke zmírnění finanční náročnosti odpadového hospodářství, spočívá v plošném zvýšení příjmů obcí z tříděných odpadů a elektrozařízení. Tento cíl by měl být realizován v první polovině období.

Další problémové okruhy a cíle k jejich řešení se odvíjejí od legislativních změn, které ovlivňují povinnosti obcí v oblasti odpadového hospodářství. Od ledna 2015 jsou obce povinny třídit alespoň bioodpad rostlinného původu v období od března do října. Na tuto povinnost většina obcí není připravena, především chybí infrastruktura. Společným úsilím je nutné určit nejvhodnější způsob nakládání s bioodpady, podle výsledků nově zavedených povinností je realizovat a postupně optimalizovat. Podobným problémem pro obce je výrazné omezení skládkování od roku 2024. Je třeba s předstihem začít plánovat podobu odpadového hospodářství v roce 2025 a včas vybudovat potřebnou infrastrukturu nebo využít infrastrukturu v okolí (za hranicí ORP).

Pro vyřešení identifikovaných problémů byly stanoveny rozvojové cíle. Cíle se odvíjejí od identifikovaných příčin vzniků problémových okruhů. Stanovení jasně formulovaných a měřitelných cílů umožní prostřednictvím pravidelně sestavovaných akčních plánů dosáhnout zlepšení či plného odstranění problémů. Každému cíli bude přiřazen gestor, jenž bude sledovat a iniciovat plnění tohoto cíle. Pro měření úspěšnosti strategie jsou stanoveny indikátory určující výchozí hodnotu a hodnotu, které má být prostřednictvím jednotlivých kroků dosaženo.

Mikroregion Chrudimsko je ochoten i v budoucnu nadále být stakeholder pro oblast odpadového hospodářství, neboť i podle studie Svazu měst a obcí patří k nejperspektivnějším mikroregionům v území.

5.4.2. Popis postupu tvorby strategie

Tvorba strategie probíhala ve čtyřech fázích. V první fázi se jednalo o zpracování analýzy odpadového hospodářství v ORP Chrudim a provázanost na okolní ORP (zejména na hranicích ORP probíhá spolupráce se sousedními ORP, zvláště Hlinsko a Pardubice, méně Polička, Čáslav). V druhé fázi se jednalo se starosty v rámci setkání starostů o společných problémech a tématech v odpadovém hospodářství. Toto setkání ukázalo, že velké ambice (např. vybudování společného podniku) jsou nereálné. Ve třetí fázi proběhlo šetření a jednání k možným tématům spolupráce a na základě nich byl nalezen společný průnik.

Na závěr je potřeba zdůraznit, že řada obcí neměla zpočátku zájem se zapojit nebo jim některá témata byla naprosto cizí. Do celého procesu navíc negativně vstoupil i fakt, že od června do konce roku 2014, v případě některých obcí až do února 2015 byla komunikace s ohledem na komunální volby velmi obtížná. Po komunálních volbách došlo k výrazně vyšší obměně starostů než v minulých volbách. S ohledem na další agendu nezbytnou pro chod úřadu, nebyla většina nových starostů schopna vnímat celý projekt provázaně. Vzhledem k velmi dobré spolupráci a času, který motivující starostové této tematice věnovali, se ale podařilo vyřešit řadu problémů a nalézt společnou vizi v odpadovém hospodářství.

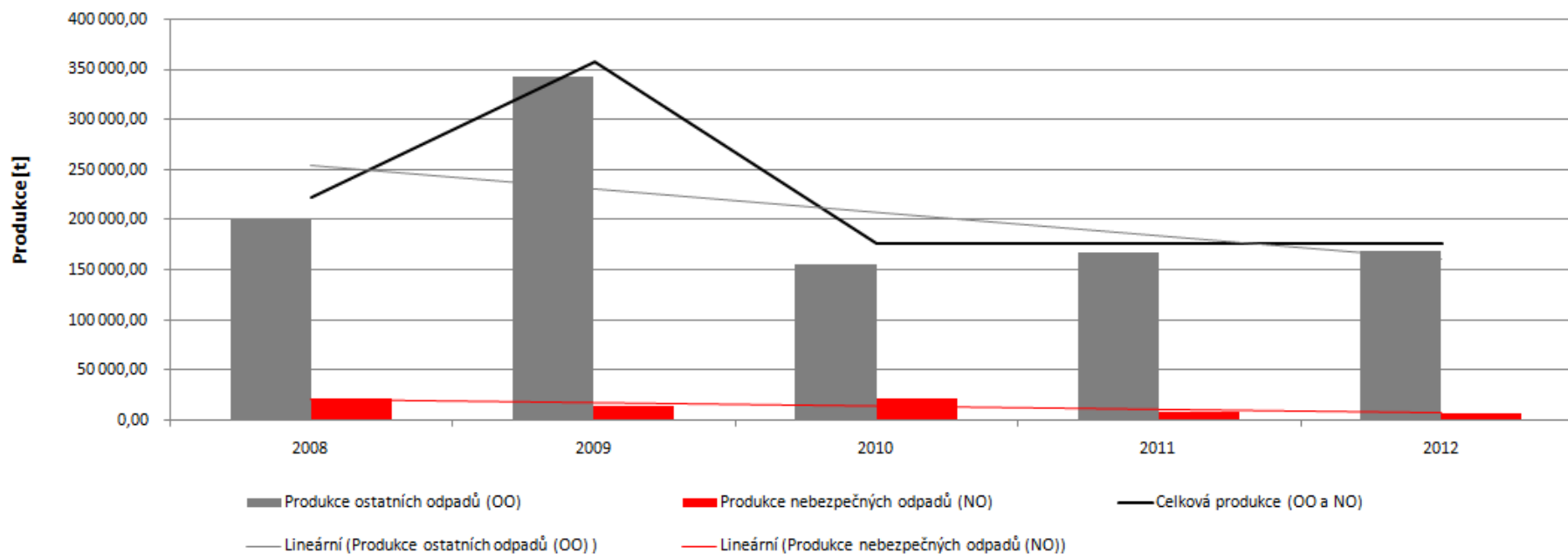
5.5. Přílohy

Seznam zkratk

PS	bioplynová stanice	NO	nebezpečný odpad
BRKO	biologicky rozložitelný komunální odpad	OH	odpadové hospodářství
BRO	biologicky rozložitelný odpad	OMH	odbor místního hospodářství
CENIA	Česká informační agentura životního prostředí	OO	ostatní odpad
ČR	Česká republika	OPŽP	operační program životního prostředí
ČSÚ	Český statistický úřad	ORP	obec s rozšířenou působností
DZ	datová základna	POH	Plán odpadového hospodářství
DSO	dobrovolný svazek obcí	PVRK	průměrně využitá roční kapacita
EU	Evropská unie	RMK	roční maximální kapacita
ISOH	Informační systém odpadového hospodářství	SKO	směsný komunální odpad
IURMO	Institut pro udržitelný rozvoj měst a obcí	SO	správní obvod
KO	komunální odpad	TDO	tříděný domovní odpad
MOS	meziobecní spolupráce	TS	technické služby
MŽP	Ministerstvo životního prostředí	ZEVO	zařízení pro energetické využití odpadů
		ŽP	životní prostředí

Pozn. k následujícím tabulkám a grafům: Vzhledem k dostupnosti datových zdrojů v oblasti odpadového hospodářství nebylo možno pracovat v časové řadě 2008 až 2012 s daty o produkci a nakládání s odpady, které pochází pouze od obcí a jejich občanů. Proto tabulky obsahují data o produkci a nakládání s odpady jak od obcí a jejich občanů, tak od firem a společností, produkujících odpady v SO ORP. Měrné produkce na obyvatele SO ORP jsou pak počítány z produkce jednotlivých druhů odpadů od obcí i firem a společností. Nejsou tedy znázorňujícím ukazatelem toho, kolik odpadů produkuje občan jako takový, ale spíše odrazem míry produkce jednotlivých druhů odpadů za celé SO ORP, vyjádřené na jednoho obyvatele. Hodnoty datové základny za rok 1995 a 2000 (v tabulkách zkráceně „DZ“) za území ORP jako správní celek neexistují. Vzhledem k tomu, že do roku 2001 neexistoval současný Katalog odpadů, byla datová základna stanovena pouze teoreticky na základě výpočtu. Důvodem přepočtu datové základny za území SO ORP je fakt, že relevantní data (konkrétní datové základny pro porovnání s Plánem odpadového hospodářství České republiky za roky 2000 a 1995) jsou veřejně dostupná pouze za celou ČR. Datová základna pro území ČR byla proto upravena přepočtovým koeficientem daným poměrem průměrné produkce odpadů na území SO ORP za roky 2008 až 2012 vůči průměrné produkci odpadů za ČR za roky 2008 až 2012. Vzhledem k provedeným přepočtům datové základny a metodice získání dat je hodnocení z hlediska plnění cílů POH ČR pouze ORIENTAČNÍM UKAZATELEM. Datová základna pro území SO ORP je tedy hypotetickým odhadem pro prodloužení časového trendu a možnosti porovnání hodnot v delší časové řadě. Tyto orientační hodnoty byly vypočteny pouze pro potřeby tohoto projektu a nelze s nimi porovnávat plnění cílů POH ČR. Vypočtená hodnota datové základny území SO ORP se nemusí přibližovat skutečné situaci v letech 1995 a 2000. Dále je důležité připustit, že zvolené vymezení území (SO ORP) je pro hodnocení plnění cílů POH ČR nevypovídající (zvláště pak pro hodnocení nakládání s odpady). Jsou proto vždy slovně hodnoceny jen trendy, které se projevují v období 2008–2012.

Graf č. 1 Celková produkce odpadů, produkce OO a NO na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP)

Příloha č. 1 Produkce ostatních odpadů (OO) a produkce nebezpečných odpadů (NO) za období 2008–2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl produkce jednotlivých let k datové základně 2000 [%] ↓					
							2008	2009	2010	2011	2012	
Produkce odpadů [t]												
Produkce ostatních odpadů (OO)	261 464,33	200 782,61	343 578,76	156 074,93	168 447,28	170 042,62	76,79	131,41	59,69	64,42	65,03	
Produkce nebezpečných odpadů (NO)	24 115,83	21 888,60	15 006,97	21 629,43	8 929,22	7 203,03	90,76	62,23	89,69	37,03	29,87	
Změna produkce NO oproti DZ 2000 [%] →							-9,24	-37,77	-10,31	-62,97	-70,13	

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cílů POH ČR - diference oproti roku 2000	DZ pro produkci odpadů 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl produkce jednotlivých let k datové základně 2000 [%] ↓					
							2008	2009	2010	2011	2012	
Produktce odpadů [t]												
Celková produkce (OO a NO)	285 033,04	222 671,21	358 585,73	177 704,36	177 376,50	177 245,65	78,12	125,80	62,35	62,23	62,18	
Změna produkce odpadů oproti DZ 2000 [%] →							-21,88	+25,80	-37,65	-37,77	-37,82	
Podílové ukazatele [%]		2008	2009	2010	2011	2012						
Podíl ostatních odpadů na celkové produkci odpadů		90,17	95,81	87,83	94,97	95,94						
Podíl nebezpečných odpadů na celkové produkci odpadů		9,83	4,19	12,17	5,03	4,06						
Měrné produkce odpadů na obyvatele [kg.obyv.⁻¹]		2008	2009	2010	2011	2012						
Počet obyvatel v území ORP		82 330	82 848	82 934	83 028	83 022						
Měrná produkce všech odpadů (OO a NO)		2 704,62	4 328,24	2 142,72	2 136,35	2 134,92						
Měrná produkce OO		2 438,75	4 147,10	1 881,92	2 028,80	2 048,16						
Měrná produkce NO	300,20	265,86	181,14	260,80	107,54	86,76						
Podíl měrné produkce NO k DZ 2000 [%] →		88,56	60,34	86,88	35,82	28,90						
Změna měrné produkce NO oproti DZ 2000 [%] →		-11,44	-39,66	-13,12	-64,18	-71,10						

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Příloha č. 2 Celková produkce KO na území SO ORP za období 2008–2012 podrobně

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]					Meziroční změna [%] ↓			
			2008	2009	2010	2011	2012	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
200101	Papír a lepenka (BRKO)	O	2 122,58	19 608,43	2 182,00	2 599,74	2 496,14	+823,80	-88,87	+19,14	-3,98
200102	Sklo	O	1 029,17	985,10	1 174,70	1 030,81	982,18	-4,28	+19,25	-12,25	-4,72
200108	BRO z kuchyní (BRKO)	O	62,76	32,24	33,77	36,77	36,54	-48,63	+4,73	+8,88	-0,61
200110	Oděvy (BRKO)	O	129,71	34,02	22,08	73,00	8,79	-73,77	-35,09	+230,59	-87,97
200111	Textilní materiály (BRKO)	O	45,26	134,38	134,42	83,79	89,86	+196,90	+0,03	-37,66	+7,24

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]					Meziroční změna [%] ↓			
			2008	2009	2010	2011	2012	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
200113*	Rozpouštědla	N	0,97	0,40	0,55	0,25	0,08	-58,13	+36,63	-55,07	-67,74
200114*	Kyseliny	N	0,13	0,08	0,41	0,17	0,04	-37,80	+415,19	-58,89	-77,88
200115*	Zásady	N	0,15	0,42	0,58	0,26	0,30	+175,00	+39,71	-55,65	+16,22
200117*	Fotochemikálie	N	0,17	0,04	0,00	0,00	0,00	-75,15	-90,48	-100,00	#
200119*	Pesticidy	N	0,75	0,80	1,17	0,98	0,66	+6,13	+46,61	-16,05	-33,13
200121*	Zářivky a jiný odpad obsahující rtuť	N	9,35	0,45	0,30	1,31	0,27	-95,15	-34,49	+340,97	-79,04
200123*	Vyřazená zařízení obsahující chlorfluoruhlodíky	N	4,11	1,15	3,02	0,15	0,50	-72,00	+162,61	-95,03	+233,33
200125	Jedlý olej a tuk (BRKO)	O	1,80	1,42	2,27	3,34	78,20	-21,20	+60,38	+47,07	+2241,38
200126*	Olej a tuk neuvedený pod číslem 200125	N	3,60	3,26	3,76	4,12	4,16	-9,47	+15,33	+9,60	+0,80
200127*	Barvy, tiskařské barvy, lepidla	N	63,27	62,81	62,50	75,76	68,05	-0,74	-0,48	+21,21	-10,18
200128	Barvy, tiskařské barvy, lepidla a pryskyřice neuvedené pod číslem 200127	O	0,00	0,08	0,03	0,01	0,00	#	-62,50	-83,33	-100,00
200129*	Detergenty obsahující nebezpečné látky	N	0,63	0,61	0,45	0,61	1,81	-3,32	-26,19	+34,15	+199,83
200130	Detergenty neuvedené pod číslem 200129	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
200131*	Nepoužitelná cytostatika	N	0,27	0,29	0,21	0,26	0,23	+9,36	-28,94	+25,06	-10,02
200132*	Jiná nepoužitelná léčiva neuvedená pod číslem 200131	N	0,13	0,30	0,40	0,76	2,06	+123,31	+35,02	+88,78	+172,46

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]					Meziroční změna [%] ↓			
			2008	2009	2010	2011	2012	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
200133*	Baterie a akumulátory, zařazené pod čísla 160601, 160602 nebo pod číslem 160603 a netříděné baterie a akumulátory obsahující tyto baterie	N	6,94	10,63	6,78	3,79	1,45	+53,10	-36,21	-44,04	-61,75
200134	Baterie a akumulátory neuvedené pod číslem 200133	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	-100,00	#	#
200135*	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení obsahující nebezpečné látky neuvedené pod čísla 200121 a 200123	N	18,89	1,67	3,88	6,17	1,45	-91,16	+132,34	+58,94	-76,47
200136	Vyřazené elektrické a elektronické zařízení neuvedené pod čísla 200121, 200123 a 200135	O	13,52	4,65	3,51	8,03	24,65	-65,60	-24,44	+128,47	+207,08
20013*7	Dřevo obsahující nebezpečné látky	N	0,29	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	#	#	#
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137 (BRKO)	O	489,80	355,46	367,15	474,13	488,66	-27,43	+3,29	+29,14	+3,07
200139	Plasty	O	905,74	555,32	600,84	753,95	637,31	-38,69	+8,20	+25,48	-15,47
200140	Kovy	O	2 919,74	1 039,62	263,30	406,32	495,34	-64,39	-74,67	+54,32	+21,91
200141	Odpady z čištění komínů	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
200199	Další frakce jinak blíže neurčené	O	35,66	0,00	0,37	0,00	0,00	-100,00	#	-100,00	#

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]					Meziroční změna [%] ↓			
			2008	2009	2010	2011	2012	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
200201	Biologicky rozložitelný odpad (BRKO)	O	1 115,59	1 204,28	1 166,49	1 137,95	1 585,13	+7,95	-3,14	-2,45	+39,30
200202	Zemina a kameny	O	4,41	649,18	807,00	41,00	3,43	+14620,66	+24,31	-94,92	-91,63
200203	Jiný biologicky nerozložitelný odpad	O	85,44	41,56	69,63	122,56	119,51	-51,36	+67,54	+76,02	-2,49
200301	Směsný komunální odpad (BRKO)	O	22 132,37	19 774,28	19 385,74	19 476,67	20 166,23	-10,65	-1,96	+0,47	+3,54
200302	Odpad z tržišť (BRKO)	O	22,14	28,48	18,26	16,46	24,78	+28,64	-35,87	-9,88	+50,55
200303	Uliční smetky	O	159,53	150,96	128,21	128,90	111,14	-5,37	-15,07	+0,54	-13,78
200304	Kal ze septiků a žump	O	305,23	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	#	#	#
200306	Odpad z čištění kanalizace	O	179,34	228,78	0,00	0,00	10,44	+27,57	-100,00	#	#
200307	Objemný odpad (BRKO)	O	3 978,50	3 560,33	3 645,73	3 623,10	3 569,19	-10,51	+2,40	-0,62	-1,49
200399	Komunální odpady jinak blíže neurčené	O	1,57	0,00	0,00	0,00	0,27	-100,00	#	#	#
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	1 592,75	1 288,91	1 194,66	1 661,46	2 012,40	-19,08	-7,31	+39,07	+21,12
150102	Plastové obaly	O	315,13	725,63	745,35	647,73	775,16	+130,26	+2,72	-13,10	+19,67
150103	Dřevěné obaly	O	34,36	21,34	21,95	9,33	45,33	-37,89	+2,85	-57,50	+385,80
150104	Kovové obaly	O	36,75	32,54	107,93	23,47	17,41	-11,46	+231,66	-78,25	-25,84
150105	Kompozitní obaly	O	6,25	4,93	6,91	40,04	39,99	-21,10	+40,18	+479,09	-0,13
150106	Směsné obaly	O	130,13	171,91	170,83	213,24	154,26	+32,11	-0,63	+24,82	-27,66
150107	Skleněné obaly	O	579,94	1 398,11	1 328,23	1 380,88	712,24	+141,08	-5,00	+3,96	-48,42
150109	Textilní obaly	O	2,00	0,03	0,09	0,06	0,03	-98,50	+183,33	-29,41	-50,00
150110*	Obaly obsahující zbytky nebezpečných látek nebo obaly těmito látkami znečištěné	N	134,33	102,67	82,41	123,15	109,72	-23,57	-19,74	+49,44	-10,90

Katalogové číslo odpadu	Název druhu odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]					Meziroční změna [%] ↓			
			2008	2009	2010	2011	2012	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
150111*	Kovové obaly obsahující nebezpečnou výplňovou hmotu (např. azbest) včetně prázdných tlakových nádob	N	0,10	1,35	2,26	4,40	3,87	+1252,00	+66,79	+95,32	-12,20
Celková produkce KO			38 681,25	52 218,90	33 750,13	34 214,86	34 879,24	+35,00	-35,37	+1,38	+1,94
Celková produkce BRKO (vybrané kódy ze sk. 20), původní hmotnost odpadu [t]			30 100,51	44 733,31	26 957,92	27 524,94	28 543,53	+48,61	-39,74	+2,10	+3,70
Hmotnost BRKO přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu [t]			15 757,45	31 909,23	14 281,63	14 817,59	15 527,80	+102,50	-55,24	+3,75	+4,79

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

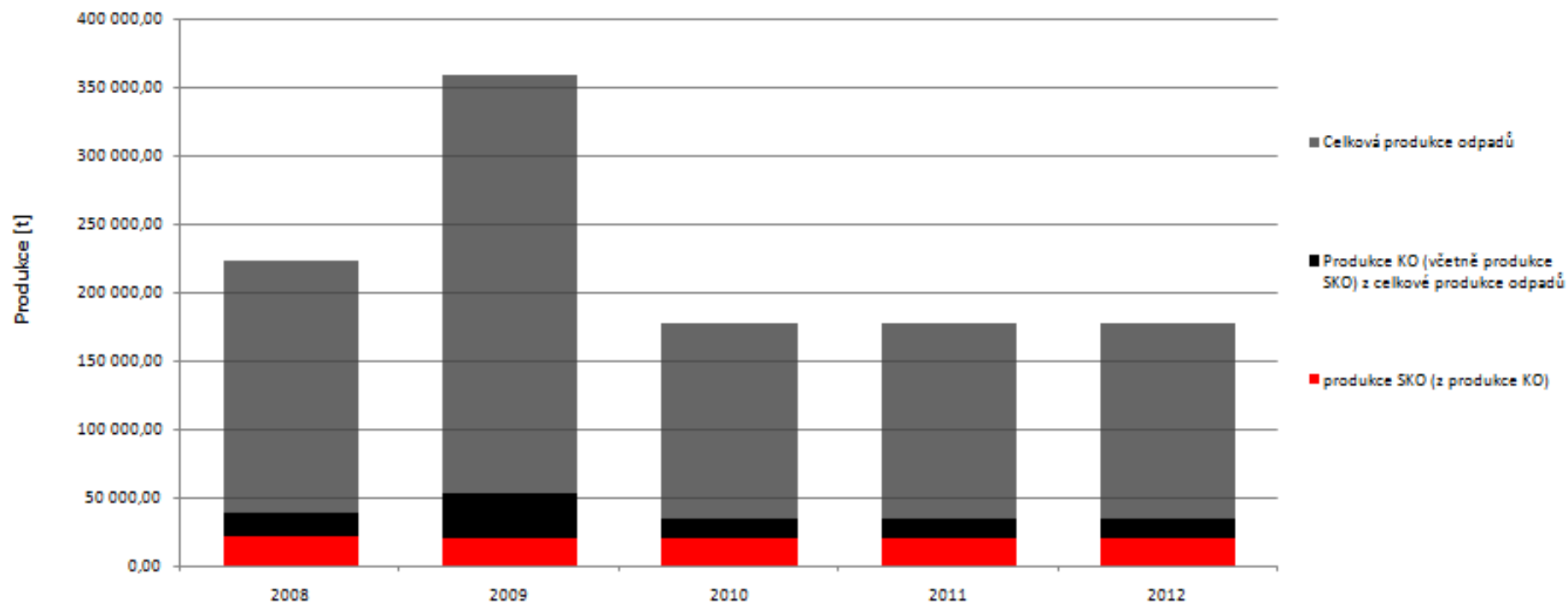
Příloha č. 3 Celková produkce odpadů na území SO ORP (produkce KO a SKO) za období 2008–2012

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce odpadů	222 671,21	358 585,73	177 704,36	177 376,50	177 245,65	+61,04	-50,44	-0,18	-0,07
Celková produkce KO	38 681,25	52 218,90	33 750,13	34 214,86	34 879,24	+35,00	-35,37	+1,38	+1,94
Celková produkce SKO	22 132,37	19 774,28	19 385,74	19 476,67	20 166,23	-10,65	-1,96	+0,47	+3,54
Podílové ukazatele [%]	2008		2009		2010	2011		2012	
Podíl KO na celkové produkci odpadů	17,37		14,56		18,99	19,29		19,68	
Podíl SKO na produkci KO	57,22		37,87		57,44	56,92		57,82	
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.⁻¹]	2008		2009		2010	2011		2012	

Produkce odpadů [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Počet obyvatel v území ORP		82 330		82 848		82 934		83 028	83 022
Měrná produkce KO		469,83		630,30		406,95		412,09	420,12
Měrná produkce SKO		268,83		238,68		233,75		234,58	242,90

Zdroj: Databáze GROUP ISOH (MŽP)

Graf č. 2 Podíl KO a podíl SKO na celkové produkci odpadů na území ORP za období 2008-2012

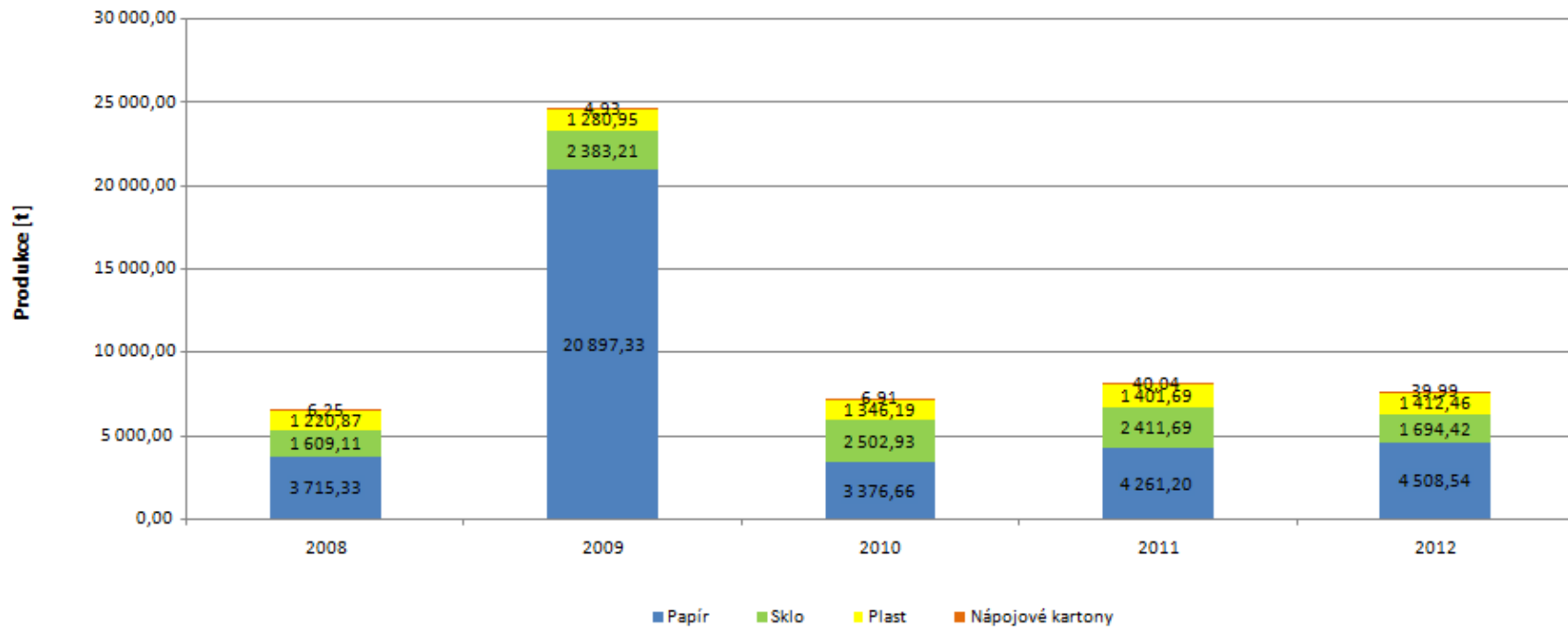
Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP)

Příloha č. 4 Separovaný sběr odpadů na území SO ORP za období 2008–2012

Produkce odpadů [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
							2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	3 715,33	20 897,33	3 376,66	4 261,20	4 508,54	+462,46	-83,84	+26,20	+5,80
Sklo	150107, 200102	1 609,11	2 383,21	2 502,93	2 411,69	1 694,42	+48,11	+5,02	-3,65	-29,74
Plast	150102, 200139	1 220,87	1 280,95	1 346,19	1 401,69	1 412,46	+4,92	+5,09	+4,12	+0,77
Nápojové kartony	150105	6,25	4,93	6,91	40,04	39,99	-21,10	+40,18	+479,09	-0,13
Celkem separovaný sběr		6 551,55	24 566,43	7 232,69	8 114,62	7 655,41	+274,97	-70,56	+12,19	-5,66
Měrné produkce odpadů [kg.obyv.⁻¹]		2008	2009	2010	2011	2012				
Počet obyvatel v území ORP		82 330	82 848	82 934	83 028	83 022				
Měrná produkce tříděného papíru		45,13	252,24	40,72	51,32	54,31				
Měrná produkce tříděného skla		19,54	28,77	30,18	29,05	20,41				
Měrná produkce tříděného plastu		14,83	15,46	16,23	16,88	17,01				
Měrná produkce tříděných nápojových kartonů		0,08	0,06	0,08	0,48	0,48				
Měrná produkce tříděného odpadu		79,58	296,52	87,21	97,73	92,21				

Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP)

Graf č. 3 Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP)

Příloha č. 5 Celková produkce BRO na území SO ORP za období 2008–2012 podrobně

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]					Meziroční změna [%] ↓			
			2008	2009	2010	2011	2012	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
020101	Kaly z praní a z čištění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
020103	Odpad rostlinných pletiv	O	12 513,02	16,67	17,18	0,00	1,25	-99,87	+3,06	-100,00	#

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]					Meziroční změna [%] ↓			
			2008	2009	2010	2011	2012	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
020106	Zvířecí trus, moč a hnůj (včetně znečištěné slámy), kapalné odpady, soustředované odděleně a zpracováváné mimo místo vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
020107	Odpady z lesnictví	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
020201	Kaly z praní a z čištění	O	4,30	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	#	#	#
020203	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	196,90	284,62	289,60	258,47	353,89	+44,55	+1,75	-10,75	+36,92
020204	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	160,00	120,00	81,50	0,00	90,00	-25,00	-32,08	-100,00	#
020301	Kaly z praní, čištění, loupání, odstředování a separace	O	65,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	#	#	#
020304	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	123,70	154,47	69,74	68,12	60,14	+24,87	-54,85	-2,32	-11,72
020399	Odpady jinak blíže neurčené	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
020305	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
020401	Zemina z čištění a praní řepy	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
020403	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
020501	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	11,33	25,67	23,67	18,73	2,08	+126,62	-7,78	-20,86	-88,90
020502	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
020601	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	3,89	6,42	8,02	14,20	9,56	+64,90	+24,93	+77,15	-32,67
020603	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]					Meziroční změna [%] ↓			
			2008	2009	2010	2011	2012	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
020701	Odpad z praní, čištění a mechanického zpracování surovin	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
020702	Odpad z destilace lihovin	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
020704	Suroviny nevhodné ke spotřebě nebo zpracování	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
020705	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
030101	Odpadní kůra a korek	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
030105	Piliny, hobliny, odřezky, dřevo, dřevotřískové desky a dýhy, neuvedené pod číslem 030104	O	4 329,08	1 379,21	912,98	190,82	503,23	-68,14	-33,80	-79,10	+163,72
030301	Odpadní kůra a dřevo	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
030307	Mechanicky oddělený výmět z rozvláknování odpadního papíru a lepenky	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
030308	Odpady ze třídění papíru a lepenky určené k recyklaci	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
030309	Odpadní kaustifikační kal	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
030310	Výmětová vlákna, kaly z mechanického oddělování obsahující vlákna, výplně povrchové vrstvy z mechanického třídění	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
030311	Kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod číslem 030310	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#

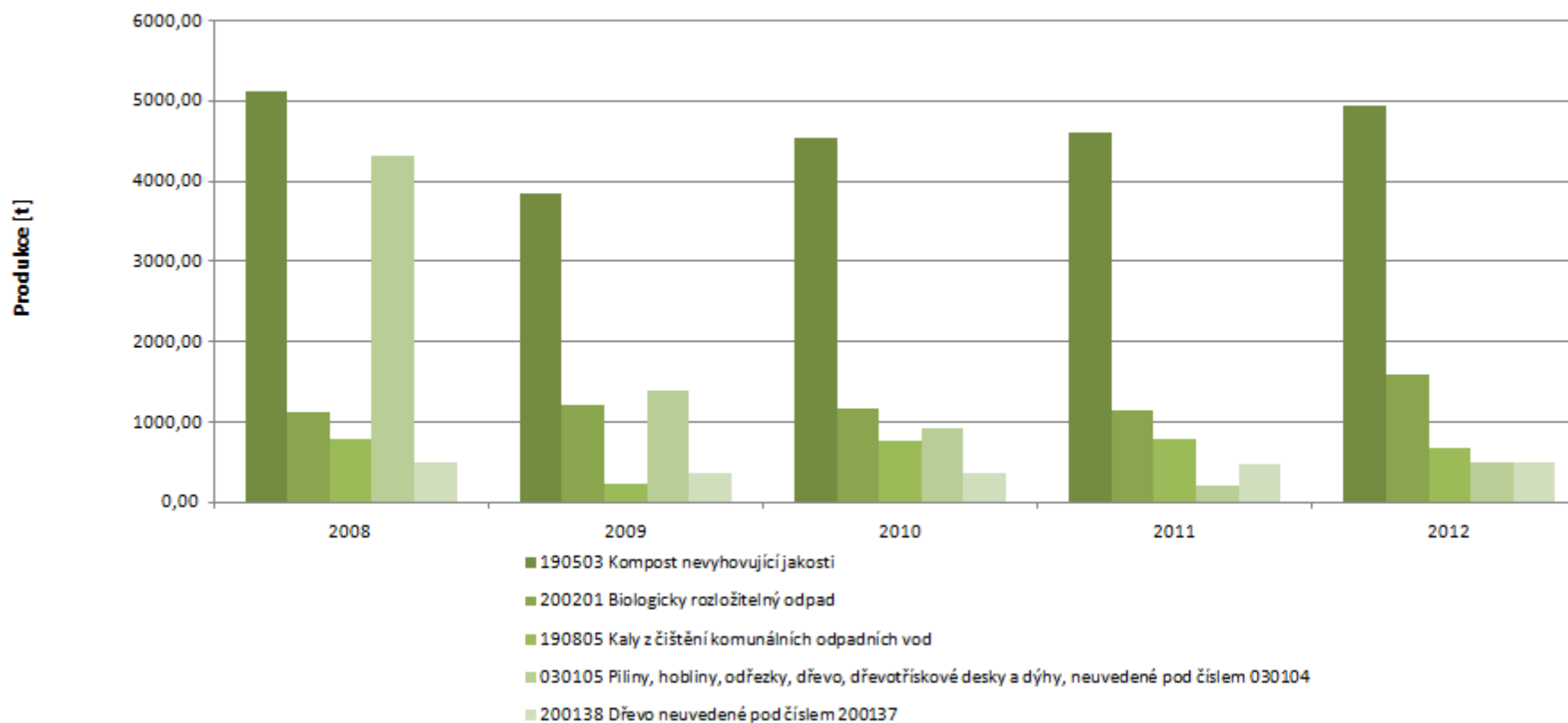
Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]					Meziroční změna [%] ↓			
			2008	2009	2010	2011	2012	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
040101	Odpadní klišovka a štípenka	O	0,00	0,00	13,85	13,96	11,71	#	#	+0,79	-16,12
040107	Kaly neobsahující chrom, zejména kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
040210	Organické hmoty z přírodních produktů (např. tuk, vosk)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
040220	Ostatní kaly z čištění odpadních vod v místě jejich vzniku neuvedené pod 040219	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
040221	Odpady z nezpracovaných textilních vláken	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
040222	Odpady ze zpracovaných textilních vláken	O	81,12	51,97	60,21	50,75	41,83	-35,93	+15,86	-15,73	-17,58
150101	Papírové a lepenkové obaly	O	1 592,75	1 288,91	1 194,66	1 661,46	2 012,40	-19,08	-7,31	+39,07	+21,12
150103	Dřevěné obaly	O	34,36	21,34	21,95	9,33	45,33	-37,89	+2,85	-57,50	+385,80
160306	Organické odpady neuvedené pod číslem 160305	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
170201	Dřevo	O	409,34	18,22	27,87	27,92	299,11	-95,55	+52,96	+0,18	+971,31
190503	Kompost nevyhovující jakosti	O	5 136,80	3 848,68	4 546,12	4 602,12	4 958,78	-25,08	+18,12	+1,23	+7,75
190603	Extrakty z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
190604	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování komunálního odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
190605	Extrakty z anaerobního zpracování odpadů živočišného a rostlinného původu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]					Meziroční změna [%] ↓			
			2008	2009	2010	2011	2012	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
190606	Produkty vyhnívání z anaerobního zpracování živočišného a rostlinného odpadu	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
190805	Kaly z čištění komunálních odpadních vod	O	778,06	218,71	761,38	784,19	671,30	-71,89	+248,12	+3,00	-14,39
190809	Směs tuků a olejů z odlučovačů tuků obsahujících pouze jedlé oleje a jedlé tuky	O	35,59	46,80	45,81	32,96	34,61	+31,50	-2,12	-28,05	+5,01
190812	Kaly z biologického čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190811	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
190814	Kaly z jiných způsobů čištění průmyslových odpadních vod neuvedené pod číslem 190813	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
190901	Pevné odpady z primárního čištění (z česlí a filtrů)	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
190902	Kaly z čiření vody	O	44,68	567,08	226,26	110,14	440,70	+1169,20	-60,10	-51,32	+300,13
190903	Kaly z dekarbonizace	O	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
191201	Papír a lepenka	O	4,43	0,00	1,05	2,88	4,73	-100,00	#	+174,29	+64,24
191207	Dřevo neuvedené pod číslem 191206	O	3,26	0,00	0,00	0,00	0,23	-100,00	#	#	#
200101	Papír a lepenka, s výjimkou papíru s vysokým leskem a odpadu z tapet	O	2 122,58	19 608,43	2 182,00	2 599,74	2 496,14	+823,80	-88,87	+19,14	-3,98
200108	Biologicky rozložitelný odpad z kuchyní a stravoven	O	62,76	32,24	33,77	36,77	36,54	-48,63	+4,73	+8,88	-0,61
200110	Oděvy	O	129,71	34,02	22,08	73,00	8,79	-73,77	-35,09	+230,59	-87,97
200111	Textilní materiály	O	45,26	134,38	134,42	83,79	89,86	+196,90	+0,03	-37,66	+7,24
200125	Jedlý olej a tuk	O	1,80	1,42	2,27	3,34	78,20	-21,20	+60,38	+47,07	+2241,38

Katalogové číslo odpadu	Název druhu biologicky rozložitelného odpadu	Kategorie odpadu	Produkce jednotlivých druhů odpadů [t]					Meziroční změna [%] ↓			
			2008	2009	2010	2011	2012	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
200138	Dřevo neuvedené pod číslem 200137	O	489,80	355,46	367,15	474,13	488,66	-27,43	+3,29	+29,14	+3,07
200201	Biologicky rozložitelný odpad	O	1 115,59	1 204,28	1 166,49	1 137,95	1 585,13	+7,95	-3,14	-2,45	+39,30
200301	Směsný komunální odpad	O	22	19	19	19	20	-10,65	-1,96	+0,47	+3,54
			132,37	774,28	385,74	476,67	166,23				
200302	Odpad z tržišť	O	22,14	28,48	18,26	16,46	24,78	+28,64	-35,87	-9,88	+50,55
200304	Kal ze septiků a žump	O	305,23	0,00	0,00	0,00	0,00	-100,00	#	#	#
200307	Objemný odpad	O	3 978,50	3 560,33	3 645,73	3 623,10	3 569,19	-10,51	+2,40	-0,62	-1,49
Celková produkce BRO			55 933,35	52 782,07	35 259,76	35 370,99	38 084,41	-5,63	-33,20	+0,32	+7,67

Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP)

Graf č. 4 Identifikace pěti hlavních druhů BRO na území ORP za období 2008-2012

Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP)

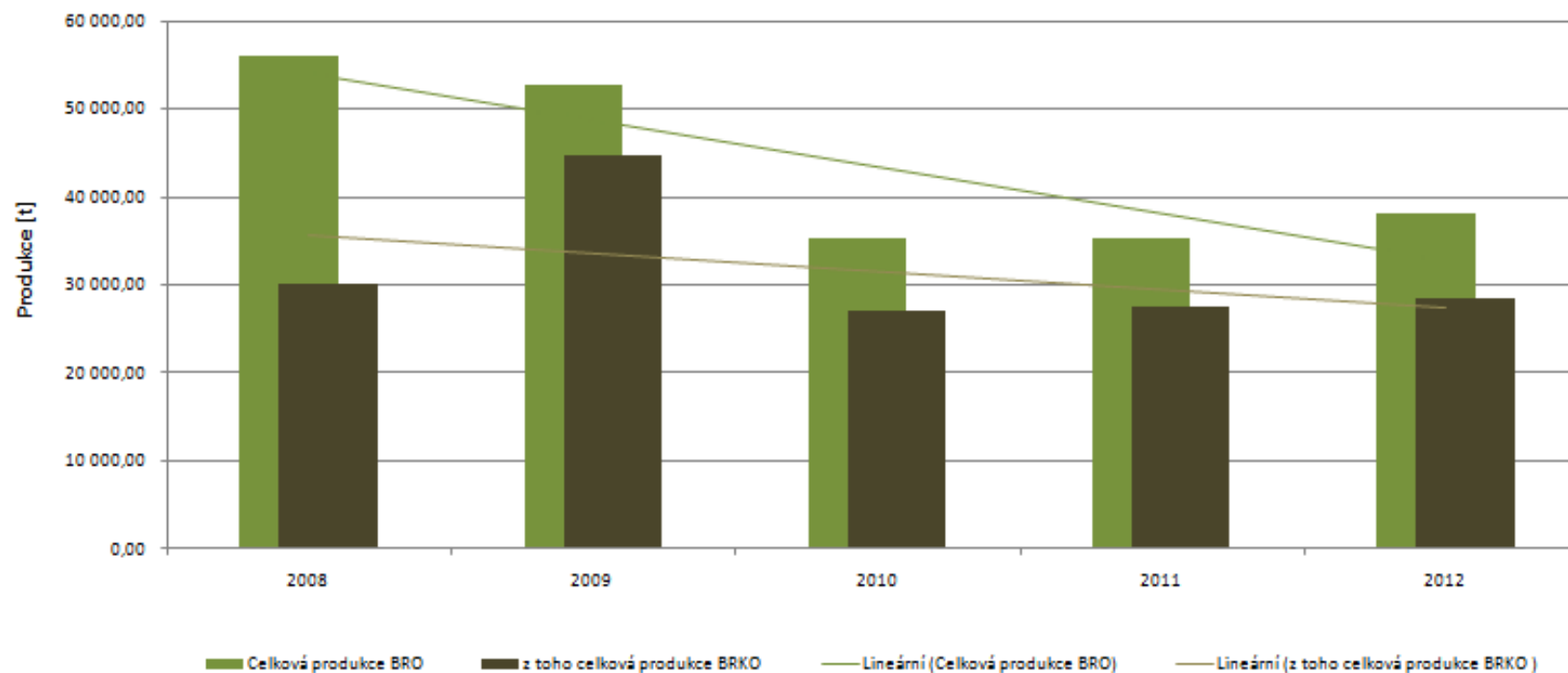
Příloha č. 6 Podíl (BRKO) na celkové produkci BRO na území SO ORP za období 2008–2012

Produkce BRO a BRKO [t]	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
						2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Celková produkce BRO	55 933,35	52 782,07	35 259,76	35 370,99	38 084,41	-5,63	-33,20	+0,32	+7,67
z toho celková produkce BRKO	30 100,51	44 733,31	26 957,92	27 524,94	28 543,53	+48,61	-39,74	+2,10	+3,70

Podílové ukazatele [%]	2008	2009	2010	2011	2012
Podíl BRKO na celkové produkci BRO	53,81	84,75	76,46	77,82	74,95
Měrné produkce odpadů [kg.obyv. ⁻¹]	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvatel v území ORP	82 330	82 848	82 934	83 028	83 022
Měrná produkce BRO	679,38	637,10	425,15	426,01	458,73
Měrná produkce BRKO	365,61	539,94	325,05	331,51	343,81

Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP)

Graf č. 5 Podíl množství BRKO na množství BRO na území ORP za období 2008-2012

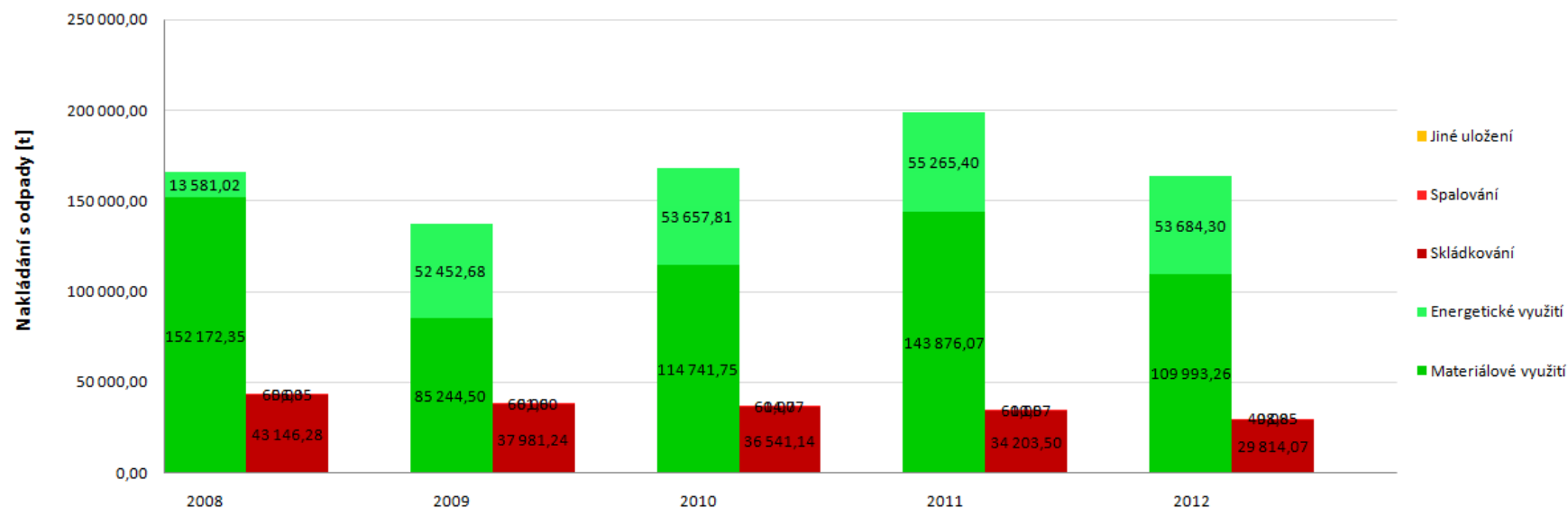
Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP)

Příloha č. 7 Nakládání s odpady celkově na území SO ORP za období 2008–2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓				
									2008	2009	2010	2011	2012
Nakládání s odpady [t]													
KO	Využití	Materiálové využití	1 451,29	5 321,77	8 158,86	7 961,47	4 691,96	4 992,32	366,69	562,18	548,58	323,29	343,99
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							Změna materiálového využití KO oproti DZ 2000 [%] ↓			
			5,44	13,76	15,62	23,59	13,71	14,31	+266,69	+462,18	+448,58	+223,29	+243,99
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#	#
		Celkem vybrané způsoby využití	1 333,85	5 321,77	8 158,86	7 961,47	4 691,96	4 992,32	398,98	611,68	596,88	351,76	374,28
			Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓							Meziroční změna [%] ↓			
		5,00	13,76	15,62	23,59	13,71	14,31						
	Celková produkce KO [t]		26 669,41	38 681,25	52 218,90	33 750,13	34 214,86	34 879,24	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
	Odstranění	Skládkování	36 102,56	33 150,24	31 727,98	31 165,42	26 824,30	-8,18	-4,29	-1,77	-13,93		
		Spalování	82,22	92,57	82,92	80,52	73,46	+12,59	-10,42	-2,89	-8,77		
Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#			
Celkem vybrané způsoby odstranění		36 184,78	33 242,81	31 810,90	31 245,94	26 897,76	-8,13	-4,31	-1,78	-13,92			
SKO	Využití	Materiálové využití	285,12	0,90	2,88	9,24	0,86	-99,68	+220,33	+220,50	-90,69		
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#		
		Celkem vybrané způsoby využití	285,12	0,90	2,88	9,24	0,86	-99,68	+220,33	+220,50	-90,69		
	Odstranění	Skládkování	30 850,30	28 391,84	27 109,54	26 190,88	24 016,88	-7,97	-4,52	-3,39	-8,30		
		Spalování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#		
		Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#		
		Celkem vybrané způsoby odstranění	30 850,30	28 391,84	27 109,54	26 190,88	24 016,88	-7,97	-4,52	-3,39	-8,30		

Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP)

Graf č. 6 Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění

Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP)

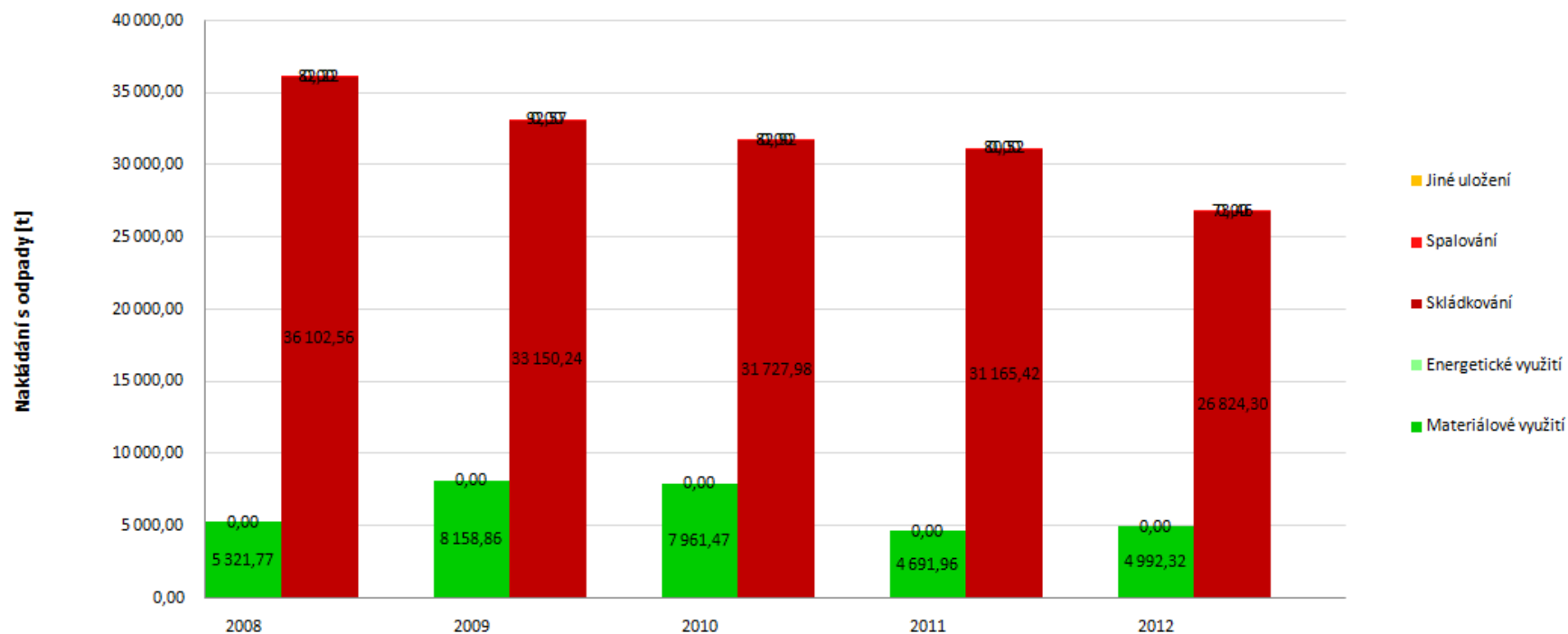
Příloha č. 8 Nakládání s KO a s SKO na území SO ORP za období 2008–2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 2000		Způsob nakládání	DZ pro produkci a využití KO 2000	2008	2009	2010	2011	2012	Podíl nakládání s odpady v jednotlivých letech k DZ 2000 [%] ↓						
									2008	2009	2010	2011	2012		
Nakládání s odpady [t]									2008	2009	2010	2011	2012		
KO	Využití	Materiálové využití	1 451,29	5 321,77	8 158,86	7 961,47	4 691,96	4 992,32	366,69	562,18	548,58	323,29	343,99		
			Podíl materiálového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓								Změna materiálového využití KO oproti DZ 2000 [%] ↓				
			5,44	13,76	15,62	23,59	13,71	14,31	+266,69	+462,18	+448,58	+223,29	+243,99		

	Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#	#
	Celkem vybrané způsoby využití	1 333,85	5 321,77	8 158,86	7 961,47	4 691,96	4 992,32	398,98	611,68	596,88	351,76	374,28
		Podíl celkového využití KO z celkové produkce KO [%] ↓						Meziroční změna [%] ↓				
		5,00	13,76	15,62	23,59	13,71	14,31					
	Celková produkce KO [t]	26 669,41	38681,25	52218,90	33750,13	34214,86	34879,24	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
	Odstranění	Skládkování	36 102,56	33 150,24	31 727,98	31 165,42	26 824,30	-8,18	-4,29	-1,77	-13,93	
Spalování		82,22	92,57	82,92	80,52	73,46	+12,59	-10,42	-2,89	-8,77		
Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#		
Celkem vybrané způsoby odstranění		36 184,78	33 242,81	31 810,90	31 245,94	26 897,76	-8,13	-4,31	-1,78	-13,92		
SKO	Využití	Materiálové využití	285,12	0,90	2,88	9,24	0,86	-99,68	+220,33	+220,50	-90,69	
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#	
		Celkem vybrané způsoby využití	285,12	0,90	2,88	9,24	0,86	-99,68	+220,33	+220,50	-90,69	
	Odstranění	Skládkování	30 850,30	28 391,84	27 109,54	26 190,88	24 016,88	-7,97	-4,52	-3,39	-8,30	
		Spalování	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#	
		Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#	
		Celkem vybrané způsoby odstranění	30 850,30	28 391,84	27 109,54	26 190,88	24 016,88	-7,97	-4,52	-3,39	-8,30	

Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP)

Graf č. 7 Nakládání s KO na území ORP za období 2008-2012, využití a odstranění KO

Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP)

Příloha č. 9 Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008–2012

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Papír	150101, 200101	Materiálové využití	424,75	444,58	321,58	273,07	177,30	+4,67	-27,67	-15,08	-35,07
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
		Odstranění	95,93	83,21	55,50	52,84	18,47	-13,25	-33,31	-4,79	-65,04

Nakládání se separovaným sběrem [t]	Katalogové číslo tříděného odpadu	Způsob nakládání s jednotlivými komoditami	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Sklo	150107, 200102	Materiálové využití	0,00	0,00	321,58	52,00	64,24	#	#	-83,83	+23,53
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
		Odstranění	5,54	5,80	0,56	2,32	4,96	+4,69	-90,34	+314,29	+113,79
Plast	150102, 200139	Materiálové využití	2002,00	3841,46	4299,37	2786,69	2146,00	+91,88	+11,92	-35,18	-22,99
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
		Odstranění	154,18	131,87	141,24	172,25	139,31	-14,47	+7,11	+21,96	-19,12
Nápojové kartony	150105	Materiálové využití	1,67	310,35	47,66	110,44	153,96	+18483,77	-84,64	+131,74	+39,42
		Energetické využití	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#
		Odstranění	0,00	0,42	4,64	0,00	0,00	#	+1004,76	-100,00	#

Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP)

Příloha č. 10 Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem na území SO ORP za období 2008–2012

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 1995	Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓			
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Nakládání s BRO a BRKO [t]	Využití	Materiálové využití	27 562,05	8 845,23	9 020,36	8 571,23	10 812,49	-67,91	+1,98	-4,98	+26,15
		Energetické využití	3 067,60	279,91	58,10	60,32	58,76	-90,88	-79,24	+3,82	-2,59
BRO	Odstranění	Skládkování (původní hmotnost odpadu)	36 175,68	32 886,78	31 466,30	30 559,70	26 418,74	-9,09	-4,32	-2,88	-13,55
		Spalování	46,99	55,61	54,19	49,53	40,70	+18,33	-2,55	-8,61	-17,82
		Jiné uložení	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 1995		Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓				
									2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
Nakládání s BRO a BRKO [t]									2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
BRKO	Využití	Materiálové využití		1 245,54	921,54	1 365,46	1 029,24	2 269,21	-26,01	+48,17	-24,62	+120,47	
		Energetické využití		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	#	#	#	#	
BRKO	Odstranění	Skládkování	Původní hmotnost odpadu	35 615,70	32 810,94	31 417,26	30 524,04	26 406,88	2009	2010	2011	2012	
			Hmotnost odpadu přepočtená na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu	15 659,42	28 599,41	26 347,18	25 228,06	24 510,80	21 204,72	168,25	161,10	156,52	135,41
			Měrné skládkování - pro porovnání s cílem POH (přepočteno na obsah biologicky rozložitelné složky v odpadu)	148,00	347,38	318,02	304,19	295,21	255,41	214,88	205,54	199,47	172,57
		Měrné skládkování BRKO přepočtené na obsah biologicky rozložitelné složky [kg.obyv. ⁻¹] ↓											
		Procentuální změna měrného skládkování BRKO na obyvatele oproti DZ 1995 [%] →											
									+114,88	+105,54	+99,47	+72,57	
		Spalování		40,96	50,98	46,66	47,24	37,80	Meziroční změna [%] ↓				

Hmotnostní ukazatele a popis stavu plnění cíle POH ČR - diference oproti roku 1995	Způsob nakládání	DZ pro skládkování BRKO 1995	2008	2009	2010	2011	2012	Meziroční změna [%] ↓				
								2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	
Nakládání s BRO a BRKO [t]												
	Jiné uložení		0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	+24,47	-8,48	+1,23	-19,98	
								#	#	#	#	
Počet obyvatel v území ORP			82 330	82 848	82 934	83 028	83 022					

Zdroj: Databáze Group ISOH (MŽP)

Příloha č. 11 Hustota sběrné sítě dle jednotlivých ORP - počet obyvatel na průměrné sběrné hnízdo, 1. čtvrtletí roku 2014

Kraj	ORP	Obyvatel	Průměrná hustota sběrné sítě (obyv./průměrné hnízdo*)
Pardubický kraj	Česká Třebová	18 487	187
	Hlinsko	21 265	135
	Holice	17 084	142
	Chrudim	80 834	126
	Králíky	8 910	74
	Lanškroun	23 101	125
	Litomyšl	26 841	116
	Moravská Třebová	25 218	114
	Pardubice	125 987	223
	Polička	19 671	114
	Přelouč	23 636	183
	Svitavy	31 051	129
	Ústí nad Orlicí	26 642	147
	Vysoké Mýto	32 267	134
	Žamberk	29 284	161
Průměr za kraj		510 278	141
Průměr za ČR		10 480 704	148

6. Téma 4.: Volitelné téma – cestovní ruch

6.1. Analytická část: definice a analýza řešených problémů

ÚVOD:

Cestovní ruch je zanedbatelným faktorem pro kulturní a politickou identitu, ale je důležitým zdrojem jeho ekonomické struktury. ORP Chrudim má dobré výchozí předpoklady k tomu, aby se stalo cílem turistických příležitostí pro jednodenní a zejména i vícedenní turistiku. Historické kořeny, atraktivní poloha na úpatí Železných hor, středověká dispozice historického jádra, zajímavá architektura, dostatečná rozloha zeleně, možnost kulturního a sportovního vyžití, to vše jsou parametry umožňující rozvoj cestovního ruchu. Společný obrovský turistický potenciál města Chrudim, jejího okolí a Železných hor je dobrým předpokladem pro opakovaný návrat turistů. Vhodným využitím těchto předpokladů, přípravou koncepce cestovního ruchu a kvalitními investicemi je možné si vylepšit ještě svoji pozici na kulturní mapě Čech a přilákat větší počet turistů.

6.1.1. Základní vymezení turistické oblasti jako destinace cestovního ruchu

6.1.1.1. Poloha destinace

ORP Chrudim se nachází v jihozápadní části Pardubického kraje. Na severu sousedí s ORP Přelouč, Pardubice a Holice (Pardubický kraj). Jižní část tvoří ORP Hlinsko, rovněž Pardubický kraj. Avšak sousedí zde také s ORP Polička, což již je kraj Vysočina. Západním sousedem je ORP Čáslav (Středočeský kraj). A v neposlední řadě na východě jsou to ORP Vysoké Mýto a ORP Litomyšl.

Jižní a jihozápadní část ORP Chrudim tvoří severovýchodní svahy Železných hor, k jihovýchodu přecházejí do Žďárských vrchů. Železné hory tvoří geomorfologický celek, který klínovitě zasahuje do České křídové tabule, na níž je situována střední a severní část ORP. Střed ORP Chrudim, okolí Chrudimi a Chrasti náleží ploché Chrudimské tabuli a průměrná nadmořská výška je 280 m nad mořem. Obce v okolí Luže se nacházejí již v průměrné nadmořské výšce 410 m a představují členitou Loučskou tabuli. Severní část okresu náleží Pardubické kotlině.

Obrázek 2: Poloha turistické oblasti Pardubický kraj

Zdroj: Internetové stránky

6.1.1.2. Vymezení destinace

Území ORP Chrudim tvoří 86 obcí (z toho 12 obcí má status města a 3 obce status městys), ve kterých k 31. 12. 2013 žilo 82.083 obyvatel. Co do počtu obyvatel je tak, po ORP Pardubice, druhým největším ORP v celém Pardubickém kraji. Svoji rozlohou, 746 km², však patří k největším v Pardubickém kraji.

Chrudim byla zakládajícím členem dobrovolného svazku obcí. Mikroregion Chrudimsko vznikl v roce 2001 a nachází se při severní hranici ORP. Další větší města jsou Heřmanův Městec, Chrast, Skuteč a Slatiňany. Téměř polovinu území ORP Chrudim tvoří lesy a značná část těchto lesních porostů slouží k rekreačním účelům. Zbývající část území je využíváno zemědělsky. Vzhledem k charakteru přírodních a klimatických podmínek umožňuje oblast využívání regionu ke krátkodobé i dlouhodobé rekreaci. Na území jsou cyklostezky i turisticky dobře značené cesty, z nichž některé byly uznány, co by naučnými stezkami. Říční síť je dána morfológickou stavbou a převážná část ORP je odvodňována řekou Chrudimkou, která tvoří levý břeh přítoku Labe. Okolí Heřmanova Městce je odvodňováno přímo do Labe říčkami Bylanka, Strouha a několika drobnými potoky. Okolí Ronova nad Doubravou a Třemošnice spadá do povodí řeky Doubravy. Pouze nepatrná část ORP na severovýchodě je odvodňována řekou Loučnou. Na území je k dispozici i řada přírodních vodních ploch vhodných ke koupání. Nejznámější z nich je přehrada Seč, která má vzhledem k rozsáhlému rekreačnímu zázemí, velký význam.

Cílem ORP Chrudim je další rozvoj členských měst a obcí a jejich vyrovnání evropským standardům a vývojovým trendům 21. století ve všech oblastech lidského života.

Ke stěžejním problémům, které bude svazek řešit, patří zejména snižování nezaměstnanosti, zlepšování životního prostředí, rozvoj ekonomiky, infrastruktury, ale i cestovní ruch. V neposlední řadě též další oblasti, které korespondují s cíli a posláním tohoto svazku.

Obrázek 3: Mapa všech ORP v rámci Pardubického kraje

Zdroj: Český statistický úřad <http://www.czso.cz>

Obrázek 4: Mapa SO ORP Chrudim

Zdroj: Český statistický úřad <http://www.czso.cz>

Tabulka 120: Města a obce spadající do ORP Chrudim

Města a městyse	Heřmanův Městec, Hrochův Týnec, Chrast, Chrudim, Luže, Nasavrky, Proseč, Ronov nad Doubravou, Seč, Skuteč, Slatiňany, Třemošnice
Obce	Běstvina, Biskupce, Bítovany, Bojanov, Bor u Skutče, Bořice, Bousov, Bylany, Ctětín, Čankovice, České Lhotice, Dolní Bezděkov, Dřenice, Dvakačovice, Hluboká, Hodonín, Honbice, Horka, Horní Bradlo, Hošťalovice, Hroubovice, Chroustovice, Jenišovice, Klešice, Kněžice, Kočí, Kostelec u H. M., Krásné, Křižanovice, Lány, Leštinka, Libkov, Liboměřice, Licibořice, Lipovec, Lozice, Lukavice, Míčov-Sušice, Mladoňovice, Morašice, Mrákotín, Nabočany, Načešice, Orel, Ostrov, Perálec, Podhořany u Ronova, Prachovice, Prosetín, Předhradí, Přestavlky, Rabštejská Lhota, Rosice, Rozhovice, Řestoky, Smrček, Sobětuchy, Stolany, Střemošice, Svídnice, Trojovice, Třebřichy, Tuněchody, Úherčice, Úhřetice, Vápenný Podol, Vejvanovice, Vrbatův Kostelec, Vyžice, Zaječice, Zájezdec, Zderaz, Žlebské Chvalovice, Žumberk

Zdroj: mesta.obce.cz

6.1.1.3. Základní charakteristika cestovního ruchu a vymezení pojmu v turistické oblasti

Z hlediska forem a atraktivit cestovního ruchu je ORP Chrudim rozmanitá a má určitě co nabídnout. Je zde výhodné železniční i silniční dopravní spojení a v blízkosti se nachází letiště Pardubice (i když jde o jiné ORP, ale vzdálené pouze 15 km od Chrudimi).

Turisté zde najdou mnoho církevních památek, hradů, zámků, zřícenin, galerií, muzeí, naučných stezek, technických památek a v neposlední řadě i technické atrakce. Jsou zde i rozhledny a vyhlídky, ale i velké množství turistických tras a cyklotras. Mezi sportovní vyžití lze uvést paintballové hřiště, kryté bazény, plovárny a možnosti potápění v přírodním lomu. Vodní nádrž Seč je údolní přehradní nádrž na toku řeky Chrudimky. Hráz byla postavena v letech 1925-1934 a v roce 1996 byla vyhlášena přírodní rezervací, zahrnující i zříceninu hradu Oheb. Na Sečské přehradě je příjemné koupání. Je zde možné využít i přírodní koupaliště v Leštince – Leštinský lom. Další možnosti ke koupání nabízí turistům koupaliště v Chrudimi, ve Skutči, ve Slatiňanech a v dalších lokalitách.

Návštěvníci zde najdou četné ubytovací kapacity od hotelů, ubytoven, kempů (stany, karavany, chatky) až pod možnosti ubytování domácího typu. Místní restaurace přináší kromě restauračních služeb i zábavné programy. Cenové relace veškerých služeb jsou mimořádně konkurenceschopné v porovnání s jinými oblastmi v rámci celé České republiky. Setkají se i s pohostinností místních lidí.

Cestovní ruch – turismus (anglicky tourism), dnes právem často označovaný přímo za turistický průmysl, tvoří rovněž nesmírně široký komplex činností a podílí se na něm celá řada subjektů. Cílem tohoto oboru je umožnit, organizovat a zpříjemnit občanům cestování, ať již rekreační či poznávací. Hlavním subjektem cestovního ruchu je občan. K uspokojení jeho přání a potřeb se postupně vytvořila celá široká škála profesí a profesionálních podnikatelských subjektů. Šíře oboru cestovního ruchu, tak ve svých ekonomických souvislostech, přináší značný multiplikační efekt.

Definice cestovního ruchu podle UNWTO (United Nations World Tourism Organization – Světová organizace cestovního ruchu): „Cestovní ruch je činnost osob cestujících do míst a pobývajících v místech mimo své obvyklé prostředí po dobu kratší než jeden ucelený rok, za účelem trávení volného času a služebních cest (osoba nesmí být odměňována ze zdrojů navštíveného místa).“ Jde o mnohostranné odvětví, které zahrnuje dopravu, turistická zařízení poskytující ubytování a stravování, služby cestovních kanceláří a agentur, průvodcovské služby, turistické informační systémy a další infrastrukturu či služby cestovního ruchu. Toto odvětví patří mezi nejvýznamnější součásti národní i světové ekonomiky.

Cestovní ruch je rovněž ukazatelem životní úrovně obyvatelstva. Má mnoho společenských funkcí např.:

- podílí se na všestranném rozvoji osobnosti
- vliv zahraničního cestovního ruchu na platební bilanci státu
- umožňuje obnovu duševních a fyzických sil – odpočinek
- slouží k účelnému využití volného času
- pomáhá vytvářet nový životní styl – přenosem zvyků a návyků z jiných zemí nebo oblastí
- je nástrojem preventivně léčebného působení
- slouží jako nástroj vzdělávání a kulturní výchovy člověka
- přispívá k vzájemnému poznání a porozumění mezi lidmi

- motivuje k získávání jazykových znalostí
- vědecko-informační funkci – výměna informací, vědeckých poznatků (kongresová turistika)
- ekonomické funkce – vytváří řadu pracovních příležitostí

Cestovní ruch je významnou složkou světové ekonomiky i hospodářství jednotlivých států. V některých oblastech tvoří hlavní zdroj příjmů obyvatel. Ve 20. století se stal běžnou součástí životního stylu mnoha lidí, zejména ve vyspělých zemích. Je zdrojem přínosů, které jsou závislé na vložených nákladech. Jako s každým druhem podnikání, tak i s cestovním ruchem, jsou však na straně druhé spojena určitá rizika a negativní jevy, zejména v podobě škod na životním prostředí. Cestovní ruch má klíčový význam nejen pro OPR Chrudim, ale i pro celou Evropu.

Přínosy cestovního ruchu lze hodnotit z hlediska:

- **ekonomického** (tvorba nových pracovních příležitostí, zdroj kapitálu, obnova stávajícího bytového fondu, podněcuje rozvoj řemesel atd. Celkově tak zvyšuje konkurenceschopnost daného území, posiluje hospodářsky slabá a postižená území)
- **sociálního** (zlepšení vybavenosti a úrovně veřejných služeb, oživení folklóru a místních tradic – umožňuje zvýšit kvalitu života a životní úroveň v místě)
- **environmentálního** (zvýšení odpovědnosti návštěvníků k životnímu prostředí, využívání regionálního přírodního, kulturního a historického potenciálu – cestovní ruch zabezpečuje stabilitu životního prostředí)

Náklady související s rozvojem cestovního ruchu:

- náklady na infrastrukturu (vodovody, kanalizace, elektrifikace, telekomunikace, silniční a železniční síť, letiště)
- náklady na energii
- náklady na likvidaci odpadů

Mezi rizika cestovního ruchu lze zařadit:

- **škody na životním prostředí** zejména při překročení únosné míry návštěvnosti (škody prostřednictvím činností a chování návštěvníků – znečišťování vody, půdy, ovzduší, hluk, lesní požáry, devastace flóry a fauny, poškozování památek, problémy spojené s likvidací odpadu)
- **socio-kulturní změny lokality** (změny životního stylu místních obyvatel, změna systému hodnot, střet kultur – ohrožení jejich původního způsobu života, sociální stres)

Cestovní ruch znamená pro každou lokalitu příležitost, ale zároveň i ohrožení. Příležitosti a ohrožení se projevují jak ve sféře ekonomické, sociální, tak i v oblasti životního prostředí. Příležitosti znamenají pro lokalitu určité šance, které lze využít, ohrožení naopak představují problémy, jichž je třeba se vyvarovat.

Působení cestovního ruchu na životní prostředí

Jako každá hospodářská činnost i cestovní ruch znečišťuje životní prostředí. V důsledku nadměrné koncentrace turismu dochází ke znehodnocování rekreačního potenciálu krajiny se všemi negativními jevy. Zejména jde o hluk, znečišťování vody a ovzduší, devastaci flóry a fauny, poškozování památek a problémy spojené s likvidací odpadů. Příliš jednostranná orientace na masový cestovní ruch může vést ke značné zranitelnosti hospodářského rozvoje v daném regionu.

Druhy cestovního ruchu:

- **dle místa realizace**

a) domácí cestovní ruch = aktivity spojené s účastí občanů dané země na cestovním ruchu v rámci jejího území

b) zahraniční cestovní ruch

- souhrn aktivit spojených s příjezdem občanů ze zahraničí do dané země = příjezdový cestovní ruch
- souhrn aktivit spojených s občany ze zahraničí danou zemí projíždějících = tranzitní cestovní ruch
- souhrn aktivit spojených s výjezdem občanů dané země do zahraničí = výjezdový cestovní ruch

c) vnitrostátní cestovní ruch = aktivity spojené s domácím a příjezdovým cestovním ruchem

d) národní cestovní ruch = aktivity spojené s domácím a výjezdovým cestovním ruchem

e) světový cestovní ruch = veškerý cestovní ruch spojený s překročením hranic

- **dle vztahu k platební bilanci**

a) příjezdový cestovní ruch = aktivity spojené s příjezdem občanů ze zahraničí do dané země =>**aktivní cestovní ruch** (dovoz deviz)

b) tranzitní cestovní ruch = aktivity spojené s tranzitem zahraničních osob přes danou zemi =>**část aktivního cestovního ruchu**

c) výjezdový cestovní ruch = aktivity spojené s výjezdem občanů dané země do zahraničí, =>**pasivní cestovní ruch** (vývoz platebních prostředků)

- **dle délky pobytu**

a) **krátkodobý cestovní ruch** = do 3 dnů -> zahrnuje 2 přenocování

b) **dlouhodobý cestovní ruch** = déle než 3 dny a kratší než 1 rok (nebo 6 měsíců)

- **dle způsobu zabezpečení**

a) organizovaný cestovní ruch = účast zajišťována prostřednictvím cestovní kanceláře nebo jiného zprostředkovatele

b) neorganizovaný cestovní ruch = účast si zajistí účastník sám

- **dle způsobu účasti a formy úhrady nákladů na účast**

a) volný cestovní ruch (komerční) = účastník si hradí účast sám, jeho účast není ničím podmíněna

b) vázaný cestovní ruch (nekomerční) = účastník hradí pouze část nákladů, ostatní hradí zaměstnavatel, pojišťovna. Účast je podmíněna splněním určité podmínky (zdravotní pojištění, členství v odborech apod.)

Cestovní ruch si můžeme rozdělit:

1. rekreační = primární forma cestovního ruchu, spojená s obnovou duševních a fyzických sil účastníka cestovního ruchu

2. kulturně – poznávací = spojená s rekreační formou, cílem je návštěva historických objektů a kulturních akcí; význam pro úroveň vzdělanosti osob, převládá v příjezdovém cestovním ruchu do České republiky

3. lázeňsko-léčebný = rekreační a léčebné pobyty v lázních, v České republice význam pro DCR (domácí cestovní ruch)

4. sportovně-rekreační = sportovně zaměřené pobyty -> vodní sporty, cykloturistika, lyžování, pěší turistika. Česká republika má jedny z nejkvalitněji značených a udržovaných turistických cest v Evropě

5. profesní motiv (business tourism) = např. **kongresová turistika**, aktivity spojené s účastí na veletrzích a výstavách, obchodní cesty a **incentivní turistika** (turistika za odměnu, za poznáním nebo např. pobyty delegátů hrazené cestovní kanceláři v místě, kde budou později provádět turisty)

6. seniorský = velmi důležitá forma pro ČR. Ve světě má tento typ turistiky značnou dynamiku, seniory jsou vyhledávaná turistická klientela

7. mládežnický (youth tourism) = klientela s perspektivou pozdějších opakovaných cest

8. venkovskou turistiku, agroturistiku, ekoturistiku = význam regionálně, s ohledem na ekologickou a regenerační funkci pro lidi

9. cestovní ruch mimo veřejné formy = chataři, chalupáři (v České republice velmi časté, je to tradice s kořeny z dob první republiky) nebo bezplatné ubytování u příbuzných a známých

10. ostatní = náboženská, lovecká, dobrodružná, nákupní, industriální turistika

Jednotlivé turistické atraktivity cestovního ruchu mají zvláštnosti, které činí konkrétní oblast pro cestovní ruch přitažlivější (například svou ojedinělostí). Mohou jimi být např. atraktivity:

- přírodní - do značné míry neměnné a uplatňují se zpravidla v rozsáhlejších areálech
- společenské - uspokojují hlavně poptávku po poučení a zábavě, uplatňují se přitom různorodé zájmy účastníků
- sportovní - v souvislosti s masovou účastí obyvatelstva na podnicích tohoto druhu roste i význam těchto zařízení v cestovním ruchu

6.1.1.4. Předpoklady destinace pro cestovní ruch

Chrudim i okolní města a obce mají z hlediska podmínek rozvoje cestovního ruchu jedinečné vlastnosti, které jsou odlišné od jiných destinací. Jsou místem s atraktivními službami, které si turisté vybírají pro svoji návštěvu. Za zmínku stojí to, že Chrudim je známá rovněž jako "Athény Východních Čech". Střední částí leží na rozhraní Železných hor a Polabské nížiny, 110 km východně od Prahy, 15 km jižně od krajského města Pardubic a 33 km od Hradce Králové. Geomorfologicky se nachází ve Svitavské tabuli, která je součástí rovinaté České tabule. Jižně od Chrudimi se zvedají Železné hory s nejvyšší horou Vestec (668 m n. m). Městem protéká řeka Chrudimka, která pramení v chráněné krajinné oblasti Žďárské vrchy a po 108 km toku se vlévá v Pardubicích do Labe. V ústí má průměrný průtok 6,01 m³/s. U obce Seč je na ní postavena údolní přehradní nádrž, která je velmi intenzivně využívána pro rekreaci a vodní sporty. Podnebí tohoto regionu lze v rámci ČR charakterizovat jako nadprůměrně teplé, s průměrnými srážkovými úhrny. Nejteplejším měsícem je červenec s průměrnou teplotou 17,5°C. Díky poloze na jižním okraji České tabule patří město Chrudim k oblastem s vydatnými zásobami podzemních vod. Město leží ve výšce 243-300 m nad mořem. Polohu města, v rámci Pardubického kraje, lze hodnotit jako velmi exponovanou. Je to dáno blízkostí a dostupností krajského města, které je populačním i ekonomickým centrem kraje. Význam polohy jako rozvojového faktoru umocňuje fakt, že se Chrudim nachází v těsném zázemí metropolitního areálu hradecko-pardubické aglomerace, který je podle počtu obyvatel (necelých 300 tis.) pátým nejlidnatějším urbanizovaným prostorem v ČR (po Praze, Brnu, Ostravě a severočeské konurbaci).

V současné době je Chrudim se svými 22 845 obyvateli (stav k 1. 1. 2013) druhým největším městem Pardubického kraje. Pro svoji polohu je vyhledávaná turisty. Nalézá se v blízkosti největší rekreační vodní plochy Pardubického kraje - Sečské přehradní nádrže a tvoří vstupní bránu do překrásné Českomoravské vysočiny. Turisty je vyhledávána pro svoji malebnost a zachovalou historickou stopu, tvořenou historickým jádrem města lemovaným dochovaným hradebním pásem a vodním náhonem, který kopíruje stopu hradeb kolem celého města.

Město Chrudim je od roku 2001 členem Národní sítě Zdravých měst ČR. Od té doby se snaží systematicky zvyšovat kvalitu života a podporovat zdraví svých obyvatel i obyvatel všech obcí v ORP Chrudim. A to vše při respektování principů udržitelného rozvoje. V roce 2005 byla místní Agenda 21 uznána jako metoda modernizace veřejné správy. Místní Agenda je nástrojem uplatňování principů udržitelného rozvoje na místní úrovni. Významným znakem tohoto procesu je zapojování veřejnosti do řady rozhodovacích procesů a tím může docházet ke zvyšování kvality života ve všech jeho směrech. Pod pojmem místní Agenda 21 si můžeme představit program, který je velkou příležitostí toho, jak do-

sáhnout lepší kvality života obyvatel města s dlouhodobou perspektivou rozvoje za předpokladu účasti veřejnosti. Ve Zdravém městě Chrudim připravuje pro občany veřejná projednávání Plánu zdraví a kvality života, vytipování Desatera problémů města, setkávání pracovních skupin, sběr připomínek a námětů občanů, kulaté stoly, dotazníky, ankety, plánovací setkání při úpravách odpočinkových míst, dětských hřišť. Místní Agenda 21 je také program, kde má své důležité místo partnerství. Ve spolupráci s partnery pro občany připravuje osvětové kampaně Dny zdraví, Den Země, Národní dny bez úrazů, Běh naděje, Světový den bez tabáku, Na kolo jen s přilbou apod.

V roce 2005 Chrudim oslavila 950 let od první písemné zmínky. Během těchto oslav zde bylo uspořádáno Národní zahájení Dnů kulturního dědictví a město bylo současně pověřeno uspořádáním zahájení Dnů evropského kulturního dědictví. V tomtéž roce bylo město poctěno zahájením Dnů evropského kulturního dědictví za účasti zástupců EU, organizací UNESCO a dalších významných hostů.

V roce 2006 město Chrudim získalo uznání o zařazení v oficiální databázi místních Agend 21 „Kategorii B“. (Do roku 2013 nejvyšší kategorie). Od tohoto roku se jí daří kategorii „B“ úspěšně obhajovat. V současné době již usiluje o získání „Kategorie A“. Příslušnou kategorii uděluje ministr životního prostředí.

Od roku 2007 se pravidelně účastní prestižní mezinárodní soutěže The LivCom Awards. Ta je jedinou soutěží místních komunit ve světě. Zaměřuje na environmentální řízení a tvorbu měst, kde je radost žít a probíhá v rámci programu UNEP (program OSN pro životní prostředí). V šesti kritériích odborná mezinárodní komise sleduje přístup komunity k tvorbě krajiny, ke kulturnímu dědictví, k ekologicky citlivé praxi, k udržitelnosti komunity, k podpoře zdravého životního stylu a k plánování do budoucnosti. Město Chrudim zatím získalo ocenění ve všech ročnících. Za zmínění určitě stojí každoroční vítězství s projektem „Zdravé město Chrudim – město, kde stojí za to žít.“

V roce 2009 město získalo finanční odměnu 10.000 liber za projekt „Regenerace odpočinkového místa v sídlišti Pod požární zbrojnicí“ a v roce 2012 to bylo i získání nejvyššího ocenění v dílčím kritériu, které hodnotilo oblast „Umění, kultury a dědictví“. V neposlední řadě bylo úspěchem také získání Zlaté ceny s druhým místem s projektem „Rekonstrukce sv. Josefa a Klášterních zahrad na Muzeum barokních soch“. Tato rekonstrukce bezesporu patří mezi nejvýznamnější akce poslední doby. (www.mubaso.cz.)

Úspěchem bylo i vítězství v krajském kole Soutěže o cenu za nejlepší přípravu a realizaci Programu regenerace MPR a MPZ za rok 2011, po němž následovala nominace mezi tři nejlepší města v celostátním kole soutěže o titul Historické město roku 2011.

6.1.1.5. Potencionál cestovního ruchu

V ORP Chrudim má pro cestovní ruch velmi různorodý potenciál. Za zásadní můžeme považovat pestrou a různorodou krajinu, z čehož vyplývá možnost aktivní turistiky. A to jak cykloturistiky, tak i pěší turistiky. V rámci turistické oblasti se nabízí unikátní možnost pro poznávací turistiky, která je dána existencí městské památkové zóny, např. v Heřmanově Městci, Chrasti, Chrudimi, Luži a ve Skutči. V těchto oblastech jsou významné relaxační a wellness služby. Jsou zde i další formy cestovního ruchu a to např. v podobě poznávací turistiky, projížďky kočárem (Slatiňany, Heřmanův Městec), kryté ohniště a lanový park v lesích Podhůra, potápění v lomu, biofarma a jiné a jiné zajímavosti. Z celkového pohledu ale zatím není tento potenciál na sto procent využíván. Příčinou může být nedostatečná kvalita či nabídka základních anebo doplňkových produktů a služeb. Ale je možné, že je to zapříčiněno i omezenou nabídkou marketingových produktů cestovního ruchu, nedostatečným a nekoordinovaným marketingem a limitující kvalitou lidských zdrojů.

I přesto, že se zde nachází dostatek industriálních památek a technických zajímavostí, problémem zůstává nedostatek finančních zdrojů na jejich modernizaci, a tím zvýšení jejich atraktivity. Například areály, které jsou zejména vhodné pro letní turistiky, tak u těch chybí zaměření na cílovou skupinu, jako třeba na rodiny s dětmi. Přestože v Pardubickém kraji lze využít i zimní turistiky, ORP Chrudim pro svoji rovinnou polohu, toho mnoho nabídnout nemůže. Pardubický kraj ve svém „Programu rozvoje územního obvodu“ počítá se zlepšením a rozšířením možností sportovního vyžití, lepšího využití volného času i rekreací. Proto i další ORP, působící v Pardubickém kraji, mají podporu cestovního ruchu zahrnutou ve svých strategiích.

6.1.1.6. Obecné trendy cestovního ruchu a jejich předpokládaný dopad na cestovní ruch v turistické oblasti

Obecné trendy cestovního ruchu a jejich předpokládaný dopad na cestovní ruch v turistické oblasti

Cestovní ruch hraje značnou roli v rozvoji většiny evropských zemí, ale i v krajích České republiky. Potřeba zvýšit přitažlivost regionů je pro stále větší počet destinací a zúčastněných stran podnětem k zaměření se nad ekologičtějšími postupy. Udržitelný cestovní ruch hraje důležitou roli při zachování a posílení přírodního a kulturního dědictví ve stále větším počtu oblastí. A to od umění přes místní gastronomii, ochranu biologické rozmanitosti či rozvoj řemesel. To vše přispívá k ekonomickému růstu, k vytváření pracovních příležitostí a přilákání většího počtu turistů.

Mezi takové trendy cestovního ruchu můžeme vyjmenovat:

- růst uživatelů internetu – nejdůležitější komunikační kanál
- nárůst on-line prodeje produktů cestovního ruchu a pokles off-line prodejů
- k dosažení nárůstu zahraniční klientely je žádoucí přitažlivá tvorba webových stránek ve více světových jazycích
- centralizace cestovního ruchu
- destinace, u kterých nebude dobrá přístupnost dvěma dopravními prostředky, budou málo atraktivní. Vhodná je např. kombinace letecká doprava – automobilová doprava. V globálním

měřítka platí, že v oblasti managementu a marketingu roste význam partnerství veřejného a soukromého sektoru

- klienta sice stále vedou stejné pohnutky, ale očekává od destinace více. Má stále větší náročnost. V důsledku toho by měl být kladen větší důraz na kvalitu životního prostředí, ceny nabízených služeb, ale i na další produkty cestovního ruchu
- faktem je i stárnutí populace. Během několika let dojde k výraznému nárůstu populace vyššího věku. To ovlivní rostoucí poptávku po relaxačních aktivitách, wellness pobytech a také např. po produktech zaměřených na jednotlivce. V neposlední řadě budou upřednostňovány zejména krátkodobější typy pobytů, jako třeba prodloužené víkendy
- mobilní komunikace – satelitní navigace, zasílání SMS informací o nabídce v regionu (např. počasí), MMS pohlednice z nejatraktivnějších míst, zavádění regionálních informačních manažerů a průvodců, využívání WI-FI a Bluetooth hotspotů

6.1.1.7. Nejvýznamnější trendy ovlivňující turistickou oblast (agroturistika, poznávací sport, relaxace)

Preference a poptávka v oblasti cestovního ruchu se neustále vyvíjí vlivem využívání nových technologií, změn životního stylu, ekonomiky, vědy, výzkumu apod. Trendy projevující se v poslední době nemají masový charakter a charakterizují užší marketingové segmenty, kterými jsou např.:

- Volunturismus – spojení dovolené s aktivní pomocí v oblastech
- Léčebný turismus – lázeňsko-léčebný pobyt v Košumberku
- Coach surfing – bezplatné sdílení ubytování a pohostinství
- Asketické dovolené – dovolené na detoxikaci organismu v soukromých objektech
- Cestovní ruch seniorů – jde o segment lidí starších 60 let. Ti se nyní podílejí na delších dovolených (např. čtyři i více nocí) a zůstávají v České republice
- Dark turismus – temnou turistiku. Jde o produkt postmoderní doby, kdy se odkláníme od masového turismu a hledáme autentické zážitky, obzvláště nyní Ležáky (jiný ORP), ale i židovské památky a hřbitovy

Závěr:

Doprovodné služby, které prodlužují sezónnost v regionu, hrají nesmírně důležitou roli. Např. cyklobusy, cykloservisy, orientační informační systémy, jazyková vybavenost personálu, ale i třeba půjčování kol. Nejideálnější by bylo, kdyby došlo k provázanosti nabízených služeb. Příjemným zjištěním je, že se zvyšuje zájem i o formy cestovního ruchu, jako je agroturistika či hipoturistika. Preferují se častější pobyty kratšího trvání, než např. jednoho dlouhého, i když u seniorů je tomu opačně.

Pokud toto všechno shrneme, lze mezi nejvýznamnější trendy, které ovlivňují turistickou oblast ORP Chrudim vyjmenovat:

- individualizaci cestovního ruchu, která jde ruku v ruce s narůstajícím počtem automobilů, čímž umožňuje velkou flexibilitu a mohou vyhledávat pestrou nabídku a to nejen v jedné lokalitě
- narůstání poptávky po aktivním odpočinku (wellness a rekreačních pobytech), kde dojde k odreagování od pracovního vytížení a stresu

6.1.2. Analýza nabídky cestovního ruchu v turistické oblasti

ORP má významné kulturně-historické bohatství, technické památky i atraktivní krajinu. Zároveň je rodištěm celé řady vynikajících osobností. Nyní bude dobré se o jednotlivých zajímavostech více rozepsat.

6.1.2.1. Kulturně historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci)

Kulturně historické památky (hrady, zámky, církevní památky, muzea, galerie, rodáci)

Kulturně historické památky

První doklady o osídlení území města Chrudim jsou doloženy archeologickými materiály z přelomu 5. – 4. tisíciletí př. n. l. V letech 995 až 1055 vzniká první přemyslovské hradiště. V roce 1055 zde během svého vojenského tažení zemřel Břetislav I. Kosmův zápis o této události je první spolehlivou zmínkou o Chrudimi. Z dosavadního hradiště roku 1263, kolonizačním úsilím Přemysla Otakara II., vzniklo pravé středověké město. Roku 1421 se město po porážce táborskými a pražskými vojsky připojilo k husitům. Mimořádný rozkvět zaznamenalo kolem r. 1527. V roce 1567 byl prováděn v královských městech soupis domů. V Chrudimi jich tehdy bylo 480. V roce 1620 byla Chrudim tvrdě postižena za své sympatie k českému králi Fridrichu Falckému. V době hospodářského úpadku se intenzivně rozvíjelo působení jezuitského řádu, a to až do sklonku 18. století. Roku 1750 zde zřizuje královna Marie Terezie poštu a od roku 1751 je Chrudim sídlem reorganizovaného a trvale zde umístěného krajského úřadu. Od roku 1854 až do roku 1949 zde působil krajský soud. V období industrializace 19. století vzniká Wiesnerova strojírenská továrna a v roce 1876 Popperova továrna na obuv. Po II. světové válce se ve městě utvářely dva velké průmyslové závody Transporta a Evona v původních podnicích (Wiesnerově strojírně a Popperově továrně).

Památkově chráněné objekty

ORP Chrudim patří k turisticky atraktivním oblastem s řadou kulturních a historických památek a mnoha přírodními zajímavostmi. Často navštěvované je historické jádro Chrudimi s Muzeem loutkářských kultur v Mydlářově domě, státní zámek Slatiňany a jeho hipologické muzeum, či zříceniny hradů Košumberk, Lichnice, Rychmburk a Oheb. K turistické přitažlivosti regionu značnou měrou přispívá i židovský areál v Heřmanově Městci. Seznam nemovitých a kulturních památek vychází z Ústředního seznamu kulturních památek ČR. V tomto regionu jsou dvě památky se statutem Národní kulturní památka

- Kostel svatého Bartoloměje Kočí
- Zámek Slatiňany

Hrady, zámky a zříceniny

Objekty hradů a zámků lze rozdělit do tří kategorií. Na objekty nepřístupné, respektive objekty, které neslouží pro účely cestovního ruchu, ale jako sídla úřadů, sociálních či školských zařízení. Ale pokud jsou tyto objekty zrekonstruované, významně spoluvytvářejí celkový estetický vzhled obcí a krajiny. Mezi takové lze uvést zámek v Chroustovicích či zámek Rychmburk. Druhou kategorií tvoří zámky, v nichž sídlí městská muzea (např. Chrast) a třetím typem jsou objekty se zámeckými či hradními ex-

pozicemi a prohlídkovými trasami. Mezi takové lze vyjmenovat Kunětickou horu nebo Litomyšl (tento typ se nenachází v ORP Chrudim, jde o jiný ORP).

Za celé území Pardubického kraje by bylo vhodné jmenovat krásný renesanční zámek v Litomyšli, který je zapsaný na seznamu kulturního dědictví UNESCO. Zde se každoročně koná jeden z nejvýznamnějších operních festivalů Evropy. Litomyšl (i když nepatří do ORP Chrudim) je od Chrudimi vzdálena pouhých 49 km a je možné použít vlastní vozidlo nebo veřejnou dopravu. Milovníci památek a architektury jistě ocení zámecký areál v Moravské Třebové, zámek přímo v krajském městě v Pardubicích anebo rockový skvost Nové Hrady (ani jedno však není v regionu ORP Chrudim).

Od památek novověkých se však musíme v čase vrátit také ke středověkým hradům. Mezi ty nejlépe dochované v Pardubickém kraji patří Litice, hrad na ostrohu řeky Orlice. Krásný výhled nabízí svým návštěvníkům hrad Kunětická hora nedaleko Pardubic. Za návštěvu stojí i hrad Svojanov. Mnohé historické areály o víkendech ožívají atraktivními kulturními programy. Opět tyto zmiňované objekty nejsou ale ORP Chrudim. Ale i v ORP Chrudim je mnoho zajímavých hradů, zámků a zřícenin. Například lze uvést:

Hrad Rychmburk a najdeme jej v malebné obci Předhradí nedaleko Skutče. Hrad byl založen v první polovině 14. století, jeho majitelem byl Tas z Mrdic. Část svého života zde prožil také středověký básník a spisovatel Smil Fraška z Pardubic, kterému hrad jistou dobu patřil. V období husitském se zde usadila katolická šlechta, ale roku 1425 hrad povolil pod husitským útokem. Dalšími majiteli hradu Rychmburk se staly rody Valdštejnů a Kinských. V letech 1793 a 1798 byly provedeny první barokní úpravy. Od r. 1952 hrad slouží jako domov důchodců.

Zámek Heřmanův Městec s parkem se nachází ve městě Heřmanův Městec. Jde o pozdně barokní stavbu z roku 1784, přestavěnou v roce 1876 a dostavěnou v letech 1932-33, která je v rozsáhlém, velmi hodnotném anglickém parku. Zámek stojí v místech, kde snad původně stávala tvrz, která je od r. 1591 nazývána zámkem. Ten byl však v roce 1623 spálen císařskými vojsky. Na jaře 1945 byl v zámku umístěn generální štáb německé armády a zámecký park byl využíván, jako letiště. V květnu obsadila zámek Rudá armáda a následně zámek sloužil jako letní sídlo ministerstva zahraničních věcí. Od r. 1952 je v zámku umístěn Domov důchodců hlavního města Prahy. Zámek není pro veřejnost přístupný, lze si ale prohlédnout zámecké nádvoří a překrásný park v anglickém stylu.

Zámek Chrast renesančně-barokní čtyřkřídlý zámek je dominantou Chrasti a stojí ve východní části náměstí. Zámek sloužil po tři století jako letní sídlo královéhradeckých biskupů. Upravené nádvoří zámku spolu s muzejním koncertním sálem (bývalou zámeckou kaplí s původními malbami) slouží k pořádání koncertů. Část prostor používá městský úřad a je využíván ke svatbám a slavnostním příležitostem. K zámku patří zámecká zahrada, upravená v roce 1903 architektem Thomayrem z Prahy, jako park. Dodnes se dochovaly původní růže, vzácné stromy jako liliovník tulipánokvětý, cypřišek nutkajský a další. Za ohradní zdí je lipová alej, na jejímž konci stojí kaplička sv. Jana Nepomuckého. Ve třech křídlech zámku je umístěno Městské muzeum s galerií a výstavní místností.

Zámek Nasavrky renesanční zámek stojí v dolní části náměstí v Nasavrkách, vedle kostela sv. Jiljí. Původně zde byla tvrz, postavená v 10. – 11. století, která se poprvé připomíná až roku 1545, kdy byla v držení Magdalény a Mikuláše Běškovce z Běškovic. Kolem r. 1600 došlo k úpravě tvrze na renesanční zámek. V roce 1622 bylo sídlo zkonfiskováno a prodáno císařskému důstojníkovi Františkovi de Couriers. Později získal panství rod Schönfeldů, za kterých bylo panství výrazně rozšířeno. Dcera Josefa Františka ze Schönfeldu se provdala za Jana Adama Auersperka. V té době již zámek nesloužil jako

rodinné sídlo a byl poškozen požárem. Roku 1757 nechal Jan Adam zámek upravit a zřídil zde správu panství. V roce 1849 po zrušení roboty sloužilo sídlo k potřebám nově zřízeného okresního soudu a berního úřadu. V roce 1931 se majitelem zámku stal Charitativní spolek sv. Kláry z Prahy. Od roku 1987 zde sídlila Krajská správa Chráněné krajinné oblasti Železné Hory. K rekonstrukci zámku, do jeho dnešní podoby, došlo až po roce 1990. Omítka má psaníčkovou sgrafitu. Dnes je zámek v majetku obce Nasavrky. V přízemí objektu se nachází romantická obřadní síň, informační centrum a cestovní kancelář. První patro je určeno pro expozici muzea „Po stopách Keltů“. Ve druhém patře zámku se konají po celý rok koncerty a výstavy. Nejznámější z nich jsou „Nasavrcká paleta“ a „Nasavrcké hudební léto“.

Zámek – muzeum Slatiňany spatříme ve Slatiňanech, v malebném kraji na úpatí Železných hor. První písemná zmínka o Slatiňanech pochází z konce 13. století kdy zde, na místě nad řekou Chrudimkou, stála dřevěná gotická tvrz majitele Františka ze Slatiňan. Název je odvozen od slatí, uprostřed kterých vznikla původní osada. V držení tvrze se postupně vystřídala řada majitelů, známý je až Václav ze Slatiňan, který se podepsal na protestní listinu českých a moravských stavů proti upálení Mistra Jana Husa. V roce 1575 koupil panství písař Bohuslav Mazanec z Frymburka. Tomu se tvrz zdála nepohodlná, proto se rozhodl vystavět v jejích místech moderní renesanční zámek. K uskutečnění díla byl povolán stavitel císaře Rudolfa II. Ulric Aostalis de Sala. V roce 1589 po Mazancově smrti pokračovala ve stavbě objektu i jeho druhá manželka Alena Škopková. V roce 1732 koupil Slatiňany Josef František, hrabě ze Schönfeldu, který nechal zámek barokně upravit. Jeho jediná dcera Marie Kateřina se provdala za Jana Adama Auersperga a v držení tohoto rodu zůstalo panství až do roku 1945. Auerspergové realizovali na zámku stavební úpravy. Koncem 18. stol. byla uskutečněna štuková výzdoba místností, do nichž se pořídily rokoková i klasicistně řešená kamna. Stavební úpravy zámku se prováděly ještě v 19. století a to např. stavba nového křídla, schodišťové věže u vjezdu do budovy a další přestavby do podoby romantického novogotického stylu, ve kterém vidíme zámek dnes. Úpravy byly provedeny Františkem Schmoranzem, rodákem ze Slatiňan a jeho pomocníkem Benediktem Škvorem. Posledním majitelem Slatiňan byl Dr. Josef Karel Trauttmansdorff. Po 2. světové válce přešel zámek do vlastnictví státu. Přilehlý zámecký park byl založen na počátku 19. stol. v anglickém stylu. Jedná se o druhou nejbohatší sbírku dřevin ve Východních Čechách. Slatiňanský zámek nabízí příjemné prožití dne, ale zdejší návštěvu ocení především ti nejmenší. Místní kuriozitou je totiž Kočičí hrádek, který stojí v lese nedaleko za zámeckým parkem. Ten dal postavit jeden ze zámeckých pánů pro své děti. I dnes zůstává tento objekt oblíbeným místem pro dětské "řádění". Se zámkem v zámeckém parku sousedí hřebčín.

Zámek Chroustovice je původně renesanční zámecké sídlo vystavěné na místě zpustlé tvrze, které nejprve nechal František Karel Libštejnský z Kolovrat v roce 1663 přestavět barokně a následně rod Kinských v roce 1779 upravit rokokově. Zámek dvakrát vyhořel a byl opět opraven ve slohu baroka. První požár byl v roce 1861, po druhé v roce 1947. V současné době je zámek účelově využíván, jako odborné učiliště.

Zámek Hrochův Týnec stál údajně již před rokem 1700, kdy byli jeho majitelé Zellerové z Rosenthalu. Dnešní budova však vznikla až po roce 1705 jako letohrádek premonstrátů z Hradiska u Olomouce. V úplnosti se zachovala dispozice přízemí s valenými a klášterními klenbami, v patře zbyla z původního vybavení zrcadlová klenba nad schodišťovou halou. Po zrušení kláštera Hradisko v roce 1784 přešel zámek do soukromých rukou. Chodba a reprezentační prostory při východním průčelí prošly historizující úpravou okolo roku 1850, kdy byl zámek majetkem Petra Karla Šlechty. Další úpravy proběhly v letech 1878 – 1879 za Josefa Krause, podnikatele z Pardubic.

Určujícím prvkem původní výzdoby fasád byl vysoký pilastrový řád, který spolu s promyšlenou dispozicí řadí stavbu mezi kvalitní příklady zámecké tvorby. Lónské hlavice pocházejí až z mladších úprav, stejně jako mnohé balkony na toskánských sloupech nebo mohutných volutových konzolách. Současný tvar mansardové střechy se čtyřbokou věžičkou a četné vikýře vznikly, až při přestavbě za manželů Otakara a Melánie Tůmových, v duchu historizující moderny v letech 1924-1925. Po roce 1945 byl v zámku umístěn Dětský domov se školou a Středisko výchovné péče. V roce 2010 získala zámek do svého majetku obec Hrochův Týnec.

Zámek Běstvina - ve 14. století stávala v Běstvině tvrz, snad na ostrůvku uprostřed zaniklého rybníka severně od zámku. Na počátku 16. století si Onšovští z Onšova postavili novou raně renesanční tvrz. Jednoduchou obdélnou stavbu rozdělenou na tři místnosti. Její zdivo bylo začleněno i do projektu nového zámku stavěného kolem roku 1650 pro Kryštofa Korduleho ze Sloupna. Čtyřkřídlá stavba s uzavřeným arkádovým nádvořím se do zahrady obracela nárožními dvoupatrovými rizality. Další barokní úpravy následovaly v letech 1720-23 za Antonína Arnošta z Birkensteinu, kdy bylo nově řešeno východní křídlo. V jižním křídle vznikla kaple sv. Vojtěcha. Drobné klasicistní úpravy následovaly zřejmě i v 19. století, na jehož konci bylo přistavěno schodiště do zahrady.

V letech 1910-48 byl zámek v majetku nadace Jana Josefa Caretta-Millesima, které sloužil jako správní budova. Od roku 1948 je v majetku státu, který zde po adaptaci v 60. letech 20. století zřídil zvláštní internátní školu, ta zde sídlí dodnes.

Zámek Ronov nad Doubravou – historie tohoto panského sídla je připomínána již v roce 1664. Budova dřívějšího zámku byla v roce 1823 stržena a nadace Jana Josefa Caretto-Millesimo nechala roku 1825 severně od něj postavit jinou budovu, která jí sloužila jako nové sídlo správy nadačního panství. Koncem 19. století byla budova novogoticky přestavěna do dnešní podoby. V roce 1948 přešel zámek z majetku nadace do správy státní lesní správy, které souží dodnes.

Zámek Třemošnice leží na úpatí Železných hor. Původně to byla tvrz, která je prvně připomínána v roce 1564. V roce 1610, když nabyl plnoletosti Albrecht Rabenhaupt ze Suché, přenesl své sídlo z nedalekého hradu Lichnice do Třemošnice a zde si vystavěl své nové panské sídlo. Původní tvrz přestavěl na renesanční zámeček. Po Rabenhauptech od roku 1747 vlastnil Třemošnici Jan Václav Ceretto-Millesimo. Ten již vlastnil sousední Ronov nad Doubravou a do Třemošnice hodlal přesídlit. Proto roku 1750 přestavěl zámeček na barokní zámek. Z renesanční staré stavby tehdy zbylo velice málo. Stavba nového zámku však nikdy nebyla dokončena. Byla realizována jen jedna strana a střední část s kaplí sv. Anny. Syn Jana Václava, Jan Josef Caretto-Millesimo, celé panství i s nedostavěným zámekem věnoval nadaci pro zchudlé šlechtice. V jejím držení byl zámek až do roku 1948, kdy byl znárodněn. V současnosti je zámek v soukromém vlastnictví, je po generální opravě a veřejnosti není přístupný.

Zámek Seč se nachází asi 24 km od Chrudimi. Když si v roce 1564 bratři Albrecht a Václav Robmhá-pové ze Suché rozdělili rozsáhlé lichnické panství, připadlo Václavovi panství bývalých hradů Oheb a Vildštejn. Na nově vzniklém ohebském panství, jehož centrem se stalo městečko Seč, nebylo kromě pustých hradů žádné panské sídlo, proto si Václav na severním okraji městečka postavil nový zámek poprvé zmiňovaný roku 1577.

Roku 1596 toto panství koupil Karel Záruba z Hustířan, který někdy na počátku 17. století zámek pozdně renesančně přestavěl a rozšířil o kratší příčné křídlo. Na tuto přestavbu upomíná kamenný vstupní portál s erby Karla Záruby a jeho manželky Anny z Valdštejna s letopočtem 1610. V roce 1628 zámek koupil majitel Nasavrk František de Couriers a hrad ztratil svou rezidenční funkci. I za dalších majitelů sloužil jen hospodářským účelům. Jeho údržba byla zanedbávána a roku 1757 je popisován jako polozbořený. Tehdy již patřil Auerspergům, za nichž sloužil potřebám přilehlého dvora jako sýp-

ka, skladiště či ovčín. Při pozemkové reformě roku 1925 se stal součástí zbytkového velkostatku a od roku 1948 patří státu. Po adaptaci v 60. a 70. letech 20. století slouží až dodnes, jako sídlo městského úřadu.

Zřícenina Košumberk leží na skalnatém vrchu nad údolím řeky Novohradky u městečka Luže. Hrad je poprvé připomínán roku 1318. Po požáru r. 1573 byl renesančně přestavěn. V druhé polovině 16. století byla na Košumberku zřízena českobratrská škola, kde byli vychováváni mladí protestantští šlechtici (mj. později proslulý válečník Albrecht z Valdštejna). V r. 1684 přešel Košumberk do vlastnictví jezuitské koleje v Hradci Králové, která si zřídila vedle poutního kostela své sídlo. Po zrušení řádu jezuitů spravoval panství církevní fond a r. 1826 se stal majetkem Thurn-Taxisů. Od roku 1953 byl hrad státním majetkem, v devadesátých letech jej převzala do své péče obec Luže.

Zřícenina hradu Lichnice nachází se na okraji Železných hor. Vznik hradu se datuje od roku 1250-1260, v roce 1410 se stal hradem královským. V roce 1610 Lichnice vyhořela, roku 1646 byla dobyta Švédy. Po ukončení třicetileté války na rozkaz Ferdinanda III. pobořena. Zříceniny hradu a malá expozice o jeho historii a majitelích jsou posledními památkami připomínajícími někdejší význam sídla rodu Lichtenberků. Z hradu se nabízí pěkný výhled do okolí.

Zřícenina hradu Oheb, pnoucí se nad přehradou Seč. Hrad vznikl okolo přelomu 14. a 15. století. Poprvé se připomíná v rukách Ješíka z Popovce v roce 1405. Po jeho smrti připadl králi, ten ho zastavil Petrovi Zmrzlíkovi ze Svojšína. Od roku 1455 jsou majitelé hradu Trčkové z Lípy a ti hrad sice výrazně přestavěli, ale záhy ho opustili. Jako pustý se Oheb uvádí k roku 1533. Měl dvojdílnou dispozici, která využila příhodného skalního hřebene. Do přední části se vstupovalo čtverhrannou průjezdní věží. Později bylo vybudováno ještě jedno vnější opevnění. Na zadní části skalního hřebene byla vystavěna čtverhranná, nejspíše obytná věž. Do dnešní doby se dochovaly zbytky průjezdní věže, vnější obranné hradbyčtverhranné obytné věže.

Zřícenina hradu Rabštejnek se nacházejí na skalnatém vrchu asi 6 km jihozápadně od Chrudimi. Jméno zříceniny, malého hradu ze 14. století Rabštejn nebo také Rabštejnek, vzniklo z původního německého názvu Rabenstein, což v překladu znamená havraní hnízdo. Tomuto označení odpovídal i jeho vzhled. Vlastní hrad se totiž nacházel na sever od předhradí na nevelkém skalisku. Jelikož bylo pro hrad na skalce malé místo, musel být stavěn do výšky. Dispozice hradu byla dvojdílná. Před hradem, se nacházelo, obdélné předhradí, opevněné příkopem s valem. Předhradí nevykazuje zjevné stopy zástavby. Jádro oválného půdorysu se díky umístění na skalnaté podloží dělilo do dvou částí. První část tvořil čtverhranný donjon, který zaujal nejvyšší místo. Za ním se pak nacházela úzká stavba, zřejmě z větší části dřevěná. Druhou dolní část tvořila v zadní části z hradu vystupující polookrouhlá věž či bašta dovnitř otevřená. Zbytek obvodu tvořila hradba. V severozápadním prostoru byla, v polovině 19. století při romantických úpravách, vestavěna dvouprostorová budova s pseudorománskými okny. Stěny v interiéru byly pokryty sgrafity. Areál hradní zříceniny je volně přístupný. Do dnešní doby se dochovaly zbytky věže (donjonu), polookrouhlé baštyanovoromantické přístavby. Na jejích stěnách byla ještě na konci 90. let 20. století patrna sgrafita. Povětrnostní podmínky a téměř žádné záchranné práce nadále mění zříceninu hradu ve stále větší ruinu.

Zřícenina hradu Žumberkleží na okraji Českomoravské vrchoviny asi deset kilometrů jihovýchodně od města Chrudim. Hrad byl snad založen koncem 13. století, v roce 1318 zmiňován jako Zunberg, avšak jeho vznik lze datovat o několik desítek let dříve. Pro hrad je charakteristické časté střídání majitelů. Z řady méně známých vladyckých rodů vlastníků Žumberk ve 14. a 15. století, vyniká větev rodu pánů z Boskovic, sídlící zde v 2. polovině 14. století. Na sklonku 16. století byl Žumberk renesančně přestavěn Václavem Zárubou z Hustiřan, jehož rod sídlil na hradě do roku 1685. Po roce 1700

počal Žumberk pustnout. Jeho posledním obyvatelem byl v letech 1760-1770 vrchnostenský lékař Devoty. Koncem 18. století byly zdi opuštěného hradu rozebrány na stavební materiál obyvateli přilehlého městečka. Přesto se však dodnes zachovaly poměrně značně vysoké zdi renesančně upraveného dvoukřídlého hradního paláce se zbytky sgrafit, části hradeb a stopy parkánu. Dispozice hradu byla dvojdielná. Prostor předhradí dnes zaujímá velký novověký hospodářský dvůr. Jádru mělo zhruba pětiboký obrys. Po celém obvodu jej obíhal parkán, v němž na čelní straně bývala zřejmě věžovitá vstupní brána. Na vnitřní straně hlavní hradby se dobře dochovaly stopy schodiště, které původně vedlo na její ohoz. Palác, dodatečně rozšířený o dva rizality, zaujal zadní nejchráněnější stranu. Na jeho zříceninách jsou dobře patrné stopy pronikavé renesanční přestavby. Ze severního příkopu vede tajemná chodba do sklepů.

Tabulka 121: Přístupnost a dostupnost hradů, zámků a zřícenin

Název zařízení	Dopravní dostupnost	Přístupnost
Rychmburk-hrad a domov pro duševně nemocné	auto, pěší, kolo	Ano, exteriér a nádvoří celoročně
Nasavrky-muzeum v zámku, Nasavrky	auto, pěší, kolo, autobus	Ano, celoročně (na objednávku celý den)
Slatiňany-zámek a muzeum	auto, pěší, kolo, autobus, vlak	Ano, duben-říjen (na objednávku celý rok)
Chrast-městské muzeum, zámek	auto, pěší, kolo, autobus	Ano, duben-říjen (celoročně na objednávku)
Chroustovice-zámek	auto, pěší, kolo, autobus	Ano, celoročně (na objednávku, pouze skupiny)
Hrochův Týnec - zámek	auto, pěší, kolo, autobus	Ne, soukromý majetek
Heřmanův Městec - zámek s parkem	auto, pěší, kolo, autobus	Ne-domov důchodců, přístupný pouze zámecký park
Lichnice – zřícenina hradu, Třešňovice	auto, pěší, kolo, autobus	Ano, duben-září, (celoročně celý den na objednávku)
Běstvína-zámek	auto, pěší, kolo, autobus	Nepřístupný (internátní škola)
Ronov nad Doubravou-zámek	auto, pěší, kolo, autobus	Nepřístupný (státní lesy)
Seč-zámek	auto, pěší, kolo, autobus	Nepřístupný, sídlo MÚ
Košumberk-zřícenina hradu a zámek	auto, pěší, kolo, autobus	Ano, duben-říjen
Oheb - zřícenina hradu	auto, pěší, kolo	Ano, celoročně
Rabštejn-zřícenina hradu	auto, pěší, kolo	Ano, celoročně
Žumberk - zřícenina	auto, pěší, kolo, autobus	Ano, celoročně

Zdroj: Internetové stránky a vlastní zpracování

Církevní a židovské památky

Téměř v každé obci se nachází kostel či kaple dotvářející estetický vzhled a ráz obce. Obecnou nevýhodou těchto církevních památek je však jejich nepřístupnost. Veřejnosti jsou přístupné pouze v době, kdy se v nich konají bohoslužby. Druhým problémem mnohých kostelů je jejich špatný technický stav a tudíž potřeba jejich rekonstrukce.

Okolí Pardubic a ORP Chrudim bylo v dějinách svědkem mnoha významných politických událostí, které často souvisely s napjatou religiózní situací v zemi. Silná náboženská tradice se odráží i v množství církevních staveb, které se zde nalézají a tvoří významnou součást architektonického dědictví naší země. Více než tisíciletý vývoj církevní architektury předkládá jedinečné svědectví o duchovním a sociálním vývoji kulturního životanašich předků. Při cestě za poznáváním této nezbytné součásti kultury každého národa si zajisté všichni uvědomí význam těchto jedinečných svědků minulosti, jejichž význam často překračuje hranice naší republiky a leckdy i evropského kontinentu. Pro větší přehlednost, jsou památky seřazeny podle měst, ale nejsou to všechny, které se na území ORP Chrudim vyskytují. V této bohaté nabídce architektonických skvostů, i když zde zdaleka nejsou vyjmenované všechny církevní památky, si každý jistě vybere tip na zajímavý výlet či poučnou exkurzi. Mezi nejznámější lze uvést:

Heřmanův Městec a okolí	Kaple Zvěstování Panně Marii a Zvonice, Heřmanův Městec, Židovské ghetto, synagoga, Heřmanův Městec, Kostel sv. Bartoloměje, apoštola, Heřmanův Městec, Husův sbor, Heřmanův Městec, Židovský hřbitov (nejstarší a nejzachovalejší v Čechách), Heřmanův Městec, Kaple sv. Jiří, Heřmanův Městec, Zámecká kaple sv. Rudolfa, Heřmanův Městec, Kostel sv. Petra a Pavla, Kostelec u Heřmanova Městce, Kostel sv. Václava mučedníka, Vápenný Podol, Kostel sv. Havla, Hošťalovice, Kostel sv. Petra a Pavla, apoštolů, Rozhovice, Zvonice Klešice, Kostel sv. Víta, Morašice
Chrast a okolí	Kostel Nejsvětější Trojice, Chrast, Kostel sv. Jana Křtitele, Chrast, Kostel sv. Markéty, panny a mučednice, Chrast, Kostel sv. Martina, Chrast, Židovské ghetto a židovský hřbitov, Přestavky, Kaple sv. Anny, Přestavky, Židovský hřbitov, Přestavky, kaple, Horka, Kostel sv. Anny, Horka, Kostel sv. Michaela, Trojovice, Kostel Svatého Václava, Řestoky, Socha svatého Jana Nepomuckého, Zaječice
Chrudim a okolí	Kapucínský klášter s kostelem sv. Josefa-Muzeum barokních soch, Chrudim, Husův sbor, Chrudim, Arciděkanský kostel Nanebevzetí Panny Marie, Chrudim, Kaple Nejsvětější Trojice, Chrudim, Chrudim – židovský hřbitov, Chrudim, Červená kaplička-kaple, studánka, Chrudim, Evangelický kostel, Chrudim, Kostel sv. Kateřiny, panny a mučednice, Chrudim, Kostel Sv. Kříže, Chrudim, Kostel sv. Bartoloměje-kostel a krytá lávka, Kočí, Kaple sv. Jana Křtitele, Dolní Bezděkov, Kostel Sv. Kříže, Honbice, Zájezdec-židovský hřbitov, Zájezdec, Kaple Nejsvětějšího Salvátora, Čankovice, Kostel Nanebevzetí Panny Marie, Vejvanovice, Kostel Nejsvětější Trojice, Dvakačovice, Evangelický kostel, Dvakačovice, Kostel svatého Michaela, Licibořice, Socha sv. Jana Nepomuckého, Nabočany, Zvonice a boží muka na návsi, Rabštejnská Lhota, Kostel svatého Jana Křtitele, Tuněchody, Socha Sv. Jana Nepomuckého, Žumberk, Krucifix, Bylany, Zvonice na návsi, Dřenice
Luže, Hrochův Týnec a okolí	Kostel Panny Marie Pomocnice křesťanů na Chlumku – poutní místo, Luže, Židovský hřbitov, Luže, Židovské ghetto, synagoga a židovský hřbitov, Luže, Kostel sv. Jiří, mučedníka, Luže, Kostel sv. Bartoloměje, apoštola, Luže, Kostel Zvěstování Panně Marii, Luže, Kaple sv. Jana Nepomuckého, Luže, Kaplička Panny Marie Růžencové, Luže, Kostel sv. Martina biskupa, Hrochův Týnec, Hřbitovní kaple sv. Anny, Hrochův Týnec, Kostel Nejsvětější Trojice, Jenišovice, Kostel Lozice, Lozice, Bílý Kůň – kaple, Střemošice, Kaple Panny Marie, Rosice, Kostel sv. Václava mučedníka, Rosice, Kaplička sv. Jana Nepomuckého, Chroustovice, Kostel sv. Jakuba Staršího, apoštola, Chroustovice

Nasavrky a okolí	Zvonička a kříž Libáň, Nasavrky, Kaple Strkov, Ctětín, Vranov – kaple, Ctětín, Kaple sv. Jana, Ctětín, Kaple Panny Marie s hrobkou rod. Růklů, Horní Bradlo, Křížek v lese (u křížovky na Nasavrky, chráněn jako kulturní památka ČR), Socha sv. Jana Nepomuckého, Horní Bradlo
Seč a okolí	Počátky – kaple, Seč, Kaple sv. Petra a Pavla, Seč, Hoješín-pozůstatek židovského hřbitova, Seč, Kostel sv. Štěpána, prvomučedníka, Seč, Kostel sv. Vavřince, Seč, Kraskov – kaple, Seč, Barokní dřevěná zvonice, Bojanov, Barokní dřevěná zvonice, Bojanov, Kostel sv. Václava, Bojanov, Kostel sv. Víta, Bojanov
Skuteč a okolí	Kaple Nejsvětější Trojice, Skuteč, Kaple Panny Marie Pomocné, Skuteč, Kaple sv. Anny, Skuteč, Kaple sv. Jana Nepomuckého, Skuteč, Kaple sv. Petra a Pavla, Skuteč, Kaple sv. Václava, Skuteč, Kostel Panny Marie Bolestné, Předhradí, Kaple sv. Jana Nepomuckého, Předhradí, Kaple sv. Josefa Pěstouna Páně, Předhradí
Slatiňany a okolí	Kostel sv. Martina, Slatiňany, Slatiňany – klášter, kaple, Slatiňany, Evangelický kostel, Slatiňany, Kaple Nanebevzetí Panny Marie, Slatiňany, Slatiňany – kaple, Slatiňany, Kostel Nejsvětější Trojice, Sobětuchy, Kostel sv. Anny, Smrček, Kostel sv. Bartoloměje, Bítovany, Kostel sv. Jakuba, Svídnice, Kostel sv. Jiří, Orel, Kostel sv. Mikuláše, Stolany,
Třemošnice a okolí	Kaple sv. Anny, Třemošnice, Kaplička sv. Jána, Třemošnice, Skoranov – kaple, Třemošnice, Závratec – kaple, Třemošnice, Kostel sv. Vavřince, jáhna a mučedníka, Ronov nad Doubravou, Kostel svatého Kříže, Ronov nad Doubravou, Socha sv. Prokopa, Ronov nad Doubravou, Kaple sv. Jana Nepomuckého, Běstvína, Běstvína – kaple, Běstvína, Kostel sv. Jana Křtitele, Běstvína, Kostel sv. Marie Magdalény, Běstvína, Kaple Nanebevzetí Panny Marie, Prachovice, Kaple Panny Marie, Biskupice, Kostel sv. Martina, biskupa, Kněžice, Kněžice – kaple, Kněžice, Kostel sv. Matouše, Míčov-Sušice, Kaple Sv. Kříže, Žlebské Chvalovice, Kostel sv. Kateřiny, Lipovec

Zdroj: Internetové stránky a vlastní zpracování

Muzea, galerie a ostatní kulturní zařízení

V Pardubickém kraji se nachází Památník Ležáky (náleží však k jinému ORP), který připomíná události z 24. 6. 1942, kdy nacisté vyhladili obec Ležáky. Její obyvatelé zaplatili svými životy na pardubickém popravišti za ukrývání tajné vysílačky Libuše, patřící parašutistům, pověřených atentátem na Heydricha. Osadu tvořilo osm domků seskupených kolem mlýna a jde o národní kulturní památku. Poslední rekonstrukce proběhla v roce 2006. Venkovní areál je volně přístupný a místa vypálených a zbořených domů jsou v přírodním areálu označena kamenným pomníkem s křížem. V budově památníku je umístěna stálá expozice předmětů a fotografií vztahujících se k vypálení Ležáků. Od roku 2002 je zde možné shlédnout videofilm „Osada, která ztratila obyvatele, nikoli však paměť“. Areál je volně přístupný od dubna do října a dále celoročně po celý den na objednávku. Dopravní dostupnost je vlastním vozidlem, ale i autobusem, co by zájezd. Je zde parkoviště pro osobní vozidla i pro autobusy.

V ORP Chrudim se nachází řada muzeí, galerií, jsou zde i výstavní a pamětní síně. Mezi neznámější lze zařadit níže uvedené:

Regionální muzeum v Chrudimi – sídlí v novorenesanční budově z r. 1898 v centru města. Vzniklo v roce 1892 jako Průmyslové muzeum pro Východní Čechy v Chrudimi. Má bohaté sbírky uměleckého řemesla a vlastivědné sbírky z chrudimského regionu. Výstavní obory jsou: archeologie, architektura / urbanismus, archivy / archiválie, domácnost - vybavení / bytová kultura, etnografie, keramika, lidové

umění, muzejnictví, nábytek / vybavení interiérů, odívání / textil / doplňky / krajky / obuv, plakáty, pravěk, regionální historie, řemeslná výroba / cechy / družstva, restaurování / konzervování / preparování, secese, sklo / porcelán, společnosti, spolky a sdružení, staré tisky / kroniky / privilegia, umělecké řemeslo / užité umění / design, umění 19. století, umění 20. století, vlastivěda regionu a výtvarné umění.

Kapucínský klášter s kostelem sv. Josefa – Muzeum barokních soch v Chrudimi. Klášter kapucínů s kostelem sv. Josefa, postavený za tehdejšími městskými hradbami v druhé polovině 17. století, ztratil své původní poslání v roce 1947. Z přilehlého konventu se staly účelové prostory a sám chrám začal být v 70. letech používán jako skladiště místního národního výboru a později města. Díky dotaci z evropských fondů, ve výši 43 miliónů, je dnes využíván jako projekt muzea barokního sochařství regionu. Výstavní obory jsou: barokní a rokokové umění, malířství / kresba / grafika, sochařství.

Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi. Bylo otevřeno v roce 1972. Sídlí v nádherném renesančním domě, který postavil chrudimský měšťan Matěj Mydlář, v letech 1573-1576 a k němuž Matějův syn Daniel přistavěl věžičku ve tvaru minaretu. Muzeum shromažďuje, eviduje a široké veřejnosti zpřístupňuje doklady o vývoji českého i světového loutkového divadla. Výstavní obory: hračky/loutky/architektura/urbanismus. Vystavují se zde loutky kočovných loutkářů, varietní loutky, rodinná loutková divadla, dekorace českých umělců, loutky Orientu, stínové loutky a další.

Bašta Prachárna - dělostřelecká bašta – Chrudim jde o turistickou atrakci. Stojí v severovýchodním nároží městského opevnění v Chrudimi. Byla postavena v roce 1435 a byla určena pro obranu ručními palnými zbraněmi. Jedná se o nejmladší prvek městského opevnění. Poslední rekonstrukce byla v roce 2005, kdy byla také zpřístupněna. Výstavní obor je regionální historie.

Chrast - městské muzeum s galerií se nachází ve třech křídlech zámku. Jsou zde umístěny stálé expozice (geologie, paleontologie, historický vývoj Chrasti, kulturní osobnosti, zaniklá řemesla) a také prodejní galerie. Unikátem zámecké expozice je faksimile kodexu Gigas (řecky „obrovská kniha“), největšího biblického rukopisu na světě. Tato bohatě iluminovaná kniha vznikla na počátku 13. století v klášteře v Podlažicích u Chrudimi. Od roku 1648 se tento rukopis nachází ve Švédské královské knihovně ve Stockholmu.

Nasavrky – muzeum v zámku se nachází v 1. patře, ve 2. patře je galerie. Návštěvníci se mohou seznámit s keltskou kulturou, řemesly, s jejich každodenním životem. Také blíže poznají charakter keltských staveb a osídlení a to díky velkoplošnému modelu oppida Hradiště u Nasavrku, modelu podzemnice a pomocí animací v multimediálním informačním systému. Expozici doplňují repliky železných a bronzových spon, švartnových náramků, bronzových šperků a zbraní.

Muzeum dýmek Proseč sídlí v historickém roubeném domku na náměstí v Proseči. Návštěvníci zde zhlédnou množství exponátů, dozví se zajímavosti o výrobě dýmek a historii tohoto řemesla, které je pro okolí Proseče typické a které se zde zachovalo dodnes. Součástí muzea je i expozice historie obcí

v okolí Proseče, dobového oblečení, nádobí, keramiky, skla a nábytku. Jsou zde zmíněny i významné osobnosti spjaté s tímto krajem a to např. Tereza Nováková, bratři Mannové nebo Alois Metelák.

Vesnické muzeum regionu Kovářov leží asi 2 km od známého turistického centra Seč u Chrudimi. V roce 2014 bylo po nákladné rekonstrukci prostor a intenzivní práci na vytvoření expozic nově otevřeno Vesnické muzeum-galerie-farmářská prodejna. Nachází se zde stálá expozice o vzniku historie a o životě lidí z okolních obcí. Farmářská prodejna nabízí výpěstky a výrobky šikovných lidí. V nabídce je 14 druhů medů, 8 druhů medoviny, čerstvá vejce od volně žijících slepic, kravské a ovčí sýry, džemy, pečené čaje bez konzervantů, medové pivo a limonáda. Na objednávku i čerstvě nadojené kravské mléko, vepřové a jehněčí maso, ale i maso z divočiny. K zhlédnutí, ale i k zakoupení, jsou tady krásné obrázky, keramika, kytice a věnce ze slaměnek, výrobky ze skla, drátu, ovčí vlny, pedigu a kovářské výrobky.

Městské muzeum ve Skutči - jev domě, který patřil rodině manželky, hudebního skladatele Vítězslava Nováka. Bylo založeno roku 1910. Od roku 2009 je zde nová expozice. Historie obuvnictví je umístěna v přízemí, kde je plně vybavena ševcovská světnička s celou řadou šicích strojů nejrůznějších typů, ale i unikátní kopírka na kopyta. Vnitřní keramická expozice ve sklepení muzea je plná fotografií, autentických dokumentů a trojrozměrných předmětů, např. potřeb střelmistra. Stejně jako v obuvnictví i zde je k dispozici počítač s možností samostatného spouštění prezentací, filmů a her pro děti. Největším lákadlem pro děti i dospělé je venkovní imitace lomu, kde je vše, co k lomu patří. Kovárna, jámový lom, polní drážka, vozík na svážné, ukázka lanovky, výrobní boudy – plátkárna, štípařna a kostkárna. Mnoho exponátů je funkčních a schopných ukázek (např. vrátek, jeřáb, beranová štípačka kostek a jiné. Součástí muzea je i Památník hudebního skladatele Vítězslava Nováka a pamětní síň hudebního skladatele Václava Jana Tomáška.

Muzeum ve Slatiňanech bylo zřízeno v 50. letech minulého století na zámku. Jde o hipologické muzeum podle plánů profesora Františka Bílka. Značné množství exponátů představuje umělecké ztvárnění koně a to jak na obrazech, rytinách, tak i plastikách. V porcelánovém provedení se prezentuje škola španělská z vídeňské porcelánky. Bohatě je zde zastoupena grafická tvorba a obrázkové sbírky George a Filipa Hamiltonů. Nechybí zde ani ukázky postojů a jezdeckého oblečení. Sběrka muzea je svým rozsahem největší v Evropě. Z interiérů zámku a jeho místností zaujme nejvíce jídelna, knihovna a Černý salón, které jsou vybaveny původním pseudoslohovým nábytkem. Součástí původního mobiliáře jsou dva restaurované gobelíny ze série Zeus a Kalistó. V Popplerově síni jsou památky na vynikajícího československého jezdce kpt. Rodolfa Popplera. Výstavní obory jsou novodobé dějiny, tapiserie/gobelíny, výtvarné umění 19. a 20. století.

Švýcárna – muzeum Slatiňany je staré šlechtické hospodářské stavení u slatiňanského hřebčína zvané Švýcárna, kde v oblíbeném seriálu Dobrá voda bydlel herec Josef Kemr, jako stájný na penzi. Jsou zde dokumenty a exponáty mapující chov starokladrubských koní a interaktivní obrazovky, kde si návštěvníci mohou vyzkoušet jízdu povozem nebo ustrojit figurínu koně do postroje. Je zde i replika boxu pro koně, který se nachází v Kladrubech.

Hasičské mini muzeum Jenišovice se nachází v malé vesničce v okrese Chrudim a otevřeno je celoročně, ale pouze na objednávku. Výstavním oborem je hasičská technika.

Berlova vápenka - Vápenka Závrtec – Třemošnice dříve sloužila ke zpracování suroviny vytěžené v nedalekých Prachovicích, odkud byla na vzdálenost cca 5 km dopravována košovou lanovkou. Po druhé světové válce výroba začala stagnovat a v roce 1960 byla definitivně zastavena. Výstavními obory jsou řemeslná výroba/cechy/družstva. Lze ji zařadit mezi technické památky.

Zemědělské muzeum – Třemošnice leží jihozápadně od Chrudimi a nachází se hned vedle Berlovy vápenky. Již dle názvu je vidět, že jde o muzeum se zemědělskou tematikou, jako jsou stroje, nádoby, doplňky apod. Jedny z prvních získaných exponátů muzea byly staré traktory, neboť se jeho zakladatelé účastnili srazů zemědělských strojů. Sbíрка se rozrůstala a dnes má přes 200 předmětů od počátku 20. století. Muzeu vévodí tři funkční traktory značky Zetor, doplňují je pluh, sečky, koňská travní sekačka, vyorávač brambor, mlátičky obilí nebo nakladače. „Exponáty“ jsou z celé republiky, z nejbližšího místa je přivezená mlátička obilí, která je od Vlašimi. Vedle velkých strojů jsou zde i menší předměty, které potřebovali farmáři na polích i v domácnosti. Mezi nimi jsou staré sněžnice, Ruční pračky, mandl a různé jiné nářadí. Vystavovanými obory jsou potravinářství/zemědělství/pěstivatelství/chovatelství.

Galerie Art – Světlana a Luboš Jelínkovi Chrudim – gotické sklepy ze 14. století. Galerie je přímo v centru města Chrudim. Návštěvník zde najde reálnou i virtuální galerii, dále i on-line prodej děl autorů, jako je např. Jiří Anderle, Josef Čapek, Jiří David, Emil Filla, Jiří Kolář, Oldřich Kulhánek, František Kupka, Kamil Lhoták, Petr Nikl, Josef Šíma, Toyen, Josef Váchal, Jitka Válková, Olbram Zoubek, Jan Zrzavý. V roce 2009 došlo k prvnímu zpřístupnění tohoto druhu výtvarného umění.

Výstavní síň Vodních zdrojů Chrudim se nachází v Chrudimi a jde o regionální petrografickou sbírku. Výstavními obory je geologie, mineralogie a drahé kameny.

Výstavní síň Divadla Karla Pippicha v Chrudimi prezentuje řadu projektů zaměřených především na současné výtvarné umění mladší a střední generace.

Galerie Cyryny Heřmanův Městec. Galerie se nachází v prostorách bývalé židovské školy u synagogy. Budova s pohnutou historií prošla mnoha stavebními úpravami a nakonec téměř totální devastací. Péčí města, za pomoci státu a Společnosti ochránců židovské kultury v Heřmanově Městci byla zachráněna, zrekonstruována a v roce 2001 slavnostně otevřena. Je zde expozice východočeských malířů a sochařů 20. století.

Galerie Antonína Chittussiho v Ronově nad Doubravou se nachází ve vile, kterou projektoval sochař František Bílek v roce 1932, a postavená byla za dva roky. Má cenný interiér. Hala má vyřezávané dřevěné prvky. Významné jsou i 2 venkovní reliéfy: hlava Kristova, bronz a rozměrná luneta „Jak čas utíká“. Dům je v soupisu státem chráněných nemovitých památek a od r. 1992 slouží jako Galerie Antonína Chittussiho pro výstavy obrazů a jiných uměleckých děl.

Městská galerie v Třemošnici vznikla v souvislosti s výstavbou nového centra města v letech 1997-1999 a prostory byly vybrány v budově bývalé školy v půdních prostorách. Svoji činnost zahájila v r. 1999, v den slavnostního otevření nového náměstí. Pořádají se zde krátkodobé výstavy.

Tabulka 122: Přístupnost muzeí a galerií

Název zařízení	Dopravní dostupnost	Přístupnost
Regionální muzeum v Chrudimi	auto, kolo, pěší, autobus, vlak	Ano, celoročně
Kapucínský klášter-Muzeum barokních soch Chrudim	auto, kolo, pěší, autobus, vlak	Ano, celoročně
Muzeum loutkařských kultur v Chrudimi	auto, kolo, pěší, autobus, vlak	Ano, celoročně
Bašta Prachárna-dělostřelecká bašta, Chrudim	auto, kolo, pěší, autobus, vlak	Ano, květen-září
Chrast-městské muzeum, zámek Chrast	auto, kolo, pěší, autobus, vlak	Ano, květen-říjen (na objednávku celý rok)
Nasavrky-muzeum v zámku, Nasavrky	auto, kolo, pěší, autobus	Ano, celoročně i na objednávku
Muzeum dýmek Proseč	auto, kolo, pěší, autobus, vlak	Ano, celoročně
Městské muzeum Skuteč	auto, kolo, pěší, autobus, vlak	Ano, celoročně
Hipologické muzeum Slatiňany	auto, kolo, pěší, autobus, vlak	Ano, duben-říjen (na objednávku celý rok)
Švýcárna Slatiňany	auto, kolo, pěší, autobus, vlak	Ano, květen-září
Hasičské mini muzeum Jenišovice	auto, kolo, pěší, autobus	Ano, celoročně (na objednávku celý den)
Berlova vápenka - Vápenka Závratec	auto, kolo, pěší	Ano, červenec-říjen
Městské muzeum ve Skutči	auto, kolo, pěší, autobus, vlak	Ano, celoročně
Vesnické muzeum regionu Bojanov	auto, kolo, pěší, autobus	Ano, na objednávku
Muzeum zločinu, Nasavrky	auto, kolo, pěší, autobus	Ano, celoročně
Gallery Cyrany-galerie, Heřmanův Městec	auto, kolo, pěší, autobus	Ano, celoročně (na objednávku celý den)
Galerie Art-Světlana a Luboš Jelínkovi, Chrudim	auto, kolo, pěší, autobus, vlak	Ano, celoročně
Městská galerie, Třemošnice	auto, pěší, kolo	Ano, celoročně
Galerie Antonína Chittussiho, Ronov nad Doubravou	auto, kolo, pěší, autobus	Ano, celoročně celý den (na objednávku)
Pamětní síň Václava Jana Tomáška, Skuteč	auto, kolo, pěší, autobus, vlak	Ano, celoročně celý den (na objednávku)
Výstavní síň Vodních zdrojů Chrudim	auto, kolo, pěší, autobus, vlak	Ano, celoročně (na objednávku celý den)
Výstavní síň Divadla Karla Pippicha, Chrudim	auto, kolo, pěší, autobus, vlak	Ano, celoročně

Zdroj: internetové stránky, vlastní zpracování

Technické památky, památkové zóny a turistické zajímavosti

V ORP Chrudim se nachází řada významných technických památek. Mezi nejznámější lze vyjmenovat zejména:

Tabulka 123: Přírodní památky a přírodní rezervace

Technické památky	Hamplův mlýn, Klešice
	Křižanovice – vodní dílo
	Lukavice – pyritové doly
	Pařížov, Běstvina – vodní nádrž, ojedinělé dřevěné potrubí v rámci Evropy
	Seč – vodní nádrž
	Stará vápenka, Kostelec u Heřmanova Městce
Památkové zóny	Heřmanův Městec – městská památková zóna
	Chrast - městská památková zóna
	Chrudim - městská památková zóna, která má zachovanou středověkou strukturu s památkově významnou zástavbou se starými hradbami
	Luže - městská památková zóna
	Skuteč-Předhradí - městská památková zóna
Turistické zajímavosti	Bašta Prachárna, Chrudim – dělostřelecká bašta, v současné době se zde nachází expozice o městském opevnění
	Heřmanův Městec – hřebčín, který byl postaven r. 1875 rodem Kinských, svou moderností budí obdiv dodnes. Součástí je: pracovní sedlovna – uzdečky a sedla běžného typu pro zajištění výcviku koní, postrojovna – různé druhy postrojů, gala sedlovna – předměty výhradně po Kinských
	Kočíčí hrádek, Slatiňany – pochází z 19. století. Jde o miniaturu hrádku, který stojí na křemencové skalce a byl určen na hraní pro zámecké děti
	Kozí farma Licibořice - chová hnědé krátkosrsté kozy, bezrohé, které byly vyšlechtěny v Německu a dávají více mléka, než kozy bílé. S majitelem je možné si domluvit exkurzi. Součástí farmy je i malý obchůdek, kde je možné si zakoupit kozí zmrzlinu
	Prstencové sluneční hodiny, Luže. Prstencové sluneční hodiny jsou dílem uměleckého kováře p. Karla Hůrky ze Stránčic (u Prahy). Slavnostně byly odhaleny v r. 1990. Číselník hodin tvoří prstenec umístěný v rovině kolmé na ukazatel a je řešen jako samonosný. Z číselníku vystupují římské číslice od VI po XVIII. Hodiny jsou zhotoveny z oceli, mědi a dalších nerezových kovů. Podstavec je žulový. Výška hodin je 4 m a šířka 2,5 m
	Hřebčín, Slatiňany – založen v roce 1898 jako zámecký hřebčín. Vznikl z původních stájí pro dostihové koně a koně pro parforsní hony, které patřily spolu s přilehlým zámkem a panstvím rodině Auerspergů. Od roku 1992 je součástí Národního hřebčína Kladruby nad Labem, ve výcvikovém středisku se provádí výcvik hřebců a klisen
	Slavická obora, Nasavrky – obora s mufloní zvěří, pro veřejnost přístupná po značených turistických trasách

Zdroj: internetové stránky, vlastní zpracování

Rodáci a významné osobnosti

Z ORP Chrudim pochází řada osobností. Někteří se zde přímo narodili, jiní zde nějaký čas působili.

V Chrudimi se narodili:

- Viktorin Kornel ze Všehrd, humanista, právník
- Jan Mydlář, kat
- Josef Ceregetti, malíř a historik
- Jan Nepomuk Štěpánek, představitel českého venkovského divadla, dramaturg Tylova divadla
- Josef Ressel, vynálezce lodního šroubu
- Josef Vaněk (1886–1968), zahradník, architekt, redaktor, spisovatel
- Vilém Rittershain, filmový architekt
- Miloš Vodička, básník
- Jan Knap, malíř
- Miloslav Výborný, politik, ústavní soudce
- Světlana Šáchová, Miss, zpěvačka, moderátorka, modelka
- Jiří Vondráček, hudebník, herec, režisér, bratr Heleny Vondráčkové
- Petr Průcha, hokejový útočník
- Dušan Salfický, hokejový brankář
- Šárka Vaňková, zpěvačka

Působili zde:

- Johann Paul Czechpauer, sochař
- Ignác Rohrbach, sochař
- Emanuel Pippich, právník, organizátor kultury
- Josef Machek, právník a politik, poslanec zemského sněmu, starosta města a okresní starosta
- Alois Gallat, spisovatel, dramatik, ředitel městského úřadu, organizátor kultury
- Karel Pippich, právník, organizátor divadla a sokolského hnutí
- Josef Kubelka, lyrický básník
- Jaromír John, spisovatel, novinář, pedagog, výtvarný estetik a kritik
- Miroslav Hanuš, spisovatel
- Jiří Charvát, notář, historik

Mezi osobnosti města Skuteč patří:

- František Antonín Rybička, historik, archivář, právník
- Gustav Porš, český malíř, který ve Skutči žil a zemřel
- Vítězslav Novák, hudební skladatel, ve Skutči žil a zemřel
- Václav Jan Tomášek, skutečský rodák, hudební skladatel

- František Jaromír Rubeš, básník, pochován ve Skutči
- Antonín Devátý, skutečský rodák, houslista, dirigent, hudební skladatel

Mezi rodáky města Chrast je dobré uvést:

- Martin Dejdar, herec a bavič
- Naďa Konvalinková – herečka
- Antonín Machek, malíř, narozený v Podlažicích
- Karel Bláha, těsnopisec
- Jan Nepomuk Filčík, není rodák, ale významný hudební pedagog a autor knihy *První metodika školního zpěvu*, který v Chrasti žil

Významní rodáci a osobnosti Slatiňan

- Mezi místní slavné rodáky patří zpěvačka Helena Vondráčková a její bratr, skladatel a zpěvák Jiří Vondráček, otec Lucie Vondráčkové
- Gustav Schmoranz, ředitel Národního divadla v Praze
- PhDr.MUDr.František Bílek, DrSc., který založil Slatiňanské hipologické muzeum
- František Schmoranz starší, významný český stavitel
- František Schmoranz mladší, významný architektem
- Jaroslav Vrchlický, od r. 1888, každé univerzitní prázdniny, navštěvoval Slatiňany. V roce 1908 při letním pobytu ve Slatiňanech onemocněl a po návratu do Prahy utrpěl mozkovou příhodu. Naposledy byl ve Slatiňanech v roce 1909

Významný rodák města Nasavrky:

- Prof. Emil Navrátil, profesor na ČVUT v Praze. V roce 1928 byl zvolen rektorem ČVUT

Rodáci Heřmanova Městce

- Jiří Stanislav Guth-Jarkovský, olympijský činitel, autor příruček společenského chování
- Antonín Kotěra, zakladatel obchodní školy v Plzni
- Rudolf Pokorný, básník
- Karel Starý starší, architekt

6.1.2.2. Přírodní atraktivita

Přírodní potenciál pro ORP Chrudim je důležitým předpokladem pro rozvoj cestovního ruchu v této oblasti. Vytváří podmínky pro řadu typů turismu od aktivního vyžití, přes relaxační pobyty, až po poznávací cestovní ruch. Pro svůj terén skýtá mnoho příležitostí pro aktivní turistiku (pěší, cykloturistiku apod.). Krajina láká do regionu pěší turisty, kteří mají k dispozici hustou síť dobře značených turistických tras. Přírodní pozoruhodnosti poté vytvářejí možnost pro poznávací turistiku. Okolí přehrady Seč je ideální pro relaxační pobyty.

Chráněná území a objekty

V rámci ORP Chrudim se přímo nevyskytují chráněná území (typu CHKO, Národní park), ale z okolních ORP sem zasahují. Mezi takové lze uvést např. Železné hory, ale i Žďárské vrchy, které se rozprostírají v tomto regionu, ale zasahují i do ORP Svitavy. V Pardubickém kraji jsou tři chráněné krajinné oblasti. V regionu Chrudim je ale mnoho kulturních a přírodních památek, přírodních rezervací, ale i značné množství památných stromů.

Památné stromy

Základní informace o vyhlášených památných stromech jsou obsaženy v Ústředním seznamu ochrany přírody (ÚSOP), který vede AOPK ČR. Níže významné stromy nejsou obsaženy v seznamu ÚSOP.

Mezi nejvíce známé lze vyjmenovat následující:

- Duby letní – stromořadí (alej) – Ochoz u Nasavrku, Heřmanův Městec, Lukavice, Podlíšťany, Mrákotín u Skutče, Běstvína
- Buky lesní – Proseč u Skutče, Třemošnice, Luže, Chrudim, Slatiňany,
- Hloh obecný – Zaječice u Chrudimi
- Hrušeň obecná – Skuteč, Mrákotín u Skutče
- Jasan ztepilý - Chrudim
- Javor klen – Luže
- Lípa srdčitá – Hrochův Týnec, Kovářov, Střemošnice, Luže, Předhradí u Skutče
- Lípa velkolistá – Předhradí u Skutče
- Líska turecká – Ronov nad Doubravou
- Malá lipka – stromořadí (alej), Chrast
- Olše lepkavá – Proseč u Skutče
- Platan javorolistý – Chrudim, Běstvína, Luže stromořadí (alej)
- Velká lipka – stromořadí (alej) – Chrast
- Zámecký buk – Heřmanův Městec

Naučné stezky

Turistický region má řadu naučných stezek. Následující tabulka popisuje tematické zaměření a jejich délku.

Tabulka 124: Naučné stezky v ORP Chrudim

Název	Zaměření	Počet zastávek	Km
Chrudim - městská turistická trasa	historie města	podrobnější informace v „Infocentru“ Chrudim	11
Ke Kočičímu hrádku - Slatiňany	přírodověda, regionální historie	8 informačních tabulí	2,9
Keltská stezka Železnými Horami	archeologie, regionální historie	20 informačních tabulí	9,5
Krajem Chrudimky	přírodověda, historie, kultura	37 informačních tabulí	82
Krajem Železných hor	vlastivěda regionu	15 informačních zastávek	22
Lesní stezka Podhůra	lesnictví, myslivost, lovectví, trofeje	6 informačních tabulí	2,7
Město dvou moří u Heřm. Městce	geologie, mineralogie	6 informačních tabulí	3
Modrá osa Chrudim	přírodověda, fauna, flora	9 informačních zastavení	1,9
Od Devíti dubů Heřm. Městec	přírodověda, fauna, flora	5 zastavení	2
Zámecké zastavení u řeky, Chroustovice	ekostezka-vyhlídka na zámek, fauna, flora	2 informační tabule	1,9
Hamzův park a arboretum Luže	regionální historie, lázeňství, školství, příroda	15 informačních zastávek	13ha
Naučená vlastivědná stezka města Luže	botanika, regionální historie	5 informačních zastavení	5 km
Planetární stezka v Proseči	astronomie, kosmonautika	u každého exponátu informační tabule	5,9
Kameny v kamenitém kraji Proseč	geologie, mineralogie	u každého exponátu informační tabule	neuvedeno
Naučná stezka Chras-tecka	architektura, geologie, regionální historie	13 informačních zastavení	12,5
Naučená stezka historie vápenictví Třemošnice	hornictví, těžba nerostů	neuvedeno	31
Naučná stezka Kolem Kochánovických rybníků, Slatiňany	přírodověda	7 informačních panelů	3
Naučná stezka kolem Prachovického lomu, Prachovice	historie lomu, geologie (zajímavost pro děti pohádkové bytosti)	6 informačních tabulí	3,5
Rybníční soustava Heřmanoměstecka	vlastivědná stezka, vývoj rybníkářství	8 informačních zastavení	2,2

Zdroj: východní-čechy.info, wikipedie, návštěvník

Vzhledem k tomu, že jde o krajinu s bohatou pestrostí, je protkána řadou značených cykloturistických i turistických tras. Masový rozvoj cykloturistiky neminul ani Chrudimsko, které se pyšní hustou sítí tras napojených na národní stezky. Příjemné je, že zdejší cyklotrasy nebývají nijak náročné na fyzickou kondici cyklistů, zpravidla bývají charakterizovány, jako málo či středně náročné. Většinou vedou po vedlejších silnicích s asfaltovým povrchem. V oblasti Železných hor poté i po lesních či polních cestách. Často doporučovaná stezka vede z Horního Bradla do Sezemic (jiný ORP) po hřebenech Železných hor.

Pěší turistika a cykloturistika

Protože projížďky na kole k létu patří a někteří rekreační sportovci ve vedrech do kopců Železných hor úpí, není nic snazšího, než se nechat vyvézt do vršků cyklobusem. Linky na území Pardubického kraje jezdí už několik let a pasažéry i s jízdním kolem zavezou do atraktivních míst kraje i za jeho hranice, pravidelně každý víkend vždy do konce září. Mnoho turistů a cykloturistů zejména využívá ten, který brázdí Železné hory a je určený i cestujícím bez jízdního kola.

Mezi nejvýznamnější cyklotrasy je možné zařadit níže uvedené, i když některé vedou ještě jiným ORP, než je ORP Chrudim:

- Trasa 4111 (47,5 km): Drhotín – Seč – Chrudim – Moravany – Dolní Roveň
- Trasa 4112 (67 km): Horní Bradlo – Křižanovice – Slatiňany – Chrudim – Sezemice
- Trasa 4120 (67 km): Čachov – Svratka – Hlinsko – Včelákov – Zaječice – Dašice
- Trasa 4177 (37,5 km): Čepí – Tuněchody – Kočí – Kunčí – Škrovád – Smrkový Týnec – Samařov
- Trasa 4179 (28 km): Slatiňany – Sobětuchy – Heřmanův Městec – Podhořany u Ronova
- Trasa 4181 (45,5 km): Nové Hrady – Luže – Řestoky – Chrudim – Markovice - Třebřichy – Jeníkovice
- Trasa 4185 (13 km): Pohled – Rabštejn – Podhůra – Chrudim
- Trasa 4194 (29,5 km): Pěšice – Jenišovice – Hrochův Týnec – Kočí – Slatiňany

Vodní turistika

Vodáctví je jedna z forem turistiky, která jako prostředek k přesunu z jednoho místa na jiné využívá různé druhy plavidel. V ORP Chrudim vodáci nejvíce využívají řeky Chrudimku a Doubravku. „Chrudimka“ je členěna do více úseků a ty jsou rozdílné ve sjízdnosti i ve vodním stavu. Pod Sečskou přehradou je možné sjet po řece Chrudimce až do Mezišvětí, (ale to je již jiný ORP). Pod Křižanovickou přehradou je většinou sucho a řeku lze sjet pouze na jaře, když se upouští přehrada. Pro úsek ze Svídnice se uvádí vodočet ve Slatiňanech, s minimem 110 cm a pro plavbu dále pak v Chrudimi, kde je minimum pro plavbu 40 cm. Plavba po horním úseku není náročná, úsek z Trhové Kamenice (ORP Hlinsko) lze jet i na otevřené lodi. Rychlost plavby odpovídá 5 km v hodině. Úsek pod Sečí je rychlejší, protože je zde méně překážek. Sjezd údolím Peklo by byl celodenní akcí s nutností prohlídky. Pod Svídnicí potom už problémy nejsou.

Vodácké sdružení Kačeři Chrudim pořádají každoročně odemykání a zamykání řeky Chrudimky. Sečká přehrada je využitelná pro projížďku na lodkách, ale i pro další vodní sporty, jako je např. windsurfing a jachtink. Je zde možnost i zapůjčení vybavení. Půjčovny sportovních člunů, vodáckého vybavení jsou na více místech tohoto ORP.

Rybolov

Za účelem rybolovu, vedle přirozených vodních toků, řek a potoků, se využívají především menší i rozsáhlejší vodní nádrže, které jsou v naší zemi tradicí již mnoha stovek let. Ovšem nadměrné přikrmování ryb v těchto nádržích může být příčinou destabilizace celého rybníčního ekosystému. Pojem rybolovu zahrnuje dvě odlišné činnosti:

- hospodářské výlovy – při nich se odchyt provádí pomocí sítí, případně i elektrického proudu
- sportovní aktivity, ty označujeme termínem rybaření. Zde se pro lov ryb používají udice s nástrahou.

Nejčastěji vyhledávaná místa pro rybolov jsou:

- Autokemp Seč Pláž
- Hotel Jezerka, Seč-Ústupky
- Lovětínský rybník, Podhradí-Třemošnice
- Mimopstruhový revír Krounka, Předhradí
- Pstruhový revír Krounka, Předhradí
- Voletický rybník, Luže

Potápění

Mezi oblíbené sportovní aktivity můžeme vyjmenovat i potápění, které můžeme provozovat s dýchacím přístrojem nebo bez něj „na nádech“, (šnorchlování a freediving). Potápění rozlišujeme na rekreační (sportovní) a komerční (profesionální).

Nejlepší podmínky pro potápění má:

- Leštinka, (hloubka 26 m). Skoro u dna je velký keson, od něj je zbudovaný „skanzen“ (el. vedení, dřevěné domky, koleje, těžební vozíky, sbíječky, krumpáče). Je zde několik plošin pro výcvik
- Leštinka-Kaňon, (hloubka 10 m). Jsou zde zbytky těžařského zařízení, starý výcvikový trenážer pro pracovní potápěče
- Leštinka – lom, Zvěřinov, (hloubka 20 m). Poměrně dost štik, hezký terén jak pod, tak i nad vodou
- Vodní nádrž Seč, (hloubka 25 m). Dno pokrývá jemný sediment. K vidění jsou zde pařezy, vrak pramice, ryby. Ty jsou nejvíce u hladiny do hloubky 4 m.

Hipoturistika a hipostezky

Koně v našem regionu najdeme na více místech, a proto také mnohá města Výchočeského kraje mají ve znaku koně, jako symbol odvahy a síly. Není náhodou, že nejstarší hřebčín v ČR je v Kladruzech nad Labem, nejtěžší dostih kontinentu je Velká Pardubická steeplechase a že muzeum koní je právě ve Slatiňanech. A už vůbec není náhoda, že právě na východě Čech jezdecké hipostezky prožívají velký boom. Prochází tudy tzv. páteřní jezdecká stezka, která sice začíná ve Vídni, ale prochází do Čech východních s jezdeckou křižovatkou na Ranči LL Kovářov. Do budoucna se připravuje napojení přes

Krkonoše napříč Polskem až k Baltickému moři. Postupně zde vznikají úvaziště, stanice, ve kterých může přespat turista i jeho kůň. A dokonce jsou zde i půjčovny koní.

Mezi nejznámější objekty, jež umožňují hipoturistiku lze vyjmenovat:

Ranč LL Kovářov. Ranč je uprostřed Kovářova. Pořádají se zde letní tábory koní, plavení a pronájem koní, vyjížďky s klienty, výuka jízdy na koni a jiné. Parkoviště mají vlastní a je možné přijet i autobusem, pro který je zde volná parkovací kapacita. Parkování je zdarma.

Národní hřebčín Kladruby nad Labem – Slatiňany. Jde o jezdecký objekt, který má kruhovou ohradu a krytou jízdárnu. Zajišťuje služby cvičitele, plavení, pronájem a přepravu koní, pořádání dostihů, projížďky kočárem a je zde i průvodce jezdeckou trasou. Turisté zde najdou i venkovní jízdárnu, volné stáje, výběhy, ale i pastviny. Poskytují vyjížďky s klienty, výuku jízdy na koni a další. Parkoviště je vzdálené cca 500 m a je pro osobní vozidla i autobusy. Parkování je zdarma.

Ekofarma – jezdecký objekt – Nasavrky. Mají kruhovou ohradu, sedlovnu, vnitřní boxy, vnitřní stání, výběhy, pastviny, ale i výcvik koní aj. Parkoviště mají vlastní.

Jezdecká společnost Kozojedy – jezdecký objekt – Lány. K zapůjčení mají dva koně, ale pouze s průvodcem. Zajišťují cvičitele, historická vystoupení, jezdecké trasy po okolí, plavení a přepravu koní, pořádání dostihů. Dále mají venkovní jízdárnu, vnitřní boxy, výběhy, pastviny, vyjížďky s klienty, výuku jízdy na koni a jiné. Parkoviště mají vlastní.

Jezdecký klub Pablo Slatiňany, jezdecký objekt – Nasavrky. Mají ustájení venku i uvnitř. Zajišťují cvičitele, jezdecké trasy v okolí, jízdárenské okruhy, průvodce jezdeckou trasou. Dále mají venkovní jízdárnu, výběhy, pastviny, výcvik koní, vyjížďky s klienty, výuku na koni aj. Parkoviště mají také vlastní.

Farma Skutičko – jezdecký objekt – Skuteč. K zapůjčení mají čtyři koně, ale pouze s průvodcem. Zajišťují cvičitele, jezdecké trasy po okolí, jízdu dětí na pony, přepravu koní, průvodce jezdeckou trasou, venkovní místa k uvázání koní, volnou stáj, výběhy, pastviny, vyjížďky s klienty, výuku jízdy na koni a ještě další aktivity.

Jezdecký klub Gottwald Stolany – jezdecký objekt. Stáje se převážně věnují parkurovým závodům a závodům spřežení. Je zde chov českého teplokrevníka, anglického plnokrevníka a huculských koní. Pořádají parkurové závody a provozují venkovní jízdárnu.

Saloon Klondike – jezdecký objekt – Luže. Je zde možnost jízdy na koni pro začátečníky i pro pokročilé. Půjčují tři koně, ale pouze s průvodcem. Najdeme zde cvičitele a zajišťují hiporehabilitace. Mají jezdecké trasy v okolí, jízdu v dámském sedle, plavení a přepravu koní, pořádání dostihů, pořádání parkurových závodů, průvodce jezdeckou trasou a skijöring. Rovněž i tady mají výběhy, pastviny, vyjížďky s klienty, výuku jízdy na koni, westernové ježdění aj.

Stáj Markovice – jezdecký objekt – Chrudim. K zapůjčení mají tři koně a jsou pouze s průvodcem. Nabízí služby: cvičitele, jezdecké trasy v okolí, jízdárenské okruhy, plavení, pronájem a přepravu koní, průvodce jezdeckou trasou, výběhy, pastviny, výcvik koní, vyjížďky s klienty, výuku jízdy na koni a další. Parkoviště mají vlastní.

Jezdecký oddíl Albert – jezdecký objekt – Stolany. K zapůjčení mají pět koní, ale také je půjčují pouze s průvodcem. Mezi jejich služby patří cvičitel, jízda dětí na pony, jízdárenské okruhy, krytá jízdárna, plavení a přeprava koní, průvodce jezdeckou trasou, volná stáj, výběhy, pastviny, výcvik koní, vyjížďky s klienty, výuka jízdy na koni a jiné.

Hipoturistika

Přestože některé níže uvedené hipostezky zasahují do i jiného ORP, jejich oblíbenost stále stoupá se zvyšujícím se zájmem podstatné části společnosti o zdravý životní styl, kvalitní a bezpečné potraviny a vesnický způsob života. Mezi takové lze uvést např.

- Trasa Kovářov- Bělečko (62 km): Kovářov – Slatiňany – Nemošice – Pardubice-Bělobranská dubina – Dražkov – Rokytno – Bělečko
- Jezdecký okruh Křižanovická přehrada (20 km) – trasa začíná a končí v obci Kovářov
- Jezdecká páteřní trasa č. 102 (160 km): (střední Čechy) – Třemošnice – Kovářov – Luže – (dále trasa pokračuje v oblasti Orlické hory a Podorlicko) Libchavy – Dolní Dobrouč – (trasa směřuje až do oblasti Králický Sněžník) Moravský Karlov – (dál do oblasti severní Morava)
- Jezdecká páteřní trasa č. 103 (75 km): (Královéhradecký kraj) – (Pardubicko: Lázně Bohdaneč) – Heřmanův Městec – Kovářov – Seč – (trasa pokračuje na Vysočině)
- Jezdecká páteřní trasa (80 km): Kovářov – Hlinsko – (pokračuje v oblasti Českomoravské pomezí) Polička – Svojanov – (pokračování má v oblasti jižní Morava)
- Jezdecký okruh Lichnice - Kraskov (20 km)
- Jezdecký okruh kolem přehrady Seč (25 km)
- Jezdecký okruh Konopáč (30 km)
- Jezdecký okruh Krásné (20 km)
- Jezdecký okruh Kovářov (16 km)

6.1.2.3. Ostatní atraktivita

Rozhledny a vyhlídky

Jedním z nejatraktivnějších turistických cílů posledních let jsou rozhledny a vyhlídková místa. V ČR je jich evidovaných již více jak dvě stě a stále počet roste. V tomto regionu má nejvíce rozhleden charakter dřevěných konstrukcí. Pro zajímavost některé z nich:

Tabulka 125: Rozhledny a vyhlídky

Název	Výška	Přístupnost
Rozhledna Bára na Čertově skalce Chrudim	výška 29,8m, plošina ve výšce 17 m	Ano, květen-říjen
Bojička-dřevěná rozhledna České Lhotice	výška 14,5m, plošina 11 m	Ano, volně přístupná
Rozhledna "na Kopečku" v Licoměřicích	výška 10 m	Ano, volně přístupná
Terezka-rozhledna - Proseč	výška 25 m	Ano, duben-říjen
Rozhledna Jahůdka, Luže	výška 12 m, plošiny ve 3 výškách	Ano, volně přístupná
Poklona-sloup Nejsvětější trojice- Střemošice	vyhlídkové místo	Ano, volně přístupné
Vyhlídková věž Chlum, Slatiňany- Křižanovice	vyhlídkové místo	Ano, volně přístupné
Na Kobylách Prachovice	vyhlídkové místo	Ano, volně přístupné

Zdroj: Internetové stránky, vlastní zpracování

Rekreační oblasti

O rekreačním významu regionu rozhodovala a stále rozhoduje jeho geografická poloha a jeho vlastní turistická atraktivita. K oživení došlo v 70. a 80. letech, kdy začala výstavba podnikových rekreačních zařízení, transformace obytného fondu na rekreační chalupy, výstavba hotelů a později penzionů např. u přehrady Seč. Nárůst lůžek ubytovacího zařízení je poměrně stabilní. K nějakému významnějšímu nárůstu nedochází. Od počátku 21. století nastává fenomén pronajímání objektů k individuální rekreaci. Oproti hotelům a penzionům představují chaty a chalupy autentičtější pobyt v dané lokalitě i za cenu menšího pohodlí. Poptávka je poměrně vysoká i u zahraniční klientely.

V okrese Chrudim, zejména v jeho jižní a jihozápadní části, je řada turistických center. K nejnavštěvovanějším patří okolí přehrady Seč, oblasti u Horního Bradla, Bojanova či Křižanovic, které leží v Železných horách. Na území celého kraje se rozvíjí agroturistika (týká se podhorských částí kraje), zvláště se zaměřením na tradiční chov koní. Zajímavé jsou např. Hotel Jezerka či různé autokempy.

Hotel Jezerka Seč, jde o wellness hotel, který se nachází v překrásném přírodním prostředí v Chráněné krajinné oblasti Železné hory, cca 3 km od města Seč. Je umístěn 200 m od vodní nádrže Seč. Tato přehrada je vhodná i k provozování vodních sportů, rybolovu atd. V okolí hotelu se nachází značené turistické i cykloturistické stezky, zřícenina hradu Oheb a v okruhu 20 km je větší množství přírodních a kulturních zajímavostí. Ubytování je koncipováno jako moderní ubytovací zařízení.

Autokemp Seč – Pláž. Jevzdálený asi 1 km od centra Seče. Kemp má travnatý, upravený povrch. Mají zde úschovnu kol či půjčovnu sportovních potřeb i loděk, společenskou místnost, kuchyňku, dětský koutek. Stany a karavany lze stavět do dvou rozdělených sektorů kdy, klidnější pro rodiny s dětmi, je vzdálenější od recepcy. Kemp je vhodný i pro rybáře.

Autokemp Kraskov. Leží u rybníka v sousedství přehrady Seč. Ubytování je možné v chatkách, ve vlastních stanech či karavanech. V areálu se nachází půjčovna loděk i hřiště. V okolí je nádherná příroda a kemp sousedí přímo s rybníkem Horní Peklo. O víkendech v letní sezóně nabízí řadu akcí, které potěší dospělé i děti.

Autocamp U ledadla, Seč. Je umístěn v malebném a čistém prostředí Chráněné krajinné oblasti Železné hory nedaleko obce Seč a přehrady Seč. I tady mají půjčovnu loděk a možnost bohatého sportovní vyžití pro dospělé i děti.

Táborová základna Rabštejn. Leží v Železných horách, na samotě, na louce. Ze tří stran je obklopená lesem a do města Chrudim je to přibližně 9 km. Vhodné zejména pro dětské a mládežnické oddíly. V měsících červenec a srpen zde bývají kmenové akce a tábory, ale ty nepokrývají celou kapacitu. Proto je možný i souběh, tj. ubytování pro ostatní turisty.

Club Hotel – ubytovna, Třemošnice – Starý Dvůr. Nachází se na okraji města Třemošnice, v krásném prostředí Železných hor, uprostřed sportovního areálu. Najdeme zde venkovní bazén s filtrací vody (50 m), možnost sportovního vyžití - tenis, volejbal, beach-volejbal, minigolf. Dále tu jsou dvě sportovní haly, tři travnatá fotbalová hřiště, hřiště s umělou trávou, fitness a sauna. Doprava je zajištěna jak vlakem, tak i autobusem.

Autokempink Konopáč se nachází v předhůří Železných hor. Leží na severovýchodním úpatí horstva v lesnatém údolí a je vzdálený 2 km od Heřmanova Městce. Jeden z pěti rybníků byl upravený na přírodní koupaliště a jeho nejoblíbenější atrakcí je 62 m dlouhý tobogán. Jsou tady i volejbalové a basketbalové hřiště, dětský koutek, letní kino a značná kapacita pro stany a karavany.

Sportovní areál Yachtclub Pardubice, Seč – Ústupky. Nachází se na břehu Sečské přehrady v místní části Ústupky. Přehrada je cca 200 m, umožňuje kromě koupání také provozování vodních sportů (jachting a windsurfing) i rybaření.

Sportovní zařízení

V tomto ORP je celá řada sportovních zařízení, která jsou využívána pro turismus. Z oblasti sportu je nejznámější areál pardubického závodiště (i když z jiného ORP, ale jde o Pardubický kraj), místo konání Velké pardubické steeplechase. Chrudim ani okolní obce nemají z důvodu přírodních podmínek mnoho příležitostí pro horolezectví ve volné přírodě. Příznivci tohoto sportu mají možnost využívat venkovní i vnitřní horolezecké stěny ve Škrovádu u Slatiňan. Trochu adrenalinu je možné vyzkoušet v lanovém parku na Podhůře.

Obyvatelům Chrudimska slouží k odpočinku Rekreační lesy Podhůra. Dnes se jedná o nejvyhledávanější lokalitu za městem, kde je možné si odpočinout a relaxovat v přírodě. Součástí areálu tvoří vyhlídková věž Bára. Celá myšlenka vznikla díky spolupráci obcí.

K dispozici je více jak dvacet kilometrů stezek pro pěší, cyklisty, koně a k tomu navíc již zmiňovaná vyhlídková věž Bára a Švýcarsna. Ty jsou k dispozici všem, kdo chtějí v sobotu na výlet anebo si po ránu zaběhat. Myšlenku rekreačních lesů prosazovalo město Chrudim, a následně část aktivit převzal Mikroregion Chrudimsko. Ten před pár lety připravil velkolepý projekt – vybudování tras. S ohledem na majetkové poměry předal svůj projekt městu Chrudim a to podalo žádost o dotaci z Evropské unie. Úspěšně. Přestože areál funguje delší dobu, každoročně se vymýšlí nové aktivity. Jednou je to nouzové nocoviště – čili místo, kde můžete zdarma přespat, poté zase „Singltrek“ pro horská kola a další akce.

Nachází se zde i řada relaxačních center, víceúčelových hřišť apod.

- Sportovní areál Chrudim
- Zimní stadion Chrudim
- Letní stadion Chrudim
- Sportovní hala Heřmanův Městec
- Městská sportoviště Skuteč
- Víceúčelové hřiště Rabštejnská Lhota
- Atletická dráha a tenisové kurty Slatiňany
- Autokrosový areál Třemošnice
- Kryté ohniště Podhůra
- Hokejbalové hřiště Prachovice a Heřmanův Městec
- Půjčovna loděk – Seč
- Paintbalové hřiště, Seč
- Rekreačně-sportovní areál Horní Bradlo

Aqvaparky, rekreační vodní plochy, koupaliště a bazény

Naše republika má mnoho aqvaparků, koupališť, bazénů vybavených moderními atrakcemi. V regionu ORP Chrudim, ale žádný aqvapark není. Avšak v nedalekých Pardubicích (jiný ORP), cca 15 km od Chrudimi se nachází Aquacentrum, které nabízí maximální komfort a vyžití jak pro rodiny, tak i pro jednotlivé sportovce. Bezproblémově se zde mohou pohybovat i občané s tělesným omezením.

Na území ORP Chrudim je celá řada koupališť, krytých bazénů a přírodních rekreačních vodních ploch. Nejznámější lze uvést:

- Přehradu Seč
- Konopáč Heřmanův Městec

Zimní sporty

Ve srovnání s ostatními kraji Pardubický kraj nemá příliš vhodné podmínky pro sjezdové lyžování, vzhledem ke klimatickým podmínkám a terénu. I když alespoň menší lyžařské středisko se nachází v Horním Bradle. Sjezdovka vede nad silnicí mezi Horním Bradlem a Lipkou a ve Vápenném Podolu, kde jsou i běžkařské trasy. Pokud jsou dobré klimatické podmínky, lze využít i běžecké trasy na Podhůře. Zajímavé a oblíbené běžkařské trasy:

Tabulka 126: Zimní běžkařské trasy

	Název stezky	Výchozí místo	Konec stezky	Délka v km
1	trasa 1	Nasavrky	Krásné	11
2	trasa 2	okolí Krásného		4
3	trasa 3	Krásné	Ústupky	15
4	trasa 4	Hořelec	navazuje na č. 3	5
5	trasa 5	Seč	Vápenný Podol	12
6	trasa 6	Horní Bradlo	Vršov-navazuje na č. 3	12
7	propojení 4 a 5	Horní Bezděkov	Kovářov	4

Zdroj: Webové stránky jednotlivých obcí, vlastní zpracování

6.1.2.4. Návštěvnost vybraných atraktivit a objektů

Turisté do ORP Chrudim přijíždějí nejčastěji z důvodu sportovního vyžití (cykloturistiky, pěší turistiky), ale i za celkovou relaxací (tj. za kulturními zážitky). V neposlední řadě i z důvodu poznávání regionu (návštěva hradů, zámků, církevních památek, galerií a muzeí). Důvody se liší podle konkrétní oblasti, podle věku návštěvníků a i podle ročního období.

Na „Chrudimsku“ se spojily subjekty cestovního ruchu a vytvořily pro návštěvníky speciální V(t)IP kartu. S ní mají návštěvníci zvýhodněné ceny nebo bonusy. Její získání je zdarma a má platnost od dubna 2014 na rok. Návštěvníkům se tak naskýtá možnost, jak výhodně projet jednotlivé obce a získat levnější ubytování, stravování, ale i různé vstupy. Do projektu jsou zahrnuta i turistická informační centra, kde lze speciální kartu získat. Do nabídky se zapojilo například Muzeum barokních soch, Rekreační lesy Podhůra, Klub milovníků vína Chrudimská šatlava, Zámek Slatiňany. Kartu lze využít nejen přes léto, ale i přes zimu. Například Ski areál Hlinsko (ale jde již o ORP Hlinsko), nabízí k jakémukoliv zakoupenému jízděmu, voskování jednoho páru lyží zdarma. Realizátory projektu bylo město Hlinsko a Chrudim. Bližší informace se zájemci dozví na www.navstevnik.cz.

Co turisté řadí mezi své priority? Jsou to především návštěvy lidové architektury a památek, pobyty u vody, prohlídky přírodních zajímavostí, sport, vodní sporty, cykloturistiku a pěší turistiku. Mezi doplňkové priority můžeme uvést rybolov, myslivost, židovské památky, hipoturistiku a venkovskou turistiku.

Klíčovým přínosem pro zvýšení návštěvnosti je neustálá inovace a nabídka nových akcí, které jsou schopny přilákat další a další návštěvníky. Relativně novým produktovým segmentem, který se stále nachází ještě ve stádiu vývoje, jsou zážitky. Jde o atraktivní dílčí produkty, které průřezově využívají např. relax, wellness, adrenalin, ostatní sport aj. Mnohé napovídají odpovědi z ankety a jejího vyhodnocení, viz příloha č. 130 a 131.

6.1.2.5. Struktura ubytovacích zařízení a jejich vytíženost

Struktura ubytovacích zařízení je různorodá. K výběru návštěvníci mají hotely, penziony, rekreační střediska, chatové oblasti, karavanová stání, ale i ubytování na privátu, což nabízí své kapacity méně movitým turistům nebo těm, kterým takové ubytování vyhovuje. Pravdou je, že některá zařízení zaničkají či omezují svůj provoz, naopak některá nově vznikají. Na různých místech nabízí svým zákazníkům nové služby jako třeba masáže, sauny, wellness pobyty, ale i adrenalinové zážitky. Příkladem je Hotel Jezerka, kde je jedno z nejmodernějších Wellness & Spa v České republice. Hosté zde mají 7x saunu, tři relaxační a ochlazovací bazény, tři vířivky, různé masáže a spousty dalších aktivit.

V příloze tohoto dokumentu, konkrétně v tabulce č. 124, jsou uvedena některá ubytovací zařízení s jejich kapacitou a kvalitou služeb. Je potřeba také uvést, že v regionu je řada restaurací, pohostinství, hostinců apod., kde denně obslouží spoustu turistů. Ale bohužel, kvalita těchto zařízení mnohdy není na nejlepší úrovni. Na druhou stranu gastronomie je jedním z důležitých ukazatelů turismu a mají svoji konkurenční výhodu.

Vytíženost a vývoj poptávky dle statistických údajů

Vytíženost ubytovacích zařízení je velmi problematická na všech řídicích úrovních cestovního ruchu. Na národní úrovni se lze spokojit s daty, které uvádí ČSÚ, na krajské úrovni se musí brát s rezervou a data pro jednotlivá ORP jsou data téměř nepoužitelná. Nerelevanci dat způsobuje zejména vysoký počet jednodenních návštěvníků z tohoto regionu.

V Pardubickém kraji ubylo domácích hostů, naopak cizinců přibývalo. Počet ubytovaných turistů v Pardubickém kraji loni klesl o 3,5 procenta na 356 311 hostů. Vyplývá to z údajů, které v únoru zveřejnil ČSÚ. Turisté v kraji přenocovali méně než tři dny. Kratší pobyty volili cizinci, domácí hosté zůstali v regionu o něco déle. Počet nocí v jednotlivých ročních obdobích kolísá. Loni v letních měsících či v zimě, kdy začala lyžařská sezona, byli turisté v kraji zhruba o jednu noc déle než v druhé čtvrtině roku. Z principu nás zajímá zejména tzv. vnitřní cestovní ruch, tj. cestovní ruch rezidentů i nerezidentů. Pro srovnání jsou vybraná data o cestovním ruchu pro Pardubický kraj v příloze tohoto dokumentu, viz tabulky č. 125, 126 a 127.

6.1.2.6. Finanční analýza

Finanční analýza je specifická část analýzy, což v praxi znamená, že se jedná o analýzu činností, v nichž primární úlohu hrají finance, peníze a čas. Cílem takové analýzy je odhalit silné a slabé stránky. Získané informace vyhodnotit tak, aby se z této finanční analýzy stal jeden z nástrojů sloužící ke zlepšení cestovního ruchu.

Z hlediska provedení ji lze rozdělit do dvou základních skupin na externí a interní. Přičemž externí finanční analýza je taková finanční analýza, která je dělána pouze na základě veřejně známých informací. Základními informacemi tak jsou zveřejňované účetní a finanční informace. Za příklad takovýchto informací lze považovat zejména údaje z finančních trhů, dále pak relevantní prognózy hospodářského vývoje a prognózy vývoje daného oboru. Druhou skupinou kalkulovaných údajů jsou očekávané změny, a to zejména měnových kurzů a vstupních produktů, které lze vysledovat pomocí makroekonomických prognóz. Tento typ analýzy může být prováděn bez vědomí firmy, vý-

sledky mohou být bez jejího vědomí také zveřejněny. Externí analýzy jsou dělány většinou pro potřeby investorů, bank, strategických partnerů či významných obchodních partnerů. Může být prováděna i na žádost samotné firmy, aby získala představu, jakým způsobem působí na své partnery. Tento typ analýzy je ale zajímavý např. i pro konkurenci nebo samotné makléře. U analýzy je důležité si uvědomovat, že se pracuje s ne zcela přesnými daty a její význam by neměl být přeceňován.

Interní finanční analýza je naopak dělána zevnitř firmy a analytikům jsou tak k dispozici veškeré účetní i jiné dokumenty, zejména pak finanční plán a veškeré statistické údaje. Do jejich závěrů se poté promítne prakticky celý chod, včetně takových oblastí jako je např. hodnocení investičních příležitostí apod. Závěry takové analýzy jsou určeny pro vnitřní potřebu těch, kteří o ni požádali.

Z hlediska ORP Chrudim vidíme bolest v tom, když zástupci měst, obcí a i sami turisté nebudou dost aktivní. Může dojít k ohrožení navrhovaných cílů, opatření a vůbec k plnění tohoto dokumentu. Ohrožení vidíme i v tom, že by byl nedostatek finančních prostředků tak, jak uvádíme v SWOT analýze. Do budoucna se může komplikovat i princip marketingové koncentrace a propagace oblasti. Cestovní ruch zde není systematicky a koordinovaně rozvíjen tak, jak bychom si představovali. Je nutné CR více rozvíjet na některých územích, které jsou turistické veřejnosti známy (např. Seč).

Nosná témata vidíme v:

- pokračování tradičních akcí (jarmarky apod.)
- propagaci letectví (Skuteč)
- poznávacích i sportovně-rekreačních produktech (zatopené lomy)
- historii a kulturním dědictví (Keltové - Nasavrky, Kladrubský vraník - Slatiňany, naučné stezky apod.)
- turistice: pěší, cyklo, jezdecké, běžecké apod. (okolí Seče a vůbec v celém ORP)
- zlepšování životního prostředí

V příloze - tabulka č. 128 je vidět celkový příjem a výdej vynaložených finančních prostředků na cestovní ruch za rok 2014 ze vzorku obcí ORP Chrudim.

6.1.3. Charakteristika potenciálu a možnosti rozvoje MOS cestovního ruchu

6.1.3.1. Infrastruktura

Základní i doplňková infrastruktura, služby cestovního ruchu, ale i kvalita lidských zdrojů v cestovním ruchu má ve svém rozvoji značný potenciál. V oblasti základní i doplňkové infrastruktury se jedná zejména o modernizaci ubytovacích zařízení. V oblasti doplňkové to jsou nejrůznější aktivity, které prodlouží pobyt návštěvníka např. v oblasti sportovních areálů, cyklostezek, wellness pobytů apod.

Infrastruktura cestovního ruchu představuje souhrn organizačně-technických předpokladů pro uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu v dané destinaci a lze ji členit na základní (doprava, ubytovací a stravovací služby) a doplňkovou. Významnou součástí infrastruktury cestovního ruchu představuje doprava. Bez ní by nebyl možný prostorový projev lidí v rámci cestovního ruchu. K cestám jsou využívány různé dopravní cesty a to od letecké, železniční, automobilové dopravy až po pěší. Doprava také může představovat hlavní náplň cestovního ruchu. U jednotlivých infrastruktur krátké pozastavení:

- Infrastruktura zimních sportů. Vybavenost zimních středisek pro sjezdové lyžování je v ČR lokalizována v převážné míře ve vyšších horských oblastech (Beskydy, Krkonoše, Jizerské hory, Šumava, Krušné hory, Orlické hory, Jeseníky). Pro běžecké lyžování jsou geografické předpoklady zejména v okolí Podhůry, Horního Bradla a Vápenného Podola.
- Infrastruktura pro potřeby pěší turistiky (značené trasy, tematické a naučné trasy). Jsou zde výborné podmínky a důležitou roli zde hraje vybavenost tras doprovodnou turistickou infrastrukturou, jako jsou odpočinková místa, informační tabule, vyhlídková místa apod.
- Infrastruktura cykloturistiky. Region disponuje výbornými podmínkami pro tento typ aktivity, ovšem na druhé straně se cykloturistika potýká s řadou problémů. Systém tras je ještě nedobudovaný, hustota není zcela vyvážená. Je potřeba doladit značení dle jednotné metodiky a dotvořit ji do finální podoby. Často chybí doprovodná infrastruktura (informační panely, mapy, servisní body, odpočívadla apod.).
- Specifické typy dopravních služeb (provoz skibusů a cyklobusů, přehlednější značení tras pro vozíčkáře a zpřístupnit jim bezbariérové přístupy do objektů, do ubytovacích i stravovacích zařízení, turisticky informačních center apod.).

Přestože je cestovní ruch považován za dynamicky se rozvíjející ekonomické odvětví s významnými dopady na tvorbu pracovních míst, v našem regionu narážíme na některé bariéry, jako např. na:

- nedostatečnou infrastrukturu cestovního ruchu a nerozvinutých služeb
- nedostatek potřebných odborníků pro řízení podnikatelských subjektů v cestovním ruchu (informační, ubytovací, marketingové subjekty)
- absence marketingových koncepcí rozvoje ČR jako evropské destinace
- nízkou úroveň partnerství mezi podnikovými subjekty, obcemi, kraji a potažmo i státem
- omezené finanční prostředky pro rozvoj podnikání
- nedostatek finančních prostředků na údržbu a obnovu kulturního dědictví
- nízkou úroveň a vybavenost uměle vybudovaných koupališť (bazénů), ale i vybavení turistických tras, běžeckých tratí, cyklotras a cyklostezek (odpočívadla, hygienická zařízení apod.)
- výrazné rozdíly v úrovni vybavenosti a v návštěvnosti jednotlivých měst a obcí
- nedostatečnou schopnost subjektů na trhu cestovního ruchu reagovat na trendy probíhající jak na straně poptávky, tak na straně konkurenční nabídky (nabídka atraktivit cestovního ruchu, nabídka produktů, marketingová komunikace atd.).

Ke zlepšení infrastruktury a tím i ke zvýšenému cestovnímu ruchu přispěje rozšíření a z kvalitnění specifických cílů, jako jsou služby, památky, aktivity, doprava apod. Velké plus přinese i dostavba obchvatu okolo Chrudimi.

Tabulka 127: Investiční záměry na zkvalitnění infrastruktury cestovního ruchu

<i>Investor</i>	<i>Název projektu</i>	<i>Náklady mil. Kč</i>	<i>% dotace</i>	<i>Dotace mil. Kč</i>
Město Nasavrky	Přístupové komunikace ke Keltskému muzeu a Keltská stezka	13	85%	11,1
Město Skuteč	Centrum aktivní dovolené – Skuteč	20	85%	17,0
Město Třemošnice	Využití vápenky jako průmyslového muzea	13	85%	11,1
Město Luže	Hrad Košumberk – zvýšení využití turistického potenciálu	40	85%	34,0
Město Skuteč	Městské muzeum Skuteč - tradice obuvnictví a těžby kamene	5	85%	4,3
Město Chrast	Obnova lipové aleje a přírodního divadla	8	85%	6,8
Město Třemošnice	Vybudování rozhledny a zvýšení atraktivnosti hradu Lichnice	5,75	85%	4,9
Celkem		104,75		89,2

Zdroj: vlastní šetření (emailová korespondence, telekomunikace)

6.1.3.2. Lidské zdroje pro cestovní ruch

Překladem anglického human resources (HR) do českého jazyka vznikl v současnosti běžně užívaný termín lidské zdroje. Termín označuje širší nebo užší vymezení podmínek (podle použitého kontextu), které vedou k maximálnímu využití kapacity člověka směřující například k vyšší kvalitě života jednotlivce nebo ke zvýšení pracovního výkonu. Lidské zdroje jsou nejdůležitějším faktorem ovlivňující chod společnosti. U oblasti lidských zdrojů lze vyjmenovat zejména nabídku vzdělávání dospělých a to jak v oblasti odborných kurzů (ekonomika provozu, finanční řízení apod.), tak také rozšíření soft skills. Vzdělávání a rozvoj pokrývá procesy pro hromadná školení, pravidelná školení zaměstnanců (vzdělávání) a rozvoj manažerských a specializovaných dovedností a schopností u vybraných jedinců ve společnosti (rozvoj). Vzdělávání a rozvoj navazuje na procesy „Plánování lidských zdrojů“, kdy na identifikované mezery a nedostatky nasazuje potřebné tréninkové a rozvojové programy. Například v rámci zodpovědnosti tréninku je proškolení všech prodejců a zákaznických center na nově uváděné produkty a jejich zpracování v rámci organizace. Rozvoj pracuje pouze s vybranými zaměstnanci, do kterých směřuje nepoměrně větší procento finančních a časových investic tak, aby si organizace zajistila kvalifikované zaměstnance do budoucnosti. Základními klíčovými aspekty kvality vzdělávání nejen v cestovním ruchu jsou zejména:

- optimální systém vzdělávání (všeobecně vzdělávací a specializované odborné a vysoké školy, jejich návaznost)
- kvalitní informace a informační toky, propojené do znalostí
- kompetence učitelů, způsob a úroveň stimulace a motivace studentů
- propojení výuky na praxi (míra respektování požadavků z praxe, přenášení poznatků apod.)

V souvislosti s těmito aspekty kvality vzdělávání je významné analyzovat, jak lze pozitivně působit na uvedené klíčové prvky. Mezi nástroje aktivního působení lze uvést mimo jiné:

- formulace „curricula“ odborného vzdělávání pro různé typy škol, vyjádřeného profilem absolventa, studijními plány, standardy odborného vzdělávání
- zpracování koncepce systému vzdělávání - typů škol, jejich návazností, délky studia, metodiky řízení, financování a kontroly
- zajištění dostatečného množství zdrojů pro vzdělávací soustavu, s kontrolou efektivity jejich využívání
- podpora pro kvalitní a diferencované zdroje informací pro vzdělávání učitelů i studentů, s důrazem na moderní informační technologie
- celoživotní vzdělávání učitelů
- intenzivní zapojení škol do řešení praktických problémů, od úrovně měst, regionů až po celostátní a mezinárodní úroveň
- zavádění vhodných modelů řízení vzdělávacích subjektů, blízkých svým pojetím TQM (Total Quality Management), resp. integrovanému managementu

V ORP Chrudim není žádná vysoká škola, která by byla zaměřena na cestovní ruch či příbuzný obor. Přípravu odborníků v tomto regionu zajišťují střední školy s možností nástavby. V následující tabulce jsou uvedeny školy s obory, které jsou zaměřeny na rozvoj cestovního ruchu. Kromě toho jsou zde i školy s akreditací studijních oborů, jako společné stravování kuchař-číšník, prodavač-aranžér, cukrář, pekař a gastronomie-hotelnictví. Celostátním problémem je rovněž kvalita lidských zdrojů pro cestovní ruch, protože absolventi jsou často vyučováni spíše teoreticky a chybí jim klíčové znalosti.

Tabulka 128: obory zaměřené na cestovní ruch v ORP Chrudim

Název školy	Obec	Název oboru	Stupeň vzdělání
Hotelová škola Bohemia Chrudim	Chrudim	Hotelnictví a turismus	Středoškolské vzdělání, ukončené maturitou
Hotelová škola Bohemia Chrudim	Chrudim	Management a turismus	Středoškolské vzdělání, ukončené maturitou
SOŠ a SOU obchodu a služeb Chrudim	Chrudim	Management obchodu	Středoškolské vzdělání, ukončené maturitou
SOŠ a SOU obchodu a služeb	Chrudim	Gastronomie a hotelnictví	Středoškolské vzdělání s výučním listem (možnost nástavby)
SOŠ a SOU obchodu a služeb	Chrudim	Prodavač-aranžér	Středoškolské vzdělání s výučním listem
SOŠ a SOU obchodu a služeb	Chrudim	Cukrář	Středoškolské vzdělání s výučním listem
SOŠ a SOU obchodu a služeb	Chrudim	Kuchař-číšník	Středoškolské vzdělání s výučním listem

Název školy	Obec	Název oboru	Stupeň vzdělání
SOŠ a SOU obchodu a služeb	Chrudim	Číšník-kuchař	Středoškolské vzdělání s výučním listem-3letý obor
OU a Praktická škola Chroustovice	Chroustovice	Pekař	Středoškolské vzdělání s výučním listem-2letý obor
OU a Praktická škola Chroustovice	Chroustovice	Cukrář	Středoškolské vzdělání s výučním listem-3letý obor
OU a Praktická škola Chroustovice	Chroustovice	Kuchař	Středoškolské vzdělání s výučním listem -3letý obor
OU a Praktická škola Chroustovice	Chroustovice	Prodavač	Středoškolské vzdělání s výučním listem – 3letý obor

Zdroj: Internetové stránky jednotlivých škol a vlastní zjištění

6.1.3.3. Marketing cestovního ruchu

Obecný trend v národní propagaci a marketingu cestovního ruchu stále více směřuje k víceúrovňovému partnerství veřejných institucí a do soukromého sektoru a to od místní, regionální až po státní úroveň. Vzhledem k omezené výši objemu finančních prostředků veřejné podpory, do sektoru cestovního ruchu, je proto nezbytné věnovat pozornost zejména cílům, dopadům a přínosům, kterých má být podporou dosaženo. Jde zejména o optimalizaci toků finančních prostředků vynakládaných na propagační a marketingové akce i na jiné formy podpory rozvoje cestovního ruchu. Organizační struktura cestovního ruchu v celé ČR není legislativně upravena, chybí jí systémové zaměření a strukturalizace.

Problémová je stále odborná příprava absolventů všech typů středních a vysokých škol se zaměřením na disciplínu cestovního ruchu. Také příprava potřebných odborníků pro tuto oblast veřejné správy a zejména pak pro budoucí regionální orgány včetně regionálních rozvojových agentur je problematická, především pokud jde o odborníky zaměřené na regionální marketing cestovního ruchu. Chybí praxe.

Nedostatečně řešena je rovněž problematika vzdělávání dospělých. Systém není koordinován, nemá zastřešující instituci. Komplikuje se tak vzdělávání, školící a poradenská činnost pro zájemce o podnikání a podnikatele v cestovním ruchu a ostatní pracovníky v tomto oboru (rekvalifikace, specializace, inovace vědomostí, osvěta apod.). Tento stav se pak odráží i v nedostatečné kvalitě poskytovaných služeb. Pozornost je třeba věnovat profesím nepřímým spojeným s cestovním ruchem, které ale s domácími i zahraničními turisty přicházejí do styku (policisté, hasiči, členové horské služby). Odborné vzdělání, a tím i odborná úroveň absolventů, středních odborných, vyšších odborných škol a vysokých škol ještě stále neodpovídá potřebám rozvoje cestovního ruchu. Důvodem je nedostatek kvalitních pedagogů na všech úrovních, nedostatek moderních učebních pomůcek a metod (např. učebnice, specializované praxe a odborné stáže). Rozhodující pozornost nutno věnovat výuce a přípravě odborníků v oblasti managementu a marketingu cestovního ruchu.

Negativním faktorem je také dlouhodobá absence výzkumu v cestovním ruchu, resp. jeho institucionální podpora. Jen některé výzkumné problémy a otázky řeší CzechTourism a MMR zadáváním od-

borných grantů. Na celostátní úrovni chybí národní výzkumné pracoviště v oblasti cestovního ruchu tak, jak je běžné v naprosté většině turisticky vyspělých států.

ORP Chrudim má zpracované koncepce rozvoje cestovního ruchu a to až do roku 2018. Na území se nachází 7 turistických informačních center a to ve městech: Heřmanův Městec, Chrudim, Luže, Nasa-vrky, Seč, Slatiňany a Třemošnice. Turistická informační centra jsou důležitým článkem praktické propagace regionu. Poskytují návštěvníkovi bezplatně všechny informace v oblasti svého působení (z turistické oblasti, regionu či příslušného města) i propagační materiály. Spolupráce všech turistických informačních center je na skvělé úrovni. Všem zájemcům, kteří projeví zájem, podávají informace:

- o kulturním dění
- o společenských a sportovních akcích
- o možnosti ubytování a stravování včetně jejich volných kapacity
- o turistických možnostech v regionu
- vyhledají telefonní číslo a adresu příslušné instituce
- o možnostech vyžití i o dalším dění, které spadá do působnosti jiných „infocenter“
- o dopravním spojení
- a další

dále zajišťují:

- prodej upomínkových předmětů
- předprodej vstupenek do divadla v Chrudimi a do kin
- předprodej vstupenek v síti TICKETPORTAL a TICKETSTREAM
- příjem plakátů do výlepové služby
- veřejný internet
- exkurze v turistickém informačním centru
- kopírování tiskopisů
- a jiné

6.1.3.4. Management cestovního ruchu

Zatím žádná z dosavadních koncepcí státní politiky cestovního ruchu nedokázala vytvořit vhodné podmínky pro fungování společností uplatňujících destinační management, jakožto nejvyspělejší formu řízení regionu. Přestože bylo snahou všech dosavadních koncepcí vytvořit organizační strukturu cestovního ruchu, v praxi vznikaly tyto společnosti velice živelně a dosud narážejí na absenci jakéhokoli systému, který by udával rámec pro jejich zřízení.

Nejdůležitější úkol managementu cestovního ruchu je koordinace činností jednotlivých subjektů tak, aby byly naplněny cíle rozvoje cestovního ruchu, a aby byla vybudována i uchována příznivá image destinace.

Kroky procesu marketingového managementu by měly být:

- celý proces marketingového managementu začít tvorbou vize rozvoje cestovního ruchu v destinaci

- důležitou částí tohoto procesu by měla být část analytická. Zde by měla být analýza: prostředí, spotřebitelských trhů, identifikace tržních segmentů, „nákupního rozhodovacího procesu“ hostů. Měla by i obsahovat analýzu konkurence a přístupu hostitelské populace k cestovnímu ruchu. Velmi často se využívá analýzy SWOT, která analyzuje silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby a vytváří účinný základ pro tvorbu cílů i volbu strategií naplnění cílů
- na analytickou část by měly navazovat formulace cílů. Zde je nutno dodržovat zásady tvorby cílů, a to: cíle musí být jasné, reálné, časově omezené, sladěné, hierarchicky uspořádané a kvantifikovatelné
- k naplnění cílů je dobré zvolit různé strategie. Vzhledem k velké konkurenci mezi destinacemi je nutné podrobně rozpracovat strategii odlišení nabídky destinace od nabídky konkurentů. Tato strategie odlišení by měla obsahovat dílčí strategie, např. odlišení produktů, odlišení image atd.
- v neposlední řadě by výsledkem strategie měl být zpracován strategický plán. Mělo by jít o kreativní proces, který vyžaduje zapojení širokého okruhu lidí. Vytvořit opravdu úspěšný strategický plán (udržitelný plán) vyžaduje pohled na turistický produkt očima klienta
- zde již jde o konkrétní manažerský úkol. Strategické plány je nutné rozpracovat podrobněji do konkrétních plánů, jež mají různou délku trvání a obsahují různé množství jednotlivých kroků. Musí být uskutečněny v přesně stanoveném sledu, v předem stanoveném čase, s konkrétní odpovědností a podléhat neustálé kontrole. V úvahu je nutné brát i neustálé změny prostředí
- důležitou součástí marketingového managementu je rozpracování marketingového mixu cestovního ruchu, který by obsahoval čtyři základní prvky. Tzv. 4P Product – produkt, Price – cenu, Place – distribuci, Promotion – marketingovou komunikaci a je doplněn o další P, z nichž nejvýznamnější jsou Packaging – tvorba nabídky služeb, People – lidé, Partnership – spolupráce, Programming – tvorba programů

Cílem by mělo být uspokojit nejen potřebu a přání klientů, ale také jim nabídnout nevšední zážitek. Produkt lze definovat jako komplex služeb, které si host nárokuje v určitém prostoru. Může mít dvě úrovně a to celkový a specifický produkt. Celkový produkt destinace obsahuje kombinaci všech služeb, které host „konzumuje“ od té doby, kdy opustí domov až do doby svého návratu domů. Specifický produkt tvoří většinou komerční produkty, představující komponenty celkového produktu, např. dopravu, ubytování, stravování, atrakce, pronájem aut atd.

6.1.3.5. Charakteristika stávající meziobecní spolupráce

Meziobecní spolupráce funguje prakticky ve všech evropských státech a právní úpravy zpravidla vycházejí z tradic jednotlivých států. Větší prostor pro společný rozvoj obcí vytváří snaha o vzájemnou koordinaci výkonu veřejné správy na evropské úrovni. Spolupráce obcí může být dobrovolná nebo vyžadovaná zákonem. Vzhledem k současnému trendu rozsáhlé decentralizace by v ČR měla být dodržena dobrovolnost, která ovšem nevylučuje zákonnou úpravu územního, kompetenčního a organizačního rámce. Z Francie a Rakouska by bylo vhodné převzít zásadu nezbytné finanční motivace a kontrolovatelných povinných úkolů.

Na francouzských formách meziobecní spolupráce je pozoruhodné, že tvoří solidární svazek za účelem vypracování společného projektu rozvoje území. Francouzské zkušenosti jsou pro ČR velmi vhodné, neboť i oproti celoevropskému trendu snižování počtu obcí se francouzská veřejná správa snaží o jeho zachování. Spolupráce obcí je dobrovolná, na obce není vytvářen nátlak zákonem.

Aplikovat u nás celkově všechny postupy použité v těchto zemích není za současné situace legislativně, ani politicky možné. Nebylo by to vzhledem k odlišnosti podmínek ani účelné. Je však možné využít některých poznatků a zkušeností a přizpůsobit je podmínkám v naší zemi. Pokud má dále stoupat význam územní samosprávy, musí obcím stát garantovat dostatečnou samostatnost a nezávislost z hlediska jejich existence a tedy zejména financování. Na druhou stranu je potřeba vytvořit funkční a efektivní dohled nad všemi obcemi, který pozitivně ovlivní jejich činnost a nebude mít omezující charakter.

Obce SO ORP Chrudim spolupracují na dobré úrovni a to nejen v oblasti cestovního ruchu. Jedná se zejména o tzv. neformální spolupráce a to např. při pořádání různých akcí, soutěží apod.

6.1.4. SWOT analýza

SWOT analýza je komplexní metoda kvalitativního hodnocení území a spočívá v klasifikaci různých faktorů ovlivňujících vývoj cestovního ruchu. Tyto faktory jsou rozdělené do čtyř skupin. Na faktory vyjadřující silné (strong) a slabé (weak) stránky. Dále pak na faktory vyjadřující příležitosti (opportunities) a to k lepšímu rozvoji a na případné hrozby (threats), tedy jejich negativní vliv. Takto zjišťované údaje poskytují podklady pro strategické cíle, rozvojové směry, aktivity a lepší strategii v projektových záměrech.

ORP Chrudim je turisticky zajímavou oblastí a disponuje značným turistickým potenciálem. Nabídka služeb je však v mnoha ohledech nevyvážená a jako celek trochu zaostává. Především kvalita a vzájemná provázanost nabídky služeb je na nízké úrovni. Investice by se tak měly zaměřit především na doplnění a zkvalitnění nabídky stravovacích a ubytovacích zařízení, na zkvalitnění marketingu cestovního ruchu v této oblasti, na posilování sítí mezi aktéry v cestovním ruchu rozšiřující celkovou nabídku služeb a na lepší a rychlejší budování doprovodné infrastruktury cestovního ruchu a volného času.

Silné stránky	Slabé stránky
• Přirozená turistická atraktivita krajiny a přírody • Bohaté historické a kulturní památky, početné zříceniny, hrady, zámky, muzea, galerie apod. • Současnost i historie jezdeckví • Vyznačená síť pěších tras, cyklotras, naučných stezek, rozhleden apod. • Město Chrudim – jeho kultura, památky, historie, muzeum loutek • Existence Hamzovy léčebny, větších ústavů a s tím spojená návštěvnost těchto lokalit • Současnost i historie letectví (historické hangáry, sportovní letiště, vyhlídkové lety) • Zapojení nabídky turistické oblasti do serveru Regionu Východní Čechy • Existence přirozených regionálně působících subjektů v území (svazky obcí, MAS apod.)	• Nedostatek finančního kapitálu v cestovním ruchu • Nepříliš známá značka Mikroregionu Chrudimsko • Špatný stav silnic II. a III. tříd, nedostatečná kapacita dopravních zařízení (parkoviště aj.) • Nerovnoměrnost využití kapacit služeb cestovního ruchu v roce (sezónnost) • Nízký počet tuzemských i zahraničních turistů • Nedostatečný a nekvalitní informační, orientační a dopravní systém v terénu • Nedostatečná dopravní obslužnost uvnitř regionu • Neucelené propojení nabídky do produktů • Nedostačující vzhled a čistota měst a obcí • Nevyhovující služby pro seniory • Absence profesních sdružení podnikatelů v cestovním ruchu
Příležitosti	Hrozby
• Nabídka pro turisty – balíčky služeb dle cílových skupin na prodloužení a opakování pobytů široké skupiny klientů • Vybudování obchvatu města Chrudim • Získávání peněz z vnějších zdrojů (dotace, granty,) • Využití evropských fondů pro spolufinancování projektů, pro nastartování destinačního řízení a pro výchovu lidských zdrojů • Využití příměstských rekreačních lesů k rozšíření počtu běžeckých a jezdeckých tras • Vytvoření specifických produktů pro specializované klienty (handicapované občany apod.) • Využití přirozené vnitřní klientské afinity oblastí (lidé z města přirozeně směřují na venkov a obráceně) • Využití rozvoje nových forem cestovního ruchu (zážitky, adrenalin, sport, lidové tradice apod.)	• Konkurence jiných regionů s větší atraktivitou, infrastrukturní vybaveností a službami i s větší organizovaností v cestovním ruchu (boj o klienta, odliv klientů do zahraničí) • Zhoršování stavu existující infrastruktury a služeb pro cestovní ruch z hlediska nedostatku financí na obnovu • Nedostatečná nebo neúčinná propagace atraktivit zdejší oblasti • Nekoordinovaný postup v budování infrastruktury, propagaci a marketingu oblasti • Nedostatečná národní strategie rozvoje cestovního ruchu a neúčinná státem prováděná propagace českých destinací v zahraničí • Přetrvávající neochota lidských zdrojů věnovat se cestovnímu ruchu jako zdroji obživy

6.1.4.1. Silné stránky

O silných stránkách se vždy dobře píše. A tak jen podotýkám, že ORP Chrudim má atraktivní krajinu i přírodu. Je bohaté na historické i kulturní památky se spoustou hradů, zámků, zřícenin apod.

I cyklotrasy, naučené stezky, muzeum loutek jsou hojně využívány, ale i nadále se jimi budeme zabývat a zvyšovat jejich počty a kvalitu. Propagaci zaměříme na vyhlídkové lety v balónu, jezdecké možnosti a jiné.

6.1.4.2. Slabé stránky

Tak ty jsou vždy nepříjemné a ukazují na slabiny. Ale i tím, že je na ně poukázáno, dochází k tomu, že si je uvědomíme a je možné s nimi pracovat. Bolest a to nejen v našem ORP je nedostatek finančních prostředků. S tím souvisí i špatný stav komunikací II. a III. tříd a nižší dopravní obslužnost zejména do menších obcí a další. V neposlední řadě si všichni uvědomujeme, že populace stárne a je nutné se více věnovat i seniorům. A dalšími bolestmi, "kde nás tlačí bota" je nepříliš známá značka Mikroregionu Chrudimsko, nedostačující vzhled a čistota měst a obcí a nízký počet tuzemských i zahraničních turistů.

6.1.4.3. Příležitosti

Přilákat turisty do našeho regionu vidíme v nabídce různých balíčků. Dále i vhodnou propagací, že město Chrudim získalo titul **Fairtradové město** za to, že podporuje způsob obchodu, který podle svých propagátorů zaručuje producentům z rozvojových zemí spravedlivou odměnu za jejich práci. Stalo se osmým Fairtradovým městem, protože splnilo všech pět kritérií mezinárodní kampaně tak, jak to řekla Hana Chorváthová, ředitelka organizace Fairtrade Česko a Slovensko. Město Chrudim se oficiálně zavázalo k podpoře fair trade, je v něm i dostatek prodejních míst s fairtradovými produkty. Další příležitosti vidíme ve vytváření specifických produktů pro handicapované občany a ve využití nových forem cestovního ruchu, jako jsou zážitky, adrenalin a lidové tradice.

6.1.4.4. Hrozby

Tak ty vidíme v silné konkurenci jiných regionů a tím i v odlivu turistů z našeho regionu. Mnoho turistů směřuje na rekreaci do zahraničí anebo bojují s nedostatkem rodinných financí. Zhoršujícím stavem infrastruktury, opět zejména z nedostatku finančních prostředků, hrozí odliv návštěvníků. A v neposlední řadě narážíme stále na větší a větší neochotu lidských zdrojů věnovat se cestovnímu ruchu, jako zdroji obživy.

Klady i záporny jsou uvedeny v tomto strategickém dokumentu a budeme pro to dělat vše, aby došlo k co největšímu počtu naplnění příležitostí a k minimalizaci hrozeb.

6.1.5. Stanovení vize, cílů a problémů při MOS v oblasti cestovního ruchu

Analýza byla definována na základě rešerše dokumentů, analytických činností, ale zejména na základě porady v rámci pracovní skupiny. Představuje přehled klíčových silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb pro cestovní ruch v ORP Chrudim. Všichni víme, že současné i budoucí příležitosti a hrozby jsou dané zejména vnějšími okolnostmi, celkovou situací na trhu cestovního ruchu, politikou, zákony, ale také výzvami do budoucna, pocházejícími zevnitř regionu.

Analýza problému

Pardubický kraj, potažmo ORP Chrudim patří mezi nejméně navštěvované kraje v České republice. Tento dokument by měl přispět ke zkvalitnění služeb poskytovaným návštěvníkům a přinést jim v ucelené podobě inspiraci k trávení různě dlouhého pobytu.

Analýza obecného okolí

Turistická oblast je rozsáhlá a různorodá. Cestovní ruch zde není systematicky a koordinovaně rozvíjen a neexistuje zde ani žádná forma plošnější koordinované organizace cestovního ruchu (kromě spolupráce víceméně samosprávy v rámci veletrhů cestovního ruchu). Rozvoj je více rozvinut jen v určitých částech území nebo lokalitách, které jsou v republikovém měřítku jen omezeně v povědomí turistické veřejnosti známy, jako turistické oblasti a atraktivity. Jako příklad lze uvést okolí Seče apod. Přirozený potenciál není plně využit a tak skýtá příležitost pro rozvoj turistického ruchu do budoucna.

6.1.5.1. Určení priorit a možnosti řešení

Naší prioritou je zviditelnění ORP Chrudim a posílení jeho vnější vazby. Dále nám jde o to, aby se navýšil počet opakujících se pobytů a jejich prodlužování. V neposlední řadě máme zájem o zlepšení vzhledu i čistoty měst a obcí.

6.1.5.2. Možnosti financování

Dotace na zajištění cílů budou čerpány převážně ze zdrojů EU a dále spoluúčastí obcí a za přispění soukromých subjektů. Část finančních prostředků bude čerpáno i z krajských rozpočtů Pardubického kraje.

Dotace jsou také jedním z nejdůležitějších zdrojů příjmů do rozpočtů měst a obcí. Podle zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, se dotací rozumí peněžní prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel. Státní dotace je součástí státní podpory, která je poskytnuta ve formě převodu peněžních i nepeněžních prostředků. Musí splňovat podmínky týkající se provozní činnosti podniku. Měla by být ocenitelná a odlišitelná od obchodních transakcí. Můžeme ji rozdělit do dvou hlavních skupin na specifické účelové a všeobecně neúčelové dotace, které se využívají na financování běžných i kapitálových výdajů. Neúčelové dotace se používají na cokoliv, co se nevylučuje s platnou legislativou. Účelové dotace se poskytují na předem stanovený účel. Rozlišujeme u nich velikost podílu na financování výdajů. Dotace bez spoluúčasti se přidělují městům i obcím bez ohledu na vynaložení jejich finančních prostředků. Podmíněné dota-

ce nabádají k větší zodpovědnosti za financované projekty a k zvyšování vlastních příjmů. Pokud se pevně stanoví rovnocenný podíl obce a státu, mluvíme o rovnocenné podmíněné účelové dotaci. Vydá-li stát ze svých zdrojů fixní částku bez ohledu na to, kolik doplatí obec za službu, hovoříme o nerovnocenné podmíněné účelové dotaci. V Evropských fondech čekají ještě miliardy korun na žádosti od obcí a měst. Získat je, ale pro mnohé, není nic snadného. Může za to přebujelá byrokracie a zejména stát, který je „papežštější než papež“ a podávání žádostí o evropské peníze, zejména malým obcím, komplikuje. Dobré je si připomenout, že naše republika již začala druhé programové období.

Hospodaření obcí za r. 2013 skončilo celkovým přebytkem 13 miliard korun. Po dvouletém propadu se v roce 2013 zvýšily celkové příjmy obcí (bez Prahy). Příčinou pozitivního trendu byl růst sdílených daní v důsledku změny rozpočtového určení daní a zvýšení sazeb DPH o jeden procentní bod. Průměrné hodnocení obcí souhrnným ukazatelem iRating, kterým společnost CRIF – Czech Credit Bureau hodnotí jejich ekonomický stav, se v roce 2013 mírně zlepšilo. Počet obcí s nejvyšším ratingovým stupněm A - dosáhl 389.

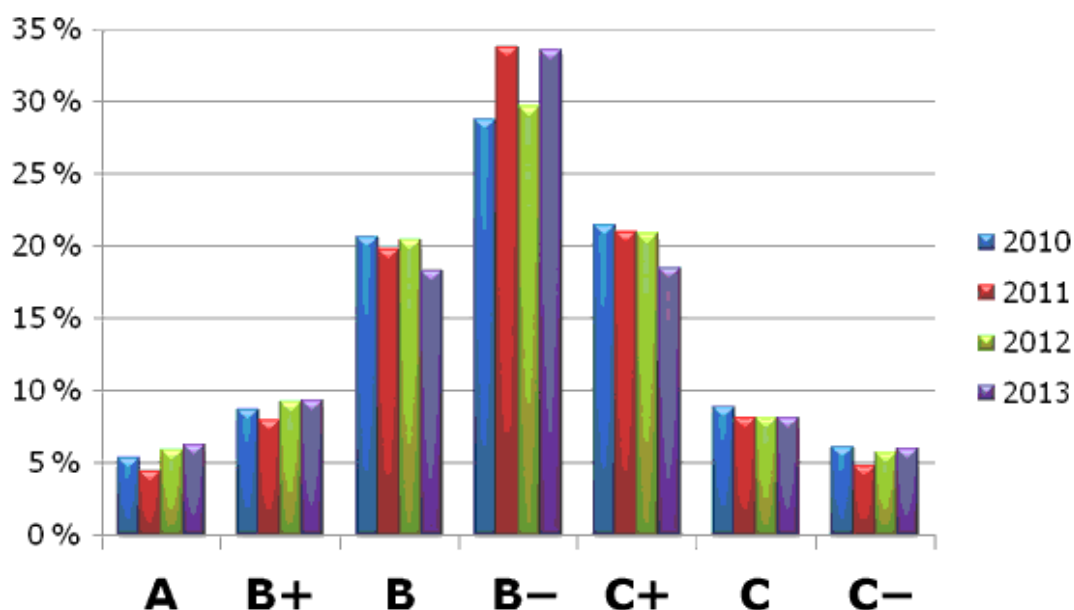
Pětatřicet procent obcí hospodaří na jedničku, velmi dobře si vede dalších 50 %. Pouze 14 % obcí by mohlo mít problémy se získáváním dalších půjček. „V roce 2013 si obce polepšily v mnoha sledovaných parametrech. Podařilo se jim snížit zadlužení a trojnásobně zvýšit přebytek rozpočtu, přitom omezily rozprodávání majetku.

Obcím se zvedly průměrné celkové příjmy, především díky vyšším daňovým příjmům (nárůst o 1644 Kč na obyvatele). Navzdory nečekanému zvýšení příjmů obce příliš neutrácely, byly obezřetné a výsledkem byl historicky nejvyšší přebytek rozpočtu. Přebytek vykázaly všechny velikostní kategorie obcí. Objem dotací se zvýšil jen velmi mírně, především zásluhou investičních dotací, jejichž objem se vloni již vyrovnal dotacím na provoz. Přebytek obecních rozpočtů v roce 2013 dosáhl historicky nejvyšší úrovně 13 miliard korun. Meziročně se přebytek zvýšil u všech kategorií obcí. V poměru příjmů nejvíce uspořily středně velké obce, naopak obce s méně než 200 obyvateli se propadly z prvního na poslední místo.

Další zajímavá fakta

- Příjmy z prodeje obecního majetku se snížily především zásluhou obcí s více než tisícem obyvatel, obce do 200 obyvatel sice prodaly majetek ve dvojnásobné hodnotě ve srovnání s rokem 2012, ale mnohem vyšší částku opět investovaly
- Kapitálové výdaje obcí rostly o něco rychleji než výdaje běžné
- Objem sdílených daní určený pro obce bez čtyř měst se zvláštním režimem se zvýšil více, než se předpokládalo
- Na změně rozpočtového určení daní vydělaly nejvíce obce s počtem obyvatel od 1000 do 5000 obyvatel, nejvyšší částka v přepočtu na obyvatele však stále patří nejmenším obcím.

iRating obcí v letech 2010 až 2013

Zdroj: iRating, CRIF – Czech Credit Bureau, a. s. iRating

iRating zahrnuje komplexní hodnocení ekonomického stavu jednotlivých obcí. U každé obce se vyhodnocuje 20 finančních a 7 nefinančních ukazatelů. Nejvýznamnějšími z nich jsou zadluženost a saldo rozpočtu. Patří sem i výše dluhové služby, která vypovídá o schopnosti obce splácet bankovní úvěry řádně podle splátkového kalendáře, nebo likvidita. Nefinanční ukazatele se týkají například základních informací o vybavenosti či infrastruktuře obce nebo věkové skladby jejího obyvatelstva. Výsledkem hodnocení je jeden ze sedmi ratingových stupňů:

Kategorie	Míra rizika
A	bez rizika
B+	téměř bez rizika
B	velmi nízké riziko
B-	nízké riziko
C+	střední riziko
C	vyšší riziko
C-	vysoké riziko

Zdroj: CRIF – Czech Credit Bureau,

6.1.6. Role partnerů pro naplňování strategických cílů rozvoje cestovního ruchu

6.1.6.1. Dobrovolné sdružení obcí (dále jen DSO)

Obce mají právo být členy svazu obcí za účelem ochrany a prosazování jejich společných zájmů. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů uvádí, co může být předmětem činnosti svazku. Svazek obcí je právnickou osobou a má své orgány, majetek i zdroje příjmů. Je povinen dát přezkoumat, příslušným krajským úřadem nebo auditorem, hospodaření svazku za uplynulý kalendářní rok. Přezkoumávání výsledků se řídí zvláštním zákonem č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. Občané těch obcí, které vytvořily DSO, jsou oprávněni účastnit se zasedání orgánu, nahlížet do zápisů z jeho jednání a podávat orgánu svazku obcí písemné návrhy. Přes řadu společných rysů jsou svazky obcí značně různorodou skupinou. Liší se jak účelem, tak intenzitou a náplní spolupráce. Svazky můžeme rozlišit na monotematické svazky a na „mikroregiony“, jak bývají nepřesně nazývány veškeré svazky obcí.

Na území SO ORP Chrudim působí 17 dobrovolných svazků obcí. Převážná většina DSO, které působí ve správním obvodu, jsou svazky polyfunkční, pouze 4 svazky jsou monotematické.

Mikroregion Chrudimsko ležící v západní části Pardubického kraje a byl založen dne 19.12.2001. Zakládajícími členy se staly Chrudim, Rabštejnská Lhota, Slatiňany a Svídnice. V polovině roku 2002 byla vzhledem k zájmu okolních obcí, o přičlenění se do tohoto svazku, zahájena jednání o případném rozšíření. Ke dni 31. 12. 2014 má 32 dobrovolných svazků obcí a tím pokrývá 37,2 % obcí z celého SO. Dle posledních údajů jejich počet od 1. 4. 2015 klesne na 30. Ze svazku dobrovolně vystupuje obec Čankovice a Svídnice.

Hlavním cílem Mikroregionu Chrudimsko, založeného dle zákona č. 128/2000 Sb., v platném znění, je další rozvoj měst a obcí, které jsou anebo se stanou členy tohoto svazku, aby se vyrovnaly evropským standardům a vývojovým trendům 21. století ve všech oblastech lidského života. Rozhodujícími problémy, které bude nutno řešit je zejména snižování nezaměstnanosti, zlepšování životního prostředí, rozvoj ekonomiky, infrastruktury, cestovního ruchu a dalších oblastí.

Mikroregion nechce nahrazovat jiné fungující aktivity a projekty, ale chce poskytnout organizační, právní i finanční pomoc dobrovolně vytvářeným svazkům obcí a měst. Chce zkvalitnění veřejné správy a jejímu udržení co nejlépe občanům. Namísto administrativního či násilného slučování obcí, je potřeba podporovat i nadále vznik svazků obcí „zezdola“, podle jejich místních potřeb a přání. Analýzou vybraných oblastí vhodných k meziobecní spolupráci na úrovni správních obvodů obcí s rozšířenou působností a na konkrétních příkladech lze ukázat, že vzájemná spolupráce obcí přináší efekt ve zkvalitnění výkonu veřejné správy, zkvalitnění poskytovaných veřejných služeb a ve finanční úspoře. Nejčastější spolupráci měst a obcí sdružených v mikroregionu je zajišťování různých kulturních a sportovních akcí, svoz odpadků, oblasti sociálních služeb, školství, zdravotnictví, dopravní obslužnosti, veřejného pořádku, ochrany životního prostředí, požární ochrany, ale i péče o zvířata. Účinná je i spolupráce v právní oblasti, poradenství i v zajišťování informovanosti občanů a turistů za pomoci tzv. turistických informačních center.

6.1.6.2. Destinační společnost

Destinační společnost je organizace, která má za úkol zajišťovat koordinaci a kooperaci poskytovatelů služeb cestovního ruchu, na daném území (destinaci) za účelem efektivnějšího řízení turismu v regionu. Snaží se zajistit udržitelný rozvoj území, konkurenceschopnost na trhu, ucelenou nabídku aktivit a spolupráci jednotlivých subjektů. Využívá k tomu nástrojů managementu.

Důvody k zakládání destinačních společností jsou různé. Často se může jednat pouze o způsob, jak získat různé finanční podpory a dotace. Za tímto účelem založené organizace však většinou nemají dlouhou životnost. Lepším podnětem je snaha nějakým způsobem zlepšit podmínky pro rozvoj cestovního ruchu a zajištění spolupráce. Na začátku je potřeba zhodnotit situaci destinace, rozmyslet si plán budoucí činnosti, stanovit si cíle, úkoly a především strategii řízení. K tomu jsou zapotřebí jak znalosti samotného prostředí, (příroda, společnost, podnikatelské subjekty, místní obyvatelé...), tak i zkušenosti z oblasti managementu.

Zřizovatelem Destinační společnosti Východní Čechy (dále jen DSVČ) je Pardubický kraj a DSVČ vznikla zápisem do registru dne 15. ledna 2008 s právní formou zájmové sdružení právnických osob. Hlavním předmětem činnosti tohoto sdružení je realizace aktivit směřujících k rozvoji destinace, jako rozvojové jednotky mezinárodně konkurenceschopné na trhu cestovního ruchu. Mezi členy jsou zastoupeny významné subjekty působící v oblasti cestovního ruchu. Společnost je financována částečně z členských příspěvků, částečně z prostředků získaných z dotačních programů především z Regionálního operačního programu, případně z dalších doplňkových zdrojů. DSVČ obdržela desítky milionů korun na propagaci cestovního ruchu z fondů Evropské unie. Tyto peníze rozumně investuje a hrají významnou roli pro všechny, kdo se na cestovním ruchu v Pardubickém kraji podílejí. Krajský úřad na činnost DSVČ dává ročně 2,5 milionu korun.

Hlavními činnostmi DSVČ jsou:

- příprava a realizace projektů v oblasti cestovního ruchu v destinaci
- spolupráce a koordinace s agenturou Czech Tourism
- spolupráce s turistickými informačními centry (distribuce různých materiálů apod.)
- zajištění provozu regionálního turistického informačního portálu www.vychodni-cechy.info
- komunikace, koordinace a spolupráce s dalšími subjekty v oblasti cestovního ruchu
- editační činnost
- aktivity v oblasti propagace a marketingu

Více k tomu je uvedeno na internetových stránkách: <http://www.vychodni-cechy.org/sc/>.

Na území ORP ještě působí níže uvedené Místní akční skupiny (MAS)

- Hlinecko
- Chrudim
- Litomyšl
- Skutečsko, Košumbersko a Chrastocko
- Železné hory

6.1.6.3. Spolupráce s ostatními aktéry (stát, kraje, CzechTourism)

Partnerství, to je moderní nástroj na podporu cestovního ruchu v regionech. Za klíčový princip (nástroj) řízení cestovního ruchu v regionech lze jednoznačně označit fungující partnerství soukromého, veřejnoprávního a neziskového sektoru s občany regionu. V regionech je velmi důležitá spolupráce všech zainteresovaných právnických i fyzických osob s místní veřejnou správou. Ta reprezentuje v regionu celou komunitu a musí tudíž usilovat o trvalé hledání či řešení společných problémů k dosažení cílů všech aktérů. Sdružuje a znásobuje energii, vkládané prostředky zúčastněných (místních obyvatel, veřejné správy, podnikatelů, neziskových organizací atd.) a je na něm závislá kvalita výsledného produktu. Jde o systém práce, který přináší velké možnosti a umožňuje subjektům čelit potenciálním problémům. Z pohledu návštěvníků jsou služby cestovního ruchu nabízené podnikatelskými subjekty i subjekty veřejné správy komplementární a navzájem se do jisté míry podmiňují. V případě, že v této síti některá služba nedosahuje požadované kvality nebo nefunguje vůbec, má to pochopitelně dopady na další provozovatele služeb cestovního ruchu. V konečném důsledku i na rozvoj CR v celém regionu.

Stát

Stát ze zákona zodpovídá za strategii regionálního rozvoje, která by měla řešit celkový pohled státu na regionální rozvoj, včetně cestovního ruchu a jeho podpory. Řízením cestovního ruchu a plněním koncepčních, legislativních a metodických funkcí podle kompetenčního zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů v platném znění, bylo pověřeno Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. MMR. To v roce 1993 zřídilo státní příspěvkovou organizaci CzechTourism za účelem propagace České republiky, jako destinace cestovního ruchu v zahraničí i v České republice.

Vzhledem k významným dopadům odvětví cestovního ruchu na regionální rozvoj, trh práce, malé a střední podnikání, obchod, kulturu, dopravu, životní prostředí, zdravotnictví, diverzifikaci činností ve venkovském prostoru, infrastrukturu a jeho citlivosti k vnějším zásahům, je klíčovým úkolem Ministerstva pro místní rozvoj ČR zabezpečit koordinaci a návaznost koncepčních dokumentů a legislativních norem zodpovědných resortů.

V oblasti cestovního ruchu, vzhledem k jeho průřezovému a multiplikačnímu charakteru, spolupracuje MMR s dalšími ministerstvy a orgány státní správy, ale i jimi zřízenými organizacemi. Pro koordinaci jejich činností byla zřízena usnesením vlády č. 401 ze dne 28. 4. 2004 Meziresortní koordinační komise pro cestovní ruch, která se zabývá problematikou CR s průřezovým charakterem. Státní politika v oblasti cestovního ruchu je zaměřena na podporu rozvoje regionů a s tím souvisejícími oblastmi (legislativa ČR i EU, státní politika cestovního ruchu, statistika cestovního ruchu, věda a výzkum apod.)

SO ORP Chrudim patřil v období let 1992 – 2013 mezi regiony se soustředěnou podporou státu.

Kraj

Kraje mají ze zákona č. 129/2000 Sb., zákon o krajích, v platném znění povinnost pořizovat programy rozvoje krajů zahrnující i oblast rozvoje cestovního ruchu, územně plánovací dokumentaci a územně analytické podklady, v rámci kterých je problematika cestovního ruchu řešena. Garance rozvoje cestovního ruchu na území kraje vyplývá ze zákona a souvisí s odpovědností za územní rozvoj celého kraje, včetně podpory soukromého podnikání.

Mezi úkoly kraje můžeme uvést např. že:

- vytváří koncepční a rozvojové dokumenty cestovního ruchu krajů
- vytváří a realizují podpůrné programy pro rozvoj cestovního ruchu na úrovni krajů (využití prostředků EU, krajské programy)
- zajišťují přípravu rozvojových projektů, jejich realizaci a koordinaci
- vytváří podmínky pro realizaci Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR - delší časové období
- vytváří a realizují marketing, propagaci a prezentaci v cestovním ruchu na regionální úrovni včetně tvorby a realizace regionálních produktů cestovního ruchu
- podporují rozvoj řídicí struktury na úrovni krajů
- koordinují a podporují rozvoj potenciálu cestovního ruchu vycházejícího z přírodních a kulturních hodnot kraje
- rozvíjí lidské zdroje zejména na úrovni středního školství
- zřizují, koordinují a provozují turistická informační centra v krajích
- spolupracují se subjekty na národní úrovni, spolupracují a zabezpečují koordinaci mezi kraji a zajišťují koordinaci na úrovni partnerství v turistických regionech
- zajišťují financování rozvoje turistických regionů a turistických oblastí z pohledu hospodářského růstu a zaměstnanosti
- koordinují aktivity podnikatelských subjektů v rámci své působnosti
- realizují monitorovací a analytickou činnost včetně využití Satelitního účtu CR pro rozhodování o prioritách rozvoje v této oblasti
- realizují mezinárodní spolupráci v cestovním ruchu na regionální úrovni a podporují regionální spolupráci měst a obcí

Kompetence v oblasti organizace cestovního ruchu v Pardubickém kraji jsou rozděleny mezi tři typy organizací a to: Pardubický kraj, Destinační společnost Východní Čechy a oblastní organizace cestovního ruchu neboli destinační managementy. Na úrovni Pardubického kraje je kompetentním subjektem v oblasti cestovního ruchu Krajský úřad Pardubického kraje, odbor strategického rozvoje kraje a evropských fondů – Oddělení regionálního rozvoje a cestovního ruchu. Náplní tohoto oddělení mimo jiné je, že se podílí:

- na tvorbě analytických a koncepčních materiálů v oblasti cestovního ruchu na celostátní, regionální i krajské úrovni
- na fungování a činnosti DSVČ a koordinuje její aktivity se zájmy Pardubického kraje
- zajišťuje administraci grantů a individuálních dotací
- zajišťuje činnosti související se zastoupením kraje v Euroregionu Glacensis včetně Řídicího výboru Fondu „mikroprojektů přeshraniční spolupráce ČR-Polsko“

Pardubický kraj se zavázal:

- důsledně podporovat regionální spolupráci
- zvýšit efektivitu a účelnost využití krajských prostředků

Pardubický kraj je zřizovatelem více sociálních zařízení, především však Domova sociálních služeb Slatiňany. Jedná se o příspěvkovou organizaci, která je zařízením sociálních služeb podle § 34 odst. 1 písm. d) zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Zajišťuje vymezené sociální služby pro osoby s mentálním postižením a pro osoby s mentálním postižením v kombinaci s postižením tělesným nebo smyslovým. Je rovněž zařízením pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy dětí a mládeže s mentálním postižením. Poskytuje následující sociální služby:

- domov pro osoby se zdravotním postižením
- odlehčovací služby
- denní stacionář
- chráněné bydlení

CzechTourism

Na samotném vrcholu destinačního managementu v ČR stojí CzechTourism, jakožto národní organizace cestovního ruchu. Její kompetence jsou především v oblasti zahraniční a národní propagace státu včetně marketingové podpory. Příspěvková organizace Česká centrála cestovního ruchu (ČCCR) byla založena v roce 1993 za účelem propagace země, jako atraktivní turistické destinace, na zahraničním i domácím trhu. Významnými partnery agentury při této propagaci jsou domácí turistické regiony, města, obce i podnikatelské subjekty. Organizace patří pod Ministerstvo pro místní rozvoj ČR a od 1. srpna 2003 je její oficiální název Česká centrála cestovního ruchu neboli CzechTourism.

Její komunikace a spolupráce s regiony je rozdělena do dvou rovin. První představuje základní přímou komunikaci mezi Českou centrálou cestovního ruchu – CzechTourism a jednotlivými turistickými regiony. Druhá plní roli zprostředkovatele komunikace mezi soukromými subjekty, městy, obcemi a turistickými oblastmi.

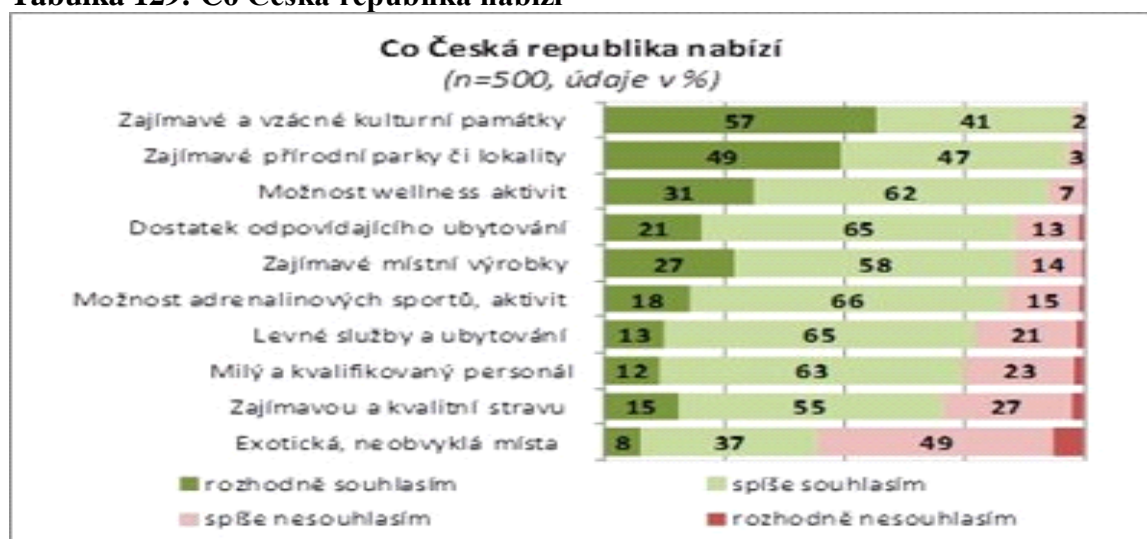
K základní komunikaci s regiony patří pravidelná setkání s regionálními partnery – koordinátory. Na setkáních s koordinátory jsou diskutovány aktuální problémy cestovního ruchu v regionech s důrazem nalezení řešení. Na základě výměny zkušeností jsou vybírány společné projekty, jejichž realizace má podpořit rozvoj cestování zahraničních i domácích turistů po turistických regionech Česka. Koordinátor představuje pro tuto organizaci partnera, který zastupuje turistický region. Základním prvkem spolupráce je zajištění efektivní vzájemné komunikace mezi sebou. Kde neexistuje destinační management s působností pro území celého kraje, plní tuto funkci krajský úřad, který popřípadě určí zástupce z řad turistických oblastí. Koordinátor zajišťuje pomoc při realizaci předem dohodnutých činností, např. pomoc při zajištění programu pracovních cest pro novináře či cestovní kanceláře, provádění statistického šetření profilu návštěvníka turistického regionu, nebo také kontrolu oficiálních turistických informačních center. Pracovníci CzechTourism informují koordinátory o plánu činnosti a možnostech spolupráce na pravidelných setkáních, která se konají dvakrát ročně. Využívají též spolupráce s odbory a odděleními cestovního ruchu jednotlivých krajských úřadů. Úkolem je čerpat v regionech podněty a připomínky, které mohou agentuře napomoci při propagaci České republiky a na druhou stranu informovat regiony o projektech, kterými se aktuálně zabývá. Cílem je nastavit kvalitní spolupráci mezi všemi subjekty cestovního ruchu, a podpořit tak společné úsilí při vylepšování obrazu České republiky, jako kvalitní turistické destinace.

Zájem občanů ČR o poznávání turistických cílů v naší zemi stoupá. Roste počet těch, kteří v Česku tráví dovolenou nebo některý z prodloužených víkendů, ale i těch, kteří se po tuzemsku vydávají pouze na výlety. Skutečnost, že obliba trávení volného času v ČR mezi rezidenty rok od roku stoupá, potvrzuje i průzkum zaměřený na domácí cestovní ruch, který realizovala společnost ppm factum research pro agenturu CzechTourism. Naprostá většina dotazovaných (97 %) vyjádřila s cestováním po ČR spokojenost. Česká republika podle nich nabízí dostatek zajímavých turistických cílů a nevdá, že nemáme moře, ani velehory. Analýza přinesla i další zajímavá zjištění. V období nejbližších 12 měsíců plánuje strávit dovolenou v ČR až 67 % respondentů. V porovnání s rokem 2013 se jedná o velmi výrazný nárůst, téměř o čtvrtinu. Prožít v některé z českých destinací prodloužený víkend plánuje 78 %

respondentů, na výlet se jich chystá celých 89 %. Lidé nejvíce oceňují možnost navštívit kulturní památky (98 %) a přírodní památky (96 %). Pro 93 % jsou největším lákadlem wellness aktivity. Na 86 % dotazovaných si myslí, že se v turistických lokalitách dá najít vhodné ubytování. Nejznámějším zdrojem tipů na dovolenou, víkendy či výlety v tuzemsku jsou webové stránky portálu

www.kudyznudy.cz. Cestování po Česku si v očích tuzemských turistů nevede vůbec špatně. Přispěla k tomu i kampaň agentury s chystaným sloganem Česko - země příběhů. Ta byla respondenty hodnocena velice pozitivně (91 % kladných vyjádření) a téměř u dvou třetin z nich vzbudila zájem o domácí turistiku. Kampaň Česko – země příběhů realizuje agentura Ogilvy&Mather. Průzkum provedla společnost ppm factum na přelomu května a června 2014 na vzorku 500 respondentů, viz tabulka.

Tabulka 129: Co Česká republika nabízí

Zdroj: internetové stránky CzechTourism

Hlavním cílem je propagace ČR jako destinace cestovního ruchu v zahraničí, ale i v naší zemi. Mezi její hlavní úkoly patří:

- mediální prezentace ČR, odvětví cestovního ruchu i agentury CzechTourism
- koordinace činností v oblasti cestovního ruchu
- informační podpora cestovního ruchu
- destinační marketing
- výzkumně vzdělávací činnosti
- ekonomické a administrativní zajištění chodu agentury

6.1.6.4. Soukromý sektor

Úplně zvláštní a zcela novou oblastí je partnerství obce se subjekty privátními, v současné době již zejména větší města rozvíjejí tzv. PPP projekty. Legislativním základem pro ně je nový zákon č. 139/2006 Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení (tzv. Koncesní zákon).

Projekty spolupráce mezi obcí a privátními subjekty jsou označovány zkratkou PPP (z anglického Public Private Partnerships, tj. Partnerství veřejného a soukromého sektoru). Pod tímto typem spolupráce je možné si představit takové aktivity, které vedou k využití zdrojů a schopností soukromého sektoru pro zajištění veřejných služeb či vybudování veřejné infrastruktury.

Existují dva základní způsoby řešení PPP. V prvním případě obec nebo jiná veřejná instituce založí spolu se soukromou osobou samostatnou společnost, která realizuje a formou koncese potom provozuje provedenou investici. Ve druhém případě soukromý investor vloží finanční prostředky do vytvoření veřejně prospěšné stavby, tu potom spravuje a provozuje (veřejný sektor platí za „dostupnost služby“). Podstatou úspěšného projektu PPP je předpoklad, že většího přínosu pro veřejný sektor (v poměru k jím vynaloženým prostředkům) může být dosaženo využitím schopností a zkušeností soukromého sektoru a rozdělením rizik mezi zúčastněné strany tak, že každá strana nese takové riziko, které dokáže nejlépe řídit.

Ve SO ORP Chrudim je řada soukromých osob poskytujících služby, které se týkají cestovního ruchu. Lze vyjmenovat podnikání např. v oblasti:

- poskytování ubytovacích služeb (hotely, kempy, chaty, priváty apod.)
- restaurační činnosti
- průvodcovská činnost v oblasti cestovního ruchu (např. doprovod jednotlivců nebo skupin a poskytnutí odborného výkladu)
- provozování cestovní agentury (např. prodej jednotlivých služeb CR, ale nenabízí prodej zájezdů)
- služby péče o tělo (např. různá relaxační a wellness centra)
- provoz cestovních kanceláří (např. nabídka a prodej zájezdů apod.)

6.2. Návrhová část pro oblast volitelného tématu: Cestovní ruch

6.2.1. Struktura návrhové části

Návrhová část je součástí „Souhrnného dokumentu“, který byl zpracován v rámci projektu "Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností". Byla zpracována realizačním týmem ve spolupráci se zástupci obcí SO ORP a také s podporou motivujících starostů.

V předchozích krocích byla zpracována analytická část pro předcházející tři tematické okruhy. I v tomto volitelném tématu, cestovní ruch, je stavěno na dosud realizovatelných aktivitách. Cílem tematického okruhu bylo zjištění stavu historických památek, zajímavostí apod. Vše toto poslouží pro rozvoj meziobecní spolupráce, což je naší společnou vizí.

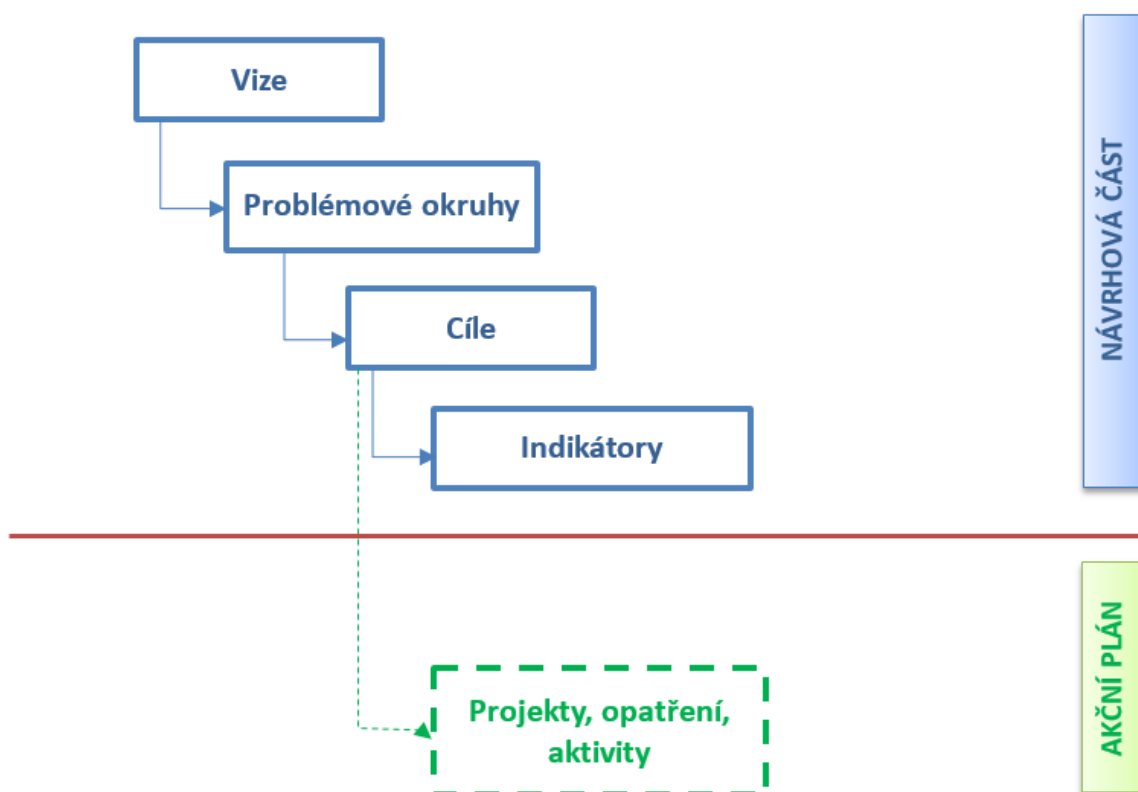
Analýza je stěžejním, ale není jediným vstupem pro definování návrhové části. Realizační tým navrhl tuto formulaci pro další diskuzi všem zástupcům dotčených obcí. Metodou brainstormingu a následnou diskuzí byla zformulována vize spolupráce ve správním obvodu ORP. Vizi všichni berou jako budoucí stav pro zlepšení spolupráce.

Návrhová část „Souhrnného dokumentu“ je strukturována standardně dle principů strategického řízení. Základní „střechou“ návrhové části je vize. Tak, jak je zformulována je deklarací, že území ORP bude usilovat o co největší splnění navržených opatření a cílů. Tato vize je rozpracována do problé-

mových okruhů. Níže bude podrobněji popsáno. Vzhledem k zaměření tohoto dokumentu směřuje ke všem povinným tématům a i ke zvolenému volitelnému tématu.

První verze struktury problémových okruhů byla vytvořena realizačním týmem a to na základě provedených analytických kroků a zpracovaných „Nástinů opatření“. Návrh problémových okruhů byl ověřen ve fokusních skupinách. Poté byly vytvořeny popisy cílů a byli určeni garanti (správci) jednotlivých cílů, kteří zpracovali návrhy popisů, které prošly vnitřním připomínkovým řízením. Realizační tým cíle vzájemně porovnal, sjednotil jejich úroveň detailnosti a strukturu. Důraz byl kladen zejména na vzájemnou provázanost cílů a jejich doplňkovost. Součástí celého procesu bylo nastavení indikátorů, jimiž bude plnění cílů sledováno a hodnoceno.

Grafické znázornění vztahů mezi vizí, problémovými oblastmi, cíli a indikátory je zobrazeno v následujícím obrázku.

Struktura problémových oblastí a cílů v tématu „Cestovní ruch“ je uvedena v níže uvedeném schématu, zpracováno bylo ve III. čtvrtletí roku 2014.

Cestovní ruch	Problémová oblast 1 Ekonomika a cestovní ruch	Problémová oblast 2 Péče o životní prostředí
		cíl 1.1 Zviditelnění ORP Chrudim a posílení jeho vnější vazby Cíl 1.2. Zvýšení počtu prodloužených a opakujících se pobytů

6.2.2. Vize a problémové oblasti (okruhy)

Podle studie Světové organizace cestovního ruchu (WTO - World Trade Organization) „Vize cestovního ruchu pro rok 2020“ bude dlouhodobé cestování zabírat místo nynějších 24 % celých 32 % v zahraničním cestovním ruchu. Každá třetí cesta bude dlouhodobým pobytem v jiném regionu světa. Předpokládá se, že Evropa bude nadále nejnavštěvovanější na světě. Pravděpodobný přírůstek turistů v roce 2020 by mohl být 717 mil., což je o 381 mil. více, než v roce 1995. Je předpoklad, že v roce 2020 bude mít Evropa podíl na mezinárodních příjezdech až 46 %. Největší přírůstek turistů bude především do oblastí střední a východní Evropy (223 mil.), poté do jižního a východního Středomoří (212 mil.). Před rokem 2020 předstihnou země východní Asie a Pacifiku Ameriku a stanou se druhou nejnavštěvovanější destinací na světě. Do r. 2020 bude jejich podíl na mezinárodních příjezdech činit 25 %. Amerika se na celkovém počtu příjezdů bude podílet přibližně 18 %.

Vzhledem k tomu, že vize je vidění do budoucna, bude k tomu sloužit i tento strategický dokument. Vize ukazuje očekávaný stav za tento region v dlouhodobém čase. Jedná se o společnou představu, kterým směrem by se měly obce ubírat a jak by měla vypadat jejich spolupráce v příštích letech. Hlavním cíle by mělo být respektování přání a potřeb místních občanů. Smyslem bylo vytyčit priority, na které by měla být soustředěna pozornost. Nutno zmínit, že města a obce obvodu ORP Chrudim spolupracují v rámci celého území, ale přesto je stále co zlepšovat.

Mezi základní strategické potřeby v ORP Chrudim jsou tyto vize:

- zviditelnit tento region
- zvýšit u návštěvníků prodloužení a opakování pobytů
- zlepšit vzhled a čistotu všech měst a obcí.

Slogan strategického dokumentu zní:

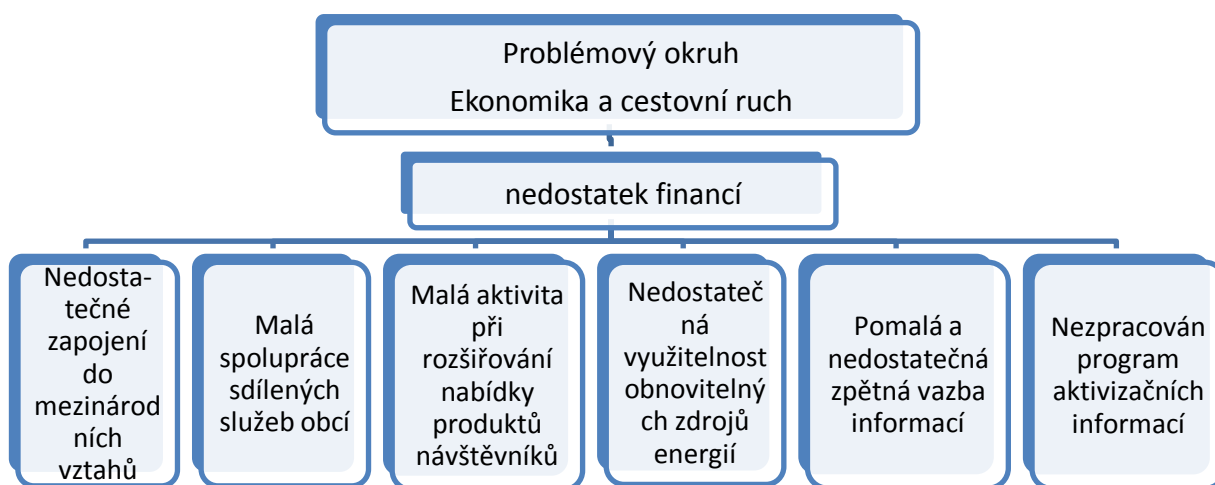
CHCEŠ-LI V CESTOVNÍM RUCHU ÚSPĚSNÝ BÝT, VYKROČ SMĚLE MIKROREGION CHRUDIMSKO NĀVŠTÍVIT.

6.2.3. Popis cílů v jednotlivých oblastech

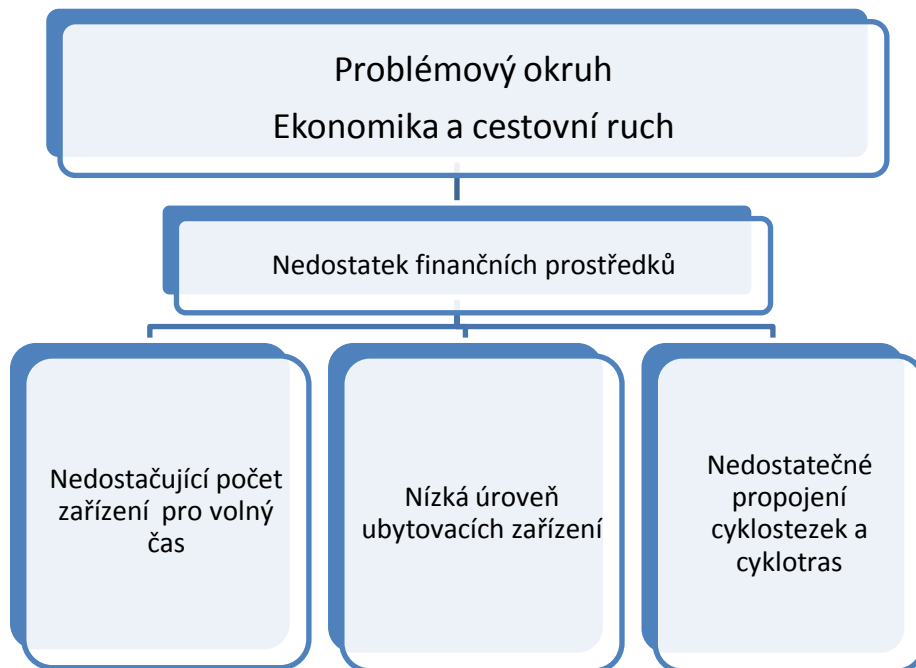
Realizační tým ORP Chrudim navrhl dva problémové okruhy, ze kterých vyplynuly tři cíle. Byly použity i údaje, které byly získány po zpracování dotazníkového průzkumu provedeného v jednotlivých městech a obcích, viz příloha č.17 a č. 18. Poté byla vytvořena SWOT analýza. V té jsou charakterizovány silné i slabé stránky (vnitřní faktory), příležitosti a ohrožení (faktory působící z vnějšku). Na základě toho byly vybrány klíčové rozvojové oblasti, ve kterých by se měly slabé stránky co nejvíce potlačit a naopak silné stránky za využití příležitostí a s přihlédnutím k rizikům ještě více upevnit.

Komise pro strategický rozvoj takto navržené problémové okruhy dále doplnila a jako konečné prioritní oblasti rozvoje zvolila (bez stanovení priorit mezi jednotlivými oblastmi) níže uvedené. Pro lepší a rychlejší orientaci – viz schéma problémových okruhů, poté jejich následné rozepsání a karty cílů.

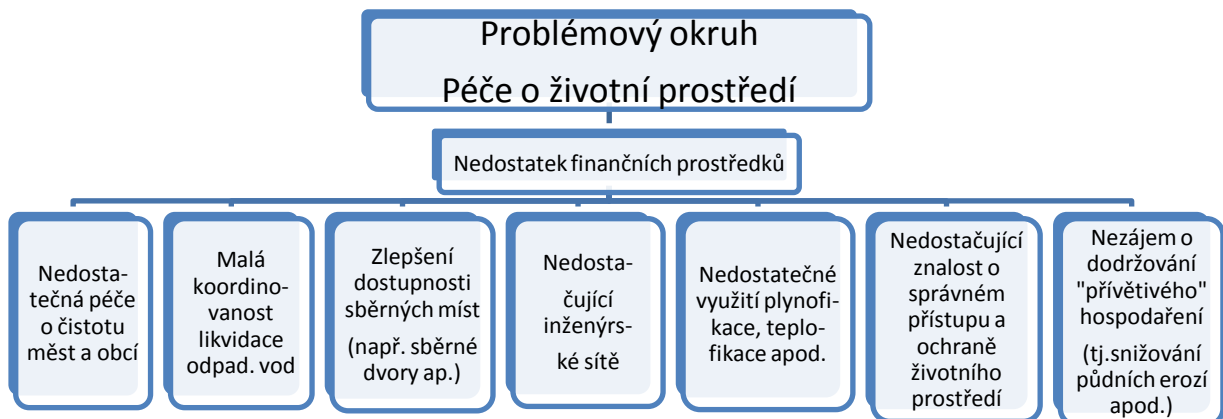
Problémový okruh 1 – cíl 1.1.

Problémový okruh 1 – cíl 1.2.

Problémový okruh 2 – cíl 2.1.

PROBLÉMOVÝ OKRUH - EKONOMIKA A CESTOVNÍ RUCH

PRIORITA 1.1:

Vytváření partnerství včetně koordinované prezentace ORP Chrudim

STRATEGICKÝ CÍL PRIORITY 1.1:

Zviditelnění ORP Chrudim a posílení jeho vnější vazby.

CHARAKTERISTIKA:

V současné době je informovanost tohoto regionu na střední úrovni. Nutně je potřeba zvýšit prezentaci navenek. K tomuto účelu je potřeba vytvořit nejen vhodné prezentační materiály, ale tento problém pojmut především jako jednotný, koordinovaný a nikdy nekončící proces.

S tímto bodem i nepřímo souvisí navazování partnerských vztahů s regiony za hranicemi ČR. Jsou zde ještě obce, které nemají ani v minulosti neměly partnera v zahraničí. Avšak města a obce, která partnerská města již mají, tím de facto vykazují oproti jiným určitý předstih. Naopak svoji partnerskou obec Stročín, ve Slovenské republice, má třeba i docela malá obec Bořice.

Vstupem naší republiky do EU a zapojováním se regionů do mezinárodních struktur hraje tento aspekt významnou roli. V budoucnu budou obce řešit stále vyšší požadavky administrativního charakteru. Např. nové legislativní požadavky, financování a účtování, daňové aspekty aj. Pro malé obce je velmi obtížné postihnout kvalitně celé spektrum problémů. Navázáním partnerské spolupráce bude možno získávat a předávat konkrétní poznatky i pomoc. Níže uvedená opatření směřují především k budování pozitivního image a prezentaci navenek.

OPATŘENÍ PRIORITY 1.1:

- **Zaktualizovat marketingové koncepce rozvoje cestovního ruchu.**
- **Program akvizičních informací** - pravidelná aktualizace společného propagačního materiálu obcí tohoto regionu, který slouží k prezentaci. Např. na výstavách a veletrzích, ale také jako informační prostředek pro návštěvníky, kteří sem zavítají. Program musí dále zahrnovat informace nejen pro návštěvníky, ale i pro možné investory a podnikatele v oblasti cestovního ruchu. Bude jej nutné realizovat ve spolupráci s turistickými informačními centry.
- **Program zapojení do mezinárodních vztahů** - toto zahrnuje např. výběr zemí a regionů (na základě historických vazeb), delegování zástupců z regionu, oslovení významných osobností k jejich podpoře. Součástí programu bude i zapojování jednotlivých společenských organizací, spolků, sdružení. Např. výměnné pobyty cílených skupin obyvatelstva (jazykové vzdělávání dětí, zahraniční pobyty pro členy samospráv atd.).
- **Sdílené služby obcí** – např. společná městská policie, vedení účetnictví a poradenství, administrativní činnosti při zpracování žádostí na spolufinancování projektů.
- **Aktivní vyhledávání nových příležitostí** pro rozšíření nabídky produktů pro návštěvníky.
- **Vytvoření zpětných vazeb** pro sledování úspěšnosti a vhodnosti jednotlivých navržených opatření např. v návštěvnosti apod.

VHODNÉ AKTIVITY:

- projekty na rozšiřování služeb v obcích (např. zdravotnických, pro seniory apod.).

PRIORITA 1.2:

Podpora rozvoje cestovního ruchu.

STRATEGICKÝ CÍL PRIORITY 1.2:

Zvýšení počtu prodloužených a opakujících se pobytů.

CHARAKTERISTIKA:

ORP disponuje potenciálem pro celoroční rekreační využití. Do jižní části zasahuje CHKO Železné hory s hodnotným přírodním potenciálem. I v ostatních částech je zachovalé životní prostředí s množstvím přírodních nebo historicky cenných architektonických hodnot. Vybavenost infrastrukturou pro rozvoj cestovního ruchu je nutnou podmínkou (nikoliv postačující) pro přilákání většího počtu návštěvníků a prodloužení doby jejich pobytu. Stále více lidí začíná upřednostňovat trávení své dovolené na venkově v klidném, nerušeném prostředí. A právě pro toto směřování cestovního ruchu jsou zde vhodné podmínky.

Vzhledem k turistickému a cykloturistickému potenciálu regionu se jako nejvhodnější jeví zaměření rozvoje cestovního ruchu do měkkých forem turistiky. A to takových, které svým pojetím využívají místních zdrojů, nejsou příliš náročné (na rozdíl od masové turistiky) na dokonalou infrastrukturu a přitom jejich přínos po stránce ekonomické či sociálně kulturní je pro ORP nezanedbatelný. Jednou z významných lokalit je komplex lesů „Podhůra“, nacházející se asi 3 km od města Chrudimi. Tyto lesy plní převážně rekreační funkci. Nachází se zde lokality: Kochánovické rybníky, restaurace Monako, Kometa, Kočičí hrádek a další. V blízkosti Chrudimi leží město Slatiňany, kde je zámek, park a hřebčín. Vlastníci lesních pozemků v komplexu lesů „Podhůra“ (město Chrudim, město Slatiňany a Lesy ČR Hradec Králové) chtějí rozšířit rekreační funkce lesů.

Z pohledu poskytovatele služeb agroturistiky (venkovské turistiky) je důležitým efektem diversifikace příjmů. Pro většinu podnikatelů v tomto oboru to znamená příliv peněz od turistů, většinou za ubytování a stravování, případně jiné doplňkové služby např. restaurační zařízení, obchody a další. Především u soukromých rolníků je sníženo riziko závislosti na nestálých platbách z realizace zemědělských produktů.

Je nutné zájemce přesvědčit o již existující poptávce po podobných službách a zároveň o zájmu představitelů měst a obcí tyto druhy podnikání podporovat. Hlavní formu spolupráce mezi podnikatelem a regionem vidět především v oblasti propagace, reklamy aj. Rozvoj turistiky a cestovního ruchu povede k vytvoření i k rozvoji celé řady nových pracovních příležitostí v regionu.

OPATŘENÍ PRIORITY 1.2:

- **Výstavba nových zařízení pro volný čas** - především půjde o zařízení pro méně náročnou klientelu. Např. projekty pro provozování „dětské turistiky“ (dětské tábory, školy v přírodě, ozdravné pobyty, jazykové kurzy atd.). Ale i třeba campiny, tábořiště, amatérské střešnice. Aktivitou může být komplexní projekt řešení rozšíření rekreačních funkcí komplexu "Podhůra", včetně jeho propojení s Chrudimí a i s ostatními městy a obcemi v okolí. Jedná se třeba o vybudování biokoridorů, dalších cyklistických stezek, turistických chodníků, parkovišť aj. Nositelem takového projektu by se mohla stát Správa městských lesů Chrudim.
- **Rozšiřování možností ubytování v obcích regionu.**
- **Podpora podnikání ve venkovské (agro)turistice** - vytipování vhodných lokalit pro jednání s potenciálními poskytovateli těchto služeb, zajišťování poradenského servisu začínajícím podnikatelům v oblasti agroturistiky (orientace v administrativních požadavcích a legislativním rámci, pomoc při shánění dotací, apod.). Zajistit prezentace objektů a zařízení pro venkovskou turistiku v centrálním informačním systému a na relevantních internetových serverech a v tiskovinách.
- **Rekonstrukce, údržba a výstavba sportovních zařízení v obcích** - která by jednak sloužila místním občanům a jednak by zvýšila atraktivitu nabídky i pro potenciální návštěvníky.
- **Vytváření podmínek pro další rozvoj cykloturistiky** - vytváření a prezentace místních cyklotras a zázemí na relevantních internetových serverech a tiskovinách, zlepšování a zkvalitňování služeb pro cykloturisty (ubytovací, stravovací a servisní zázemí), vytváření nevýnosových zařízení (odpočívadla, odpadkové koše, stojany na kola, vyhlídková místa aj.).

VHODNÉ AKTIVITY:

- projekty budování nových cyklostezek
- projekty pro rozšíření nabídky volnočasových aktivit (kulturní, společenské, sportovní)

PROBLÉMOVÝ OKRUH 2 – PÉČE O ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

PRIORITA 2.1.

Péče o životní prostředí.

STRATEGICKÝ CÍL PRIORITY 2.1.

Zlepšení "vzhledu" a "čistoty" měst a obcí.

CHARAKTERISTIKA:

S kvalitou života a s rozvojem cestovního ruchu souvisí i zachování zdravého životního prostředí a jeho ochrana. Jde především o průběžné zlepšování jednotlivých složek životního prostředí (vodní hospodářství, ovzduší, půdní fond, lesní porosty a další) důsledným dodržováním principů jejich ochrany. S postupující změnou životního stylu venkovského obyvatelstva i změnami v zemědělském hospodaření se bude stále zvyšovat potřeba zajišťovat péči o veřejná prostranství měst a obcí, okolí silnic a také i o přibývajícím extenzivně obhospodařované zemědělské plochy.

Z hlediska ochrany ovzduší a vod nemá ORP Chrudim výrazné problémy. S výjimkou území, bývalé Transporty v Chrudimi, nejsou jiná větší ekologická zatížení. Pravdou však je, že v obcích je stále velký počet domů využívajících, jako hlavní palivo, tuhé látky. To se týká i obcí, kde byla provedena plynofikace, protože kotle na tento typ vytápění zůstaly, jako záložní zdroje. Hlavním problémem je tedy spalování v původních kotlích, které jsou využívány i pro likvidaci některých složek komunálního odpadu, čímž dochází ke znečišťování ovzduší. Jsou zde také ještě obce, které nemají vybudovanou základní síť splaškové kanalizace pro odvod odpadních vod, ani potřebnou infrastrukturu na jejich čištění (ČOV). Obce, které se jí chystají vybudovat, budou v budoucnu pravděpodobně řešit problém s financováním provozu těchto zařízení.

Vzhled a čistota jsou rovněž jedním z důležitých faktorů, které ovlivňují celkový pohled na lokalitu. Obecně mezi nedostatky patří špatný vzhled, stav a úprava: veřejné zeleně, místních komunikací (chodníky, příjezdové cesty k domům), zastávek a čekáren autobusů. Potenciálním řešením je založení „mikroregionálních technických služeb“, které jsou jednou z možností, jak se efektivněji starat o čistotu obcí. Např.: zimní údržba místních komunikací, oprava veřejného osvětlení a místního rozhlasu, úprava zeleně, údržba dopravního značení atd. Na úklidové práce je možné smluvně sjednat zájemce z místních obyvatel či nezaměstnaných. Město Chrudim se zapojilo do mezinárodního projektu „Zdravé město“, který iniciovala Světová zdravotnická organizace (WHO World Health Organization). Cílem projektu je podpora zdraví a s ním související kvalita života včetně zajištění trvale udržitelného rozvoje.

OPATŘENÍ PRIORITY 2.1.

- **Analýza možností využití obnovitelných zdrojů energií** v jednotlivých městech a obcích, zavádění těchto technologií do praxe.
- Osvětovou činností, propagací, informačním setkáním s občany, ekologickou školní výchovou dětí a mládeže **zlepšovat znalosti o správném přístupu a ochraně životního prostředí**. Jedná se například o zvýšení povědomí obyvatel o možnostech využívání alternativních zdrojů energie, k ukázněnému nakládání s odpady atd.
- **Vyžadování způsobů zemědělského hospodaření přívětivého k životnímu prostředí** (snižování půdní eroze, šetrné ukládání biologického materiálu, apod.).
- **Pomoc při koncipování projektů** a při získávání finančních podpor, spolupráce s orgány ochrany přírody.
- **Plynofikace, teplofikace, využití alternativních zdrojů energií**.
- **Zajišťování péče o čistotu obce**, veřejná prostranství, okolí silnic a neobdělávané zemědělské plochy.

- V rámci systému sběru, svozu a likvidace komunálního odpadu **rozšířit síť a zvýšit dostupnost sběrných míst** (i formou sběrných dvorů). Tím zvyšovat podíl recyklace odpadů.
- Koordinovaný přístup k **likvidaci odpadních vod**.
- **Založení „mikroregionálních technických služeb“**, které jsou jednou z možností, jak se efektivněji starat o čistotu obcí. Např.: zimní údržba místních komunikací, oprava veřejného osvětlení a místního rozhlasu, úprava zeleně, údržba dopravního značení atd.

VHODNÉ AKTIVITY:

- Projekty na odstranění ekologických zátěží (např. areál bývalé Transporty Chrudim)
- Projekty rozšiřování inženýrských sítí
- Projekt ekologického auditu škol a mateřských školek
- Projekty technické vybavenosti měst a obcí v odvádění a v likvidaci odpadních vod

Problémový okruh 1	<i>Ekonomika a cestovní ruch</i>
Cíl 1.1.	<i>Zviditelnění ORP Chrudim a posílení jeho vnější vazby</i>
Popis cíle	V současné době je informovanost tohoto regionu na střední úrovni. Je potřeba zvýšit prezentaci navenek. Je nutné vytvořit nejen vhodné prezentační materiály, ale tento problém pojmout především jako jednotný, koordinovaný a nikdy nekončící proces. S tímto bodem i nepřímo souvisí navazování partnerských vztahů s regiony za hranicemi ČR. Jsou zde i obce, které nemají a zatím nikdy neměly partnera v zahraničí. Naproti tomu města a obce, která svá partnerská města již mají, tím de facto vykazují oproti jiným určitý předstih. Naopak svoji partnerskou obec Stročín, ve Slovenské republice, má třeba i docela malá obec Bořice. Vstupem naší republiky do EU a zapojováním se regionů do mezinárodních struktur hraje tento aspekt významnou roli. V budoucnu budou obce řešit stále vyšší požadavky administrativního charakteru (např. nové legislativní požadavky, financování a účtování, daňové aspekty aj. Pro malé obce je velmi obtížné postihnout kvalitně celé spektrum problémů. Navázáním partnerské spolupráce bude možno získat a předávat konkrétní poznatky i pomoc. Opatření směřují především k budování pozitivního image a prezentaci navenek.
Hlavní opatření	A. Realizační opatření: - Aktualizace společných propagačních materiálů obcí tohoto regionu, které slouží k prezenci. (např. na výstavách a veletrzích, ale také jako informační prostředek pro návštěvníky, kteří sem zavítají.) - Výběr zemí a regionů (na základě historických vazeb), delegování zástupců z regionu, oslovování významných osobností k podpoře tohoto regionu - Sdílení služeb obcí (např. společná městská policie, vedení účetnictví a poradenství apod.) - Vyhledávání nových příležitostí pro rozšíření nabídky produktů pro návštěvníky tohoto regionu - Sledování úspěšnosti a vhodnosti jednotlivých navržených opatření (např. návštěvnost apod.) B. Ekonomická opatření: - Určení zdrojů financování k pokrytí nákladů spojených s realizací C. Finanční opatření: - Vyčíslení nákladů na jednotlivé potřeby - Získání finančních dotací
Název indikátorů k hodnocení cíle	Aktivní vyhledávání nových příležitostí pro rozšíření nabídky produktů pro návštěvníky
Správce cíle	<i>Mikroregion Chrudimsko</i>

Problémový okruh 1	<i>Ekonomika a cestovní ruch</i>
Cíl 1.2.	<i>Zvýšení počtu prodloužených a opakujících se pobytů</i>
Popis cíle	<i>ORP Chrudim disponuje potenciálem pro celoroční rekreační využití. Vybavenost infrastrukturou pro rozvoj cestovního ruchu je nutnou podmínkou (nikoli postačující) pro přilákání většího počtu návštěvníků a prodloužení doby jejich pobytu. Stále více lidí začíná upřednostňovat trávení své dovolené na venkově v klidném, nerušeném prostředí.</i> <i>Vzhledem k turistickému a cykloturistickému potenciálu regionu se jako nevhodnější jeví zaměření rozvoje cestovního ruchu do měkkých forem turistiky. A to takových, které svých pojetím využívají místních zdrojů, nejsou příliš náročné (na rozdíl od masové turistiky) na dokonalou infrastrukturu a přitom jejich přínos po stránce ekonomické či sociálně kulturní je pro ORP nezanedbatelný. Jednou z významných lokalit je komplex lesů „Podhůra“, nacházející se asi 3 km od Chrudimi. Tyto lesy plní převážně rekreační funkci. Nacházejí se zde lokality: Kochánovické rybníky, restaurace Monako, Kometa, Kočičí hrádek a další. V blízkosti Chrudimi leží město Slatiňany, kde je zámek, park a hřebčín. Vlastníci lesních pozemků v komplexu lesů „Podhůra“ (město Chrudim, město Slatiňany a Lesy ČR Hradec Králové) chtějí rozšířit rekreační funkci lesů.</i> <i>Z pohledu poskytovatele služeb agroturistiky (venkovské turistiky) je důležitým efektem diversifikace příjmů. Pro většinu podnikatelů v tomto oboru to znamená příliv peněz od turistů, většinou za ubytování a stravování, případně jiné doplňkové služby např. restaurační zařízení, obchody a další. Je nutné zájemce přesvědčit o jich existující poptávce po podobných službách a zároveň o zájmu představitelů měst a obcí tyto druhy podnikání podporovat. Hlavní formu spolupráce mezi podnikatelem a regionem vidět především v oblasti propagace, reklamy aj. Rozvoj turistiky a cestovního ruchu povede k vytvoření i k rozvoji celé řady nových pracovních příležitostí v tomto regionu.</i>
Hlavní opatření	A. Realizační opatření: - <i>Výstavba nových zařízení pro volný čas (např. projekty pro provozování „dětské turistiky“ tj. dětské tábory, školy v přírodě, ozdravné pobyty, jazykové kurzy. Ale i třeba tábořiště, amatérské střešnice aj.)</i> - <i>Rozšiřování možností ubytování v obcích regionu</i> - <i>Vytipování vhodných lokalit pro jednání s potenciálními poskytovateli těchto služeb, zajišťování poradenského servisu začínajícím podnikatelům</i> - <i>Prezentace objektů a zařízení pro venkovskou turistiku v centrálním informačním systému a na relevantních internetových serverech a v tiskovinách</i> - <i>Rekonstrukce, údržba a výstavby sportovních zařízení obcí – která by sloužila místním občanům a zvýšila atraktivitu nabídky i pro potenciální návštěvníky</i> - <i>Vytváření podmínek pro další rozvoj cykloturistiky a prezentace místních cyklotras a zázemí na relevantních internetových serverech a tiskovinách, zlepšování a zkvalitňování služeb pro cykloturisty (ubytovací, stravovací a servisní zázemí).</i> - <i>Vybudování i nevýnosových zařízení (odpočívadla, odpadkové koše, stojany na kola, vyhlídková místa aj.)</i> B. Ekonomická opatření:

	- Vytvoření podmínek pro prezentaci místních cyklotras - Vytipování vhodné lokality - Zajištění pozemků objektů C. Finanční opatření: - Stanovení finančních zdrojů k pokrytí nákladů - Vypracování rozpočtu celého projektu (tj. např. pro provozování dětské turistiky, tábořišť, amatérské střelnice apod.)
Název indikátorů k hodnocení cíle	<i>Vytváření podmínek pro další rozvoj cykloturistiky</i>
Správce cíle	<i>Pracovníci informačních center na území ORP</i>

Problémový okruh 2	<i>Péče o životní prostředí</i>
Cíl 2.1.	<i>Zlepšení „vzhledu“ a „čistoty“ měst a obcí</i>
Popis cíle	S kvalitou života a s rozvojem cestovního ruchu souvisí i zachování zdravého životního prostředí a jeho ochraně. Jde především o průběžné zlepšování jednotlivých složek životního prostředí (vodní hospodářství, ovzduší, půdní fond, lesní porosty a další) důsledným dodržováním principů jejich ochrany. S postupující změnou životního stylu venkovního obyvatelstva i změnami v zemědělském hospodaření se bude stále zvyšovat potřeba zajišťovat péči o veřejná prostranství měst a obcí, okolí silnice a také i o přibývajícím extenzivně obhospodařované zemědělské plochy. V obcích je stále velký počet domů využívajících, jako hlavní palivo, tuhé látky a to se týká i obcí, kde byla provedena plynofikace, protože kotle na tento typ vytápění zůstaly, jako záložní zdroje. Hlavním problémem je tedy spalování v původních kotlích, které jsou využívány i pro likvidaci některých složek komunálního odpadu, čímž dochází ke znečišťování ovzduší. Jsou zde rovněž ještě obce, které nemají vybudovanou základní síť splaškové kanalizace pro odvod odpadních vod, ani potřebnou infrastrukturu na jejich čištění (ČVO). Obce, které se jí chystají vybudovat, budou v budoucnu pravděpodobně řešit problém s financováním provozu těchto zařízení. Vzhled a čistota jsou rovněž jedním z důležitých faktorů, který ovlivňuje celkový pohled na lokalitu. Obecně mezi nedostatky patří špatný vzhled, stav a úprava: veřejné zeleně, místních komunikací (chodníky, příjezdové cesty k domům), zastávek a čekáren autobusů. Potenciálním řešením je založení „mikroregionálních technických služeb“, které jsou jednou z možností, jak se efektivněji starat o čistotu obcí. Např. zimní údržba místních komunikací, oprava veřejného osvětlení a místního rozhlasu, úprava zeleně, údržba dopravního značení apod. Na úklidové práce je možné smluvně sjednat zájemce z místních obyvatel či nezaměstnaných. Město Chrudim se zapojilo do mezinárodního projektu „Zdravé město“, který iniciovala Světová zdravotnická organizace (WHO World Health Organization).

	Cílem projektu je podpora zdraví a s ním související kvalita života včetně zajištění trvale udržitelného rozvoje.
Hlavní opatření	A. Realizační opatření: - Analyzování možnosti využití obnovitelných zdrojů energií v jednotlivých městech a obcích a zavádět těchto technologií do praxe - Zlepšování znalostí o správném přístupu a ochraně životního prostředí (např. zvyšovat u obyvatel informovanost o možnostech využívání alternativních zdrojů, energií apod.) - Snižování půdní eroze, šetrně ukládat biologický materiál a tím dosáhnout přívětivého hospodaření k životnímu prostředí - Využití alternativních zdrojů energií (např. zavádění plynofikace, teplofikace apod.) - Zlepšování péče o čistotu obce, veřejných prostranství, okolí silnice apod. - Rozšiřovat síť a tím zvýšit dostupnost sběrných míst formou sběrných dvorů - Koordinovaný přístup k likvidaci odpadních vod - Založení „mikroregionálních technických služeb“, které jsou jednou z možností, jak se efektivněji starat o čistotu obcí. Např.: zimní údržba místních komunikací, oprava veřejného osvětlení a místního rozhlasu, úprava zeleně, údržba dopravního značení atd. B. Ekonomická opatření: - Podmínky pro zlepšení hospodaření ke snížení půdních erozí aj. - Zavádění plynofikace do obcí, kde dosud není - Koordinování likvidace odpadních vod C. Finanční opatření: - Předpokládané rozpočty finanční prostředky na zpracování projektů, které povedou k naplnění jednotlivých daných cílů - Vyčlenění finančních prostředků pro občany, kteří dají souhlas s plynofikací - finanční příspěvek od obce
Název indikátorů k hodnocení cíle	Zlepšení znalostí o správném přístupu k ochraně životního prostředí
Správce cíle	Mikroregion Chrudimsko

6.2.4. Indikátory

Problémový okruh	<i>Ekonomika a cestovní ruch</i>		
Číslo indikátoru	1		
Název indikátoru	Počet turistů v území SO ORP Chrudim		
Měrná jednotka	Počet turistů		
Správce měřítka	<u>Mikroregion Chrudimsko</u>		
Roky	2013	2017	2020
Plán		40 000	55 000
Skutečnost	25 000		
Popis měřítka:	Pro zlepšení návštěvnosti je nutné vybudování lepšího zázemí pro turisty. Vznikem nových cyklotras a výstavbou dalších zařízení pro volný čas (např. vybudování zázemí pro školy v přírodě, ozdravné pobyty dětí, pořádání jazykových kurzů apod.) dojde ke zvýšení turistiky v našem ORP Chrudim. Po odsouhlasení Strategického dokumentu bude k nahlédnutí ve všech informačních centrech, na portálu měst a obcí i dalších místech.		
Metodika a výpočet:	Sběrem dat od správců informačních center regionu a jejich následné vyhodnocování. Poté vždy porovnání s předchozím rokem a s dlouhodobou statistikou.		
Zdroj čerpání dat:	Informace budou čerpány od pracovníků turistických informačních center ORP Chrudim a od starostů měst a obcí		

Cíl	<i>Zviditelnění ORP Chrudim a posílení jeho vnější vazby</i>		
Číslo indikátoru	1.1.1		
Název indikátoru	Aktivní vyhledávání nových příležitostí pro rozšíření nabídky produktů pro návštěvníky		
Měrná jednotka	Počet nově vyhledaných příležitostí		
Správce měřítka	<u>Mikroregion Chrudimsko</u>		
Roky	2015	2019	2023
Plán		5	10
Skutečnost	0		
Popis měřítka:	Měřítka určí, do jaké míry byla spolupráce úspěšná a ukáže na komunikaci veřejného a soukromého sektoru. Důležité bude zjištění, zda dojde ke zlepšení propagace území.		
Metodika a výpočet:	Počet zapojených i nezapojených subjektů		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření, informace z <u>Mikroregionu Chrudimsko</u> a od pracovníků z Informačních center regionu		

Cíl	Zvýšení počtu prodloužených a opakujících se pobytů		
Číslo indikátoru	1.2.1		
Název indikátoru	Vytváření podmínek pro další rozvoj cykloturistiky		
Měrná jednotka	km		
Správce měřítka	Koordinátor komunitního plánování cestovního ruchu		
Roky	2015	2019	2023
Plán		10	15
Skutečnost			
Popis měřítka:	Pro zlepšení podmínek pro cykloturistiku je nutné budovat nové cyklostezky. Jedná se o pozemní komunikaci určenou k pohybu cyklistů či chodců, motorová doprava zde není povolena. Cyklostezky jsou pro cyklistickou dopravu nejbezpečnější. Čím více bezpečnějších tras, tím větší příliv turistů. Indikátor určí, kolik km stávajících stezek se v regionu nachází a kolik jich v následujících letech přibude. Do budoucna počítáme se vzrůstající tendencí daného indikátoru.		
Metodika a výpočet:	Délka nově upravených cyklostezek, cyklotras a nových služeb		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření za pomoci mapových a GPS serverů		

Problémový okruh	Péče o životní prostředí		
Číslo indikátoru	2		
Název indikátoru	Vznik dokumentu		
Měrná jednotka	ANO/NE		
Správce měřítka	Mikroregion Chrudimsko		
Roky	2013	2017	2020
Plán		ANO	ANO
Skutečnost			
Popis měřítka:	Zpracováním dokumentu budou mít občané ucelený přehled o nejmodernějších technologiích. Tím, že občané získají rozšířenější informace o nových možnostech jak nakládat s odpadem, bude docházet k postupnému a nenásilnému zlepšování životního prostředí.		
Metodika a výpočet:	Dokument bude k nahlédnutí i k zapůjčení v turistických informačních centrech, na všech městských a obecních úřadech, ale i na webových stránkách. Občané budou také informováni i letáčkem o tom, kde požadované informace získají. Výpočet bude pomocí počtu shlédnutých webových stránek a za tímto účelem návštěv <u>infocenter</u> .		
Zdroj čerpání dat:	Informace od pracovníků <u>Mikroregionu Chrudimsko</u> a pracovníků <u>Informačních center</u>		

Cíl	Zlepšení „vzhledu“ a „čistoty“ měst a obcí		
Číslo indikátoru	2.1.1		
Název indikátoru	Zlepšení znalostí o správném přístupu k ochraně životního prostředí		
Měrná jednotka	Počet besed s občany		
Správce měřítka	Mikroregion Chrudimsko		
Roky	2015	2019	2023
Plán	5	10	20
Skutečnost			
Popis měřítka:	Měřítka značí výsledné vyústění osvětové činnosti, propagace, informačního setkávání s občany a ekologické školní výchovy dětí i mládeže. Jedná se o zvýšení povědomí obyvatel o lepším využívání alternativních zdrojů energie a k ukázněnému nakládání s odpady aj.		
Metodika a výpočet:	Počet uspořádaných besed s občany.		
Zdroj čerpání dat:	Vlastní šetření, prezenční listiny,		

6.3. Pravidla pro řízení strategie (implementační pravidla)

6.3.1. System monitorování, řízení rizik a hodnocení realizace strategie

Staré pořekadlo říká: „Kdo neví, kam jde, pravděpodobně „tam“ nikdy nedojde“. Lze říci, že uvedené úsloví zdůvodňuje důležitost strategie ve smyslu směru, jímž se chceme ubírat. Za tímto účelem se setkali zástupci jak soukromé, tak veřejné sféry působící v oblasti cestovního ruchu. A vzhledem k tomu, že se jednotlivá opatření a konkrétní aktivity cestovního ruchu prolínají, je nutno chápat vše jako nedílný celek potřebný pro rozvoj celého území. Jedině tak bude proces realizace úspěšný.

Tento strategický dokument nebude jednorázovou akcí, ale „živým“ dokumentem. Jeho naplňování musí být monitorováno a vyhodnocováno. Plány musí být upravovány a doplňovány podle skutečného vývoje vnějších i vnitřních předpokladů, ze kterých vycházel.

Pro zajištění dlouhodobé podpory veřejnosti bude projednáván s obecními zastupitelstvy, která by měla přijmout usnesení o konkrétních společných aktivitách, na kterých se budou města i obce podílet. Po rozpracování a zveřejnění by se měl stát podnětem pro přístup občanů a občanských iniciativ k jeho realizaci. „Tajemství úspěchu je účelná vytrvalost“, jak řekl Benjamin Disraeli.

Pro řízení strategie bude ustaven **manažer strategie**, který bude zodpovídat za celkovou koordinaci všech aktivit souvisejících s jejich řízením.

Jeho hlavní zodpovědností musí být kontrola, aby se s touto strategií pracovalo a aby se všechny zodpovědné subjekty snažily o její naplnění. Dále bude vyhodnocovat, zda se daří přispívat k plnění stanovených cílů.

Manažer strategie bude výkonnou a koordinační jednotkou. Avšak pro výkon své činnosti bude potřebovat i součinnost dalších orgánů a to těch, které mohou rozhodovat. Proto bude ustavena **řídící skupina**, která bude mít na starosti klíčová rozhodnutí při plnění strategie. Zejména schvalování akčního plánu, ale i případných dalších změn i úprav. Tato řídící skupina bude

- schvalovat a vyhodnocovat strategii
- přijímat opatření, která vyplynou ze závěrů hodnocení.

Mikroregion Chrudimsko	
Motivující starostové, pracovníci analýz, pracovníci informačních center	

Pro řízení strategie jsou rovněž důležití **správci cílů**. Správce cíle nebude daný úkol samostatně realizovat, ale jeho úlohou bude svými kroky hlídat, aby se došlo k plnění cíle. Bude komunikovat s ostatními subjekty na území a bude dohlížet, aby se do akčních plánů dostávaly konkrétní úkoly, které přispějí k naplnění cíle. Dále jeho náplní bude kontrolovat, že do rozpočtů budou zahrnuty prostředky určené k naplnění cíle. Ale i další subjekty mají společnou povinnost, za spolupráce s gestorem, aktivně usilovat o naplnění cíle. Jednotliví správci cílů budou po následující roky sledovat za pomoci indikátorů, jestli je dosahováno vytyčených cílů. V neposlední řadě bude předávat informace představitelům i jiných měst a obcí a společně budou hledat případně náhradní alternativu řešení, aby se přiblížili ke stanovenému cíli.

Mikroregion Chrudimsko		
Číslo cíle	Název cíle	Správce cíle
1.1.	Zviditelnění ORP Chrudim a posílení jeho vnější vazby	Mikroregion Chrudimsko
1.2.	Zvýšení počtu prodloužených a opakujících se pobytů	Pracovníci Infocenter na území ORP Chrudim
2.1.	Zlepšení „vzhledu“ a „čistoty“ měst a obcí	Mikroregion Chrudimsko

Gestoři indikátorů jsou osoby, které zodpovídají za zjištění hodnot indikátoru v souladu se stanovenou definicí a metodikou výpočtu. Dodávají podklady příslušnému správci cíle.

Mikroregion Chrudimsko		
Číslo indikátoru	Název indikátoru	Gestor indikátoru
1.1.1.	Aktivní vyhledávání nových příležitostí pro rozšíření nabídky produktů pro návštěvníky	Mikroregion Chrudimsko
1.2.1.	Vytváření podmínek pro další rozvoj cykloturistiky	Koordinátor komunitního plánování pro cestovní ruch
2.1.1.	Zlepšování znalostí o správném přístupu a ochraně životního prostředí	Místostarosta města Chrudim

Strategie bude naplňována především projekty zařazenými do každoročně schvalovaného akčního plánu. Projekty zařazené do akčního plánu by pak měly naplňovat stanovené cíle. Naplňování strategického dokumentu musí být měřeno a pravidelně vyhodnocováno. Pro jednotlivé cíle byly nastaveny indikátory a k nim stanovená metodika, tj. způsob sledování a vyhodnocování daného indikátoru. Ke každému indikátoru je také nastaven jeho správce (gestor), který je zodpovědný za sledování jeho vývoje a porovnání s cílovou hodnotou.

Níže uvedená tabulka uvádí hlavní zodpovědnosti v procesu implementace strategie:

Činnost v rámci implementace	Zodpovědná osoba/subjekt	Termín
Koordinace implementačních aktivit	manažer strategie	průběžně
Návrh projektů do akčního plánu	správci cílů	každoročně v 1. a 3. čtvrtletí
Výběr projektů do akčního plánu	řídící skupina	Každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Předložení akčního plánu ke schválení na následující rok	manažer strategie	každoročně dle termínů přípravy rozpočtu
Vyhodnocení indikátorů za předchozí rok	gestoři indikátorů	každoročně v 1. čtvrtletí
Vyhodnocení plnění akčního plánu za předchozí rok	manažer s využitím podkladů od gestorů indikátorů a správců cílů	každoročně v 1--2.čtvrtletí
Projednání vyhodnocení indikátorů a plnění akčního plánu za předchozí rok	řídící skupina	každoročně ve 2. čtvrtletí

6.3.2. Systém změn strategie

V průběhu realizace Strategie může dojít k objektivní potřebě dílčí změny tj. ve formě úpravy cíle, či indikátoru. Tato potřeba může být způsobena jak vnějšími (např. rozhodnutím vlády či EU), tak vnitřními (potřeba změny vyvstane při průběžném monitorování cílů Strategie) faktory. Rozhodnutí, zda je nutné některé části Strategie upravit bude následovat každoročně po vyhodnocení indikátorů za předchozí rok a po vyhodnocení akčního plánu. Pokud se ukáže, že realizací projektů nedošlo k uspokojivému vývoji příslušného indikátoru, je nutné blíže zanalyzovat příčiny takového vývoje. Nejedná-li se o neočekávané vnější vlivy (povodeň, hospodářská krize apod.), pak může být příčina buď na straně chybně nastaveného cíle či přiřazeného indikátoru, anebo na straně nefunkčnosti projektu vzhledem ke stanovenému cíli.

V obou případech je nutné, aby správce cíle navrhl opatření ke změně. Může se jednat buď o návrh vhodnějšího typu projektu do akčního plánu, nebo o přeformulování cíle. Takovou změnu je nutno důkladně prodiskutovat s dotčenými subjekty (ideálně v rámci fokusní skupiny) následně změnu navrhnout řídící skupině. Řídící skupina rozhodne o schválení či neschválení změny.

6.3.3. Akční plán

Akční plán je dokumentem, jehož cílem je upřesnit strategický plán v krátkodobém časovém horizontu. Akční plán ze strategického plánu vychází a určuje, jakými konkrétními kroky či projekty budou naplňovány příslušné cíle uvedené ve strategickém plánu. Akční plán se zpracovává vždy na následu-

jící rok. U každé aktivity musí být zřejmé, k naplnění jakého cíle přispívá. Je potřeba mít jasnou představu, jakým způsobem projekt přispěje k naplnění cíle. Vždy by také mělo být posouzeno, jak byla při realizaci uplatněna meziobecní spolupráce. Cílem nemá být dosažení pokroku pouze u jedné obce, ale společným postupem vyřešení problému v celém nebo větší části území.

Sestavování akčního plánu musí být v souladu se strategickým plánem, ale také s připravovaným rozpočtem na následující rok. Projekty zařazené do akčního plánu musí být kryty rozpočtem nebo jiným (externím) zdrojem financování. Pokud nebude k projektům vybraným do akčního plánu jednoznačně přiřazen zdroj financování, budou z akčního plánu vyřazeny.

Vzhledem ke specifickým podmínkám projektu je možné akční plán připravit speciálně pro meziobecní spolupráci. Jde o to, že cíle stanovené ve strategii jsou relativně velmi konkrétní (oproti standardním strategiím, kde bývají cíle stanoveny většinou obecně). Z tohoto důvodu mohou být v akčním plánu uvedeny spíše jednotlivé kroky vedoucí k naplnění cílů (nemusí se nutně jednat o ucelené projekty, ale klíčové kroky).

Akční plán se sestavuje vždy v návaznosti na schválený strategický plán. Návrhová část strategie bude schvalována na setkání starostů až na jaře roku 2015. Může být schválena bez výhrad, nebo bude doporučena její úprava. Jakmile budou zpracovány navržené změny a takto upravená strategie schválena, může být zahájeno plnění strategie prostřednictvím každoročních akčních plánů. Bude-li vysoká pravděpodobnost schválení strategie již na nejbližším setkání starostů, může být na totéž jednání připraven také hrubý návrh akčního plánu. Oba dokumenty se pak mohou schvalovat zároveň. V tomto případě je nutné jej pro toto setkání připravit. V opačném případě bude do souhrnného dokumentu prozatím uveden jen univerzální text (viz kapitola 3 této metodiky) a konkrétní akční plán bude zpracován až následně. V každém případě bude do souhrnného dokumentu uveden obecný text (viz Příloha č. 1 této metodiky). Bude-li na nejbližší rok zároveň připraven konkrétní akční plán, uvede se do příloh souhrnného dokumentu.

Cíl	Název projektu	Náklady	Zdroj financování	Termín realizace	Nositel projektu	Připravenost

6.4. Závěr a postup zpracování

6.4.1. Shrnutí

V návrhové části tohoto dokumentu jsou dva problémové okruhy. Hlavním cílem je, aby se více zviditelnilo území všech měst a obcí SO ORP Chrudim a aby návštěvníci, kteří sem zavítají, zde strávili více dnů svého pobytu a rádi se sem vraceli.

S tím souvisí i druhá problémová oblast, kterou je péče o životní prostředí. Budou-li se zde turisté cítit dobře, jistě sem opět rádi zavítají anebo doporučí svým známým, aby i oni jeli určitá místa navštívit.

Na tyto problémové okruhy navazují tři indikátory, pomocí nich se budou naplňovat dané cíle. Vzhledem k tomu, že informace k problematice cestovního ruchu jsou těžko dostupné, volili jsme u indikátoru 2. 1. (metodika a výpočet) kritérium a to formou ANO/NE.

V případě, že by zástupci měst, obcí či případně sami turisté nebyli dost aktivní, mohlo by dojít k ohrožení v plnění tohoto dokumentu. Další ohrožení může nastat při nedostatku financí nebo jiných nepředvídatelných změn.

6.4.2. Popis postupu tvorby strategie

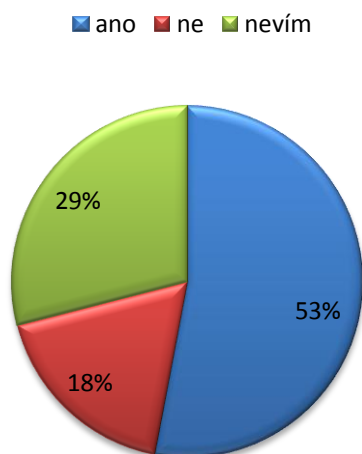
Strategie návrhové části byla zpracována dle těchto dokumentů „Metodika zpracování návrhové části souhrnného dokumentu a to pro cíle: VIZE, CÍLE, INDIKÁTORY“ a i dle Rámcové metodiky pro tvorbu dokumentů. Analytická část volitelného tématu, v tomto případě cestovní ruch, byla oproti povinným tématům (školství, sociální služby a odpadové hospodářství) zpracovávána až v období od června do září roku 2014 a analytická část potom do prosince r. 2014.

Tématice cestovní ruch se věnoval odborník pro tuto oblast ve spolupráci s odborným týmem i za přispění motivujících starostů a dalších subjektů. Bylo využito telefonické i mailové komunikace, dotazníkových a místních šetření, ale i osobních jednání. V neposlední řadě velmi důležité poznatky byly získány ze zasedání fokusní skupiny. Na základě všech získaných poznatků a námětů na řešení byly realizačním týmem formou brainstormingu navrženy vize. Ty byly rozpracovány do problémových okruhů, dále byly stanoveny jednotlivé cíle a poté zpracován pro každý navržený cíl indikátor.

Souhrnný dokument byl předán nejprve oponentům k posouzení, poté upraven dle připomínek v oponentských posudcích. Konečná verze Souhrnného dokumentu byla odeslána k „připomínkování“ dne 19. 12. 2014 SMO ČR.

6.5. Přílohy

Graf č. 1 - Koordinace cestovního ruchu v rámci ORP Chrudim a jeho potřebnost

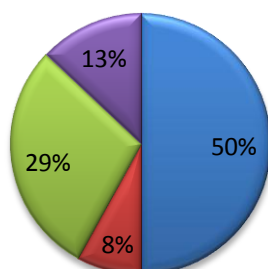

Zdroj: vlastní zpracování – anketa

Z ankety vyplývá, že více jak polovina respondentů považuje za nezbytné, aby byl cestovní ruch koordinován, dalších 18 % se domnívá, že není nutné cestovní ruch koordinovat. A zbývajících 29 % na tuto problematiku nemá vyhraněný názor.

Graf č. 2 - Současný stav koordinace cestovního ruchu v rámci celé České republiky

■ nedokážu posoudit ■ spíše koordinovaný, řízení
■ sporadicky koordinovaný, řízený ■ živelný, chaotický a neřízený

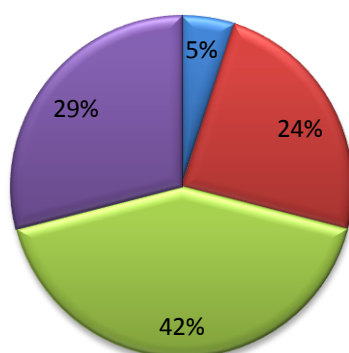

Zdroj: vlastní zpracování - anketa

Dle provedeného šetření bylo zjištěno, že jen 8 % respondentů považuje dosavadní stav řízení cestovního ruchu za koordinovaný, 50 % sdělil, že to nedokáže posoudit. Ke sporadicky koordinovanému a řízenému cestovnímu ruchu se přiklání 29 % dotázaných. Zbytek tj. 13 % se domnívá, že cestovní ruch je neřízený a chaotický.

Graf. č. 3 - částka, kterou je ochotna vynaložit čtyřčlenná rodina na dovolenou

■ do 3 000,- Kč ■ do 20 000,- Kč ■ do 50 000,- Kč ■ nad 50 000,- Kč

Zdroj: vlastní zpracování- anketa

V závěru ankety byla veřejnost oslovena, aby vyjádřila svoji představu na částku, kterou jsou ochotni vynaložit na dovolenou. Dle grafu je dobře patrné, že ze všech vrácených odpovědí, by lidé vydali nejvíce a to do 50tis. Kč, což představuje 42 %. Nejméně osob se vyjádřilo k částce do 3 tis. Kč, což je pouhých 5 %.

Tabulka 130: Vybrané ubytovací zařízení a jejich kapacity

Obec	Název zařízení	Typ ubytování	Lůžková kapacita
Chrudim	Hotel Alfa	Hotel **	45
Chrudim	Hotel Fortna	Hotel	26
Chrudim	Sporthotel	Hotel garni	34
Chrudim	Penzion Chrudimák	Penzion	15
Chrudim	Penzion Markéta	Penzion	30
Chrudim	Penzion Krmelec	Penzion	18
Chrudim	Penzion U Náhonu	Penzion	14
Chrudim	Penzion Žižka	Penzion	21
Chrudim	Residence ARX	Penzion	15
Chrudim	Penzion a PoloCafé U Lávký	Penzion	26
Chrudim	Penzion Relax	Penzion	68
Chrudim	Turistická ubytovna Relax Club	Turistická ubytovna	20
Chrudim	Ubytovna Nová Rozhledna	Ubytovna	40
Luže	Hotel Vídeň	Hotel	11
Luže	Penzion Harmonie	Penzion	12
Luže	Penzion Kabrhelův mlýn	Penzion	10
Luže	Hotel Lidový Dům	Ubytovna	15
Luže	Penzion Pod Chlumkem	Penzion	32
Luže, Rabouň, Rvasice	Rekreace Rvasice	Chatová oblast	60
Slatiňany	Penzion Bonet	Penzion	14
Slatiňany	Penzion U Zámku	Penzion	27
Slatiňany, Trpišov	Penzion Obora	penzion	30
Slatiňany	Ubytovna TJ Spartak Slatiňany	Turistická ubytovna	20
Slatiňany	Ubytovna u sportovní haly SK Spartak Slatiňany	Ubytovna	58
Třemošnice, Starý Dvůr	Hotel Kraskov	Hotel ****	105
Třemošnice	Clubhotel	Hotel	55
Třemošnice, Kubíkovy Duby	Penzion a hostinec Na Křížovce	Penzion	17
Třemošnice, Žlebská Lhota	Penzion Žlebská Lhota	Penzion	33
Třemošnice, Vestec u Běstvíny	Rodinný penzion Slávka	Penzion	30
Třemošnice, Starý Dvůr	Chaty Kraskov - cyklostanice	Chatová osada	70

Obec	Název zařízení	Typ ubytování	Lůžková kapacita
Třemošnice	Turistická ubytovna Města Třemošnice	Turistická ubytovna	16
Třemošnice	Ubytování SOŠ a SOU technické – domov mládeže	Turistická ubytovna	72
Chrast	Hotel Dvořák	Hotel **	28
Chrast, Podskala	Penzion California	Penzion	14
Nasavrky	Apartmány U lípy	Turistická ubytovna	20
Nasavrky	SOU včelařské-včelařské vzdělávací zařízení o.p.s.	Ubytovna	80
Horní Bradlo	Penzion U Kozlů	Penzion	56
Horní Bradlo	Oáza srdce (dříve Šarz Vršov)	Rekreační středisko	90
Horní Bradlo	Ubytovna TJ Horní Bradlo (dříve Sokolovna)	Turistická ubytovna	24
Horní Bradlo	Rekreační středisko TES- LA	Chatová osada, kemp	68
Kvítek-Bratroňov	Penzion Kvítek	Penzion	10
Heřmanův Městec	Hotel Marina	Hotel ***	98
Heřmanův Městec	Hotel Bílý Beránek	Hotel **	18
Heřmanův Městec	Hotel Eden	Ubytovna	23
Heřmanův Městec, Konopáč	Autokemp Konopáč	Kemp	Několik desítek (stany, karavany)
Skuteč	Penzion Letiště	Penzion	25
Skuteč	Restaurace a penzion U Kamenné studny	Penzion	20
Skuteč, Štěpánov	Penzion Karafiát	Penzion	14
Skuteč	Ubytovna GRANO	Ubytovna	31
Seč, Ústupy	Hotel Jezerka	Hotel ***	264
Seč, Ústupy	Hotel Kapitán	Hotel **	90
Seč	Junior Centrum	Hotel *	372
Seč, Ústupy	Penzion Hájenka	Penzion	28
Seč, Hoješín	Penzion Xanadu	Penzion	18
Seč	Penzion Plynostav	Penzion	80
Seč	Hotel Seč	Penzion	24
Seč, Ústupy	Hotel Vítkovice	Penzion	28
Seč, Dolní Počátky	Penzion Údolí Klidu	Penzion	49
Seč, Kraskov	Autokemp Kraskov	kemp	Několik desítek, (i stany, karavany)
Seč	Autokemp Seč - Pláž	Kemp	100 + stany, karavany
Seč	Autokemp U letadla	Kemp	Několik desítek

Obec	Název zařízení	Typ ubytování	Lůžková kapacita
Seč	Rekreační zařízení chaty Seč	Chatová osada	18
Seč, Ústupky	Ubytovací zařízení sportovní areál YC Pardubice	Chatová osada	Několik desítek (i stany)
Seč, Hoješín	Rekreační zařízení EPSA	Chatová osada	32
Seč, Ústupky	Rekreační zařízení Bohemia	Chatová osada	31
Seč	Rekreační zařízení Monika	Ubytovna	30
Seč, Kamenná obec	Rekreační zařízení nemocnice Chrudim	Ubytovna	21
Proseč u Skutče	Hotel Hornička	Penzion	24
Proseč u Skutče	Ubytování U Ševce	Turistická ubytovna	21
Bojanov, Hořelec	Penzion u Čtyřlístku	Penzion	78
Ronov n./Doubravou	Mladotický mlýn	Penzion	26
Ronov n./Doubravou	Ubytování Ronov	Ubytovna	27
Vrbatův Kostelec	Fara Vrbatův Kostelec	Ubytovna	20
Vrbatův Kostelec	Rekreační středisko obecního úřadu	Ubytovna	20
Chroustovice	Odborné učiliště Chroustovice	Ubytovna	150
Mladoňovice, Lipina	Penzion Lipina	Penzion	20
Vápenný Podol	Penzion Eva Tapušíková	Penzion	20
Podhořany u Ronova	Hostel Letiště Podhořany	Hostel	40
Bítovany	Penzion U Nováků	Penzion	29
Hroubovice	Zámeček Hroubovice	Penzion	27
Leštinka	Mokrý ráj	Ubytovna	40

Zdroj: ČSU Pardubická ročenka a vlastní šetření

Tabulka 131: Vybrané údaje o cestovním ruchu v Pardubickém kraji

Kapacita hromadných ubytovacích zařízení k 31. 12.	2010	2011	2012
Zařízení	336	365	351
Pokoje	6 610	7 089	7 180
Lůžka	18 793	20 236	20 260
Místa pro stany a karavany	1 731	1 503	1 557
Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení			
Hosté	317 087	323 867	330 959
z toho nerezidenti	45 516	46 987	48 125
Přenocování	960 906	949 217	936 428
z toho nerezidenti	118 929	120 389	121 006
Průměrný počet přenocování	3,0	2,9	2,8
z toho nerezidenti	2,6	2,6	2,5
Průměrná doba pobytu (dny)	4,0	3,9	3,8
z toho nerezidenti	3,6	3,6	3,5
Čisté využití lůžek 1/ (%)	21,2	21,0	20,2
Využití pokojů 1/ (%)	24,7	25,8	24,4
Konference v hromadných ubytovacích zařízeních 2/			
Akce	264	387	351
Účastníci konferencí	29 178	39 255	35 414
Delší cesty rezidentů na území Pardubického kraje (tis.) 3/	188	264	379
Přenocování (tis.)	1 337	2 214	3 257
Průměrný počet přenocování	7,1	8,4	8,6
Kratší cesty rezidentů na území Pardubického kraje (tis.) 3/	744	1 433	920
Přenocování (tis.)	1 443	2 723	1 742
Průměrný počet přenocování	1,9	1,9	1,9

1/ u hotelů a penzionů

2/ akce od 50 účastníků

3/ údaje z výběrového šetření cestovního ruchu

Zdroj: ČSÚ statistická ročenka Pardubického kraje

Tabulka 132: Kapacita hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu podle kategorie a okresů v Pardubickém kraji k 31. 12. 2012

Kraj, okresy Region,	Hromadná ubytovací zařízení celkem	v tom										
		hotely *****	hotely, motely, botely ****	hotely, motely, botely ***	hotely, motely, botely **	hotely, motely, botely *	hotely	penziony	kempy	chatové osady	turistické ubytovny	Ostatn zařízení jinde nespecifikovaná
		Celkem										
Pardubický kraj	351	-	6	36	13	6	8	125	17	24	38	78
Chrudim	88	-	1	5	6	1	1	34	4	10	6	20
Pardubice	57	-	1	12	1	2	2	25	3	1	3	7
Svitavy	67	-	1	8	1	-	4	21	3	2	8	19
Ústí nad Orlicí	139	-	3	11	5	3	1	45	7	11	21	32
		Pokoje										
Pardubický kraj	7 180	-	234	1 069	267	308	166	1 195	441	508	618	2 374
Chrudim	1 485	-	i.d.	230	i.d.	i.d.	i.d.	321	145	222	47	248
Pardubice	2 356	-	i.d.	406	i.d.	i.d.	i.d.	256	114	i.d.	56	1 223
Svitavy	1 300	-	i.d.	168	i.d.	-	58	178	84	i.d.	306	413
Ústí nad Orlicí	2 039	-	144	265	69	i.d.	i.d.	440	98	188	209	490
		Lůžka										
Pardubický kraj	20 260	-	480	2 426	712	880	401	3 157	1 571	2 017	2 462	6 154
Chrudim	4 530	-	i.d.	556	i.d.	i.d.	i.d.	861	515	824	161	852
Pardubice	5 330	-	i.d.	891	i.d.	i.d.	i.d.	597	346	i.d.	290	2 427
Svitavy	3 862	-	i.d.	355	i.d.	-	127	462	300	i.d.	1 128	1 240
Ústí nad Orlicí	6 538	-	296	624	197	i.d.	i.d.	1 237	410	843	883	1 635

Zdroj: ČSÚ statistická ročenka Pardubického kraje

Tabulka 133: Počet ubytovaných hostů v Pardubickém kraji v roce 2014

Hosté	Počet hostů v roce 2014	Index 2014/2013 v procentech
Domáci	303 044	95,8
Cizinci	53 267	100,4
CELKEM	356 311	96,5

Zdroj: ČSÚ

Tabulka 134: Celkové příjmy, výdaje a částka vyčleněná pro cestovní ruch vybraných měst a obcí v roce 2014

Město nebo obec ORP Chrudim	Příjmy v Kč pro r. 2014	Výdaje v Kč pro r. 2014	Rozdíl v Kč v r. 2014	Cca částka vyčleněná pro cestovní ruch v Kč pro r. 2014
Biskupice	835 400,-	919 000,-	- 83 000,-	40 000,-
Bítovany	4 400 000,-	4 730 000,-	- 330 000,-	35 000,-
Bořice	1 845 000,-	1 845 000,-	0	50 000,-
Bylany	28 000 000,-	35 420 000,-	7 420 000,-	250 000,-
Ctětín	3 032 300,-	2 273 400,-	758 900,-	68 500,-
Čankovice	3 515 000,-	3 515 000,-	0	22 000,-
Dolní Bezděkov	2 020 000,-	2 020 000,-	0	80 000,-
Dvakačovice	2 008 500,-	2 008 500,-	0	60 000,-
Heřmanův Městec	60 478 000,-	60 478 000,-	0	623 000,-
Horka	3 816 500,-	6 816 500,-	- 3 000 000,-	70 000,-
Hrochův Týnec	28 579 700,-	796 400,-	-216 700,-	420 000,-
Chrast	64 917 500,-	64 917 500	0	350 000,-
Chroustovice	20 372 000,-	20 372 000,-	0	40 000,-
Chrudim	390 503 600,-	390 503 600,-	0	600 000,-
Kočí	6 228 300,-	6 376 000,-	- 147 700,-	69 000,-
Lány	2 465 000,-	2 465 000,-	0	43 000,-
Lukavice	8 400 000,-	8 400 000,-	0	62 000,-
Mladoňovice	3 683 800,-	3 683 800,-	0	26 000,-
Morašice	7 575 000,-	7 575 000,-	0	80 000,-
Nasavrky	53 937 300,-	• 085 400,-	-5 148 100,-	245 000,-
Orel	8 506 500,-	8 506 500,-	0	36 000,-
Proseč	35 133 900,-	36 657 600,-	-1 523 700,-	818 000,-
Rabštejská Lhota	8 480 000,-	8 480 000,-	0	49 000,-
Ronov n./Doubravou	21 848 330,-	40 938 200,-	-19 089 870,-	541 000,-
Seč	25 461 290,-	27 238 730,-	-1 777 440,-	436 000,-
Skuteč	83 913 130,-	77 893 604,-	6 019 526,-	740 000,-
Slatiňany	52 851 500,-	52 851 500,-	0	566 000,-
Stolany	4 312 400,-	5 356 300,-	- 1 043 900,-	36 500,-
Svidnice	3 410 200,-	2 873 300,-	536 900,-	25 000,-
Třemošnice	39 762 640,-	41 268 420,-	- 1 505 780,-	624 000,-
Tuněchody	6 778 909,-	6 778 909,-	0	54 000,-
Úhřetice	4 898 000,-	4 898 000,-	0	28 000,-

Zdroj: emailová korespondence, vlastní šetření

Tabulka 135: základní legislativa

Demonstrativní (tedy nikoliv úplný) výčet způsobů, kterými obce mohou mezi sebou spolupracovat. Účelem tohoto dokumentu je podat systematizovaný přehled forem meziobecní spolupráce včetně jejich právního zakotvení.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstev (o obchodních korporacích)

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Tabulka 136: Anketa

DOTAZNÍK

• Kde nejraději trávíte dovolenou?

- na pláži u moře
- chozením po horách
- na chalupě
- chozením po lese
- sportem
- návštěvou památek

2. Jak se Vám žije ve vašem městě nebo obci?

- velmi dobře
- spíše dobře
- spíše špatně
- velmi špatně

3. Co se Vám ve vašem městě či obci nelíbí?

- nezájem obyvatel o obec
- nedostatek či špatná dostupnost obchodů a služeb
- nedostatečný kulturní a společenský život
- nepořádek v obci
- špatné podmínky pro podnikání
- špatná práce obecního úřadu a zastupitelstva obce
- málo kvalitní životní prostředí

- vztahy mezi obyvateli
- nevyhovující veřejná doprava

4. Na co byste přednostně využil/a finanční prostředky vašeho města nebo obce? (uvedte maximálně 2 možné odpovědi)

- na podporu kulturních a společenských aktivit
- na opravy obecních budov
- na opravy památek a historických objektů
- na opravy místních komunikací
- na podporu sportovních aktivit
- na péči o veřejnou zeleň a prostředí v obci

5. Myslíte si, že obyvatelé vašeho města či obce mají dostatek příležitostí ke vzájemným společenským kontaktům?

- rozhodně ano
- spíše ano
- spíše ne
- rozhodně ne
- nedovedu posoudit

6. Co si myslíte o koordinaci cestovního ruchu v rámci ORP Chrudim a o jeho potřebnosti?

- Ano - je potřeba koordinace
- Ne - není potřeba koordinace
- Nevím - neumím posoudit

7. Co si myslíte o současném stavu koordinace cestovního ruchu v rámci naší republiky?

- Nedokážu posoudit
- Je spíše koordinovaný a řízený
- Je sporadicky koordinovaný a řízený
- Je živelný, chaotický a neřízený

8. Částka, kterou jste ochoten/a vynaložit na dovolenou, pro čtyřčlennou rodinu?

- Nejvýše 3 000,- Kč
- Maximálně do 20 000,- Kč
- Maximálně do 50 000,- Kč
- Nad 50 000,- Kč

Tabulka 137: Vyhodnocení dotazníků

1. Kde nejraději trávíte dovolenou				
na pláži u moře	12x			
chozením po horách	3x			
na chalupě	6x			
chozením po lese	2x			
sportem	5x			
návštěvou památek	10x			
2. Jak se Vám ve vašem městě či obci žije?				
velmi dobře	14x			
spíše dobře	23x			
spíše špatně	1x			
velmi špatně	0x			
3. Co se Vám ve vašem městě nebo obci nelíbí?				
nezájem obyvatel o obec	6x			
nedostatek či špatná dostupnost obchodů a služeb	3x			
nedostatečný kulturní a společenský život	4x			
nepořádek v obci	8x			
špatné podmínky pro podnikání	2x			
špatná práce obecního úřadu a zastupitelstva obce	1x			
málo kvalitní životní prostředí	9x			
vztahy mezi obyvateli	3x			
nevyhovující veřejná doprava	2x			
4. Na co byste přednostně využil/a finanční prostředky vašeho města nebo v obce?				
(uved'te maximálně 2 možné odpovědi)				
podporu kulturních a společenských aktivit	11x			
opravy obecních budov	3x			
opravy památek a historických objektů	9x			
opravy místních komunikací	10x			
podporu sportovních aktivit	7x			
péči o veřejnou zeleň a prostředí v obci	8x			
5. Myslíte si, že obyvatelé vašeho města či obce mají dostatek příležitostí ke vzájemným společenským kontaktům?				

rozhodně ano	12x			
spíše ano	14x			
spíše ne	5x			
rozhodně ne	2x			
nedovedu posoudit	5x			
6. Co si myslíte o koordinaci cestovního ruchu v rámci ORP Chrudim a o jeho potřebnosti?				
Ano - je potřeba koordinace	20x			
Ne – není potřeba koordinace	7x			
Nevím – neumím posoudit	11x			
7. Co si myslíte o současném stavu koordinace cestovního ruchu v rámci naší republiky?				
Nedokážu posoudit	19x			
Spíše koordinované a řízené	3x			
Sporadicky koordinované a řízené	11x			
Živelné, chaotické a neřízené	5x			
<i>Šestá a sedmá otázka byla zaměřená na koordinaci cestovního ruchu a to jak v rámci ORP Chrudim, tak stavu v celé ČR. Výsledky jsou vidět i na přiloženém grafu č. 1 a č. 2.</i>				
8. Částka, kterou jste ochoten/a vynaložit na dovolenou, pro čtyřčlennou rodinu				
Nejvýše 3000 Kč	2x			
Maximálně do 20 000 Kč	9x			
Maximálně do 50 000 Kč	16x			
Nad 50 000 Kč	11x			

Zdroj: vlastní zpracování – anketa

Tabulka 138: Seznam použitých zkratk

A OPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky
CR	Cestovní ruch
ČD	České dráhy
ČSÚ	Český statistický úřad
ČVO	Čistička odpadních vod
DD	Domov důchodců
DPS	Dům pečovatelské služby
DSO	Dobrovolné sdružení obcí
DSVČ	Destinační společnost Východních Čech
EU	Evropská unie
CHKO	Chráněná krajinná oblast
ICT	Informační a telekomunikační technologie
i.d.	Z latinského slova denně nebo za den
KČT	Klub českých turistů
MAS	Místní akční skupina
MMR	Ministerstvo místního rozvoje
MOS	Meziobecní spolupráce
MMS	Služba multimediálních zpráv (Multimedia Messaging Service)
ORP	Obce s rozšířenou působností
SO	Správní obvod
TR	Turistický region
UNESCO	Organizace Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu
ÚSOP	Ústřední seznam ochrany přírody
V(t)IP	Velmi (turisticky) důležitá osoba (jedná se o slovo z angličtiny, v překladu - very important person – VIP)

7. Závěr, kontakty

Strategie byla zpracována v rámci projektu „Systémová podpora rozvoje meziobecní spolupráce v ČR v rámci správních obvodů obcí s rozšířenou působností“. Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Projekt na území správního obvodu ORP Chrudim realizuje Svaz měst a obcí ČR ve spolupráci s Mikroregionem Chrudimsko a se zapojenými obcemi v rámci správního obvodu.

V rámci projektu je zpracován souhrnný dokument, který obsahuje dílčí strategie ve čtyřech oblastech – předškolní výchova a základní školství, sociální služby, odpadové hospodářství a volitelné téma cestovní ruch, které bylo zvoleno jako téma pro zpracování na základě průzkumu v území.

Strategie má místní charakter (správní obvod ORP). Území ORP o rozloze 746Km², 82083 počtu obyvatel a 86 obci ve správním obvodu se řadí mezi největší území ORP v rámci celé České republiky. Cílem projektu je posílit meziobecní spolupráci (MOS) v rámci právním řádem definovaného území správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP). Strategie je určena obcím SO ORP, občanům, voleným orgánům, zřízeným či založeným organizacím a slouží představitelům organizací a subjektů na území ORP.

Strategie je členěna do šesti částí.

V úvodní části souhrnného dokumentu byly popsány základní informace o strategii a zásady pro vypracování dokumentu.

Druhá část dokumentu se věnuje popisu a charakteristice dané oblasti, tedy SO ORP Chrudim – profil území, identifikaci SO, územní plánování obcí a kraje, širší vztahy v území, aktéři regionálního rozvoje.

Části tři, čtyři, pět a šest jsou oblasti školství, sociální služby, odpadové hospodářství a volitelné téma cestovní ruch.

Všechny tyto oblasti jsou členěny do čtyř celků

- Analytická část (definice a analýza řešení problémů)
- Návrhová část (vize, problémové oblasti, popis cílů a indikátory)
- Pravidla pro řízení strategie dané oblasti (systém monitorování a hodnocení strategie, systém změn a akční plán)
- Závěr a postup zpracování strategie

Z analýzy vyplynuly následující závěry.

Školství

Neaktivitou obcí, jakožto zřizovateli školských zařízení by mohlo docházet k redukci počtu mateřských a základních škol a jejich zániku zejména v malých obcích. Tento stav může být zapříčiněn i nedostatkem finančních prostředků od zřizovatelů.

Problémové okruhy:	Cíle:
Kapacita MŠ	Využit dočasně volné kapacity ZŠ pro MŠ
Zachování škol na malých obcích	Vytvoření odloučeného pracoviště při úplné spádové škole
Zajištění kvalitních pedagogů	Navázání spolupráce a zvýšení kvality výuky

Sociální služby

V návrhové části byla vytvořena vize ORP Chrudim, byly sestaveny cíle, problémové okruhy a indikátory sociálních služeb. Byly vybrány dvě problémové oblasti, které vyplývají z analytické části dokumentu: 1, absence komunitního plánování sociálních služeb a 2, absence informačního systému sociálních služeb v území. K první problémové oblasti byl zvolen cíl společného komunitního plánu pro území SO ORP Chrudim. Pro druhou oblast byl zvolen cíl společný informační systém pro obce a uživatele sociálních služeb. K naplnění cílů by mělo docházet pomocí sestavených indikátorů.

Nedostatečnou aktivitou zástupců obcí a samotnými uživateli služeb, by pak mohla být tato strategie ohrožena. Nemuselo by tak dojít k pokrytí požadovaných služeb.

Problémové okruhy:	Cíle:
Absence komunitního plánování	Vytvoření komunitního plánu sociálních služeb
Nedostatek financí	Informační systém

Odpadové hospodářství

V současnosti obce v této oblasti téměř nespolupracují, většina starostů je neuvolněných. Kromě nedostatku času je jejich mínusem i nedostatečná znalost problematiky odpadového hospodářství. Zájem o navázání spolupráce mezi obcemi, především menších obcí s většími městy je větší. Hlavním identifikovaným problémem z hlediska obcí je vysoká cena za služby v odpadovém hospodářství. Tento problém je ideální pro meziobecní spolupráci. Zástupci obcí vidí příležitost ve společném postupu při zadání výběrového řízení na svozovou společnost. Další navržený cíl, který by měl vést ke zmírnění finanční náročnosti odpadového hospodářství, spočívá v plošném zvýšení příjmů obcí z tříděných odpadů a elektrozařízení. Tento cíl by měl být realizován v první polovině období.

Další problémové okruhy a cíle k jejich řešení se odvíjejí od legislativních změn, které ovlivňují povinnosti obcí v oblasti odpadového hospodářství. Od ledna 2015 jsou obce povinny třídit alespoň bioodpad rostlinného původu v období od března do října. Na tuto povinnost většina obcí není připravena, především chybí infrastruktura. Společným úsilím je nutné určit nejvhodnější způsob nakládání s bioodpady, podle výsledků nově zavedených povinností jej realizovat a postupně optimalizovat. Podobným problémem pro obce je výrazné omezení skládkování od roku 2024. Je třeba s předstihem začít plánovat podobu odpadového hospodářství v roce 2025 a včas vybudovat potřebnou infrastrukturu nebo využít infrastrukturu v okolí (za hranicí ORP).

Problémové okruhy:	Cíle:
Vysoké výdaje na odpadové hospodářství	Společně vypsát výběrové řízení na svozovou společnost
Chybějící analýza třídění a nakládání	Analyzovat produkci bioodpadu v jednotlivých

s bioodpadem	obcích
Změny v dlouhodobém plánování odpadového hospodářství	Vytvoření společné koncepce odpadového hospodářství v dlouhodobém časovém horizontu

Cestovní ruch

Strategie návrhové části byla zpracována dle těchto dokumentů „ Metodika zpracování návrhové části souhrnného dokumentu a to pro cíle: VIZE, CÍLE, INDIKÁTORY“ a i dle Rámcové metodiky pro tvorbu dokumentů. Analytická část volitelného tématu, v tomto případě cestovní ruch, byla oproti povinným tématům (školství, sociální služby a odpadové hospodářství) zpracovávána až v období od června do září roku 2014 a analytická část potom do prosince r. 2014.

Tématice cestovní ruch se věnoval odborník pro tuto oblast ve spolupráci s odborným týmem i za přispění motivujících starostů a dalších subjektů. Bylo využito telefonické i mailové komunikace, dotazníkových a místních šetření, ale i osobních jednání. V neposlední řadě velmi důležité poznatky byly získány ze zasedání fokusní skupiny. Na základě všech získaných poznatků a námětů na řešení byly realizačním týmem formou brainstormingu navrženy vize. Ty byly rozpracovány do problémových okruhů, dále byly stanoveny jednotlivé cíle a poté zpracován pro každý navržený cíl indikátor.

Problémové okruhy:	Cíle:
Ekonomika a cestovní ruch	Zviditelnění ORP Chrudim a posílení jeho vnější vazby
	Zvýšení počtu prodloužených a opakujících se pobytů
Péče o životní prostředí	Zlepšení „vzhledu“ a „čistoty“ měst a obcí

Záměrem Strategie je, aby byla rozvíjena meziobecní spolupráce i s výhledem do budoucnosti a byly naplňovány jednotlivé cíle v daných oblastech.

Na tvorbě dokumentu se podílelo 6 lidí. 3 osoby z projektového týmu a 3 motivující starostky, které velkou měrou přispěly k lepší komunikaci na území jelikož je projekt osobně zajímavý. Kontakt s ostatními motivujícími starosty ze sousedních ORP a komunikace mezi realizačními týmy, též měla velký přínos pro podporu meziobecní spolupráce a projekt samotný.

Kontakty:

Realizační tým:

Ing. Jana Svobodová, orpchrudim@centrum.cz, mobil: 778 02 28 29

Bc. Jan Gregor, gre.jan@seznam.cz, mobil: 775 18 27 02

Roman Málek, MBA, malek@chrudimka.cz, mobil: 731 56 14 65

Růžena Půlpánová, ruzena.pulpanova@seznam.cz, mobil: 732 33 38 49

Motivující starostové:

Martina Lacmanová – starostka města Chrast

Bc. Petra Stará – starostka obce Stolany

Ing. Ivana Blehová – starostka obce Mladoňovice

Mikroregion Chrudimsko
se sídlem Městský úřad Chrudim
Resselovo nám. 77
537 16 Chrudim

Kontakt pro osvětu:
Občanské sdružení Altus
Strojařů 1387
537 01 Chrudim

8. Přílohy

8.1. Seznam tabulek

Seznam tabulek úvod

Tabulka 1: Základní informace o strategii.....	6
Tabulka 2: Obce správního obvodu dle abecedního pořadí	8
Tabulka 3: Relevantní významné strategické dokumenty	10
Tabulka 4: Charakteristika území ORP	14
Tabulka 5: Demografický vývoj obyvatel	14
Tabulka 6: Charakteristika školství ORP	15
Tabulka 7: Kultura a sport v ORP	17
Tabulka 8: Zdravotnictví.....	18
Tabulka 9: Ekonomická aktivita obyvatel.....	19
Tabulka 10: Dojíždění do škol/zaměstnání	20
Tabulka 11: Charakteristika domácností	20
Tabulka 12: Nezaměstnanost.....	21
Tabulka 13: Trh práce	21
Tabulka 14: Územní strategické plánování	24
Tabulka 15: Popis klíčových aktérů.....	25
Tabulka 16: SWOT analýza	26
Tabulka 17: Obce/počet obyvatel/zařízení	30
Tabulka 18: obce s počtem obyvatel pro ORP 2006/2007	31
Tabulka 19: Obce a jejich zařízení	31
Tabulka 20: Obce s církevními zařízeními	33
Tabulka 21: Typy škol a přepočtený počet pracovníků.....	34
Tabulka 22: Typy škol a přepočtený počet pracovníků 2011/2012.....	34
Tabulka 23: Typy škol a přepočtený počet pracovníků 2010/2011.....	34
Tabulka 24: Typy škol a přepočtený počet pracovníků 2009/2010.....	35
Tabulka 25: Typy škol a přepočtený počet pracovníků 2008/2009.....	35
Tabulka 26: Typy škol a přepočtený počet pracovníků 2007/2008.....	35
Tabulka 27: Typy škol a přepočtený počet pracovníků 2006/2007.....	36
Tabulka 28: Typy škol a přepočtený počet pracovníků 2005/2006.....	36
Tabulka 29: Počet základních škol 2012/2013	37
Tabulka 30: Počet základních škol 2009/2010	38
Tabulka 31: Počet základních škol 2007/2008	38
Tabulka 32: Počet základních škol 2006/2007	38
Tabulka 33: Počet škol dle počtu tříd	39
Tabulka 34: Počet tříd/počet žáků/pedagogické úvazky	40
Tabulka 35: Soukromé školy v ORP	40
Tabulka 36: Obce a počty zařízení	41
Tabulka 37: Počty tříd a žáků ve všech základních školách 2012/2013.....	42
Tabulka 38: Úplné a neúplné školy.....	43

Tabulka 39: Počet pedagogů základních škol	44
Tabulka 40: Ostatní pedagogové	44
Tabulka 41: Počet škol a žáků na pracovníka v ORP	45
Tabulka 42: Počet absolventů ZŠ v ORP	45
Tabulka 43: Školy dle zřizovatele	46
Tabulka 44: Průměrné počty dětí dle zřizovatele	47
Tabulka 45: Školy dle kapacity	48
Tabulka 46: vývoj počtu žáků	50
Tabulka 47: Počty dětí v MŠ za konkrétní roky	51
Tabulka 48: Školní roky a vybraná data k zařízením	53
Tabulka 49: Soukromé MŠ a firemní školky	53
Tabulka 50: Pedagogičtí pracovníci v MŠ zřizovaných obcemi či krajem	54
Tabulka 51: Školská zařízení a jejich obsazenost	54
Tabulka 52: Počet dětí v MŠ ve správním obvodu	56
Tabulka 53: Školní družiny a kluby v ORP	57
Tabulka 54: Školní družiny a kluby v ORP 2011/2012	57
Tabulka 55: Školní družiny a kluby v ORP 2010/2011	57
Tabulka 56: Školní družiny a kluby v ORP 2009/2010	57
Tabulka 57: Školní družiny a kluby v ORP 2008/2009	58
Tabulka 58: Školní družiny a kluby v ORP 2007/2008	58
Tabulka 59: Školní družiny a kluby v ORP 2006/2007	58
Tabulka 60: Školní družiny a kluby v ORP 2005/2006	58
Tabulka 61: Údaje o pedagogických pracovnících ŠD a ŠK	59
Tabulka 62: Počet ZUŠ podle zřizovatelů dle obcí v ORP	59
Tabulka 63: Údaje o pedagogických pracovnících ORP	60
Tabulka 64: Střediska volného času dle zřizovatele v ORP	60
Tabulka 65: Počet zájmových kroužků	61
Tabulka 66: Údaje o pracovnících SVČ v ORP	61
Tabulka 67: Přehled školních jídelen	61
Tabulka 68: Školní jídelny dle zřizovatele	63
Tabulka 69: Provozní výdaje za ZŠ a MŠ	63
Tabulka 70: Finanční prostředky ze státního rozpočtu	64
Tabulka 71: Přímé náklady ve vzdělávání v roce 2013	64
Tabulka 72: Financování z RUD v ORP v roce 2013	65
Tabulka 73: Analýza rizik cílových skupin	67
Tabulka 74: Analýza rizik – registr rizik v oblasti	69
Tabulka 75: SWOT analýza	72
Tabulka 76: Počet zařízení v ORP	96
Tabulka 77: Počet zařízení působících v ORP	100
Tabulka 78: Zařízení se sídlem mimo ORP, ale působící v něm	101
Tabulka 79: Počet jednotlivých typů sociálních služeb	103
Tabulka 80: služby působící v rámci ORP	112
Tabulka 81: Počet zařízení sociálních služeb dle zřizovatele	113
Tabulka 82: Počet sociálních služeb dle zřizovatele	115
Tabulka 83: Přehled financování zařízení sociálních služeb 2012	119

Tabulka 84: kapacita zařízení sociálních služeb	123
Tabulka 85: Příjmy z úhrad uživatelů za terénní a ambulantní služby	125
Tabulka 86: Počet uživatelů v zařízeních 2012	127
Tabulka 87: Počet organizací a jejich projektů s dobrovolnickou péčí	128
Tabulka 88: Analýza rizik dotčených skupin	130
Tabulka 89: Analýza rizik – registr rizik v oblasti	131
Tabulka 90: Obecní výdaje na sociální oblast	133
Tabulka 91: SWOT analýza	136
Tabulka 92: Sběrné dvory a sběrná místa na území ORP, současný stav	158
Tabulka 93: Výkupny odpadů na území ORP, současný stav	159
Tabulka 94: Koncová zařízení (třídící linky pro separovaný odpad, využívané obcemi v ORP), současný stav.....	160
Tabulka 95: Zařízení pro nakládání s BRO na území ORP, současný stav	161
Tabulka 96: Zařízení pro nakládání s BRO v blízkosti územní jednotky ORP, současný stav	162
Tabulka 97: Spalovny a zařízení pro energetické využití odpadů mimo území ORP, současný stav ...	162
Tabulka 98: Skládky odpadů provozované na území ORP, současný stav	163
Tabulka 99: Produkce ostatních odpadů (dále jen OO) a produkce nebezpečných odpadů (dále jen NO) za období 2008-2012	164
Tabulka 100: Celková a měrná produkce ostatních, nebezpečných a všech odpadů, jejichž původcem je obec, rok 2012	164
Tabulka 101: Produkce odpadů podle jednotlivých skupin Katalogu odpadů a vyhlášky č. 352/2008 Sb. o podrobnostech nakládání s elektrozařízeními a elektroodpady, v platném znění, na území ORP za období 2008-2012	165
Tabulka 102: Celková produkce odpadů v území (produkce KO a SKO).....	167
Tabulka 103: Celková a měrná produkce komunálního a směsného komunálního odpadu, jehož původcem jsou obce za rok 2012	168
Tabulka 104 Separovaný sběr odpadů na území ORP za období 2008–2012 od všech původců odpadu	169
Tabulka 105 Celková a měrná produkce separovaného sběru odpadu, jehož původcem je obec (evidovaná a dopočtená produkce vytríděných odpadů), rok 2012	169
Tabulka 106: Měrná produkce separovaného sběru odpadu ze systému organizovaného obcí, rok 2012	170
Tabulka 107: Produkce odděleného sběru využitelných komodit KO podle velikostních skupin obcí v kraji, rok 2013.....	171
Tabulka 108: Produkce jednotlivých druhů odpadů.....	172
Tabulka 109: Podíl biologicky rozložitelného komunálního odpadu (dále jen BRKO) na celkové produkci BRO na území ORP za období 2008-2012.....	172
Tabulka 110: Celková a měrná produkce biologicky rozložitelného komunálního odpadu a odpadu kat. č. 200201 - biologicky rozložitelný odpad, jehož původcem je obec, rok 2012	173
Tabulka 111: Nakládání s odpady celkově na území ORP za období 2008-2012	174
Tabulka 112:Nakládání s komunálními odpady (dále jen KO) a se směsným komunálním odpadem (dále jen SKO) na území ORP za období 2008-2012	175
Tabulka 113: Nakládání se separovaným sběrem na území ORP za období 2008-2012	176
Tabulka 114: Nakládání s biologicky rozložitelným odpadem (dále jen BRO) a s biologicky rozložitelným komunálním odpadem (dále jen BRKO) na území ORP za období 2008-2012.....	177

Tabulka 115: Vybrané příjmy z odpadového hospodářství v letech 2010 - 2013	178
Tabulka 116:Náklady na odpadové hospodářství v letech 2010 - 2013	178
Tabulka 117 Analýza rizik – registr rizik v oblasti	179
Tabulka 118: Analýza cílových (dotčených) skupin	182
Tabulka 119:SWOT analýza	183
Tabulka 120: Města a obce spadající do ORP Chrudim	227
Tabulka 121: Přístupnost a dostupnost hradů, zámků a zřícenin	241
Tabulka 122: Přístupnost muzeí a galerií	247
Tabulka 123: Přírodní památky a přírodní rezervace	248
Tabulka 124: Naučné stezky v ORP Chrudim	252
Tabulka 125:Rozhledny a vyhlídky.....	257
Tabulka 126: Zimní běžkařské trasy.....	260
Tabulka 127: Investiční záměry na zkvalitnění infrastruktury cestovního ruchu	264
Tabulka 128: obory zaměřené na cestovní ruch v ORP Chrudim	265
Tabulka 129: Co Česká republika nabízí.....	280
Tabulka 130: Vybrané ubytovací zařízení a jejich kapacity.....	304
Tabulka 131: Vybrané údaje o cestovním ruchu v Pardubickém kraji	307
Tabulka 132: Kapacita hromadných ubytovacích zařízení cestovního ruchu podle kategorie a okresů v Pardubickém kraji k 31. 12. 2012.....	308
Tabulka 133:Počet ubytovaných hostů v Pardubickém kraji v roce 2014	308
Tabulka 134: Celkové příjmy, výdaje a částka vyčleněná pro cestovní ruch vybraných měst a obcí v roce 2014	309
Tabulka 135: základní legislativa	310
Tabulka 136: Anketa	310
Tabulka 137:Vyhodnocení dotazníků	312
Tabulka 138: Seznam použitých zkratk	314

8.2. Seznam grafů

Graf1: Počet obyvatel ORP	15
Graf2: Pracovníci MŠ a ZŠ	37
Graf 3: Počty dětí v MŠ podle zřizovatele	52
Graf 4: Výdaje obcí na sociální služby.....	134
Graf5: Výdaje obcí na jednotlivé kategorie sociálních služeb.....	135

8.3. Seznam obrázků

Obrázek 1: Mapa SO ORP Chrudim	12
Obrázek 2: Poloha turistické oblasti Pardubický kraj	225
Obrázek 3:Mapa všech ORP v rámci Pardubického kraje	226
Obrázek 4: Mapa SO ORP Chrudim	227